

Ε 303
ΔΗΜΟΣΦ. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ

ἄλλοτε ἐπιθεωρ. δημοτ. σχολείων,

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

(ΔΙΑΣΚΕΥΗ)

(Ἐκ τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεύου) Στ.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΗ 7.

Ἀντίτυπα 5.500

Ἄριθμ. ἐγκριτ. ἀποφ.
Ἰπουργ. Ἐθν. Παιδείας
51231
51232 20 Αὐγούστου 1934

ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΚΔΟΤ. ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.

4 - ΟΔΟΣ ΑΛΘΑΙΑΣ 4 - ΑΘΗΝΑΙ

1938

Κάθε αντίτυπο υπογράφεται από τον συγγραφέα

Wood. Andrew

Οί αριθμοί μέσα σὲ παρένθεση στὸ τέλος παραγράφου, παραπέμπουν στὸ σχετικὸ ποίημα τοῦ Παραρτήματος, στὸ τέλος τοῦ βιβλίου, πού πρέπει νὰ διδάξη ὁ δάσκαλος, ἀφοῦ διαβαστῇ τὸ κείμενο μὲ τὴν παραπομπή του.

Εἰκόνες
ΠΑΝ. ΣΕΛΗΝΗ

PRINTED IN GREECE-1938

ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΑ.Ε.

Μέρος πρώτο.

Μακριά από την πατρίδα του.

ΘΥΕΛΛΑ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ, ΤΡΙΚΥΜΙΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

1. Κοντεύει μεσημέρι· και όμως νομίζει κανείς, πώς έχει νυκτώσει. Τόσο πυκνό είναι το σκοτάδι, που έχει χυθῆ στή γῆ. Ὁ ἥλιος δὲ φαίνεται, μὰ μήτε καὶ ὁ οὐρανός. Ἄλλοῦ μαῦρα καὶ ἄλλοῦ θολὰ σύννεφα ἔχουν σκεπάσει ἀπὸ τῆ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη τὸν οὐρανό· καὶ ἐμποδίζουν τὶς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου νὰ φθάσουν ὡς τῆ γῆ.

2. Στῆ στεριά καὶ στῆ θάλασσα ἀνεμοταραχὴ φοβερή. Ὅλοι οἱ ἄνεμοι φυσοῦν μαζί καὶ μὲ λύσσα. Νομίζεις, πὼς ἐπιάσθηκαν ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλον καὶ κοιτάζουν, ποῖός θὰ νικήση. Στῆ στεριά σχηματίζουν μεγάλους ἀνεμοστρόβιλους· καὶ στῆ θάλασσα ἀνακατεύουν ὡς τὰ κατάβαθα τὰ ἀλμυρὰ νερά της. Τὰ κύματα, θεώρατα καὶ ἀφρισμένα στὴν κορυφῆ των, τρέχουν σὰν τρελά, τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο. Θαρρεῖς, πὼς εἶναι χιονισμένα βουναλάκια, σκορπισμένα στῆ θάλασσα, πὺ κυνηγοῦνται μεταξύ των.

3. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ ἀστράπτῃ· καὶ ἀστροπελέκια ἀκούονται νὰ βροντοῦν τρομακτικὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Οἱ ἀστραπές, σὰ φίδια φωτεινὰ θεώρατα, πὺ ἢ οὐρὰ των ἀκουμβᾶ στῆ γῆ καὶ τὸ κεφάλι στὸν οὐρα-

νό, θαμβώνουν τὰ μάτια. Καί οἱ βροντές, σάν κρότοι βράχων, πού καταρακυλοῦν ἀπό ψηλά βουνά, ξεκουφαίνουν τ' αὐτιά.

4. Στή στεριά τὸ καθετί, πού ἔχει ζωή, τρομαγμένο τρέχει νὰ κρυφθῆ, ὅπου προφθάση. Θέλει νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὴ θύελλα, πού ἔρχεται ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή.

Καθὼς κρύβεται στὴν κατοικία του κάποιος γέρος ἐκείνη τὴν ὥρα, κινεῖ τὸ κεφάλι καὶ λέγει : « Ἀλίμονο σ' ἐκείνους, πού μὲ τέτοιον καιρὸ βρίσκονται στὸ πέλαγος! » (1)

« Α! ΑΛΗΘΙΝΑ ΜΟΥ ΕΛΕΓΕ Η ΚΑΛΥΨΩ »

1. Ἐκείνην τὴν ὥρα ἓνα μικρούτσικο καϊκάκι — μιὰ σχεδιά — ἄτεχνα φτειαγμένη, μὲ σχισμένο τὸ πανί καὶ μὲ σπασμένο τὸ κατάρτι βρίσκεται στὸ πέλαγος.

Τὰ κύματα τὴν δέρνουν ἀλύπητα ἀπ' ὅλα τὰ μέρη καὶ τὴ σπρώχνουν πὸτ' ἐδῶ καὶ πὸτ' ἐκεῖ, σάν καρυδόφλουδα!

2. Ὁ ἐπιβάτης τῆς σχεδίας ἐκείνης μὲ τὰ κουπιά στὰ χέρια τοῦ κάκου προσπαθεῖ νὰ τὴ διευθύνῃ, ὅπου θέλει αὐτός. Τὰ κύματα, δυνατώτερ' ἀπὸ αὐτόν, τὴν πηγαίνουν, ὅπου θέλουν αὐτά. Καὶ πότε τὴν ανεβάζουν ὡς τὴν ἀφρισμένη κορυφή των, πότε πάλι τὴ βουλιάζουν ὡς τὰ βάθη των.

3. « Καὶ ὅμως δὲν εἶναι πολλὴ ὥρα, περὶ ὁ καιρὸς ἦτο λαμπρός » λέγει μὲ τὸ νοῦ του ὁ ἐπιβάτης.

«Έχω δεκαοκτώ ημέρες με τή σημερινή, που έξεκίνησα από τὸ νησί τῆς Καλυψῶς, καὶ οὔτε τὴν παραμικρὴ τρικυμία δὲν ἀπάντησα στὸ ἀπέραντο αὐτὸ πέλαγος· οὔτε μιὰ ὥρα δὲν μοῦ ἔλειψεν ὁ οὐριος ἄνεμος. Καὶ τώρα, που ἄρχισα νὰ ξεχωρίζω ἀπὸ μακριὰ τὴ στεριά· τώρα, που ἐπίστευα, ὅτι θὰ ἐτελείωσαν τὰ βάσανά μου, τώρα νὰ μὲ πιάσῃ αὐτὴ ἡ θαλασσοταραχὴ καὶ αὐτὸς ὁ χαλασμὸς κόσμου!

»Α! ἀληθινὰ μοῦ ἔλεγεν ἡ Καλυψώ, πὼς θὰ βασανισθῶ πολὺ ἀκόμη, ὥσπου νὰ μπορέσω νὰ φθάσω στὴν πατρίδα μου! Φαίνεται, πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ παθαίνω ἀπὸ τὸ θυμὸ τοῦ Ποσειδῶνα. Μὰ ἐγὼ καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ δὲ θὰ σταυρώσω τὰ χέρια μου, περιμένοντας τὸ θάνατο. Πρέπει νὰ ἀγωνισθῶ, ὅσο μπορέσω, νὰ τὸν ξεφύγω.»

Ο ΕΠΙΒΑΤΗΣ ΤΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣ ΝΑΥΑΓΕΙ

1. Δὲν εἶχεν ἀποτελειώσει καλὰ καλὰ τὰ τελευταῖα λόγια του ὁ ἐπιβάτης τῆς σχεδίας ἐκείνης καὶ νὰ, ἀρχίζει ἡ νεροποντὴ!

Μὰ τί νερὸ ἦτο ἐκεῖνο! Ἐνόμιζες, πὼς ἀνοιξαν οἱ καταρράκτες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔχυναν ἀδιάκοπα τὰ νερὰ των στὴ γῆ.

Τὰ νερὰ τώρα λούζουν ἀπὸ παντοῦ τὸ δυστυχισμένο ἐπιβάτη. Ἀπὸ πάνω ἡ βροχὴ, ἀπὸ γύρω τὰ κύματα!

Ἀτάραχος ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ νὰ λάμνῃ ἀδιάκοπα καὶ δυνατὰ. Τὴ στιγμὴ ὅμως ἐκείνη πέφτει ἄ-

πάνω του ένα θεώρατο κύμα και τραντάζει φοβερὰ τὴ σχεδιά του. Φεύγουν ἀπ' τὰ χέρια του τὰ κουπιὰ, σπάζει τὸ τιμόνι, καὶ ὁ ἴδιος τινάζεται μακριὰ ἀπὸ τὴ σχεδιά μέσα στὴν ἀγριεμένη θάλασσα. Ὁ ἄνεμος ἀρπάζει τὸ καταξεσχισμένο πανὶ τῆς σχεδίας, σὰν ξερὸ πλατανόφυλλο, καὶ τὸ πετᾷ μακριὰ.

2. Μὲ τὸ τίναγμα ἐκεῖνο βουλιάζει ὁ δυστυχισμένος. Τὸ νερὸ σκεπάζει τὸ σῶμα του καὶ κάμποση

Ἄταραχος ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ νὰ λάμνη ἀδιάκοπα.

ὥρα πολεμᾷ νὰ ἀνεβῆ στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας, γιὰ νὰ πάρῃ τὴν ἀναπνοή του.

Μέσα σ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα τὰ καταμουσκεμένα ροῦχα του τὸν δυσκολεύουν πάρα πολὺ.

Ἐπιτέλους τὸ κατορθώνει καὶ ἀνεβαίνει στὴν ἐπιφάνεια. Ἀναπνέει μὲ ὄλη του τὴ δύναμη καὶ ὕστερα ἀρχίζει νὰ φτύνη τὸ ἀλμυρὸ θαλασσινὸ νερό, ἐνῶ ὁ ἀφρὸς τρέχει, σὰν ποτάμι, ἀπὸ τὸ κεφάλι του.

3. Καί με ὅλη ὁμως αὐτὴ τῇ ζάλῃ του, δὲ λησμονεῖ τὴ σχεδιά. « Ποῦ νὰ εἶναι τάχα ; » λέγει, σηκώνοντας τὸ κεφάλι· καὶ κοιτάζει δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

Τὴ βλέπει μακριὰ του νὰ χορεύῃ ἐπάνω στὰ κύματα!

Χωρὶς πηδάλιο, χωρὶς κουπιὰ, χωρὶς πανὶ καὶ με σπασμένο κατάρτι τί ἀξίζει ἓνα μικρὸ καϊκάκι σὲ μιὰ τόσο μεγάλη θαλασσοταραχὴ! Ἐκεῖνος ὁμως δὲ

Μόλις τὸ εἶδε, κολυμβᾷ ἴσια σ' αὐτό.

θέλει καὶ ἔτσι νὰ τὸ χωρισθῇ. Μόλις τὸ εἶδε, κολυμβᾷ ἴσια σ' αὐτό, παλεύει με τ' ἄγρια κύματα, τὸ φθάνει, σκαρφαλώνει ἀπάνω καὶ κάθεται στὴ μέση του.

4. Ἐκεῖνη τῇ στιγμῇ ἄλλο κῦμα μεγάλο, σὰ βουνό, πέφτει ἀπάνω του με δύναμη ἀκόμη πιὸ μεγάλη καὶ τὸν πετᾷ πάλι στὴ θάλασσα. Καὶ τὴ σχεδιά του τὴν κομματιάζει, καθὼς ὁ ἄνεμος σκορπίζει τ' ἄχυρα.

Ὁ ναυαγὸς ὁμως καὶ πάλι δὲ χάνει τὸ θάρρος του. Κατορθώνει καὶ ἀρπάζει ἓνα μεγάλο σανίδι. Τὸ

καβαλλικεύει, σὰν ἄλογο· γδύνεται, πετᾶ πέρα τὰ μουσκεμένα φορέματά του, πέφτει στὴ θάλασσα καὶ ἀρχίζει νὰ κολυμβᾷ. «Ὁχι!» λέγει μέσα του. «Ὡσπου νὰ βγῆ καὶ ἡ στερνή του ἀναπνοή, ὡς τότε θ' ἀγωνίζωμαι, γιὰ νὰ γλυτώσω! Καὶ θὰ γλυτώσω!» (2)

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΓΛΥΤΩΝΕΙ

1. Ὡς τὸ δειλινὸ παλεύει ὁ δυστυχισμένος ναυαγὸς μὲ τὰ κύματα.

Ἡ θάλασσα πολεμᾷ νὰ τὸν καταπιῆ· μὰ καὶ ἐκεῖνος ἀγωνίζεται, ὅσο μπορεῖ, νὰ ξεφύγη ἀπὸ τὸ στόμα της.

Ἡ λύσσα τῆς θάλασσας εἶναι μεγάλη· μὰ καὶ τοῦ ναυαγοῦ τὸ θάρρος ὄχι μικρό.

Τὰ κύματά της μεγάλα καὶ ὀρμητικά· μὰ καὶ τὸ κολύμβημά του τεχνικὸ καὶ δυνατὸ.

Καὶ νά! τὸν βλέπεις πότε νὰ κινῆ χέρια καὶ πόδια μαζί καὶ νὰ κολυμβᾷ· πότε μονάχα τὰ πόδια καὶ νὰ σχίζη τὸ κῦμα μονόπλευρα· πότε πάλι νὰ γυρίζη ἀνάσκελα καί, κρατώντας πόδια καὶ χέρια ἀκίνητα, νὰ βασιτιέται στὸν ἄφρό. Ἔτσι ξεκουράζεται καὶ παίρνει καινούργια δύναμη.

2. Κολυμβᾷ ἔτσι ὥρα πολλή· προσπαθεῖ νὰ ξεχωρίση πάλι τὴ στεριά, ποὺ εἶχεν ἰδεῖ κατὰ τὸ μεσημέρι καθαρά· μὰ εἶναι ἀδύνατο τώρα. Ἡ βροχὴ καὶ τὸ σκοτάδι τὸν ἐμποδίζουν νὰ βλέπη. Ὅπου καὶ ἂν κοιτάξη μακριά, μονάχα θάλασσα ἀγριεμένη φαίνεται ἔμπρός του· καὶ σύννεφα θολὰ καὶ ἀτέλειωτα πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του. Καὶ ὅμως ἐκεῖνος οὔτε ἀφήνει τὸ κολύμβημά του οὔτε ἀπελπίζεται.

3. Κατὰ τὸ δειλινὸ ὡστόσο κόβεται ἡ βροχή, ἀραιώνουν καὶ σκορπίζονται τὰ σύννεφα, λιγοστεύει κάπως ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα γίνεται ἡσυχώτερη.

Τότε κάποια στιγμή σηκώνει τὸ κεφάλι ὁ ναυαγὸς καὶ βλέπει, πὼς δὲν εἶναι πολὺ μακριὰ ἀπὸ τῆ στεριά. Νά την! Φαίνεται τώρα πολὺ καθαρά. Εἶναι ὄλο λόφοι, σκεπασμένοι μὲ πυκνόφυλλα δένδρα.

Ἡ ἐλπίδα τώρα δυναμώνει πιὸ πολὺ στὴν ψυχὴ του. Βάζει τὰ δυνατὰ του, κολυμβᾷ γρηγορώτερα καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα σιμώνει στὴν ἀκρογιαλιά.

Μὰ τί νὰ ἰδῆ! Ἡ ἀκρογιαλιά εἶναι γεμάτη βράχια! Τὰ κύματα σπάζουν ἐπάνω της μὲ φοβερὸ βρόντο, καὶ τῆς λούζουν τὸν κορυφὴ μὲ τοὺς ἀφρούς των.

Τίποτε ἄλλο δὲ φαίνεται κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο, παρὰ ἀφρὸς καὶ βράχια σουβλερὰ καὶ κοπτερά· οὔτε λιμάνι, οὔτε μέρος, γιὰ νὰ βγῆ κανεὶς ἀπὸ τῆ θάλασσα ἔξω στὴ στεριά!

4. «Τί εἶναι τοῦτο πάλι!» λέγει ὁ ναυαγός, μόλις εἶδε τὸ μέρος ἐκεῖνο. «Ὅλη ἡ ἀκρογιαλιά εἶναι γεμάτη βράχια καὶ μπροστὰ μουγκρίζει τρομερὸ τὸ κύμα!

»Ἄν θελήσω νὰ βγῶ ἔξω στὴ στεριά ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος, χωρὶς ἄλλο τὰ ἄγρια κύματα θὰ μὲ πετάξουν ἀπάνω στὰ κοπτερά αὐτὰ βράχια. Τότε τὸ τέλος μου θὰ εἶναι ἐλεεινόν.

»Ἄν πάλι κολυμβήσω ἀνοικτότερα, ὥσπου νὰ βρῶ κανένα ἡμερο ἀκρογιαλί, φοβοῦμαι, μήπως μὲ τραβήξῃ ἡ τρικυμισμένη θάλασσα στὰ ἀνοικτά, ἢ μήπως μὲ φάγῃ κανέν' ἀγριόψαρο!

»Ό,τι και νά κάμω, ἄσχημα πολὺ τὴν ἔχω! "Α, μεγάλος εἶναι ὁ θυμὸς σου, Ποσειδῶνα!»

5. Μὰ ἐκεῖ πού συλλογίζεται αὐτά, ἓνα μεγάλο καὶ ἄγριο κῦμα τὸν σπρώχνει ἔξαφνα καὶ τὸν πετᾷ στὰ βράχια τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Γιὰ καλὴ του τύχη ὅμως ἐπρόφθασε καὶ ἄρπαξεν ἐπιδέξια μὲ τὰ δυνατὰ του χέρια τὸ βράχο, ὅπου ἔπεσε, καὶ ἐστηρίχθηκε

στερεὰ ἐπάνω του, ὥσπου πέρασε τὸ κῦμα. Ἄλλιῶς καὶ οἱ σάρκες του θὰ ἐσχίζοντο καὶ τὰ κόκκαλά του θὰ ἐγίνοντο θρύψαλα.

Ἔτσι ἐγλύτωσε ἐκείνη τὴ φορὰ ἀπὸ βέβαιο θάνατο.

Δὲν ἐπρόφθασεν ὅμως νά βρῆ καιρό, γιὰ νά ἀπομακρυνθῆ λίγο ἀπὸ τὰ βράχια ἐκεῖνα. Καὶ νά! σὲ λίγο πέφτει ἀπάνω του ἄλλο κῦμα, πιὸ ἄγριο ἀπὸ τὸ πρῶτο. Τὸν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ βράχο, τὸν πετᾷ πάλι στὴ θάλασσα, πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴ στεριά, καὶ τὸν σκεπάζει ὀλότελα!

6. Ζαλισμένος από τὸ κτύπημα καὶ μὲ γδαρμένα τὰ χέρια, ξαναρχίζει καὶ πάλι τὸν ἀγῶνα, χωρὶς νὰ χάσῃ διόλου τὸ θάρρος του.

Ἀνεβαίνει πάλι στὴν ἐπιφάνεια καὶ μὲ τὴ λίγη δύναμη, πού τοῦ ἔχει μείνει ἀκόμη, κολυμβᾷ πιὸ πέρα ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἄγρια ἀκρογιαλιά.

Καὶ νά! ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα διακρίνει ἕνα περιγιάλι, ἀμμουδερὸ καὶ χωρὶς βράχια. Ἐκεῖ κοντὰ βλέπει καὶ τὸ στόμα μικροῦ ποταμιοῦ.

Τὸ μέρος αὐτὸ τοῦ φαίνεται κατάλληλο, γιὰ νὰ βγῆ.

Τραβᾷ λοιπὸν ἴσια κατ' ἐκεῖ, κολυμβᾷ προσεκτικά, σιμώνει καὶ ἐπιτέλους πατεῖ τὰ πόδια του στὴν πολυπόθητη στεριά.

Ὁ ναυαγὸς ἐγλύτωσε!

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΚΟΙΜΑΤΑΙ

1. Ἦτο πιά καιρὸς! Λίγο ἀκόμη ἂν ἐκρατοῦσε τὸ πάλαιμα ἐκεῖνο μὲ τὰ ἄγρια κύματα, ὁ ναυαγὸς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ βαστάξῃ.

Εἶχεν ἀποκάμει πιά ὅλως διόλου. Μόλις σέρνεται λίγα βήματα παραπέρα ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά, καὶ πέφτει λιγοθυμισμένος. Ὅλο τὸ σῶμα του εἶναι πρησμένο ἀπὸ τὰ ἀκατάπαυστα κτυπήματα τῶν κυμάτων. Καὶ ὀλοέν' ἀπὸ τὸ στόμα καὶ ἀπὸ τὰ ρουθούνια του τρέχει θαλασσινὸ νερό.

2. Σὲ λίγο ἦλθε πάλι στὰ σύγκαλά του· καὶ τότε ἐπαρετήρησε, πὼς ἄρχισε νὰ νυκτώνῃ.

Σηκώνεται ἀμέσως, φιλεῖ μὲ δάκρυα τὴ γῆ καὶ

φεύγει γρήγορα ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο, λέγοντας μέσα του: «Ὅταν δὲν ἀπελπίζεται κανείς, καὶ ἀπὸ τοῦ Χάρου τὸ στόμα μπορεῖ νὰ γλυτώσῃ!»

Ἔστερα σταματᾷ καὶ συλλογίζεται, ποῦ νὰ περάσῃ τὴ νύκτα του: «Ἄν περάσω κοντὰ στὸ ποτάμι αὐτὸ τὴ νύκτα» λέγει «πολὺ φοβοῦμαι, μήπως μὲ ἀποτελειώσῃ ἢ ὑγρασία, καθὼς εἶμαι ἔτσι γυμνὸς καὶ ἀποκαμωμένος.

»Ἄν πάλι τρυπώσω μέσα στὸ πυκνὸ δάσος τοῦ λόφου ἐκεῖνου, εἶναι φόβος μήπως στὸν ὕπνο μου μὲ πειράξῃ κανένα ἀγρίμι. Τί νὰ κάμω κ' ἐγὼ δὲν ξέρω!»

3. Συλλογίζεται κάμποση ὥρα καὶ βρίσκει στὸ τέλος προτιμότερο νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὴν ὑγρασία καὶ τὴν ψύχρα. Τότε τραβᾷ ἴσια κατὰ τὸ λόφο· χώνεται μέσα στὸ πυκνὸ δάσος καὶ προσπαθεῖ νὰ βρῆ κανένα μέρος πυκνόδενδρο. Ψάχνοντας, παρατηρεῖ, δυὸ πυκνόφυλλα χαμόδενδρα. Ἐπλεκαν τὰ κλαδιά των τόσο καλά, ὥστε κάτω ἀπ' αὐτὰ ἐσχηματίζετο τέτοια ἀδιαπέραστη σκέπη, πού οὔτε βροχή, οὔτε ἄνεμος, οὔτε ἥλιος ἤμποροῦσε νὰ τὴν περάσῃ.

Κάτω λοιπὸν ἀπ' αὐτὰ τὰ δυὸ χαμόδενδρα χώνεται ὁ ναυαγός. Βρίσκει τὸ χῶμα στεγνόν· στρώνει τὴ γῆ μὲ πολλὰ ξερὰ φύλλα, πλαγιάζει ἐπάνω των καὶ ρίχνει κι ἄλλα πολλὰ στὸ σῶμα του γιὰ σκέπασμα.

Σὲ λίγο γλυκὸς ὕπνος κλείνει τὰ ματόφυλλα καὶ ξεκουράζει τὸ κουρασμένο σῶμα του.

4. Μὰ ποιὸς τάχα νὰ εἶναι ὁ ναυαγὸς αὐτὸς καὶ ποιά ἡ χώρα, ὅπου ἐγλύτωσε;

Καὶ τὰ δυὸ θὰ τὰ μάθωμε σὲ λίγο.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

1. Ὁλόκληρη τὴν νύκτα ἐκείνη καὶ ὡς τὸ ἀπόγευμα τῆς ἄλλης ἡμέρας κοιμᾶται ὁ ναυαγός, βυθισμένος σὲ γλυκύτατο ὕπνο. Καὶ ἴσως θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ κοιμᾶται ἀκόμη ὡς τὸ ἄλλο πρωῒ, ἂν ἐκείνη τὴν ὥρα δὲν τὸν ἐξυπνοῦσαν δυνατὲς γυναικεῖες φωνές.

Μ' ἀπὸ ποῦ ἔρχονται οἱ δυνατὲς αὐτὲς φωνές ;

Εἶχαν ἔλθει ἀπὸ τὸ πρωῒ, γιὰ νὰ πλύνουν.

Λίγο κάτω ἀπὸ τὸ λόφο, ὅπου ἦτο τὸ πυκνὸ δάσος καὶ ἐκοιμᾶτο ὁ ναυαγός, κοντὰ στὸ μικρὸ ἐκεῖνο ποταμάκι, κάμποσες κοπέλες μεγάλες ἔπαιζαν τῷ τῷ.

Εἶχαν ἔλθει ἀπὸ τὸ πρωῒ ἐκεῖ, γιὰ νὰ πλύνουν. Καί, ἅμα ἐτελείωσαν τὸ πλύσιμο καὶ ἄπλωσαν τὰ ροῦχα τῶν ἀπάνω στὰ κατακάθαρα χαλίκια τοῦ γιαιλοῦ, ἐλούσθησαν κι ἔφαγαν. Ὕστερα, ὥσπου νὰ στεγνώσουν τὰ πλυμένα ροῦχα, ἄρχισαν νὰ παίξουν.

Μιά ἀπό τίς κοπέλες, ἡ πιὸ ψηλὴ καὶ πιὸ ὀμορφη ἀπ' ὅλες, καθὼς ἐπετοῦσε τὸ τόπι ψηλά, χωρὶς νὰ θέλη, τὸ ἐπέταξε στὸ ποτάμι.

Τότε οἱ συντρόφισσές της ἔβγαλαν δυνατὲς φωνές καὶ ἀπ' αὐτὲς ἐξύπνησεν ὁ ναυαγός.

2. Ἀνασηκώθηκε κ' ἐκάθισε ἐπάνω στὰ ξερὰ φύλλα. Ἐτριψε τὰ ματόφυλλα μὲ τὰ δυὸ του τὰ χέρια καὶ ὕστερα, γιὰ νὰ ἰδῆ, ἐπαραμέρισε λίγο τὰ κλαδιὰ τῶν χαμόδενδρων. Τὰ μάτια του ἔπεσαν πρῶτα στὴ θάλασσα, πού ἀπλῶνετο μπροστά του, σὰν ἀπέραντος καταγάλανος καθρέπτης. Πόσο ἤσυχη εἶναι τώρα! Δὲν ἔμοιαζε διόλου μὲ τὴ χθεσινή.

Ἀποπάνω του ὁ οὐρανὸς ἀπλῶνετο καθαρὸς καὶ καταγάλανος, σὰν ἀτέλειωτος καὶ ὀλοφώτεινος θόλος, καὶ ἐσκέπαζε ἀπὸ παντοῦ τὴ θάλασσα καὶ τὴ στεριά :

« Πόσο διαφορετικὸς εἶναι καὶ ὁ οὐρανὸς σήμερα. Ποῦ ἡ χθεσινὴ μαυρίλα καὶ ἡ σκοτεινιά του! Μὰ ποῦ εἶναι ὁ ἥλιος ; » ἐσυλλογίσθηκε. « Δὲν τὸν βλέπω· θὰ ἔγειρε, φαίνεται, κατὰ τὴ δύση. Θὰ εἶναι ἴσως ἀπόγεμα· μά, ἄς σηκωθῶ νὰ ἰδῶ ! » Καὶ ἀμέσως σηκώνεται ὄρθιος καὶ ἀπὸ τὴ θέση του κοιτάζει κατὰ τὴ στεριά.

Τὰ μάτια του τώρα φθάνουν σὲ πολὺ μακρινὴ ἀπόσταση. Μὰ παντοῦ, ὅπου πέφτουν, δὲ βλέπουν ἄλλο τίποτε, παρὰ χαμηλὰ βουναλάκια καὶ ὀμορφες λαγκαδιές, ντυμένα ὅλα μὲ καταπράσινη φορεσιά. « Τί ἡμερὸς τόπος ! » εἶπε πάλι, μὲ τὸ νοῦ του « χωρὶς ἄλλο πατῶ ἑλληνικὸ χῶμα ! Τέτοια ὀμορφὴ θάλασσα, τόσο καθαρὸς οὐρανὸς καὶ τόσο ἡμερὸς τό-

πος μονάχα στήν 'Ελλάδα βρίσκονται » και ἄρχισε νὰ ἐλπίζη και νὰ χαίρεται.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΠΑΡΑΚΑΛΕΙ

1. Ἐκείνη τῆ στιγμή ὅμως ἐνθυμήθηκε και τίς φωνές, πού τὸν ἐξύπνησαν, και εἶπε :

«Μοῦ ἐφάνηκε, πὼς ἄκουσα γυναικεῖες φωνές λίγο πρωτύτερα. Ἴσως νὰ εἶναι καμμιᾶς νεράιδας ἀπὸ ἐκεῖνες, πού κατοικοῦν στίς κορυφές τῶν βουνῶν, στίς πηγές τῶν ποταμιῶν και στὰ πράσινα λιβάδια. Μπορεῖ ὅμως νὰ εἶναι και φωνές ἀνθρώπων, πού κατοικοῦν ἐδῶ κοντά. Ἄς πάγω λίγο παραπέρα, νὰ ἰδῶ, τί εἶναι και τί γίνεται!»

Αὐτὰ εἶπε και ἄφησε τὴν κρυφώνα του. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο ὀλόγυμνος, ἔσπασε ἓνα πυκνόφυλλο κλαρὶ και ἐσκεπάσθηκε μ' αὐτό.

Στὴν ἀρχὴ δὲν εἶδε τίποτε. Ὑστερα ἄρχισε νὰ κατεβαίνει τὸ λόφο κατὰ τὸ μέρος, πού ἄκουσε τίς φωνές. Σὲ λίγο εὐρέθηκε μπροστὰ στὰ κορίτσια.

2. Μόλις ἐκεῖνα τὸν ἀντίκρυσαν σὲ τέτοια κατάσταση, ἐτρόμαξαν και ἐσκορπίσθησαν ἐδῶ και ἐκεῖ κατὰ τὴν ἀκρογιαλιά μὲ δυνατὰ ξεφωνητά. Μονάχα ἡ πιὸ ψηλὴ και πιὸ ὁμορφὴ ἀπ' ὅλες τίς κοπέλες δὲν ἐφοβήθηκε. Ἐστάθηκεν ἐκεῖ, πού εὐρέθηκε, και ἐκοίταξε ἄφοβα και μὲ περιέργεια τὸν ξένο.

Ἐκεῖνος πάλι, μόλις τὴν εἶδε, ἐσταμάτησε και ἄρχισε νὰ συλλογίζεται, τί νὰ κάμη : Νὰ πλησιάσῃ και νὰ πῆσῃ στὰ πόδια της ἢ νὰ παρακαλέσῃ ἀπὸ

Μόλις έκείνα τόν αντίκρυσαν, έτρώμασαν και έσκορπίσθηκαν.

μακριά με γλυκά λόγια να τοῦ δώση κανένα φόρεμα,
γιὰ νὰ ντυθῆ καὶ νὰ τοῦ δείξῃ καὶ τὴ χώρα ;

Ἐπρωτίμησε τὸ δεύτερο. Ἐστάθηκε λοιπόν, καὶ
ἀπὸ ἐκεῖ, πού εὐρίσκετο, τῆς ἐφώνασε :

3. « Στὰ πόδια σου πέφτω, κυρά μου, εἴτε θεὰ
εἶσαι εἴτε ἄνθρωπος. Ἄν εἶσαι θεὰ, χωρὶς ἄλλο θὰ
εἶσαι ἢ Ἄρτεμη, γιατί τῆς μοιάζεις καὶ στὴν κορ-
μοστασιά καὶ στὴν ὀμορφιά. Ἄν πάλι εἶσαι ἄνθρω-
πος, εὐτυχισμένοι οἱ γονεῖς, πού ἔχουν τέτοια κόρη,
καὶ εὐτυχισμένα τ' ἀδέλφια, πού ἔχουν τέτοι' ἀδελφή.
Φαντάζομαι τί χαρὰ πού θὰ ἔχουν, ὅταν σέ βλέπουν
νὰ σέρνης τὸ χορό! Πιὸ πολὺ ὅμως εὐτυχισμένος θὰ
εἶναι ἐκεῖνος, πού θὰ σέ κάμῃ ταίρι του. Γιατί ὡς τώ-
ρα, ἂν καὶ ἐγύρισα ὅλο τὸν κόσμο, δὲν ἀπάντησα
ποθενὰ ἄλλη κοπέλα τόσο ὀμορφή, σὰν καὶ σένα.

» Ὅσο σέ κοιτάζω, τόσο σέ θαυμάζω. Μὰ φοβοῦ-
μαι νὰ ἔλθω κοντά σου καὶ νὰ πέσω στὰ πόδια σου,
γιὰ νὰ σέ παρακαλέσω νὰ μὲ λυπηθῆς. Μεγάλο κακὸ
μοῦ ἔτυχε. Χθὲς μόλις ἐκατόρθωσα νὰ γλυτώσω κο-
λυμβώντας καὶ νὰ βγῶ σ' αὐτὸ τὸ μέρος, ἀφοῦ πολὺ
ἐβασανίσθηκα ἀπὸ τὴ φοβερὴ θάλασσα. Ὡστόσο δὲν
ξέρω, ἂν ἐτελείωσαν τὰ βάσανά μου.

» Λυπήσου με, σέ παρακαλῶ! Λυπήσου ἓνα δυσ-
τυχισμένο! Ἐσένα πρώτη βλέπω καὶ σέ σένα λέγω
τὸν πόνο μου. Ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἄνθρώπους, πού
κατοικοῦν σ' αὐτὸν τὸν τόπο, κανέναν δὲ γνωρίζω.
Μὰ οὔτε καὶ ποιά εἶναι καὶ πῶς τὴ λέγουν τὴ χώρα
σας γνωρίζω. Δῶσε μου, σέ παρακαλῶ, κανένα ροῦ-

Ὀδύσσεια. Ἀναγχ. Γ'. Δημοτ. Δ. Ἀνδρεάδη Ἐκδ. Ζ'. ἀντ. 5.500 2

χο νὰ σκεπασθῶ, καὶ δεῖξε μου νὰ βρῶ τὴ χώρα. Καὶ μακάρι νὰ σοῦ δώσουν οἱ θεοί, ὅ,τι ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά σου».

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΜΑΘΑΙΝΕΙ, ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ

1. Στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ξένου ἀπάντησεν ἡ ὀμορφη κοπέλα : « Δὲ μοῦ φαίνεσαι ἄνθρωπος ἄμυαλος, ξένε, οὔτε ἀπὸ πρόστυχη γενιά. Ἄν σήμερα ὑποφέρης, παρηγορήσου! Ὁ Ζεὺς ἔτσι τὸ ἠθέλησε. Ἐκεῖνος μοιράζει στὸν καθένα, ὅπως αὐτὸς θέλει, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ. Σὲ σένα ἔδωσε τώρα βάσανα· πρέπει νὰ τὰ ὑποφέρης μὲ ὑπομονή.

» Μὴ στενοχωριέσαι! Τώρα, ποὺ ἦλθες στὸν τόπο μας, δὲ θὰ σοῦ λείψῃ τίποτε. Θὰ σοῦ δώσω καὶ φορέματα νὰ ντυθῆς, θὰ σοῦ δείξω καὶ τὴν πόλη, θὰ σοῦ πῶ καὶ ποιοὶ εἶναι οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου.

» Βρίσκεσαι σὲ νησί, στὴ Σχερία, ὅπου κατοικοῦν οἱ Φαίακες καὶ βασιλεύει ὁ Ἄλκίνοος, ὁ πατέρας μου. Ἐμένα μὲ λέγουν Ναυσικᾶ καί, ὅπως βλέπεις, ἦλθα ἐδῶ μὲ τὶς δοῦλες μου, γιὰ νὰ πλύνωμε. Σὲ λίγο γυρίζομε στὴν πόλη ».

2. Ἀναγᾶλλιασεν ὁ ναυαγός, ποὺ ἄκουσε τὴν ὀμορφη ἐκείνη κοπέλα νὰ μιλῇ ἑλληνικά. Ἀναγᾶλλιασε καὶ ὅταν ἄκουσε, πῶς βρίσκεται στὴ Σχερία :

« Μιᾶς ἡμέρας ταξίδι εἶναι ὡς τὴν πατρίδα μου ἀπ' ἐδῶ! » εἶπε μέσα του.

Περισσότερο ὁμως ἐχάρηκε, ὅταν ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἄκουσε τὴ βασιλοπούλα νὰ φωνάζῃ τὶς δοῦλες της

καί νά τούς λέγη· «'Ελᾶτ' ἐδῶ, κορίτσια! τί ἐφοβηθήκατε; Ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἶναι ξένος καί πολυβασανισμένος· εἶναι καί ἀπό τήν 'Ελλάδα· γι' αὐτό πρέπει νά τόν περιποιηθοῦμε, ὅσο μπορούμε. Τούς ξένους τούς στέλνει ὁ Ζεὺς. Δείξετέ του ἕνα μέρος ἀπάνεμο νά πάγη νά λουσθῆ, δῶστε του καί ροῦχα νά ντυθῆ. Δῶστε του ἀκόμη νά φάγη καί νά πιῆ, γιατί θά εἶναι νηστικός καί διψασμένος».

3. Οἱ δοῦλες, μόλις ἄκουσαν τὰ λόγια τῆς κυρίας των, ἐπῆραν θάρρος. Ἀμέσως ἦλθαν κοντά του καί τοῦ ἔδειξαν ἕνα μέρος ἀπάνεμο στό ποτάμι. Τοῦ ἄφησαν ἐκεῖ μοσχομυρωδάτο λάδι, γιά νά ἀλειφθῆ, ὕστερ' ἀπό τὸ λουτρό· τοῦ ἔβαλαν καί φορέματα, γιά νά ντυθῆ.

Δὲν ἐπέρασε πολλή ὥρα καί ὁ ναυαγὸς ἐλούσθηκε, ἀλειφθηκε μὲ τὸ λάδι καί ἐντύθηκε. Ὄταν ὕστερα ἦλθε κοντά στή βασιλοπούλα, ἐκείνη τὸν ἐθαύμασε. Τῆς ἐφάνηκε πιὸ ψηλὸς καί πιὸ ὄμορφος ἀπὸ πρωτύτερα.

Ἀμέσως οἱ δοῦλες τοῦ ἔβαλαν νά φάγη. Καί ἐκεῖνος, ἀφοῦ εὐχαρίστησε, ἐκάθισε χάμω καί ἄρχισε νά τρώγη μὲ μεγάλη ὄρεξη.

ΤΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΕΙ Η ΝΑΥΣΙΚΑ ΣΤΟΝ ΞΕΝΟ

1. Τὴν ὥρα αὐτὴ ἡ Ναυσικᾶ μὲ τίς δοῦλες τῆς ἐμάζεψαν τὰ ροῦχα, τὰ ἐδίπλωσαν καί τὰ ἐφόρτωσαν ἐπάνω στό ἀμάξι, πού εἶχαν φέρεי ἀπὸ τὴ χώρα. Ὑστερα ἔζεψαν σ' αὐτὸ δύο καλοθρεμμένα μουλά-

ρια, πού ἔβρισκαν πιό πέρα· καί, ἀφοῦ ἐτοιμάσθη-
καν, λέγει ἡ Ναυσικᾶ στον ξένο :

«Ὅριστε, ξένε, νά πᾶμε στή χώρα καί στοῦ παλά-
τι τοῦ πατέρα μου. Ἐκεῖ θά γνωρίσης καί τοὺς ἄλ-
λους ἄρχοντες τοῦ τόπου μας. Ἄκουσε ὅμως, τί θά σοῦ
πῶ! Ὅσο εἶμαστε μακριά ἀπὸ τὴ Χώρα, δὲν πειράζει,
ἔλα καί σὺ πίσω ἀπὸ τὸ ἀμάξι. Μὰ, σὰν πλησιά-
σωμε, πρέπει νά σταματήσης κάπου, ὥσπου νά φύ-

Ἡ Ναυσικᾶ ἀνέβηκε στοῦ ἀμάξι.

γωμε ἐμεῖς, γιὰ νά μὴ σέ ἴδοῦν, πῶς ἔρχεσαι μαζί μας.
Ἔστερα ἔμπα καί σὺ μέσα στὴν πόλη καί ζήτησε,
νά σοῦ δείξουν τὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου. Ἀκόμη
καί τὰ μικρὰ παιδιὰ τὸ ξέρουν.

» Μόλις φθάσης ἐκεῖ, μὴ σταθῆς μήτε στιγμή.
Ἔμπα μέσα γρήγορα καί ἀμέσως πέσε στὰ πόδια
τῆς μητέρας μου, τῆς Ἀρήτης, καί παρακάλεσέ την
νά σέ βοηθήσῃ καί νά σέ στείλῃ στὴν πατρίδα σου ».

2. Αὐτὰ εἶπε ἡ Ναυσικᾶ καὶ ἀμέσως ἀνέβηκε στὸ ἀμάξι. Ἐπῆρε στὸ ἀριστερὸ χέρι τῆς τὰ χαλι- νάρια καὶ στὸ δεξι τὸ καμουτσίκι, τὸ ἐκτύπησε μιὰ δυὸ φορές στὸν ἄερα καὶ ἐξεκίνησε.

Ὁ ἥλιος ἐκόντευε νὰ βασιλεύσῃ τὴν ὥρα, ποῦ ἡ βασιλοπούλα μὲ ὅλη τὴ συντροφιά τῆς ἐπλησία- ζαν στὴν πόλη.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦτο καὶ τὸ ἱερὸ ἄλσος τῆς θεᾶς Ἄθη- νᾶς, γεμᾶτο ἀπὸ ψηλές λεῦκες καὶ κυπαρίσσια, μ' ἓνα μικρὸ ναὸ στὴ μέση καὶ μ' ἓνα καταπράσινο λιβάδι ὀλόγυρα.

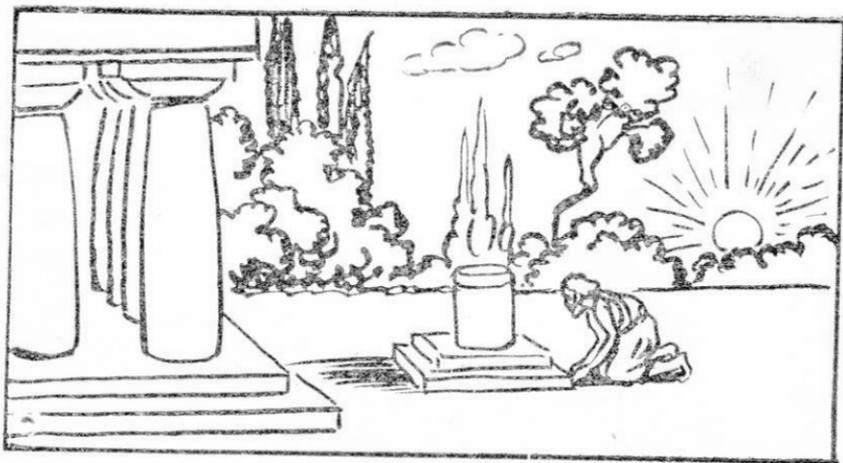
Ἐκεῖ ἐσταμάτησεν ὁ ναυαγὸς, ἐνῶ ἡ Ναυσικᾶ μὲ τις δοῦλες τῆς ἐξακολούθησαν τὸ δρόμο των.

«Α! ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΘΥΜΟΣ ΣΟΥ ΠΟΣΕΙΔΩΝΑ!»

1. Μόλις ἀπομακρύνθηκεν ἀπὸ τὸ ἱερὸ ἄλσος ἡ Ναυσικᾶ, ἀμέσως ὁ ναυαγὸς ἐγονάτισε κ' ἐπροσευ- χήθηκε στὴν Ἄθηνᾶ, τὴ θεὰ τῆς σοφίας, τὴν προ- στάτισσά του. Τὴν εὐχαρίστησε πρῶτα μὲ ὅλη του τὴν καρδιά, ποῦ τὸν ἐγλύτωσε χθές.

Ἔστερα τὴν ἐπαρακάλεσε νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ τοῦ φωτίζῃ τὸ νοῦ, γιὰ νὰ τὰ καταφέρῃ νὰ βρῆ στὸ βασιλέα Ἄλκίνοο φιλοξενία καὶ βοήθεια, ὥστε νὰ γυ- ρίσῃ στὴν πατρίδα του.

2. Ὄταν ἐτελείωσε τὴν προσευχή, ἐκάθισε σ' ἓνα πέτρινο σκαλοπάτι τοῦ ναοῦ κ' ἐπερίμενε νὰ περά- σῃ λίγη ὥρα.

‘Ο ναυαγός ἑσταμάτησε καὶ ἐπροσευχήθηκε στὴν Ἀθηνᾶ.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ βασιλεύη. Τὰ λίγα συννεφάκια, ποὺ ἦσαν στὸν οὐρανό, ἔλαμπαν χρυσὰ καὶ κόκκινα. Τὰ πουλιά ἄρχισαν νὰ μαζεύωνται στὰ δένδρα, γιὰ νὰ κουρνιαῖσουν, ἐνῶ οἱ γεωργοί, οἱ ἀμπελουργοὶ καὶ οἱ βοσκοὶ ἐγύριζαν στὰ σπίτια των ἀπὸ τὶς ἐργασίες των.

3. ‘Ο ξένος δὲν εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ τοὺς βλέπει, πῶς περνοῦν.

Οἱ γεωργοί, καβάλλα στὰ γαϊδουράκια μ’ ἓνα μακρὺ βουκέντρι στὰ χέρια ὁ καθένας, ὀδηγοῦν ἐμπρὸς τὰ ἀργοκίνητα βῶδια των. Οἱ ἀμπελουργοί, ἄλλοι μὲ τὴν ἀξίνα καὶ ἄλλοι μὲ τὸ δικέλλι στὸν ὦμο, προχωροῦν πεζοὶ στὴν πόλη, ἐδῶ μιλώντας καὶ ἐκεῖ τραγουδώντας. Οἱ βοσκοὶ πάλι, μὲ τὸ ραβδί στὸ χέρι καὶ μὲ συχνὰ καὶ δυνατὰ σφυρίγματα, βιάζονται νὰ προχωροῦν γρήγορα.

4. ‘Ο ξένος τοὺς βλέπει καὶ τοὺς ζηλεύει. Εἶναι

ὄλοι κατακουρασμένοι ἀπὸ τὴν ἐργασία τῆς ἡμέρας, μὰ καὶ χαρούμενοι. Κινεῖ τὸ κεφάλι, ἀναστενάζει καὶ λέγει μέσα του :

«Ἐσεῖς ὄλοι σὲ λίγο θὰ εἶσθε στὰ σπίτια σας, ὅπου θὰ βρῆτε τὰ παιδιά καὶ τὶς γυναῖκες σας νὰ σᾶς περιμένουν πρόσχαρα. Θὰ βρῆτε τὸ τζάκι τοῦ σπιτιοῦ σας ἀναμμένο καὶ τὸ δεῖπνο ἔτοιμο.

»Κι' ἐγώ, ὁ βασιλιάς ἑνὸς ὀλόκληρου νησιοῦ, ντυμένος ξένα ροῦχα, δὲν ἔχω ποῦ νὰ βάλω τὸ κεφάλι μου ἀπόψε! Καὶ εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ κτυπήσω ξένη θύρα καὶ νὰ ζητήσω φιλοξενία.

«Ἄ! πολὺ μεγάλος εἶναι ὁ θυμὸς σου, Ποσειδῶνα!».

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΘΑΥΜΑΖΕΙ

1. Αὐτὰ ἐσυλλογίσθηκεν ὁ ξένος καὶ ἀναστενάξε βαθιά. Ὑστερα ἐξεκίνησε γιὰ τὴν πόλη, κι' ἔφθασε μπροστὰ στὸ κάστρο της. Ἐπέρασε τὴ μεγάλη χάλκινη πύλη κι' ἐμπῆκε μέσα στοὺς δρόμους καὶ στὶς πλατεῖες.

Ἡ πρώτη στενοχώρια καὶ ἡ μελαγχολία, ἄρχισε τώρα νὰ φεύγη ἀπὸ μέσα του· καὶ ἡ καρδιά του νὰ κτυπᾷ ἀπὸ εὐχαρίστηση.

Δὲ χορταίνει νὰ κοιτάζη δεξιὰ καὶ ἀριστερά· νὰ βλέπη τὰ σπίτια τῶν Φαιάκων, τὰ μαγαζιά, τοὺς ναοὺς καὶ τὸ λιμάνι, καὶ ν' ἀκούη τὶς φωνές καὶ τὸ θόρυβο τῶν ἀνθρώπων τῆς ἀγορᾶς.

Ἐχει χρόνια πολλὰ νὰ μπῆ σὲ πόλη· καὶ τώρα,

πού περνᾶ μέσ' ἀπὸ δρόμους, ὅλα τοῦ φαίνονται μεγάλα, ὅλα ὠραῖα καὶ ὅλα βαλμένα μὲ τάξη.

Ἔχει πολλὰ χρόνια ν' ἀκούσῃ θόρυβο ἀγορᾶς· καὶ τώρα, πού ἀκούει τοὺς Φαίιακες νὰ διαλαλοῦν φωνακτὰ τὰ ἐμπορεύματά των, οἱ φωνές των ἔρχονται στ' αὐτιά του, σὰ μουσική.

2. Γι' αὐτὸ θαυμάζει τὸ καθετί, πού βλέπει καὶ τὸ καθετί, πού ἀκούει ἐκείνη τὴν ὥρα, τὸν εὐχαριστεῖ. Θέλει νὰ σταματήσῃ, νὰ παρατηρήσῃ καὶ νὰ ἐξετάσῃ καλύτερα τὰ σπίτια καὶ τὰ μαγαζιά, τοὺς ναοὺς, τὴν ἀγορὰ καὶ τὸ λιμάνι τῶν Φαϊάκων· καὶ θέλει νὰ σμίξῃ μαζί των, νὰ τοὺς μιλήσῃ καὶ νὰ τοῦ μιλήσουν.

Συλλογίζεται ὅμως, πὼς δὲν πρέπει νὰ νυκτώσῃ, παρὰ νὰ φθάσῃ μὲ τὴν ὥρα του στοὺ παλάτι τοῦ Ἀλκίνοου, πρὶν κλείσῃ ἡ θύρα του: «Μὰ ποῦ τάχα νὰ βρίσκεται τὸ παλάτι αὐτό!» ρωτᾶ μόνος του.

Τὴ στιγμή ἐκείνη προσπερνᾶ κοντὰ του ἓνα μικρὸ κορίτσι. Τὸ χαιρετᾶ ἀμέσως καὶ τὸ παρακαλεῖ νὰ τοῦ δείξῃ τὸ παλάτι.

«Ἐλᾶτε, κύριε!» τοῦ ἀπαντᾷ ἐκείνο· καὶ τὸν ὀδηγεῖ πρόθυμα ὡς τὴν ἐξώθυρα τοῦ παλατιοῦ.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΘΑΜΒΩΝΕΤΑΙ

1. Ὄταν ὁ ξένος ἔφθασε μπροστὰ στοὺ παλάτι, ἐθαμβώθηκεν ἀπὸ τὴν ὀμορφιά του. Ποτὲ στὴ ζωὴ του δὲν εἶχεν ἰδεῖ τέτοιο παλάτι. Ἐλαμπτε ὀλόκληρο, ὅπως λάμπει ὁ ἥλιος. Ἡ ἐξώθυρα ἦτο χρυσή, καὶ ἡ κρικέλα τῆς θύρας χρυσή καὶ αὐτή. Τὸ κατώφλι χάλ-

κινο, ἀσημένιο τὸ ἀνώφλι, καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ δύο χρυσὰ σκυλιά, φτειαγμένα ἀπὸ ἔξοχο τεχνίτη. Οἱ τοῖχοι τοῦ ἦσαν στρωμένοι μὲ λαμπρὸ χαλκὸ. Καὶ μέσα στὴ μεγάλη τραπεζαρία, βαλμένοι στὴ σειρά ὠραῖοι θρόνοι, ἀστραπταν ἀπὸ μακριά.

Ἐπάνω στοὺς θρόνους αὐτοὺς ἐκάθοντο οἱ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, κι' ἔτρωγαν κι' ἔπιναν.

Στὸ ἴδιο δωμάτιο ἐπάνω σὲ μικρὲς κολόνες, πολλὰ τεχνικὰ φτειαγμένες, ἐφαίνοντο στημένα χρυσὰ ἀγαλματάκια. Τὰ ἀγαλματάκια αὐτὰ ἐπαράσταιναν νέους, πού ἐκρατοῦσαν στὰ χέρια λαμπάδες κι' ἐφώτιζαν τὴ νύκτα τὴν τραπεζαρία, ὅταν ὁ Ἀλκίνοος εἶχε τραπέζι κ' ἐφίλευε ξένους.

2. Ἐμπρὸς στὸ ὠραῖο αὐτὸ παλάτι ἦτο καὶ ἓνα περιβόλι μεγάλο, τετράγωνο, φραγμένο ἀπὸ παντοῦ μὲ μαρμαρένιο φράκτη καὶ χωρισμένο σὲ τρία μέρη.

Στὸ ἓνα μέρος ἦσαν φυτευμένα μονάχᾳ καρποφόρα δένδρα : μηλιές, ἀχλαδιές, ρωδιές, συκιές καὶ ἄλλα τέτοια, φορτωμένα ὅλα ὠραῖα καὶ νόστιμα φρούτα.

Στὸ δεύτερο μέρος τοῦ περιβολιοῦ ἦτο φυτευμένο ἀμπέλι, γεμᾶτο σταφύλια. Στὰ καταπράσινα κλήματα τοῦ ἔβλεπε κανεὶς λογιῆς λογιῆς σταφύλια. Ἄλλα ὅλως διόλου σταφιδωμένα, ἄλλα γινωμένα κι ἄλλα στὸν ἀνθὸ των ἀκόμη.

Στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ ἦτο καὶ ἓνα μέρος χωριστό, φυτευμένο ὅλο μὲ κάθε λογιῆς λαχανικὰ καὶ μὲ διάφορα λουλούδια.

Στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ ἔτρεχαν δύο βρύσες μὲ κρυσταλλένιο νερό. Τῆς μιᾶς τὸ νερὸ ἐπότιζε ὅλο

ἐκεῖνο τὸ ὥραϊο περιβόλι· ἡ ἄλλη ἔβγαине μὲ σωλῆ-
να ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι στὸ δρόμο κ' ἐχρησίμευε γιὰ
τις ἀνάγκες τῶν κατοίκων.

Τέτοιο ἦτο τὸ παλάτι τοῦ Ἀλκίνοου καὶ τὸ πε-
ριβόλι του, πού ἐθάμβωσαν τὸν ξένο.

Ο ΞΕΝΟΣ ΕΥΡΙΣΚΕΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

1. Πολλὴ ὥρα ἐστάθηκεν ἐκεῖ ὁ ξένος κ' ἔβλεπε τὸ
παλάτι καὶ τὸ περιβόλι τοῦ Ἀλκίνοου μὲ θαυμασμό.

Ἔστερα ἐπροχώρησε μέσα κ' ἔφθασεν ὡς τὸ δω-
μάτιο, ὅπου ὁ βασιλιάς Ἀλκίνοος καὶ ἡ βασίλισσα
Ἀρήτη ἐφίλευαν τοὺς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων. Κα-
νεὶς δὲν ἐπρόσεξε τὸν ξένο, ὅταν ἐμπῆκε, γιατί ὅλοι
ἦσαν ὄρθιοι καὶ ὠμιλοῦσαν. Εἶχε τελειώσει τὸ τρα-
πέζι καὶ οἱ καλεσμένοι ἐτοιμάζοντο νὰ φύγουν γιὰ τὰ
σπίτια των.

Ἐξαφνα βλέπουν ἕναν ἄγνωστο νὰ πέφτη στὰ πό-
δια τῆς βασίλισσας κι ἀκούουν νὰ τῆς λέγη αὐτὰτὰ
λόγια :

«Ἀρήτη, καλὴ βασίλισσα! Εἶμαι ξένος καὶ πο-
λυβασανισμένος. Κι ἔρχομαι σὲ σένα, στὸ βασιλεῖα
καὶ σ' ὅλους ἐδῶ τοὺς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, νὰ σᾶς
παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσετε, γιὰ νὰ γυρίσω στὴν
πατρίδα μου. Χρόνια πολλὰ ἔχω ὁ δύστυχος, πού εἶ-
μαι μακριὰ ἀπὸ τὸν τόπο μου κι ἀπὸ τοὺς δικούς μου.

Χθὲς μόλις, θαλασσοπνιγμένος καὶ ὕστερ' ἀπὸ πολ-
λὰ βάσανα, ἐκατόρθωσα νὰ γλυτώσω στὸ νησί σας.
Λυπηθῆτε με, τὸ δυστυχισμένο!».

1. Ἐξαφνα βλέπουν ἕναν ξένο νὰ πέφτῃ στὰ πόδια τῆς βασίλισσας.

2. Αὐτὰ εἶπεν ὁ ξένος· κι ἀμέσως σηκώνεται καὶ πηγαίνει καὶ κάθεται στὸ τζάκι τῆς αἵθουσας ἐκείνης.

Ὁ Ἀλκίνοος τότε, χωρὶς νὰ περιμένῃ ἄλλα παρακάλια, ἔρχεται κοντὰ του, τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν βάζει νὰ καθίσῃ κοντὰ στὸ τραπέζι, στὴ θέση, ποὺ ἐκάθετο ὁ γιὸς του, ὁ Λαοδάμαντας.

Οἱ ἄρχοντες ἐξανακάθισαν στοὺς θρόνους των, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν ξένο. Μιὰ ὑπηρέτρια ἔφερεν ἀμέσως χρυσὸ κανάτι καὶ ἀσημένια λεκάνη γιὰ νίψιμο. Καὶ ἡ κελάρισσα τοῦ παλατιοῦ ἐξανάστρωσε γιὰ τὸν ξένο τὸ τραπέζι κ' ἔβαλε ἐμπρὸς του πολλὰ καὶ νόστιμα φαγητά.

3. Ὁ ξένος εὐχαρίστησε καὶ ἄρχισε νὰ τρώγῃ. Τότε ὁ Ἀλκίνοος λέγει στοὺς καλεσμένους του : «Φίλοι μου, πρέπει νὰ τιμήσωμε αὐτὸν τὸν ξένο, ποὺ μᾶς ἔστειλεν ὁ Ζεὺς. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν αὔριο νὰ ἔλθετε ἀπὸ τὸ πρωὶ ἐδῶ στὸ παλάτι, γιὰ νὰ προσφέ-

ρωμε πρώτα λαμπρή θυσία στους θεούς, να φιλεύσωμε τὸν ξένο καὶ ὕστερα νὰ σκεφθοῦμε, πῶς θὰ μπορέσωμε νὰ τὸν στείλωμε γρήγορα στὴν πατρίδα του ».

“Ολοι οἱ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων ἐπαραδέχθησαν τὴ γνώμη τοῦ Ἀλκίνοου. Κι ἀφοῦ ἐκάθισαν ἀκόμη λίγο, ὕστερα ἐκαλονύκτισαν τὸ βασιλέα, τὴ βασίλισσα, τοὺς γιούς των καὶ τὸν ξένο, καὶ ὁ καθένας ἐτράβηξε γιὰ τὸ σπίτι του.

ΤΙ ΜΑΘΑΙΝΕΙ Ο ΑΛΚΙΝΟΟΣ ΚΑΙ Η ΑΡΗΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΖΕΝΟ

1. “Όταν ὁ ξένος ἀπόφαγε, ἦλθε κ’ ἐκάθισε κοντά του ἡ βασίλισσα. Ἀμέσως ἐγνώρισε τὸ πανωφόρι καὶ τὸ πουκάμισο, ποὺ ἐφοροῦσε, γιὰτὶ καὶ τὰ δυὸ ἦσαν καμωμένα ἀπὸ τὰ χέρια της.

Ἀπόρεσε πολὺ γι’ αὐτὸ καὶ τὸν ἐρώτησε: « Ποιός εἶσαι, ξένε μου, κι ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ; καὶ ποιός σου ἔδωσε τὰ ροῦχα, ποὺ φορεῖς ; »

2. Ὁ ξένος ἀποκρίθηκε : « Τὰ παθήματά μου εἶναι τόσο πολλὰ, βασίλισσά μου, ποὺ θὰ μοῦ ἦτο πολὺ δύσκολο νὰ σᾶς τὰ διηγηθῶ ὅλα, ἕνα πρὸς ἕνα. Ὡστόσο ἀκοῦστε πῶς εὐρέθηκα στὸ νησί σας !

» Στὴ μέση τῆς θάλασσας εἶναι ἕνα νησί, ποὺ τὸ λέγουν Ὀλυγία καὶ ὅπου κατοικεῖ ἡ νεράϊδα Καλυψώ. Σ’ αὐτὸ τὸ νησί ἦτο γραπτὸ μου νὰ μείνω ἐπτὰ ὀλόκληρα χρόνια. Καὶ νὰ γιατί !

» Γυρίζοντας ἀπὸ τὸ μεγάλο πόλεμο, ἀρμένιζα με τοὺς συντρόφους μου γιὰ τὴν πατρίδα. Ὁ Ζεὺς ὁμως

στη μέση τῆς θάλασσας ἐσύντριψε μ' ἓνα του ἀστροπελέκι τὸ πλοῖο μας. Ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου ἄλλοι ἐσκοτώθηκαν ἀπὸ τὸ ἀστροπελέκι ἐκεῖνο καὶ ἄλλοι ἔπεσαν στὴ θάλασσα καὶ ἐπνίγηκαν. Ἐγὼ μονάχα ἐκατόρθωσα, θαλασσοπνιγμένος καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα, νὰ γλυτώσω στὸ νησί τῆς Καλυψῶς.

»Ἐκεῖ, εἶναι ἀλήθεια, ζύρῃκα μεγάλη φιλοξενία καὶ κάθε περιποίηση ἀπὸ τὴ νεράϊδα. Ἀλλὰ μὲ αὐτὰ τὰ καλὰ εἶχα καὶ τὸ δυστύχημα νὰ μὲ πάρῃ ἡ Καλυψὼ σὲ μεγάλη συμπάθεια, καὶ νὰ θέλῃ νὰ μὲ πανδρευθῇ. Ἄν ἐδεχόμουν νὰ γίνω ἄνδρας τῆς, μοῦ ἔταξε, πὼς θὰ μ' ἔκανε ἀθάνατο καὶ ἀγέραστο.

»Ὅμως ἐγὼ τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἤθελα ν' ἀκούσω. Καὶ μονάχα τὴν ἐπαρακαλοῦσα, πάντα κλαίοντας, νὰ μὲ λυπηθῇ καὶ νὰ μὲ στείλῃ στὴν πατρίδα μου. Πολλές φορές τῆς ἔλεγα μὲ δάκρυα στὰ μάτια :

«Ἄς ἰδῶ καὶ καπνὸ μονάχα νὰ βγαίῃ ἀπὸ ἓναν καπνοδόχο τῆς πατρίδας μου κι ἄς πεθάνω!» Ἐκεῖνη ὅμως δὲν ἄλλαξε γνώμη καὶ δὲν μὲ ἄφηνε νὰ φύγω ἀπὸ τὸ νησί τῆς.

»Ἔτσι ἐπέρασαν ἑπτὰ ὀλόκληρα χρόνια. Ἐξάφνα μιὰ μέρα ἐπάνω στὰ ὀκτώ, μὲ προστάζει νὰ ἐτοιμασθῶ, γιὰ νὰ φύγω.

»Πὼς ἄλλαξε γνώμη κι ἐγὼ δὲν ἤμπορεσα νὰ τὸ καταλάβω. Αὐτὸ μονάχα ξέρω, πὼς ὄχι μόνο μ' ἐπρόσταξε νὰ φύγω καὶ μ' ἐβοήθησε νὰ κατασκευάσω καὶ ν' ἄρματώσω ἓνα μικρὸ καϊκάκι, ἀλλὰ καὶ μοῦ ἔδωσε τροφές καὶ φορέματα καὶ μ' ἐξεπροβόδησε.

Ὁ Ποσειδῶνας μὲ τὴν τρίαινά του τρικυμίζει τὴ θάλασσα.

» Ἐξεκίνησα ἀπὸ τὴν Ὠγυγία μὲ καλὸ καιρὸ καὶ μὲ οὐριό ἄνεμο, πού ἐβάσταξε δεκαεπτὰ ἡμέρες... Ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ ἐγὼ μὲ τὸ καϊκάκι μου ἔσχιζα τὴ θάλασσα, κι ὀλοένα ἐπλησίαζα στὴν πατρίδα μου

» Στὶς δεκαοκτῶ ἄρχισα νὰ ξεχωρίζω τὰ δασωμένα βουνὰ τοῦ ὠραίου νησιοῦ σας. Τότε ἀναγάλλιασεν ἡ καρδιά μου, γιατί ἐπίστεψα, πῶς θὰ ἐτέλειωναν τὰ βάσανά μου. Ποῦ νὰ βάλῃ ὁ νοῦς μου, πῶς ἐκείνην τὴν ἡμέρα ὁ Ποσειδῶνας θὰ ἐχαλοῦσε τὸν κόσμον μὲ τὴν πιὸ δυνατὴ θύελλα καὶ μὲ τὴν πιὸ μεγάλην τρικυμία, γιὰ νὰ μοῦ κλείσῃ τὸ δρόμο!

» Ἡ τρομερὴ ἐκείνη τρικυμία μοῦ ἐσύνητριψε τὸ καϊκί καὶ μ' ἐπέταξε στὴ θάλασσα, ὅπου μὲ ἀγῶνα πολὺ μόλις ἐκατόρθωσα χθὲς τὸ δειλινὸ νὰ γλυτώσω στὸ νησί σας, γυμνὸς καὶ σὲ ἐλεεινὴ κατάστασι.

» Ἐτρύπωσα σ' ἓνα δάσος κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά, κάτω ἀπὸ πυκνόφυλλα χαμόδενδρα, κ' ἔπεσα σὲ

ύπνο βαθύ ὡς τὸ ἀπόγεμα τῆς σημερινῆς ἡμέρας. Οἱ φωνές ὅμως τῶν κοριτσιῶν καὶ τῆς κόρης σας, τῆς Ναυσικᾶς, ποὺ ἔπαιζαν ἐκεῖ κοντά μου, μ' ἐξύπνησαν.

» Τότ' ἐσηκώθηκα κι ἀπὸ μακριὰ ἐπαρακάλεσα τὴν κόρη σας νὰ μὲ λυπηθῆ. Ἐκείνη ὄχι μόνο μοῦ ἔδωσε ροῦχα καὶ τροφή, παρὰ καὶ μ' ἐσυμβούλευσε πῶς νὰ ἔλθω ὡς ἐδῶ. Γι' αὐτὸ τὴν εὐχαριστῶ μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά καὶ καλοτυχίζω τοὺς γονεῖς της, ποὺ ἔχουν τόσο ὠραία καὶ τόσο καλὴ κόρη ».

3.—« Για ὅσα σοῦ ἔκαμε ἡ κόρη μου, ξένε, τὴν ἐπαινῶ. Ἐπρεπεν ὅμως καὶ νὰ σὲ ὀδηγήσῃ ὡς ἐδῶ ἢ ἴδια, καὶ νὰ μὴ σ' ἀφήσῃ νὰ ἔλθῃς μοναχός σου » εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος.

—« Ἐκαμε πολὺ φρόνιμα ἡ κόρη σας » ἀποκρίθηκεν ἀμέσως ὁ ξένος. « Θὰ ἦτο ἄπρεπο μιὰ κόρη τῆς πανδρειᾶς νὰ διαβαίνει τοὺς δρόμους μ' ἓναν ἄγνωστο ἄνδρα. Οἱ κακοὶ ἄνθρωποι δὲν λείπουν. Καὶ δὲν εἶναι σωστὸ μιὰ κόρη νὰ κατηγοριέται χωρὶς λόγο ἀπὸ τὰ κακὰ στόματα ».

4. Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ξένου εὐχαρίστησαν πολὺ τοὺς γονεῖς τῆς Ναυσικᾶς. Γι' αὐτὸ τοῦ ἔδωσαν τὴν ὑπόσχεση, πῶς θὰ τὸν στείλουν στὴν πατρίδα του, ὅσο μακριὰ καὶ ἂν εἶναι. Ὑστερα ἐπρόσταξαν τίς δοῦλες νὰ τοῦ ἐτοιμάσουν ἀναπαυτικὸ κρεββάτι μὲ ζεστὰ σκεπάσματα καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσουν, ποῦ νὰ κοιμηθῆ.

ΠΩΣ Ο ΑΛΚΙΝΟΟΣ ΤΙΜΑ ΤΟΝ ΞΕΝΟ

1. Τὴν ἄλλη μέρα πρῶτὴ ὁ Ἄλκίνοος ὠδήγησε τὸν ξένο στὴν πλατεία, ὅπου ὁ λαὸς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ νησιοῦ, μωζεμένοι, εἶχαν συμβούλιο.

Ἐκεῖ τὸν ἐσύστησε στοὺς κατοίκους καὶ τοὺς ἐπαράκαλεσε νὰ ἐτοιμάσουν γρήγορο καράβι καὶ νὰ διαλέξουν ἐπιτήδειους καὶ ἱκανοὺς ναῦτες, γιὰ νὰ τὸν φέρουν στὴν πατρίδα του.

Ἵστερα ἐκάλεσε τοὺς ἄρχοντες νὰ ἔλθουν μαζί του στὸ παλάτι, γιὰ νὰ κάμουν συντροφιά τοῦ ξένου στὸ τραπέζι. Κι ἐπρόσταξε νὰ φέρουν ἐκεῖ καὶ τὸν ξακουστὸ τραγουδιστὴ, τὸ Δημόδοκο.

«Θέλω» εἶπεν ὁ Ἄλκίνοος «νὰ διασκεδάσῃ ὁ ξένος μας, ὅσο μπορεῖ καλύτερα μὲ τὴ λύρα καὶ μὲ τὰ γλυκὰ τραγούδια τοῦ Δημόδοκου, γιὰτὶ ὑπόφερε πολλὰ βάσανα ὡς τῶρα στὸ ταξίδι του».

2. Ἐπειτα μαζί μὲ τὸν ξένο καὶ τοὺς καλεσμέ-

Ὁ Δημόδοκος ἄρχισε νὰ παίξῃ τὴν λύρα.

νους έγύρισε στο παλάτι κι άμέσως έπρόσταξε νά έτοιμασθῆ πλούσιο τραπέζι για τιμή του ξένου.

“Ενας ύπηρέτης τότε έπήγε κι έφερε τὸ Δημόδοκο, ὀδηγώντας τον ἀπὸ τὸ χέρι, γιατί ἦτο τυφλός. Έτοιμάσθηκε γρήγορα τὸ τραπέζι, έφεραν τὰ φαγητὰ καὶ τὸ κρασί καὶ ὅλοι ἐκάθισαν καὶ ἄρχισαν νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουν με πολλή ὄρεξη.

3. “Όταν ἐτελείωσε τὸ φαγί του ὁ Δημόδοκος, ἐζήτησε νὰ τοῦ δώσουν τὴ λύρα· κι ἀμέσως ἄρχισε νὰ τραγουδῆ τὴ φιλονεικία τοῦ Ἀχιλλέα με τὸν Ὀδυσσεά.

Στὴ φιλονεικία αὐτὴ ὁ Ἀχιλλέας ὑποστήριζε, πὼς θὰ πάρουν τὴν Τροία με τὴ βία καὶ με τὴ δύναμη· ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεάας ἔλεγε, πὼς θὰ τὴν πάρουν με τὴν ἐξυπνάδα καὶ με τὴν πονηριά.

“Όλοι στο τραπέζι ἄκουαν με μεγάλη εὐχαρίστηση τὸ τραγούδι. Μονάχα ὁ ξένος ἔκρυβε τὰ μάτια του, γιὰ νὰ μὴ φαίνονται δακρυσμένα.

Ὁ Ἀλκίνοος ὅμως, καθισμένος κοντὰ του, ἔνοιωσε τὴ λύπη του. Κ’ ἐπειδὴ ὅλοι εἶχαν τελειώσει τὸ φαγί των, ἐπρόσταξε τὸ Δημόδοκο νὰ σταματήσῃ τὸ τραγούδι καὶ νὰ ἐτοιμασθοῦν οἱ καλεσμένοι, γιὰ νὰ ὑπάγουν στοὺς ἀγῶνες.

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΩΝ ΦΑΙΑΚΩΝ

1. Με τὴν προσταγή τοῦ Ἀλκίνοου τὸ τραγούδι παύει· σηκώνονται ὅλοι ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ ξεκινοῦν γιὰ τὴν πλατεία.

¹ Ὀδύσεια, Ἀναγν. Γ’. Δημοτ. Α. Ἀνδρεάδη. *Εκδ. Ζ’ ἀντ. 5.500 β

Ἐμπρὸς πηγαίνει ὁ Ἄλκίνοος μὲ τὸν ξένο· ἀκολουθοῦν οἱ ἄρχοντες καὶ τὰ βασιλόπουλα καὶ πίσω ἔρχεται ὁ λαός.

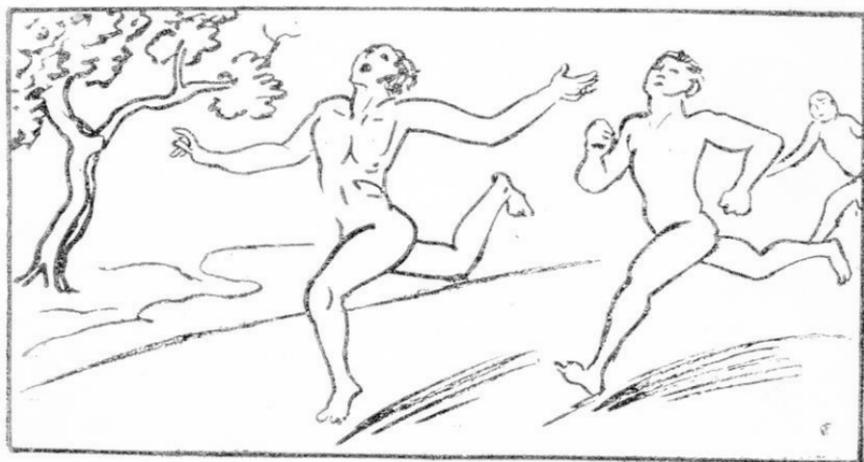
Σὲ λίγο ὄλ' ἡ μεγάλη ἐκείνη καὶ καλοστρωμένη πλατεῖα γεμίζει ἀπὸ κόσμο.

Εἶναι πολλοί, ποὺ ἦλθαν, γιὰ ν' ἀγωνισθοῦν· οἱ περισσότεροι, γιὰ νὰ καμαρώσουν τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς συγγενεῖς των, ποὺ θ' ἀγωνίζοντο. Καὶ ὅλοι, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν καὶ νὰ τιμήσουν τὸν ξένο, ποὺ ἐφιλοξενοῦσεν ὁ βασιλιάς των.

Ὁ βασιλιάς, ὁ ξένος, οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ γέροι κάθονται σὲ θρόνους μαρμαρένιους· οἱ νέοι στέκονται ὄρθιοι.

2. Αὐτοί, ποὺ θὰ ἀγωνισθοῦν, ἐτοιμάζονται γρήγορα. Γδύνονται, βάζουν τὰ σημάδια, διαλέγουν τοὺς συντρόφους, ποὺ θὰ παραβγοῦν μαζί των, καὶ ὕστερα στέκουν καὶ περιμένουν ὅλοι ἀνυπόμονα.

Μὰ τί σώματα εἶναι ἐκεῖνα! Τί κορμιά λεβέντικα!

Ἀρχίζουν μὲ τὸ τρέξιμο.

τί στήθη πλατιά και μεστωμένα! τί χέρια άτσαλένια και δυνατά πόδια!

Σε λίγο όλα είναι έτοιμα. Γίνεται προσευχή στους θεούς, για να δώσουν τη νίκη στους άξιους, και με ένα σημείο αρχίζουν οι άγῶνες.

Άρχίζουν με τὸ τρέξιμο, προχωροῦν στὸ πήδημα, ὕστερα στὸ πάλεμα, και, ἀφοῦ ἔρριξαν και τὸ δίσκο, αρχίζουν να παραβγαίνουν και στὸ κοντάρι.

Τὰ δυὸ βασιλόπουλα, ὁ Λαοδάμαντας και ὁ "Άλιος, παραβγαίνουν με ἄλλα συνομήλικα παλληκάρια σε διάφορα ἀγωνίσματα· και τότε νικοῦν και τότε νικῶνται.

Ὁ λαὸς κάθε νικητῆ τὸν χαιρετᾷ χαρούμενα και τὸν χειροκροτεῖ.

3. Ὁ ξένος τὰ κοιτάζει ὅλ' αὐτὰ, θαυμάζει τὴ λεβεντιά και τὴν ἐπιτηδειότητα τῶν ἀγωνιστῶν, θυμᾶται τὰ νιάτα και τοὺς δικούς του ἀγῶνες και ἀναστενάζει. Ὅταν ὁμως τοῦ ἔρχεται στὸ νοῦ, πῶς ὅλ' αὐτὰ γίνονται γι' αὐτόν, ξεχνᾷ τὴ λύπη του, χαιρετᾷ και αὐτὸς μαζί με τοὺς ἄλλους και χειροκροτεῖ τὸν κάθε νικητῆ (5).

Ο ΞΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΖΕΤΑΙ

1. Ἐνῶ ἀκόμη ἐξακολουθοῦσαν οἱ ἀγῶνες, τὰ δυὸ βασιλόπουλα, ὁ Λαοδάμαντας και ὁ "Άλιος, λέγουν στους συντρόφους, πού ἀγωνίζοντο μαζί: «Άς παρακαλέσωμε τὸν ξένο ν' ἀγωνισθῆ και αὐτός! Τὸ σῶμα του δείχνει ἄνθρωπο ἀγωνιστῆ ».

Όταν όμως ἐπῆγαν καὶ τοῦ τὸ εἶπαν, ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε : « Πῶς μπορῶ ἐγώ, παιδιά μου, νὰ ἔχω ὄρεξη γι' ἀγῶνες ὕστερ' ἀπὸ τόσα βάσανα, ποὺ ὑπόφερα ; Κάθομαι δῶ, μὰ ὁ νοῦς μου εἶναι ἀλλοῦ : πῶς θὰ γυρίσω πίσω στὴν πατρίδα μου καὶ στὸ σπίτι μου ».

2. « Ἐχεις δίκιο, ξένε, νὰ μὴ θέλῃς νὰ ἀγωνισθῆς καὶ σύ » λέει τότε πειρακτικὰ ὁ ὄμορφος Εὐρύαλος, ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀγωνιστές. « Ἐσὺ μοιάζεις περισσότερο μὲ ἔμπορο, ποὺ ὁ νοῦς του τρέχει στὰ ἐμπορεύματα καὶ στὰ κέρδη πάντα ».

Ὁ ξένος ἐπειράχθηκεν ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Εὐρύαλου. Τὸν ἀγριοκοίταξε μιὰ φορὰ καὶ τοῦ λέγει θυμωμένα :

« Φίλε μου, δὲν ἐμίλησες φρόνιμα, οὔτε πολὺ γνωστικός μοῦ φαίνεσαι. Οἱ θεοί, βλέπεις, δὲν δίνουν μαζεμένα ὅλα τὰ χαρίσματα στὸν ἄνθρωπο. Σὲ σένα ἔδωσαν ὀμορφιά, ὄχι ὅμως καὶ τὸ νοῦ, ποὺ πρέπει.

» Μάθε λοιπόν, πώς δὲν εἶμαι ἀνήξερὸς ἀπὸ ἀγῶνες. Ὅταν ἦμουν νεώτερος, ἦμουν ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἀγωνιστές. Μὰ καὶ τώρα, ἂν καὶ τὰ βάσανα καὶ οἱ πίκρες μὲ ἀδυνατίσαν πολὺ, πάλι θὰ παραβγῶ μαζί σας, γιατί τὰ λόγια σου μ' ἐπέειραξαν πολὺ ».

3. Ἄφοῦ εἶπεν αὐτὰ τὰ λόγια ὁ ξένος, σηκώνεται ἀμέσως ἀπὸ τῆ θέσης του καὶ πετιέται στὸ στίβο. Καί, ὅπως ἦτο ἔτσι μὲ τὰ ροῦχα του, παίρνει ἕναν πέτρινο δίσκο πολὺ βαρύτερο ἀπὸ ἐκεῖνον, ποὺ ἐπετοῦσαν οἱ Φαίακες· τὸν στριφογυρίζει καὶ τὸν πετᾷ μὲ ὅλη του τῆ δύναμη καὶ μὲ μεγάλη τέχνη. Ὁ δίσκος ἐβούϊξε καὶ ἔπεσε πολὺ μακρύτερα ἀπ' ὅλα τὰ σημάδια.

Οἱ Φαίακες τὰ ἔχασαν καὶ ὁ ξένος εἶπε :

« Ἐμπρός, παληκάρια μου! Βάλτε τὰ δυνατὰ σας νὰ μὲ φθάσετε, καὶ ἐγὼ τότε θὰ προσπαθήσω νὰ πάγω μακρύτερα. Ἄν θέλετε, εἶμαι ἔτοιμος ν' ἀγωνισθῶ καὶ στὴν πυγμὴ καὶ στὸ πάλαιμα καὶ στὰ ἄλλα τὰ ἀγωνίσματα. Μὰ καὶ στὸ σημάδι μπορῶ νὰ παραβγῶ.

» Στὴν Τροία ὁ Φιλοκτήτης μονάχα μ' ἐπερνοῦσε σ' αὐτὸ τὸ ἀγώνισμα. Καὶ τὸ κοντάρι τὸ πετῶ μακριά, ὅσο ἕνας ἄλλος ρίχνει μὲ τὸ τόξο τῆ σαίτα. Μονάχα στὸ τρέξιμο φοβοῦμαι, πὼς θὰ μείνω πίσω, γιατί τὰ πολλὰ βάσανα τῆς θάλασσας ἐλιγόστευσαν πολὺ τῆ γρηγοράδα τῶν ποδιῶν μου ».

ΟΙ ΦΑΙΑΚΕΣ ΧΟΡΕΥΟΥΝ

1. Αὐτὰ εἶπεν ὁ ξένος κ' ἐκάθισε στῆ θέσης του. Ὅλοι ἐσώπασαν, ξαφνισμένοι ἀπὸ τῆ δύναμη καὶ ἀπὸ τὴν τέχνη τοῦ ξένου.

Τότε ὁ βασιλιάς Ἀλκίνοος ἔκοψε τὴ σιωπὴ καὶ εἶπε:
 «Ὅλοι μας βλέπομε, ξένε μου, πόσο εἶσαι ἔξο-
 χος ἀγωνιστής. Δὲν μᾶς κακοφαίνονται τὰ λόγια
 σου. Ὁ Εὐρύαλος σ' ἐπέειραξε μὲ τὸ ἄπρεπο φέρσιμό
 του. Κι ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ δείξης τὴν ἰκανότητά σου,
 πού καθέννας τὴν ἀναγνωρίζει.

» Ἐμεῖς βέβαια δὲν περηφανευόμαστε, πὼς εἴμα-
 στε πρῶτοι στὴν πυγμὴ καὶ στὸ δίσκο. Δὲ μᾶς φθά-
 νει ὅμως κανένας στὸ τρέξιμο μήτε στὸ χορό, καὶ εἴ-
 μαστε οἱ πρῶτοι ναυτικοὶ τοῦ κόσμου.

» Καὶ τώρα ἐμπρός, Φαίακες! Χορέψετε, νὰ σᾶς ἰ-
 δῇ ὁ ξένος, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λέγη στὴν πατρίδα του
 καὶ στοὺς δικούς του, πόσο περνοῦμ' ἐμεῖς τοὺς ἄλ-
 λους στὸ χερό. Κι ἓνας ἀπὸ σᾶς ἄς τρέξη στὸ παλάτι,
 νὰ φέρῃ τὴ λύρα τοῦ Δημόδοκου.»

2. Σὲ λίγο ἄρχισεν ὁ χορός. Οἱ καλύτεροι νέοι
 τῶν Φαιάκων ἄρχισαν τότε νὰ χορεύουν. Ὁ Δημό-
 δοκος ἐστέκετο στὴ μέση· ἔπαιζε τὴ λύρα του κ' ἐ-
 τραγουδοῦσε πολὺ ὠραῖα.

Ὅλοι ἐχόρευαν μὲ πολλὴ τέχνη καὶ μὲ πολλὴ χά-
 ρη. Ὁ Λαοδάμαντας ὅμως καὶ ὁ Ἄλιος, τὰ δυὸ βα-
 σιλόπουλα, ἐχόρευαν καλύτερ' ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλ-
 λους νέους.

Ὁ πρῶτος ἐβαστοῦσε στὸ δεξι χέρι κόκκινο τόπι·
 καί, καθὼς ἐχόρευε, ἐπετοῦσε τὸ τόπι πολὺ ψηλὰ καὶ
 ἐλύγιζε πρὸς τὰ πίσω τὸ κορμί. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ
 ἀδελφός του ἐπηδοῦσε μὲ χάρη καί, χωρὶς νὰ χάνῃ
 τὰ βήματα τοῦ χοροῦ, ἔπιανε τὸ τόπι μ' εὐκολία.
 Ὑστερα ἄλλαζαν τὴ θέση των κ' ἐξακολουθοῦσαν νὰ

χορεύουν. Οί άλλοι νέοι τούς ἐκαμάρωναν καί, κτυπώντας τὰ χέρια, ἐβαστοῦσαν τὸ χρόνο τοῦ χοροῦ.

3. Ὁ ξένος, πού τούς ἔβλεπε, ἐγύρισε καί εἶπε στὸν Ἄλκίνοο :

« Δίκιο εἶχες νὰ καυχηθῆς πρωτύτερα γιὰ τὸ χορόσας, βασιλιά μου. Οἱ Φαίακες ἀληθινὰ εἶναι στὸ χορὸοἱ πρῶτοι· κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ παραβγῆ μαζί των!»

Αὐτὰ τὰ λόγια εὐχαρίστησαν πολὺ τὸν Ἄλκίνοο. Ἐγύρισε τότε καί εἶπε στοὺς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων :

» Ὁ ξένος, ὅπως βλέπετε, δὲν εἶναι μονάχα ἄξιος ἀγωνιστῆς, παρὰ καί πολὺ εὐγενικὸς ἄνθρωπος. Γιὰ τοῦτο εἶναι σωστὸ νὰ τὸν φιλοδωρήσωμε, ὅπως τοῦ ἀξίζει καί ὅπως καί σ' ἐμᾶς ταιριάζει.

» Ἐλᾶτε νὰ τοῦ δώσωμε ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα ὠραῖο πανωφόρι, ἓνα πουκάμισο καί ἄρκετὸ χρυσάφι ».

Ὅλοι οἱ ἄρχοντες ἐδέχθησαν πολὺ πρόθυμα τὰ λόγια τοῦ βασιλέα. Ἀμέσως ὁ καθένας τῶν ἔστειλε τὸ δοῦλο του στὸ σπίτι, γιὰ νὰ πάρη καί νὰ φέρη στὸ παλάτι τοῦ Ἄλκίνοου τὰ δῶρα, πού εἶχαν ἀποφασίσει νὰ τοῦ δώσουν.

Ο ΕΥΡΥΑΛΟΣ ΔΙΟΡΘΩΝΕΙ ΤΟ ΣΦΑΛΜΑ ΤΟΥ.

1. Μόλις ἐτελείωσεν ὁ Ἄλκίνοος αὐτὴ τὴν ὁμιλία μὲ τούς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, ἐγύρισε καί λέγει στὸν Εὐρύαλο :

« Καί σύ, Εὐρύαλε, εἶναι σωστὸ νὰ προσπαθήσης νὰ ξεθυμώσης τὸν ξένο μας μὲ κάποιον δῶρο, γιατί ἄδικα τὸν ἐπρόσβαλες πρωτύτερα ».

—« Ἄναγνωρίζω τὸ σφάλμα μου » εἶπεν ὁ Εὐρύαλος « καὶ μετανοιῶνω. Θὰ προσπαθῆσω νὰ τὸ διορθώσω, ὅπως εἶναι καὶ ὅπως προστάζεις, βασιλιά μου. Θὰ χάρισω στὸν ξένο αὐτὸ τὸ ὠραῖο σπαθὶ μου, πού ἔχει ἀσημένια λαβὴ καὶ φιλδισένιο θηκάρι ».

2. Ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἔρχεται κοντὰ στὸν ξένο, τοῦ προσφέρει τὸ σπαθὶ καὶ τοῦ λέγει :

« Σὲ παρακαλῶ, ξένε, νὰ μὲ συγχωρέσης. Ἄν μοῦ ἐξέφυγε κανένας ἄπρεπος λόγος, ἄς τὸν πάρῃ ὁ ἄνεμος! Καὶ μακάρι οἱ θεοὶ νὰ σὲ ἀξιώσουν νὰ γυρίσης γρήγορα στὴν πατρίδα σου καὶ νὰ βρῆς καλὰ ὄλους τοὺς δικούς σου! »

—« Σ' εὐχαριστῶ, Εὐρύαλε, γιὰ τὸ δῶρο καὶ γιὰ τίς εὐχές σου. Καὶ σὲ σένα μακάρι νὰ δώσουν οἱ θεοὶ ὅλα τὰ καλὰ, καὶ ποτὲ νὰ μὴ σοῦ χρειασθῆ αὐτὸ τὸ σπαθὶ, πού τώρα μοῦ χαρίζεις! » Αὐτὰ εἶπεν ὁ ξένος καὶ ἐκρέμασε τὸ σπαθὶ ἀμέσως στὸν ὦμο του.

3. Ἐνῶ ἔλεγαν αὐτά, ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ βασιλεύῃ. Τότε ὁ Ἀλκίνοος μαζί μὲ τὸν ξένο καὶ τοὺς ἄρχοντες τῶν Φοιᾶκων ἐξαναγύρισαν στὸ παλάτι, γιὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὴ διασκέδαση.

Στὸ μεταξὺ οἱ δοῦλοι τῶν ἀρχόντων ἔφεραν, ἕνας ἕνας, ἀπὸ τὰ σπίτια των τὰ δῶρα γιὰ τὸν ξένο.

Ὅλ' αὐτά, καθὼς καὶ ἐκεῖνα, πού τοῦ ἐχάρισεν ὁ Ἀλκίνοος, τὰ ἔπαιρνε ἡ βασίλισσα Ἀρήτη καὶ τὰ ἐτοποθετοῦσε μέσα σ' ἕνα ὠραῖο κιβώτιο, ὅπως ἐπρόσταξεν ὁ ἄνδρας της.

Ο ΑΛΚΙΝΟΟΣ ΠΑΡΑΚΑΛΕΙ ΤΟΝ ΞΕΝΟ ΝΑ ΔΙ- ΗΓΗΘΗ ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ

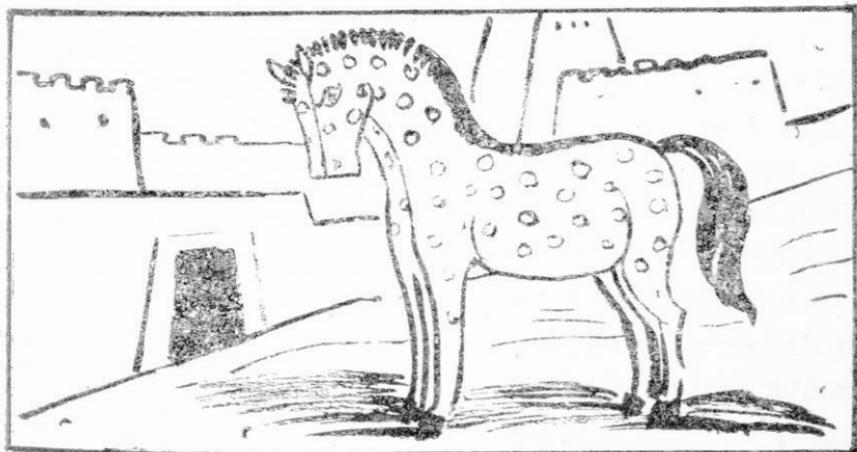
1. "Αμα έτοιμάσθηκε τὸ τραπέζι, ὅλοι οἱ καλεσμένοι μαζί με τοὺς νοικοκυραίους ἐκάθισαν γύρω καὶ ἄρχισαν με ὄρεξη τὸ δεῖπνο.

Ὁ ξένος ἐκάθισε κοντὰ στὸ βασιλέα καὶ στὴ μέση ἀπὸ ὅλους τοὺς καλεσμένους ὁ τραγουδιστὴς Δημόδοκος.

Ἀφοῦ ὅλοι ἔφαγαν καὶ ἤπιαν, εἶπεν ὁ ξένος :

« Τί ὠραῖα πού ἐτραγούδησες σήμερα, Δημόδοκε' τὸν Τρωϊκὸ πόλεμο! Τὰ εἶπες ὅλα τόσο καλά! σὰ νὰ ἦσουν ἐκεῖ καὶ τὰ ἔβλεπες καὶ τὰ ἄκουες. Ἔλα τώρα, τραγούδησέ μας καὶ γιὰ τὸ ξύλινο ἄλογο, πού μ' αὐτὸ ἐκατόρθωσεν ὁ Ὀδυσσεύς νὰ γελάσῃ τοὺς Τρωαδίτες καὶ νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν των ».

2. Ὁ Δημόδοκος εὐχαριστήθηκε γιὰ τὸν ἔπαινο αὐτὸ τοῦ ξένου· κι ἀμέσως ἄρχισε νὰ τραγουδῇ με τὴ

γλυκειά φωνή του. Τὸ τραγούδι του ἔλεγε πῶς μετὴ συμβουλή τοῦ Ὀδυσσεῆ ἐκατασκεύασαν τὸ ξύλινο ἄλογο· ποιοὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες ἐκλείσθηκαν μέσα· πῶς τὸ ἄφησαν ὕστερα καὶ ἐκαμώθηκαν, ὅτι φεύγουν· πῶς τὸ εὗρηκαν ἔτσι ἀφημένο οἱ Τρωαδίτες καὶ τὸ ἔφερον μέσα στὴν πόλη των· καὶ πῶς μετὸ ἔξυπνο αὐτὸ σχέδιο τοῦ Ὀδυσσεῆ ἐκυριεύθηκε καὶ ἐκαταστράφηκεν ἡ Τροία.

3. Ὅλοι ἄκουαν τὸ τραγούδι καὶ ἦσαν καταμαγεμένοι. Μὰ ὁ ξένος πάλι ἐσυγκινήθηκε καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ἀναστενάζῃ.

Τότε ὁ Ἀλκίνοος, ὅταν εἶδε τὰ δάκρυα τοῦ ξένου καὶ ἄκουσε τοὺς στεναγμούς του, εἶπε: « Καλὸ μοῦ φαίνεται νὰ σταματήσῃ ὁ τραγουδιστὴς τὸ τραγούδι. Γιατὶ ἀπὸ τὴ στιγμή, ποὺ ἄρχισε νὰ τραγουδῇ, ὁ ξένος μας ὅλο κλαίει καὶ ἀναστενάζει. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι σωστό. Στὴ διασκέδαση πρέπει ὁ καθένας νὰ χαίρεται καὶ νὰ γελά καὶ πιὸ πολὺ ὁ φίλος, ποὺ φιλοξενεῖται.

» Καὶ σύ, ἀγαπημένε μας ξένε, ἔλα, πές μας τὸ ὄνομα καὶ τὴν πατρίδα σου. Πές μας, ποιές χῶρες ἐγύρισες καὶ τί ὑπόφερες στὰ ταξίδια σου! Πές μας ἀκόμη καὶ γιατί κλαίεις καὶ ἀναστενάζεις, ὅσες φορές ἀκούεις νὰ μιλοῦν γιὰ τὰ παθήματα τῶν Ἑλλήνων στὴν Τροία. Μήπως ἐσκοτώθηκε ἐκεῖ κανένας στενὸς συγγενὴς σου ἢ κανένας φίλος σου ἀγαπημένος; Γιατὶ σ' αὐτὸν τὸν πόλεμο πολλοὶ Ἕλληνες ἐσκοτώθηκαν, ποὺ δὲ θὰ λησμονηθοῦν ποτέ ».

ΠΩΙΟΣ ΗΤΟ Ο ΞΕΝΟΣ

1. Τότε ὁ ξένος εἶπε στὸν Ἀλκίνοο :

« Πολὺ γλυκὰ τραγουδεῖ ὁ τραγουδιστῆς σου, βασιλέα Ἀλκίνοε· καὶ γιὰ μένα δὲν ὑπάρχει ἄλλο καλύτερο σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, παρὰ νὰ βρίσκωμαι μὲ καλὴ συντροφιά· νὰ ἔχω μπροστά μου πλούσιο τραπέζι καὶ ν' ἀκούω, ὅπως τώρα, γλυκὰ τραγούδια.

» Τοῦ λόγου σου ὁμῶς ἐπιθυμεῖς νὰ μάθης, ποιός εἶμαι, ἀπὸ ποῦ ἔρχομαι καὶ τί ἔπαθα, ὥσπου νὰ ἔλθω ὡς ἐδῶ. Θέλω νὰ σ' εὐχαριστήσω, μ' ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσω καὶ ποῦ νὰ τελειώσω ; Τί νὰ πῶ πρῶτο καὶ τί δεύτερο ! Εἶναι τόσο πολλὰ τὰ παθήματά μου, πού δὲ βρίσκω μήτε ἀρχὴ μήτε τέλος.

2. » Ἀκοῦστε ὁμῶς ! Εἶμαι ὁ Ὀδυσσεάς, ὁ γῆιος τοῦ Λαέρτη· αὐτὸς πού ἐκυρίευσε τὴν Τροία ».

Ὅλοι, ὅσοι ἦσαν μαζεμένοι τότε μέσα στὴν τραπεζαρία, ἐξαφνίστηκαν, ὅταν ἄκουσαν αὐτὸ τὸ ὄνομα· καὶ ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ θαυμασμὸ τὸν δοξασμένον ἦρωα.

« Εἶμαι ἀπὸ τὴν Ἰθάκη » ἐξακολούθησεν ὁ Ὀδυσσεάς. « Ἡ πατρίδα μου εἶναι μικρὸ νησί, ἔλο πέτρες καὶ βουνά, καὶ δὲν μοιάζει, σὰν τὸ δικό σας. Βγάζει ὁμῶς παλληκάρια.

» Γιὰ μένα δὲν ὑπάρχει σ' αὐτὸν τὸν κόσμο ἄλλο, πού νὰ ἀγαπῶ πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου. Πολλές φορές τόσον καιρό, πού γυρίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ στὰ ξένα, μοῦ ἐπαρουσιάσθηκαν εὐκαιρίες νὰ ζήσω μακριὰ καὶ νὰ ἔχω ὅλα τ' ἀγαθὰ μου. Ὅμως ἐπροτίμησα νὰ γυρίσω πίσω στὴν πατρίδα μου, γιὰ νὰ ζήσω κοντὰ

στούς δικούς μου και στο σπίτι μου, κι ἄς ζῶ πτωχικώτερα. Ὅχι! τί νὰ σᾶς πῶ! Δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμον πιὸ γλυκὸ πρᾶγμα ἀπὸ τὴν πατρίδα καὶ ἀπὸ τοὺς γονεῖς! Εἶναι πολὺ δυστυχισμένος ἐκεῖνος, ποὺ τὸν ἔχει ἢ μοῖρα του νὰ ζῆ μακριὰ ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του, ἀπὸ τοὺς φίλους καὶ ἀπὸ τοὺς πατριῶτες του, ὅσο πλούσιος καὶ ἂν εἶναι ».

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΚΙΚΟΝΩΝ

1. « Καὶ τώρα, ποὺ ἐμάθατε ποιὸς εἶμαι, ἀκοῦστε μὲ τὴ σειρά καὶ τὰ ὅσα ὑπόφερα ἀπὸ τὴν ἡμέρα, ποὺ ἐφύγαμε ἀπὸ τὴν Τροία, ὥσπου ἔφθασα στὸ ὄμορφο νησί σας » ἄρχισε νὰ λέγη τότε ὁ Ὀδυσσεύς.

» Ἀφοῦ ἐκυριεύσαμε κ' ἐκαταστρέψαμε τὴν Τροία, ἐξεκίνησα κ' ἐγὼ γιὰ τὴν πατρίδα μου μὲ τὰ δώδεκα πλοῖα μου καὶ μὲ τοὺς συντρόφους, ποὺ μοῦ εἶχαν μείνει ὕστερ' ἀπὸ τὸ δεκάχρονο πόλεμο.

» Ἀπὸ τίς πρῶτες ὅμως ἡμέρες ὁ ἄνεμος ἦτο ἐναντίος· καί, ἀντὶ νὰ σπρώχνη τὰ πλοῖα κατὰ τὴ δύση, δηλαδή κατὰ τὴν Ἑλλάδα, τὰ ἔσπρωχνε κατὰ τὸ βοριά, κατὰ τὴ Θράκη· καὶ μᾶς ἔφερε στὴν πόλη τῶν Κικόνων, τὴν Ἴσμαρο.

2. » Εἶναι ἀλήθεια, πῶς οἱ Κίκονες δὲ μᾶς ἐδέχθησαν διόλου καλά. Ἄλλὰ καὶ οἱ σύντροφοί μου ἐφέρθησαν σ' αὐτοὺς πολὺ ἄσχημα.

» Δὲν ἄκουσαν τὰ λόγια μου καὶ ἠθέλησαν νὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς Κίκονες. Ἔπεσαν λοιπὸν ἐπάνω των, ἐσκότωσαν πολλούς, ἔδιωξαν ὅλους τοὺς ἄλλους ἀπὸ

τὴν πόλιν κ' ἐρήμαζαν τὰ σπίτια των. Ὑστερα ἐμοι-
 ράσθησαν μεταξὺ των, ὅσα ἄρπαξαν, βώδια, πρό-
 βατα, γίδια καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, ὥστε
 τὸ κάθε πλοῖο ἐπῆρε πλούσιο μεράδι καὶ ὁ καθένας
 ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου ἀρκετά.

» Ἐγὼ τότε ἄρχισα νὰ τοὺς παρακαλῶ νὰ φύ-
 γωμε ἀμέσως ἀπὸ τὴν Ἴσμαρο. Ἐκεῖνοι ὁμως καὶ πά-
 λι δὲ μὲ ἄκουσαν. Ἐκάθισαν στὴν ἀκρογιαλιὰ καί,
 ἀφοῦ ἔσφαξαν καὶ ἔψησαν πολλὰ βώδια καὶ πρόβατα,
 ἄρχισαν ὕστερα τὸ φαγοπότι.

3. » Ὁ Ζεὺς ὁμως δὲν ἄργησε νὰ μᾶς δείξη τὸ θυ-
 μό του γιὰ τὰ κακά, ποὺ οἱ σύντροφοί μου ἔκαμαν
 στοὺς Κίκονες. Τὴ νύκτα, ὅσοι ἀπὸ τοὺς κατοίκους
 ἐκείνου τοῦ μέρους ἐγλύτωσαν, ἐζήτησαν βοήθεια ἀπὸ
 τοὺς ἄλλους Κίκονες, ποὺ ἐκατοικοῦσαν στὰ μεσό-
 γεια καὶ ἦσαν μαθημένοι ἀπὸ πολέμους καὶ πολὺ ἀν-
 δρειωμένοι. Ἐκεῖνοι ἐδέχθησαν νὰ τοὺς βοηθήσουν.
 Καὶ τὸ πρῶι τοὺς βλέπω ἀπὸ τὸ πλοῖο μου νὰ ὀρμοῦν
 στοὺς συντρόφους μου, σὰ λυσσασμένοι, καὶ νὰ εἶναι
 ἀμέτρητοι, σὰν τὰ φύλλα τῶν δένδρων τὴν ἄνοιξη!

» Δὲ χάνω στιγμή. Πετιέμαι ἀπὸ τὸ πλοῖο στοὺς
 συντρόφους μου· τοὺς δίνω θάρρος, τοὺς βάζω στὴ
 γραμμὴ καὶ σὲ λίγω ἀρχίζομε τὴ μάχη.

4. » Οἱ Κίκονες ἐπολεμοῦσαν μὲ μανία· καὶ ἡμεῖς
 ὁμως, ἂν καὶ ἦμαστε πολὺ λιγώτεροι ἀπ' αὐτούς,
 ἐπολεμούσαμε παλληκαρίσια. Γι' αὐτὸ πολλοὶ ἐσκο-
 τώνοντο καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη.

» Ὡστόσο, ὅσο ἦτο ἀκόμη ἡμέρα, ἐμεῖς τοὺς ἐνι-
 κούσαμε καὶ δὲν τοὺς ἀφήναμε νὰ ζυγώσουν στὰ πλοῖα

μας. "Όταν όμως έγγειρεν ό ήλιος κατά τή δύση του, τότε οί Κίκονες μάς ένίκησαν και μάς έκυνήγησαν, ώς τά πλοία μας.

» Στή φοβερή εκείνη μάχη έσκοτώθηκαν ώς έβδομηντα δικοί μας. "Όσοι έγλυτώσαμε, έμβήκαμε γρήγορα στα πλοία κ' έφύγαμε άμέσως από τήν "Ισμαρο».

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΛΩΤΟΦΑΓΩΝ

1. » Μά ό θυμός του Δία δέν περιωρίσθηκεν ώς έδω μονάχα. Μόλις άνοιχθήκαμε στο πέλαγος, μάς έπιασε φοβερή τρικυμία. Βοριάς δυνατός άρχισε νά φυσά και σκοτάδι βαθύ νά σκεπάζη τόν ουρανό.

» Σέ λίγο δέν έβλέπαμε κατά ποϋ άρμενίζομε. Τά πλοία έπροχωροϋσαν με σηκωμένες τίς πλώρες από τόν άέρα. Τά πανιά των έσχίσθηκαν και τά σχοινιά των έσπασαν.

» Οί ναϋτες τότε έφοβήθηκαν μεγαλύτερη καταστροφή. Γι' αυτό άρπαξαν στα χέρια τά κουπιά, κι έτσι έκατορθώσαμε τέλος πάντων νά πλησιάσωμε σέ μιá άγνωστη κι άκατοίκητη παραλία.

» Έκεϊ έτραβήξαμε έξω στή στεριά τά πλοία και έξαπλωθήκαμε στήν άκρογιαλιά. Θέλαμε, ώσπου νά περάσ' ή τρικυμία, νά ξεκουρασθοϋμε και νά τά διορθώσωμε.

2. » Δυό μερόνυκτα έμείναμ' έκεϊ. Τήν τρίτη μέρα, όταν ήσύχασε κάπως ό άνεμος, έσπρώξαμε τά πλοία στή θάλασσα κ' έξεκινήσαμε για τήν πατρίδα μας.

» Τώρα είχαμε πρϋμο τόν καιρό· και λίγο λίγο

ἀρμενίζοντας, ἐπεράσαμε τὸ πέλαγος καὶ ὕστερ' ἀπὸ
 τρεῖς ἑβδομάδες ἐπλησιάσαμε στὴν Πελοπόννησο.

»Ὅλοι ἐλπίζαμε, πὼς θὰ ἐφθάναμε γρήγορα στὴν
 ἀγαπημένη μας πατρίδα. Ὅταν ὅμως ἐπλησιάσαμε
 στὸ ἀκρωτήριο Μαλέα καὶ θελήσαμε νὰ τὸ περάσω-
 με, τὰ μεγάλα κύματα καὶ ὁ τρελὸς βοριάς μᾶς ἔσπρω-
 ξαν πάλι μακριὰ ἀπὸ τὴν παραλία, στὸ ἀνοικτὸ πέ-
 λαγος, πέρα ἀπὸ τὰ Κύθηρα.

3. » Δὲ λέγονται τὰ ὅσα ὑποφέραμε ἀπὸ κεῖ
 καὶ πέρα. Ἐννιά μερόνυκτα μᾶς ἐβρασάνιζαν οἱ ἀντί-
 θετοι ἄνεμοι καὶ μᾶς ἔσπρωχναν ὀλοένα καὶ μακρύ-
 τερα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Μόλις στὶς δέκα μέρες ἐπάνω
 ἑκατορθώσαμε νὰ πλησιάσωμε σὲ στεριά. Ἐρρίξαμε
 ἀμέσως τὶς ἄγκυρες, ἐβγήκαμε στὴν παραλία, ἐπή-
 ραμε νερὸ ἀπὸ μιὰ βρύση κ' ἐφάγαμε κοντὰ στὰ πλοῖα.

» Ὑστερ' ἀπὸ τὸ φαγητὸ ἐδιάλεξα τρεῖς ἀπὸ τοὺς
 συντρόφους μου καὶ τοὺς ἐπρόσταξα νὰ προχωρή-
 σουν στὰ μεσόγεια τῆς χώρας ἐκείνης, γιὰ νὰ μάθουν
 ποῦ βρισκόμαστε.

4. » Ἐκεῖνοι ἔφυγαν. Μά, μόλο πού ἐπέρασεν ἀρκε-
 τὴ ὥρα, δὲν ἐξαναγύρισαν. Μᾶς ἐλησμόνησαν.

» Γιατί, χωρὶς νὰ τὸ ξέρωμε, εἴχαμε φθάσει στὴ
 χώρα τῶν Λωτοφάγων.

» Οἱ Λωτοφάγοι αὐτοὶ εἶναι ἡμεροί, φιλόξενοι
 καὶ πολὺ περιποιητικοὶ ἄνθρωποι. Τρέφονται πιὸ
 πολὺ μὲ λωτό, ἕναν καρπὸ πολὺ γλυκὸ. Ὅποιος
 ξένος περάσῃ ἀπὸ τὴ χώρα των, τόσο πολὺ εὐχαρι-
 στιέται ἀπὸ τὴν ὀμορφιά της, καθὼς καὶ ἀπὸ τὶς με-
 γάλεις περιποιήσεις τῶν κατοίκων της, ὥστε δὲ θέ-

λει νὰ φύγη πιά ἀπὸ τὴ συντροφιά των. Ζεχνᾶ τὴν πα-
τρίδα του καὶ μένει ἐκεῖ παντοτινᾶ.

» Αὐτό, φαίνεται, θὰ ἔπαθαν καὶ οἱ σύντροφοί
μου. Γι' αὐτὸ κι ἐγώ, ὅταν εἶδα, πὼς ἀργοῦσαν νὰ
γυρίσουν, ἀναγκάσθηκα νὰ πάγω ὁ ἴδιος καὶ νὰ τοὺς
φέρω πίσω μὲ τὴ βία. Γιατί δὲν ἤθελαν νὰ φύγουν ἀπὸ
κεῖ.

» Ἀμέσως τότε ἐπρόσταξα τοὺς ἄλλους συντρό-
φους μου, νὰ ἐμβοῦν στὰ πλοῖα καὶ νὰ φύγωμε τὸ
γρηγορώτερο. Γιατί ἐφοβήθηκα, μήπως θελήσουν καὶ
ἄλλοι νὰ πάθουν τὰ ἴδια ».

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΩΠΩΝ

1. Ἐφοῦ ἔσταμάτησε λίγο ὁ Ὀδυσσεύς, γιὰ νὰ
ξεκουρασθῆ, ὕστερα ἐξανάρχισε πάλι τὴ διήγησή του
ἔτσι:

« Ἀπὸ τὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων ὕστερ' ἀπὸ
μερικὲς ἡμέρες ἐφθάσαμε στὴ χώρα τῶν Κυκλώπων.

» Καλύτερα ὅμως νὰ μὴν ἐφθάναμε ποτὲ μήτε νὰ
ἔβλεπα κανέναν ἀπ' αὐτούς. Γιατί στὴ χώρα των
αὐτὴ ἔχασα ἕξι συντρόφους μου, καὶ λίγο ἔλειψε νὰ
χάσω καὶ ἐγὼ τὴ ζωὴ μου.

2. » Πῶς ὅμως νὰ μὴν πάθῃ κακό, ὅποιος περνᾶ
ἀπὸ τὴ χώρα τῶν Κυκλώπων, ἀφοῦ εἶναι ἄνθρωποι
ἄδικοι καὶ κάνουν ὅ,τι τοὺς ἀρέσει ;

» Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ οὔτε καλλιεργοῦν τὴ γῆ
οὔτε φυτεύουν τίποτε μὲ τὰ χέρια των. Ζοῦν ἀπὸ τὰ
γιδοπρόβατά των καὶ ἀπὸ τὰ φαγώσιμα, πού πα-
ράγει ὁ τόπος των χωρὶς καμμιά καλλιέργεια.

» Οί Κύκλωπες οὔτε σπίτια οὔτε ἀγορές οὔτε καὶ δικαστήρια ἔχουν. Κατοικοῦν μέσα σὲ σπηλιές καὶ ὁ καθένας τῶν φροντίζει μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτό του, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται διόλου γιὰ τὸ γείτονά του καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους Κύκλωπες. Σωστοὶ ἀγριάνθρωποι!

ΣΤΟ ΕΡΗΜΟΝΗΣΟ

1. »Ὅχι πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴ χώρα τῶν αὐτῆ εἶναι ἓνα μικρὸ ἐρημονήσι κατάφυτο.

» Πόδι ἀνθρώπου δὲν ἐπάτησε στὸ νησί αὐτὸ ποτέ. Στὰ βουναλάκια καὶ στὸ δάσος του δὲν ἐκυνήγησε ποτέ κανένας κυνηγός. Στὸ καταπράσινο λιβάδι του κανένας βοσκὸς δὲν ἐβόσκησε οὔτε μιὰ φορὰ τὰ κοπάδια του· καὶ τίς βουνοπλαγιές καὶ τὸν κάμπο του δὲν τὰ ὠργωσε ποτέ κανένας γεωργός. Μονάχα τὰ ἀμέτρητα ἀγριόγιδά του τρέχουν καὶ πηδοῦν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀφοβα.

» Οἱ Κύκλωπες, οἱ γείτονες τοῦ ἐρημονησιοῦ αὐτοῦ, δὲν ἔχουν πλοῖα οὔτε γνωρίζουν νὰ κολυμβοῦν, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ πηγαίνουν ὡς ἐκεῖ. Οἱ ἄλλοι πάλι ἄνθρωποι δὲν τολμοῦν νὰ κατοικήσουν σ' ἓνα τέτοιο μέρος καὶ νὰ γειτονέψουν μὲ τέτοιους ἀγριανθρώπους.

» Ἄν ἐκατοικοῦσαν ἄνθρωποι στὸ νησί αὐτό, θὰ ἦτο πολὺ εὐκόλο καὶ νὰ καλλιεργηθῆ καὶ πλούσιες ἐσοδεῖες νὰ δώση. Γιατὶ καὶ πολὺ παχιά χωράφια ἔχει, κατάλληλα γιὰ σιτᾶρι καὶ κριθᾶρι, καὶ λιβάδια ἀρκετὰ μεγάλα, ὅπου θὰ ἤμποροῦσαν νὰ βοσκήσουν πολλὰ γιδοπρόβατα.

2. » Κοντά όμως σ' αυτά έχει τὸ μικρὸ τοῦτο ἐρημονήσι καὶ ἓνα λιμάνι λαμπρὸ. Τόσο ἀσφαλισμένο ἀπὸ παντοῦ, πού, ὅταν μποῦν μέσα του τὰ πλοῖα, δὲν ἔχουν πιὰ ἀνάγκη νὰ μεταχειρισθοῦν μήτε ἄγκυρες μήτε παλαμάρια. Μποροῦν νὰ μείνουν μέσα ἐκεῖ χωρὶς ἄγκυρα καὶ ὅλως διόλου ἄδετα, δίχως νὰ κουνηθοῦν ἀπὸ τὴ θέση των.

» Στὴν ἄκρη ἄκρη τοῦ λιμανιοῦ αὐτοῦ, κοντὰ στὴν παραλία, εἶναι μιὰ βαθειὰ σπηλιά· ἀπὸ μέσα της βγαίνει καθαρὸ νερὸ καὶ ὀλόγυρα σειοῦν τὰ φύλλα των θεώρατες λεῦκες.

3. » Στὸ νησί αὐτὸ μᾶς ἔσπρωξαν τὰ κύματα. Κάποιος θεός, φαίνεται, μᾶς ὠδήγησεν ἐκεῖ μιὰ νύκτα κατασκότεινη, ὅπου τίποτε δὲν ἤμπορούσαμε νὰ διακρίνωμε μπροστά μας. Γιατὶ πυκνὴ καταχνιὰ ἐσκέπαζε τὴ θάλασσα καὶ μαῦρα σύννεφα ἐμπόδιζαν τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ νὰ φθάσῃ ὡς τὴ γῆ. Γι' αὐτὸ οὔτ' ἐγὼ οὔτε κανεὶς ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου ἐκτόρθωσε νὰ ἰδῆ τὸ νησί αὐτὸ τὴν ὥρα, πού ἐμβαίναμε στὸ λιμάνι του.

4. » Μόλις ἐμβήκαμε μέσα, ἀμέσως κατεβάσαμε τὰ πανιά, ἐτραβήξαμε τὰ πλοῖα μς ἔξω στὴ στεριά καὶ ἐκοιμήθηκαμε χάμω στὴν ἀμμουδιά.

» Ὅταν ἐξημέρωσε καὶ εἶδαμε πῶσο ὠραῖο ἦτο τὸ νησί, ἀρχίσαμε νὰ γυρίζωμε ἔδῳ κ' ἐκεῖ καὶ νὰ τὸ θαυμάζωμε.

» Τότε εἶδαμε καὶ τὰ ἀγριογιδα. Ἀμέσως ἐπήραμε τὰ τόξα μας καί, ἀφοῦ ἐχωρίσαμε σὲ τρεῖς συντροφίές, ἀρχίσαμε νὰ τὰ κυνηγοῦμε.

« Δέν ἐπέρασε πολλή ὥρα καί τὸ κυνήγι μας ἦτο τόσο πολύ, πὺ κάθε πλοῖο ἐπῆρεν ἀπὸ ἐννιά καί τὸ δικό μου δέκ' ἀγριόγιδα σκοτωμένα.

5. » Ὑστερα, ἀφοῦ ἐψήσαμε κάμποσα ἀπὸ αὐτά, ἐκαθίσαμε στὴν παραλία καί ἀρχίσαμε νὰ τρώγωμε, καί νὰ πίνωμε ὡς τὸ ἡλιοβασίλεμα.

» Ἀντικρὺ μας, πάρα πολὺ κοντά, ἐβλέπαμε τὴ χώρα τῶν Κυκλώπων καί τὸν καπνὸ, πὺ ἐβγαίνει ἀπὸ τίς σπηλιές των. Ἀκούαμε ἀκόμη καί τίς φωνές των καί τίς φωνές τῶν ζώων τους.

» Ὅταν ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος καί ἡ νύκτα ἀπλωσε στὴ γῆ τὸ σκοτεινὸ πέπλο της, τότε ἐξαπλωθήκαμε καί ἡμεῖς πάλι ἐπάνω στὰ κατακάθαρα χαλίκια καί τὰ βότσαλα τοῦ γιαλοῦ, κ' ἐκοιμηθήκαμε ὡς τὸ πρωὶ πολὺ ὠραία. Μᾶς ἐνανούριζαν τὰ γλυκόλαλα ἀηδόνια τοῦ ἐρημονησιοῦ ».

— « Ἀρχίζω νὰ σέ ζηλεύω, Ὀδυσσεά » εἶπε γελώντας ὁ τραγουδιστὴς Δημόδοκος.

—« Δὲ θὰ μὲ ἐζήλευες διόλου, Δημόδοκε, ἂν ἤξερες τί ἐπάθαμε ὕστερ' ἀπὸ μιᾶς ἡμέρας» ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεύς ἀναστενάζοντας. Ὑστερα ἐξακολούθησε πάλι:

ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΦΗΜΟΥ

1. «Ὅλα, ὅσα ἐβλέπαμε ἐκείνη τὴν ἡμέρα νὰ γίνονται στὴν ἀντικρινή μας χώρα, μοῦ ἐκίνησαν πολὺ τὴν περιέργεια. Γι' αὐτό, ἐνῶ οἱ σύντροφοί μου ἐκοιμῶντο βαθιὰ στὴν ἀκρογιαλιά, ἐγὼ ἐσυλλογιζόμουν, ἂν θὰ ἔπρεπε ἢ ὄχι νὰ ἐπήγαινα ἐκεῖ, γιὰ νὰ γνωρίσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἀπὸ κοντά.

»Ἡ σωστὴ σκέψη μ' ἐμπόδιζε νὰ κάμω μιὰ τέτοια ἐπικίνδυνη ἐπίσκεψη. Ἡ μεγάλη μου ὅμως περιέργεια μ' ἐπαρακινούσε νὰ τὴν κάμω. Κ' ἐκεῖ ποὺ ἐπάλευαν στὸ μυαλό μου ἡ σωστὴ σκέψη μὲ τὴν περιέργεια, ἐνίκησε γιὰ κακὴ μας τύχη ἢ τελευταία. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισα ἀπὸ τὴ νύκτα ἐκείνη νὰ κάμω τὴν ἐπίσκεψη.

»Μόλις λοιπὸν ἐξημέρωσε, ἐφώνασα κοντά μου ὅλους τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς εἶπα :

«Ἔσεῖς οἱ ἄλλοι θὰ μείνετε ἐδῶ. Ἐγὼ μὲ τοὺς ναῦτες μου θὰ πάγω στὴν ἀντικρινὴ ἐκείνη στεριά. Θέλω νὰ μάθω, ποῦ βρισκόμαστε, νὰ σμίξω μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ νὰ πληροφορηθῶ ἀπὸ αὐτούς.

2. » Αὐτὰ εἶπα καί, ἀφοῦ ἐτοιμάσαμε τὸ πλοῖο, ἐξεκινήσαμε. Σὲ λίγο ἐφθάσαμε.

»Μόλις ἐπλησιάσαμε, ἐδιακρίναμε ἀπὸ μακριὰ ἀνάμεσα σὲ δάφνες μιὰ μεγάλη σπηλιά: κοί μπροστά

της αύλη εύρύχωρη και μανδρωμένη όλόγυρα με πέ-
τρες και με χονδρά ξύλα.

» Σ' αὐτὴ τῆ σπηλιὰ ἑκατοικοῦσεν ὁ Κύκλωπας ὁ Πολύφημος, ἕνας γίγαντας θεώρατος, ποὺ ἔβοσκε μονάχος του τὰ γιδοπρόβατα κ' ἐζοῦσε κατάμονος, σὰν τὸ λύκο, χωρὶς νὰ ἔχη συντροφιά με κανέναν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, μ' ἐκείνο τὸ πελώριο σῶμα τὸ τρι-
χωτό του, με τὰ μακριὰ ξέπλεκα μαλλιά του καὶ τὰ μεγάλα γένεια, δὲν ἔμοιαζε με μᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐμοιαζε πιὸ πολὺ με βράχο μεγάλο καὶ δασωμένο ».

— « Καὶ ὡς πόσο ψηλὸς ἦτο αὐτός ὁ Κύκλωπας, βασιλιά μου ; » ἐρώτησε τότε ὁ Ἄλιος, ὁ γιὸς τοῦ Ἄλκίνοου.

— « Ἐγὼ κοντὰ του ἐφαινόμουν τόσο μικρός, ὅσο μᾶς φαίνεται τὸ χρονιάρικο παιδάκι στὸ πλάγι τοῦ πατέρα του » ἀποκρίθηκεν ὁ Ὀδυσσεύς.

— « Καὶ δὲν ἐφοβηθήκατε νὰ πᾶτε κοντὰ σὲ τέ-
τοιο τέρας ; » ἐξαναρώτησεν ὁ Ἄλιος.

— « Ὅχι, παιδί μου, δὲν ἐφοβήθηκα· ἐτόλμησα καὶ πῆγα » ἀποκρίθηκεν ὁ Ὀδυσσεύς. « Ἐτσι εἶμαι φυ-
σικὰ πλασμένος. Ὄταν βάλω κάτι στὸ νοῦ μου, δὲ με φοβίζει πιά τίποτε νὰ τὸ κάμω· καὶ νά, πῶς ἐπῆγα !

» Ἐδιάλεξα δώδεκα, τοὺς πιὸ καλύτερους ναῦτες τοῦ πλοίου μου καὶ ἄφησα τοὺς ἄλλους νὰ τὸ φυ-
λάγουν κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά. Ἐπῆρα μαζί καὶ ἕνα ἄσκι γεμᾶτο περίφημο μοσχᾶτο κρασί, ποὺ μοῦ τὸ εἶχε δωρίσει κάποιος ἱερέας στὴν Ἴσμαρο, κ' ἐτραβή-
ξαμε ἴσια στὴ σπηλιά.

3. » Σὲ λίγο ἐφθάσαμε ἐκεῖ, μὰ δὲν εὐρήκαμε μέ-

σα τὸν Κύκλωπα. Ἦτο ἀκόμη ἔξω στὸ λιβάδι κ' ἔβοσκε τὰ κοπάδια του.

» Ἡμεῖς ὥστόσο ἀπὸ περιέργεια ἐμβήκαμε στὴν κατοικία του, καὶ ἀρχίσαμε νὰ παρατηροῦμε ὅλο τὸ νοικοκυριό του.

» Ἡ κατοικία του αὐτὴ ἦτο μιὰ ἀπέραντη σπηλιά, πολὺ εὐρύχωρη, ὄχι ὅμως καὶ φωτεινὴ. Γιὰ νὰ καταλάβετε, πόσο εὐρύχωρη ἦτο, φθάνει νὰ σᾶς εἰπῶ, πῶς ὁ Πολύφημος μέσα σ' αὐτὴν εἶχε φτιαγμένα τὰ μανδριά του, ὅπου τὴ νύκτα καὶ στὸν κακὸ καιρὸ ἔκλεινε ὅλα του τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια.

» Λίγο πέρα ἀπὸ τὰ μανδριά του αὐτὰ εἶχε βαλμένα πολλὰ καλάθια, γεμᾶτα νωπὸ τυρί. Εἶχε καὶ πολλές καρδάρες καὶ σκαφίδες καὶ ἄλλα τέτοια ξύλινα δοχεῖα, γεμᾶτα τυρόγαλα.

» Στὴ μέση τῆς σπηλιᾶς ἐπαρατηρήσαμε στάκτη καὶ μισοκαμένα ξύλα κσι σ' ὅλα τὰ μέρη σωρούς ἀπὸ κοπριά γιδοπροβάτων. Ὅσο γιὰ τὰ ἄλλα ἐπιπλα τοῦ νοικοκυριοῦ τοῦ Κύκλωπα, δὲν εἶδαμε οὔτε κρεββάτι οὔτε κάθισμα κανένα ».

ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΥΦΗΜΟ

1. « Οἱ σύντροφοί μου » ἔξακολούθησε νὰ λέγῃ ὁ Ὀδυσσεύς « ὅταν εἶδαν ὅλα αὐτά, ἐκατάλαβαν, τί θὰ ἐκατοικοῦσεν ἐκεῖ. Καὶ ἐπειδὴ ἐφοβήθηκαν, ἀρχίσαν νὰ μὲ παρακαλοῦν νὰ φύγωμε ἀπὸ τὴ σπηλιά, γιὰ νὰ μὴν πάθωμε κανένα κακό.

» Ἐγὼ ὅμως δὲν τοὺς ἀκουσα. Δυὸ πράγματα μὲ

ἀπομώραναν κι ἀψήφησα τότε τὸν κίνδυνο. Πρῶτα πρῶτα ἡ μεγάλη περιέργεια, πού εἶχα, νὰ γνωρίσω, τί λογιῆς ἄνθρωπος ἦτο αὐτὸς ὁ Κύκλωπας. Κ' ἔπειτα ἡ πεποίθηση, πού εἶχα στὸν ἑαυτό μου, ὅτι ὅποιος κίνδυνος καὶ ἂν μοῦ ἐπαρουσιάζετο, θὰ ἐκατόρθωνα νὰ τὸν ξεφύγω. Γι' αὐτὸ ἐπρόσταξα τοὺς συντρόφους μου ν' ἀφήσουν τὰ παρακάλια καὶ νὰ μείνουν ἐκεῖ, ὥσπου νὰ γυρίση ὁ Πολύφημος.

»Μὲ ἄκουσαν κι ἔμειναν. Ἀνάψαμε φωτιά καί, ἀφοῦ ἐπροσφέραμε θυσία στοὺς θεοὺς, ἐπεριμέναμε μὲ καρδιοκτύπι τὸν Κύκλωπα νὰ γυρίση.

2. »Ἐκόντευε νὰ βασιλεύση ὁ ἥλιος, ἔταν ὁ Κύκλωπας ἐγύρισε μὲ τὰ ζῶα του ἀπὸ τῆ βοσκή, κουβαλώντας στοὺς ὤμους μεγάλο φορτίο ἀπὸ ξερὰ ξύλα.

»Μόλις ἔφθασε κοντὰ στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς, ἐπέταξε χάμω τὰ ξύλα. Καὶ τόσο κρότο ἔκαμε, πού ἡμεῖς μέσα ἐτρομάξαμε καὶ ἐκρυφθήκαμε σὲ μιὰ γωνιά τῆς σπηλιᾶς.

»Υστερα ἔμβασε μέσα τις γαλάρες¹ προβατίνες καὶ γίδες, ἐνῶ τις στέρφες,² τὰ κριάρια, τὰ τραγιά καὶ τὰ ἀποκομμένα κατσικία καὶ ἄρνια τὰ ἄφησε ὅλα ἔξω στὴν αὐλή.

»Ἀμέσως ἔπειτα ἀπ' αὐτὸ ἐσήκωσε μὲ τὰ δύο του χέρια μιὰ πελώρια πέτρα, πού ὅλοι μαζί οἱ ναῦτες τοῦ πλοίου του δὲ θὰ ἤμποροῦσαν νὰ τὴν κινήσουν ἀπὸ τὴ θέση της· καὶ μ' αὐτὴν ἔφραξε τὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς.

»Υστερα ἐκάθισε σὲ μιὰν ἄκρη καὶ ἄρχισε ν' ἀρμέγη τις προβατίνες καὶ τις γίδες του.

»Ἀπὸ τὸ γάλα, πού ἄρμεξε, ἔπηξε ἀμέσως τὸ μισὸ τυρὶ καὶ τὸ ἔβαλε μέσα σὲ πλεκτὰ μικρὰ καλάθια. Τὸ ἄλλο μισὸ τὸ ἄφησε στὶς καρδάρες, γιὰ νὰ τὸ πιῇ στὸ δεῖπνο του.

»Ἀφοῦ ἔτελείωσεν ὅλες αὐτὲς τις δουλειές, ἀναψε στὴ μέση τῆς σπηλιᾶς μεγάλη φωτιά, πού τὴν ἐφώτισε ὁλόκληρη.

3. » Τότε εἶδε καὶ μᾶς ζαρωμένους σὲ μιὰ γωνιά, καὶ μὲ ἄγρια φωνὴ μᾶς λέγει : «Ἔ, σεῖς αὐτοῦ! Ποιοὶ εἴσθε καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσθε ; Τί θέλετε κ' ἐτρυπώσατε ἐδῶ μέσα στὴ σπηλιά μου ; Ἐχετε καμμιά δουλειὰ ἢ μήπως εἴσθε πειρατές καὶ ἦλθατε γιὰ κλεψιά ; »

»Ὅλοι ἐτρομάξαμε, ὅταν ἀκούσαμε τὴν ἀγριοφωνάρα του καὶ τὰ λόγια αὐτά. Ἐγὼ ὅμως ἐσηκώθηκα ἀμέσως, τὸν ἐχαίρετσα καὶ τοῦ ἀποκρίθηκα :

—«Ὅχι, Κύκλωπα, δὲν εἴμαστε πειρατές! Εἴμαστε Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες τοῦ Ἀγαμέμνονα καὶ ἐρχόμαστε ἀπὸ τὴν Τροία. Ἐγυρίζαμε στὴν πα-

τρίδα μας· κακός ὅμως καιρός καί τρικυμίες δυνατές μᾶς ἔρριξαν στή χώρα σας ἐδῶ. Ἐρχόμαστε σάν ξένοι· πέφτομε στά πόδια σου καί σέ παρακαλοῦμε νά μᾶς λυπηθῆς καί νά μᾶς φιλοξενήσης. Νά σεβασθῆς τοὺς θεοὺς, Κύκλωπα, καί ἀπ' ὅλους περισσότερο τὸ Δία, ποὺ προστατεύει τοὺς ξένους».

»Ἐκεῖνος τότε ἐγέλασε καί μᾶς ἀποκρίθηκε μὲ ἄσπλαχνη καρδιά :

—«Ἦ ἄμμαλος εἶσαι, ξένε, ἢ ἀπὸ πολὺ μακρινὴ χώρα ἔρχεσαι, γιὰ νά μὲ συμβουλευῆς νά σέβωμαι τοὺς θεοὺς. Ἐμεῖς οἱ Κύκλωπες δὲ φοβόμαστε μήτε τὸ Δία, μήτε κανέναν ἄλλο θεό, γιατί εἶμαστε δυνατότεροι ἀπ' αὐτούς. Γι' αὐτὸ μὴ σοῦ περάση ἀπὸ τοῦ νοῦ, πὼς θὰ σέ προστατεύσω, γιατί θὰ φοβηθῶ τοὺς θεοὺς. Αὐτὸ θὰ τὸ κάμω μονάχα, ἂν τὸ θελήσῃ ἡ ὄρεξή μου. Μὰ ἔλα! πές μου τώρα, ποῦ ἄφησες τὸ πλοῖο σου ; Ἐδῶ κοντὰ ἢ μακριὰ ἀπὸ τὴν κατοικία μου ;»

Πιάνει δυὸ ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς τρώγει.

»'Από τὴν ἐρώτηση αὐτὴ τοῦ Κύκλωπα ἔνοιωσα ἀμέσως τὸν κακὸ σκοπὸ του. Γι' αὐτὸ τοῦ ἔκρυψα τὴν ἀλήθεια καὶ τοῦ εἶπα :

—«Τὸ πλοῖο μς, Κύκλωπα, τὸ ἐπέταξαν τὰ κύματα στὰ βράχια καὶ τὸ ἐκομμάτιασαν· καὶ μόλις ἐγὼ κι αὐτοὶ ἐδῶ οἱ σύντροφοί μου ἐγλυτώσαμε κολυμβώντας ».

4. » Χωρὶς νὰ εἰπῆ ἐκεῖνος τίποτε ἄλλο καί, χωρὶς νὰ σηκωθῆ ἀπὸ τὴ θέση του, ἀπλώνει τὰ χέρια του καὶ πιάνει δύο ἀπὸ τοὺς συντρόφους του καὶ τοὺς τρώγει.

»'Ἡμεῖς, βλέποντας αὐτὰ τὰ φρικτὰ πράγματα, ἐτρομάξαμε. Ἐσηκώσαμε τὰ χέρια μας καὶ παρακαλέσαμε τὸ Δία νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὸ φοβερὸ ἐκεῖνο θηρίο.

ΠΩΣ ΘΑ ΕΓΛΥΤΩΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ;

1. »'Αφοῦ ὁ Πολύφημος ἔφαγε τοὺς δύο συντρόφους μου καὶ ἐρούφηξε κάμποσες καρδιάρες γάλα, ὕστερα ἐξαπλώθηκε χάμω ἀνάμεσα στὰ γιδοπρόβατά του κι ἀποκοιμήθηκε.

»'Όταν τὸν ἄκουσα νὰ ροχαλίζῃ, εἶπα μέσα μου νὰ τραβήξω τὸ σπαθὶ καὶ νὰ τὸ μπήξω στὸ στήθος του. Εἶδα ὅμως, πὼς ὁ θάνατός του θὰ ἦτο καὶ δική μας καταστροφή. Γιατί, ἂν ἐπέθαινε ὁ Πολύφημος, δὲ θὰ ἤμπορούσαμε νὰ ξεφράξωμε τὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς ἀπὸ ἐκείνη τὴ θεώρατη πέτρα.

« Γι' αὐτὸ κι ἐγὼ ἐβαστάχθηκα ἐκείνη τὴ βραδεῖα καὶ δὲν ἔκαμα τίποτε. Ἐπὸ τὸ φόβο καὶ ἀπὸ τὴ λύπη μας ἐξημερωθήκαμε ὅλοι μας, χωρὶς νὰ κοιμηθοῦμε διόλου, ἀναστενάζοντας ὀλοένα. Ἡ νύκτα ἐκείνη μᾶς ἐφάνηκεν ἀτελείωτη.

2. » «Όταν ἐπιτέλους ἐφώτισεν ἡ μέρα, τὸ τέρας ἐκείνο ἐξύπνησε, ἀναψε πάλι φωτιά καὶ ἄρμεξε τὰ ζῶα του. Ὑστερα ἄρπαξε πάλι δυὸ ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς ἔφαγε.¹

» Κατόπι ἐπαραμέρισε πολὺ εὐκόλα τὴ μεγάλη πέτρα ἀπὸ τὴν εἴσοδο τῆς σπηλιάς· ἔβγαλεν ἔξω τὶς προβατίνες καὶ τὶς γίδες, ἐξανάκλεισε κι ἄρχισε νὰ ὀδηγῇ τὰ κοπάδια του στὴ βοσκή μὲ δυνατὰ σφυρίγματα.

3. Σὰν ἐμείναμε μόνοι, ἄρχισα νὰ συλλογίζωμαι μὲ ποιὸν τρόπο θὰ ἤμποροῦσα νὰ τιμωρήσω τὸν Κύκλωπα, καὶ νὰ ξεφύγωμε καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴ σπηλιά.

» Ἐβασάνισα πολὺ τὸ μυαλό μου κ' ἐσυλλογίσθηκα πολλοὺς τρόπους. Νὰ ἰδῆτε ὅμως, τί ἐπρότιμησα ἀπ' ὅλα!

» Μέσα στὴ σπηλιά ἦτο πεταμένο ἓνα μεγάλο καὶ χονδρὸ ξύλο ἀγριελιάς. Τὸ εἶχε κόψει, φαίνεται, ὁ Πολύφημος, νὰ τὸ ἔχη γιὰ μαγκούρα, ὅταν θὰ ἐξηραίνετο.

» Ἀπ' αὐτὸ τὸ ξύλο ἔκοψα ἓνα κομμάτι, ὡς μιὰ ὀργιά, καὶ τὸ ἔδωσα στοὺς συντρόφους μου νὰ τὸ ξύσουν καὶ νὰ τὸ κάμουν μυτερὸ στὴν μιὰ ἄκρη του.

» Ὅταν ἔγιναν ὅλ' αὐτά, ἐπῆρα τὸ ξύλο καὶ τὸ ἔκρυψα μέσα σ' ἓνα σωρὸ κοπριά. Ἐπειτα ὠρίσα τοὺς συντρόφους μου, ποὺ θὰ μ' ἐβοηθοῦσαν νὰ βγάλωμε τὸ μάτι τοῦ Κύκλωπα.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΜΕΘΑΕΙ ΤΟΝ ΚΥΚΛΩΠΑ.

1. » Ὅταν ἡ ἡμέρα ἐβράδυασε, ὁ Κύκλωπας ἐγύρισεν ἀπὸ τὴ βοσκή, τὴν ἴδια ὥρα πάλι. Ἄφοῦ ἐξέ-

φραξε τή σπηλιά, έβαλε μέσα όλα τὰ ζῶα του· ἀκόμη καί τὰ κριάρια καί τὰ τραγιά. Φαίνεται, πῶς κάτι ὑπωψιάσθηκε.

»Ἐπειτα ἔφραξε πάλι τὴν εἴσοδο καί ἄρμεξε τὶς προβατίνες καί τὶς γίδες, ὅπως καί τὴν περασμένη βραδυά. Κι ἀφοῦ ἔτελείωσε καί ὅλες τὶς ἄλλες δουλειές του, ἄρπαξε πάλι ἄλλους δυὸ συντρόφους μου καί τοὺς ἔφαγε.

2. » Τότε ἐγὼ ἐγέμισα ἓνα ξύλινο ποτήρι ἀπὸ τὸ κρασί, πού εἶχα μαζί μου ἀπὸ τὸ πλοῖο, ἐπλησί-ασα τὸν Κύκλωπα καί τοῦ εἶπα:

« Κύκλωπα, τώρα πού ἔφαγες, δοκίμασε κι ἀπὸ τὸ κρασί αὐτό, γιὰ νὰ ἰδῆς, τί διαλεκτὸ πιοτὸ εἶχε τὸ πλοῖο μας. Σοῦ τὸ ἔφερα δῶρο, γιὰ νὰ μὲ λυπηθῆς καί νὰ μὲ βοηθήσης νὰ γυρίσω πίσω στὴν πατρίδα μου. Πιστεύω νὰ σοῦ ἀρέση ».

»Ὁ Πολύφημος ἐδέχθηκε τὸ ποτήρι καί τὸ ἤπιε ὀλόκληρο. Καί τόσο εὐχαριστήθηκε, ὥστε μοῦ ἐζήτησε κι δεύτερο καί μοῦ εἶπε:

« Δῶσ' μου καί ἄλλο ἀπ' αὐτὸ τὸ ὠραῖο κρασί σου, ξένη, καί πές μου ἀμέσως τὸ ὄνομά σου, γιὰ νὰ σοῦ χαρίσω κι ἐγὼ ἓνα δῶρο, πού θὰ σὲ εὐχαριστήση.

»Ἐχομε καί ἡμεῖς ἐδῶ καλὰ κρασιά, μὰ τὸ δικό σου μοιάζει μὲ τὸ νέκταρ τῶν θεῶν. »

»Ἀμέσως ἄρχισα νὰ τοῦ δίνω ποτήρια γεμᾶτα κι αὐτὸς ὁ ἄμυαλος τὰ ἐκατέβαζε τὸ ἓνα πάνω στὸ ἄλλο. Σὲ λίγο νὰ σου τον! ἄρχισε νὰ ζαλίζεται.

3. »Ὅταν ἐκατάλαβα πῶς ἐμέθυσε, τοῦ λέγω:
« Κύκλωπα! Θὰ σοῦ εἰπῶ τὸ ὄνομά μου, καί σὺ

ὅμως νὰ μοῦ κάμης τὸ δῶρο, ποῦ μοῦ ἔταξες. Τὸ ὄνομά μου εἶναι Κανένας. Κανένα μὲ φωνάζουν ὁ πατέρας, ἡ μητέρα καὶ οἱ σύντροφοί μου ».

—«Τὸν Κανένα θὰ τὸν φάγω τελευταῖο ἀπ' ὅλους τοὺς συντρόφους του. Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ δῶρο, ποῦ θὰ σοῦ κάμω!» ἀποκρίθηκε βραχνὰ βραχνὰ καὶ νυσταγμένα ὁ Κύκλωπας.

»Ἐξαπλώθηκεν ἀνάσκελα καὶ σὲ λίγο ὅλη ἡ σπηλιά ἐβούιζεν ἀπὸ τὰ ροχαλητά του.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΤΥΦΛΩΝΕΙ ΤΟΝ ΚΥΚΛΩΠΑ

1. « Δὲν ἔχασα τότε καιρό » ἔξακολούθησε νὰ λέγει ὁ Ὀδυσσεύς. « Μόλις ἔνοιωσα, πὼς ὁ Κύκλωπας ἐβυθίσθηκε σὲ ὕπνο, ἔβγαλα τὸ μυτερὸ ἐκεῖνο ξύλο ἀπὸ τὴν κοπριά, ἐπύρωσα καλὰ στὴ φωτιά τὴ μυτερὴ ἄκρη του καὶ μαζί μὲ τοὺς βοηθοὺς συντρόφους μου τὸ ἔχωσα βαθιὰ στὸ μάτι τοῦ Κύκλωπα.

» Ἄμα ἔνοιωσε τοὺς πρῶτους πόνους ὁ φοβερὸς ἐκεῖνος γίγαντας, ἀμέσως ἔβγαλε τρομακτικὸ μούγκρισμα κι ἐπετάχθηκεν ἐπάνω.

» Ὅλη ἡ σπηλιά καὶ οἱ γύρω βράχοι ἐβούιζαν, ἀπὸ τὸ φοβερὸ μούγκρισμά του. Ἡμεῖς τὰ ἐχάσαμε καὶ κατατρομαγμένοι ἐζαρώσαμε σὲ μιὰ γωνιά τῆς σπηλιάς.

» Τρελὸς ἀπὸ τοὺς πόνους τότε ὁ Κύκλωπας, ἐτράβηξεν ἀμέσως ἀπὸ τὸ μάτι τὸ ξύλο ἐκεῖνο. Τὸ ἐπέταξε μακριὰ καὶ ἄρχισε νὰ φωνάζει δυνατὰ καὶ νὰ γυρεύει βοήθεια.

2. » Σὲ λίγο ἔφθασαν πολλοὶ Κύκλωπες ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά καὶ τὸν ἐρωτοῦσαν :

«Τί ἔπαθες, Πολύφημε, καὶ φωνάζεις ἔτσι τώρα τὰ μεσάνυκτα καὶ δὲ μᾶς ἀφήνεις νὰ κοιμηθοῦμε ; Μήπως σοῦ κλέβουν τὰ πρόβατα ἢ μήπως θέλει κανεὶς νὰ σὲ σκοτώσῃ ;»

—«Ἄχ!» ἐφώναζεν ὁ Πολύφημος· «ὁ Κανένας, ὁ Κανένας μὲ σκοτώνει! Γλυτώστε με!»

—«Τότε λοιπὸν τί φωνάζεις, ἀφοῦ δὲ σὲ πειράζει κανένας ;» ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι. «Ἄν ἐτρελάθηκες καὶ φωνάζεις χωρὶς λόγο, παρακάλεσε τὸν πατέρα σου, τὸν Ποσειδῶνα, νὰ γιαιτρέψῃ τὴν τρέλα σου. Ἡμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ σοῦ κάμωμε τίποτε.»

» Αὐτὰ εἶπαν οἱ Κύκλωπες κ' ἔφυγαν· ἐνῶ ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοί μου ἐχαιρόμαστε, γιατί τόσο μᾶς ὠφέλησε, ποὺ ἄλλαξα τὸ ὄνομά μου.

ΞΕΦΕΥΓΟΜΕ ΑΠΟ ΤΗ ΣΠΗΛΙΑ

1. » Ἄμα εἶδεν ὁ Πολύφημος, πὼς οἱ ἄλλοι Κύκλωπες ἔφυγαν, θέλησε νὰ μᾶς πιάσῃ μοναχὸς του.

» Ἄρχισε λοιπὸν νὰ ψάχνῃ στὰ τυφλὰ παντοῦ μέσα στὴ σπηλιά, μὲ τὰ χέρια ἀπλωμένα, βογκώντας καὶ μουγκρίζοντας ἀπὸ τοὺς πόνους.

» Ὅμως ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοί μου εὐκόλα ἐξεφεύγαμε ἀπὸ μπροστά του.

» Ἐτσι μᾶς ἐκυνήγησε κάμποση ὥρα. Ἄρχισε πιά νὰ ξημερώνῃ, ὅταν ὁ Πολύφημος ἐκατάλαβε, πὼς δὲ θὰ ἤμποροῦσε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ μᾶς πιάσῃ. Τότε ἄφησε τὸ ψάξιμο καὶ τὰ κυνηγητὰ κι ἐπῆγε στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιάς. Ἐβγαλεν ἀπ' αὐτὴ τὴν πέτρα,

ἐκάθισε στό κατώφλι της καί ἄπλωσε τὰ χέρια μπροστά του.

»Ἐσυλλογίσθηκε, πῶς ἐμεῖς θά ἐπροσπαθούσαμε νά ξεφύγωμε ἀπό τή σπηλιά μαζί μέ τὰ πρόβατα καί τὰ γίδια· κ' ἔτσι θά ἤμποροῦσε νά μᾶς πιάση.

»Μά ἐγώ δέν ἤμουν τόσο ἀνόητος, ὥστε νά πέσω εὐκόλα στό χέρια του.

»Καί ἄρχισα νά συλλογίζωμαι μέ ποιό τρόπο θά ἤμποροῦσα καί ὁ ἴδιος νά ξεφύγω καί τοὺς συντρόφους μου νά γλυτώσω.

»Καί ἐπειδὴ ἦτο γιά τή ζωή μας, ὁ νοῦς μου εὗρισκε πολλοὺς τρόπους, γιά νά ξεφύγωμε ἀπό τὰ χέρια τοῦ Κύκλωπα. Μά ἐγώ ἀπ' ὅλους ἐπροτίμησα αὐτόν.

2. »Μέσα στή σπηλιά, ἀνακατευμένα μέ τὰ πρόβατα τοῦ Πολύφημου, ἦσαν πολλά, μεγάλα καί πυκνόμαλλα κριάρια. Ἦσαν ἀκόμη καί πολλὰ βοῦρλα, πού ὁ Κύκλωπας τὰ ἐμεταχειρίζετο φαίνεται, εἴτε γιά νά δένη τίποτε μ' αὐτὰ εἴτε καί γιά στρῶμα.

»Ἐγώ λοιπόν, μόλις εἶδα τὰ κριάρια καί τὰ βοῦρλα ἐκεῖνα, νά τί ἐσοφίσθηκα! Ἄρχισα νά διαλέγω γρήγορα καί χωρίς θόρυβο τὰ πιό μεγάλα καί τὰ πιό πυκνόμαλλα κριάρια. Νά τὰ βάζω τρία τρία στή σειρά καί νά τὰ δένω μέ τὰ βοῦρλα, τὸ ἓνα κοντὰ στό ἄλλο, γιά νά περπατοῦν μαζί. Ἐπειτα ἐπρόσταξα καθέναν ἀπό τοὺς συντρόφους μου νά χώνεται κάτω ἀπό τὸ μεσαῖο κριάρι καί νά κρατιέται ἀπό τὰ μαλλιά του μέ τὰ χέρια. Καί, γιά νά μὴ σέρνωνται τὰ πόδια του, τοῦ τὰ ἔδενα δεξιά κι ἀριστερά στό πλαγινὰ κριάρια ἀπό τὰ μεριά των. Ἐτσι, φορτωμένα, ἄφηνα τὰ

κριάρια νὰ προχωροῦν κατὰ τὴν τρυῖπα τῆς σπηλιᾶς.

» Ἐγὼ δὲν ἐχρειάσθηκε νὰ δεθῶ. Μόλις ἀσφάλισα ἔτσι τοὺς συντρόφους μου, ἐχώθηκα κ' ἐγὼ κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τοῦ μεγαλύτερου καὶ πιὸ πυκνόμαλλου κριαριοῦ. Τὸ ἔπιασα ἀπὸ τὰ μαλλιά τοῦ στήθους καὶ ἐπερίμενα, ὥσπου νὰ βγῆ κι αὐτό.

3. » Πρῶτα ἐπροχωροῦσαν τ' ἄλλα κριάρια κατὰ τὴν τρυῖπα τῆς σπηλιᾶς. Πίσω ἀπ' αὐτὰ ἤρχοντο οἱ προβατίνες βελάζοντας, γιατί ἦσαν ἀνάρμεγες· καὶ τελευταῖο ἀπ' ὅλα ἐπήγαινε τὸ κριάρι, ὅπου ἦ-
μουν ἐγὼ κρεμασμένος.

» Ὁ Κύκλωπας, ἂν καὶ ἐπαράδερνε ἀπὸ τοὺς φρικτοὺς πόνους, μ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ἐκάθετο στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς καὶ μὲ τὰ χέρια του ἔφαχνε στὶς πλάτες ὅλα τὰ ζῶα του, ποὺ ἔβγαιναν σιγὰ ἔξω. Δὲν τοῦ ἐπέρασε διόλου ἀπὸ τὸ νοῦ του νὰ ψάξη καὶ τίς κοιλιές των. Κ' ἔτσι δὲν ἤμπόρεσε ν' ἀνακαλύψῃ κα-

Ὁ Πολύφημος ψάχνοντας ἐκατάλαβε ποιὸ ἦτο.

νέναν από τους συντρόφους μου, όταν επέρασαν από μπρός του τὰ κριάρια, πού τους έκουβαλουσαν.

4. » Τελευταίο ήλθε νὰ περάση τὸ δικό μου τὸ κριάρι. Ἄμέσως ἐγὼ τότε έκρεμάσθηκ' ἀπὸ τὰ μαλλιά του μὲ τὰ δάκτυλα τῶν χεριῶν καὶ τῶν ποδιῶν μου καὶ έμαζεύθηκα κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιά του.

» Ὁ Πολύφημος, ψάχνοντας, έκατάλαβε, ποιό ήτο· καὶ άμέσως τὸ έχάϊδεψε καὶ τοῦ εἶπε : « Ἀγαπημένο μου κριάρι, γιατί σήμερα βγαίνεις τελευταίο κ' έτσι άργά ἀπὸ τὴ σπηλιά ; Ἐσὺ ποτέ σου δέν έσυνήθιζες νὰ μένης πίσω ἀπ' τ' άλλα πρόβατα, παρὰ έβγαίνεις πρώτο. Πρῶτο έπήγαινες στὴ βοσκή, πρώτο στὸ πότισμα καὶ πρώτο πάλι έξαναγύριζες τὸ βράδυ στὸ μανδρί. Σήμερα βγαίνεις τελευταίο ! Λυπᾶσαι, φαίνεται, γιὰ τὸ κακό, πού έκαμε στὸ άφεντικό σου ὁ κακοῦργος ὁ Κανένας καὶ οἱ άθλιοι σύντροφοί του. Ἄχ, αν ήμποροῦσες νὰ μιλήσης ! Θά μοῦ έλεγες, πού κρύβεται αὐτός ὁ τιποτένιος. Καὶ τότε θά έβλεπες, πῶς θά έσκορποῦσαν τὰ μυαλά του στὴ γῆ ! »

» Αὐτὰ εἶπε· καί, άφοῦ πάλι τὸ έχάϊδεψε, τὸ άφησε κι αὐτὸ νὰ προσπεράση.

» Ἐτσι έγλυτώσαμε ἀπὸ τοῦ Κύκλωπα τὰ χέρια κ' εύρεθήκαμε ὅλοι έξω ἀπὸ τὴ σπηλιά ».

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΠΕΙΡΑΖΕΙ ΤΟΝ ΚΥΚΛΩΠΑ.

1. » Μόλις έπροχώρησε τὸ κριάρι μου λίγα βήματα πέρ' ἀπὸ τὴ σπηλιά, άμέσως ἐγὼ έξεκρεμάσθηκα ἀπ' αὐτὸ κ' έλυσα καὶ τους συντρόφους μου. Ὅ-

Ὅδύσσεια. Ἄναγν. Γ'· Δημοτ. Δ. Ἄνδρεάδη. Ἐκδ. Ζ' ἀντ. 5.500 ὀ

στερα ἐξεχωρίσαμε ὄλ' αὐτὰ τὰ κριάρια, πού μᾶς ἐγλύτωσαν, καὶ τὰ ὠδηγήσαμε στὸ πλοῖο μας.

» Οἱ ἄλλοι σύντροφοί μου, πού μᾶς ἐπερίμεναν μέσα στὸ πλοῖο, μόλις μᾶς εἶδαν, ἐχάρηκαν πολὺ Ἄρχισαν ὅλοι νὰ κλαίου, ἅμα ἔμαθαν τὸ χαμὸ τῶν ἄλλων ἔξι συντρόφων μας ».

—«Δὲν εἶναι καιρὸς τώρα γιὰ κλάματα!» εἶπα τότε σ' αὐτούς. «Ἐμπρός! τὰ κουπιά στὰ χέρια καὶ νὰ φεύγωμε ἀπ' αὐτὸν τὸν καταραμένο τόπο! Δὲν ξέρομε, τί μπορεῖ νὰ μᾶς βρῆ ἀκόμη ἐδῶ ».

2. « Οἱ σύντροφοί μου μὲ ἄκουσαν, καὶ ἀμέσως ἐξεκινήσαμε. Δὲν εἶχαμε ὅμως ἀπομακρυνθῆ πολὺ ἀπὸ τὸ ἀκρογιάλι, ὅταν μοῦ ἦλθε στὸ νοῦ νὰ πειράξω τὸν Πολύφημο.

» Τοῦ φωνάζω λοιπὸν δυνατὰ ἀπὸ μέσ' ἀπὸ τὸ πλοῖο καὶ τοῦ λέγω: «Ἔ, Πολύφημε! βλέπεις τί ἔπαθες; Ὁ Ζεὺς σ' ἐτιμώρησε, πού μεταχειρίζεσαι τόσο σκλῆρὰ τοὺς ξένους ».

» Ὁ Κύκλωπας ἐξαφνίσθηκε, ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια μου. Ἐκατάλαβε, πὼς τοῦ ἐξεφύγαμε καὶ ἔγινε τρελὸς ἀπὸ τὸ θυμὸ του. Ἐπετάχθηκεν ἀπὸ τῆ θέση του, ἐβγῆκεν ἀπὸ τὴν αὐλὴ τῆς σπηλιᾶς, ψάχνοντας τυφλά, καὶ ἐπλησίασε στὴν παραλία.

» Ἦτο φοβερὸς νὰ τὸν ἐβλέπατε! Ἐμούγκριζε, ἐφοβέριζε, ἔσφιγγε τίς γροθιές, ἔτριζε τὰ δόντια, ἐκινουῦσε τὸ κεφάλι κ' ἐπήγαινε δῶθε κεῖθε, σὰν τὸ πληγωμένο λιοντάρι!

» Ἐξαφνα τὸν βλέπομε νὰ ψάχνη μὲ τὰ χέρια κάτω στὴ γῆ καὶ στὰ βράχια τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Καὶ νά!

Ζεκολλᾶ ἕναν πελώριο βράχο καί τὸν πετᾶ με ὀλητου τῆ δύναμη.

Σὲ λίγο ξεκολλᾷ ἓναν πελώριο βράχο καὶ τὸν πετᾷ μὲ ὄλη του τὴ δύναμη κατὰ τὸ μέρος, ποῦ ἄκουε νὰ ἔρχεται ἡ φωνὴ μου.

»Ὁ βράχος ἔπεσε μπρὸς ἀπὸ τὴν πλώρη μας. Ἡ θάλασσα ἐκυμάτισε καὶ τὰ κύματα ἔσπρωξαν τὸ πλοῖο μας πάλι στὸ ἀκρογιάλι.

»Ὁ κίνδυνος ἦτο μεγάλος, μὰ ἐγὼ δὲν τὰ ἔχασα. Ἀμέσως ἀρπάζω ἓνα μοκρὺ κοντάρι, τὸ ἀκουμβῶ μὲ δύναμη στοὺς βράχους, καὶ χωρὶς θόρυβο σπρώχνω τὸ πλοῖο πρὸς τὴ θάλασσα.

»Ἔτσι ἐξεμακρύναμε λιγάκι. Τότε γνέφω στοὺς ναῦτες ν' ἀρχίσουν νὰ τραβοῦν μὲ ὄλη τὴ δύναμή των τὰ κουπιά, γιὰ ν' ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ τὸν Κύκλωπα.

3. » Σὲ λίγο τὸ πλοῖο μας ἦτο πάλι στ' ἀνοικτά. Ὄταν ἐφθάσαμε σὲ ἀπόσταση διπλὴ ἀπὸ τὴν πρώτη, ἄρχισα πάλι νὰ πειράζω τὸν Κύκλωπα, ἐνῶ οἱ σύντροφοί μου μ' ἐπαρακαλοῦσαν νὰ μὴν τὸν ἐρεθίζω.

—«Κύκλωπα!» τοῦ λέγω. «Ἄν καμιὰ φορὰ τύχη καὶ σὲ ρωτήση κανεὶς, πῶς ἐτυφλώθηκες, πές του, πῶς σ' ἐτύφλωσεν ὁ Ὀδυσσεύς; ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη ἀπὸ τὴν Ἰθάκη, αὐτός, ποῦ ἐκυρίευσε τὴν Τροία».

»Μόλις ἄκουσεν αὐτὰ ὁ Πολύφημος, ἀναστέναξε βαθιὰ καὶ εἶπε :

—«Ἄχ! ἀληθινὰ μοῦ τὸ εἶχε εἰπῆ ἓνας μάντης, πῶς θὰ ἐτυφλωνόμουν ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεά. Ἐγὼ ὅμως ἐπερίμενα νὰ ἰδῶ κανένα φοβερὸ γίγαντα, καὶ ὄχι ἓνα μικρὸ καὶ κακομοιριασμένο ἀνθρωπάκο, σὰν καὶ σένα.

»Μὰ ἔλα πίσω πάλι, Ὀδυσσεά, γιὰ νὰ σὲ περιποιηθῶ καὶ νὰ σοῦ χαρίσω δῶρα, καθὼς δίνουν στοὺς

ξένους. Θὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου, τὸν Ποσειδῶνα, νὰ σὲ φέρῃ γρήγορα στὴν πατρίδα σου! Αὐτός, ἂν θέλῃ, θὰ μοῦ γιατρέψῃ καὶ τὸ μάτι καὶ θὰ μοῦ δώσῃ πίσω πάλι τὸ φῶς μου».

—«Κακοῦργε!» τοῦ ἀπαντῶ τότε. Πιστεύεις, πῶς μὲ τέτοια ἀνόητα λόγια θὰ μπορέσης νὰ μὲ ξεγελάσης, γιὰ νὰ γυρίσω κοντά σου; Τί κρίμα, πού δὲν ἠμπόρεσα μαζί μὲ τὸ μάτι νὰ πάρω καὶ τὴ ζωὴ σου καὶ νὰ σὲ στείλω στὸν Ἄδη! Τότε οὔτε ὁ Ποσειδῶνας οὔτε κανεὶς ἄλλος θὰ ἠμποροῦσε νὰ σὲ κάμῃ καλά».

4. »Ὅταν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Πολύφημος, ἐσήκωσε τὰ χέρια του κατὰ τὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε στὸν Ποσειδῶνα:

—«Πατέρα μου! Ἐσύ, πού τραντάζεις τὴ θάλασσα μὲ τὴν τρίαινά σου, ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια μου! Ἄν ἀληθινὰ εἶμαι παιδί σου, σὲ παρακαλῶ, κάμε μου αὐτὴν τὴ χάρη. Νὰ μὴ ἀφήσης τὸν Ὀδυσσεά, τὸ γιὸ τοῦ Λαέρτη, νὰ ξαναγυρίσῃ στὴν πατρίδα του. Καὶ ἂν εἶναι γραπτὸ νὰ γυρίσῃ, τότε ἄς γυρίσῃ ὕστερ' ἀπὸ πολὺν καιρὸ καὶ ἀφοῦ βασανισθῇ πολὺ. Νὰ φθάσῃ μὲ ξένο πλοῖο καὶ ἀφοῦ χάσῃ ὅλους τοὺς συντρόφους· καὶ στὸ σπίτι του νὰ βρῆ μεγάλο κακό!»

5. »Μόλις ἐτελείωσε τὴν προσευχὴ του ὁ Πολύφημος, ἀμέσως ἀρπάζει ἕναν ἄλλο βράχο, μεγαλύτερο ἀπὸ τὸν πρῶτο, καὶ τὸν πετᾷ κατὰ τὸ πλοῖο μας μὲ ὅλη του τὴ δύναμη.

»Αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ βράχος ἔπεσε κοντὰ στὴν πρύμνη τοῦ πλοίου μας, καὶ λίγο ἔλειψε νὰ μᾶς σπόσῃ τὸ τιμόνι. Ἡ θάλασσα ἐκυμάτισε δυνατὰ, τὸ κῦμα

της όμως μᾶς ἔσπρωξε τώρα μπροστά καὶ μᾶς ἔφερε πολὺ γρήγορα στὸ ἔρημονήσι.

ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΑΙΟΛΟΥ

1. »Αμα ἐβγήκαμε ἔξω ἀπὸ τὸ πλοῖο, ἀμέσως ἔτρεξαν οἱ ἄλλοι σύντροφοι καὶ μᾶς ἀγκάλιαζαν καὶ μᾶς ἐφιλοῦσαν μὲ χαρά. Ἐπειδὴ ἐλείψαμε τρεῖς ἡμέρες, ἐνόμισαν, πὼς ἐχαθήκαμε. Ἡ μεγάλη των ὀμως χαρὰ ἐγύρισε σὲ μεγάλη λύπη, μόλις εἶδαν, πὼς ἔλειπαν οἱ ἕξι σύντροφοί μας καὶ ἔμαθαν τὸ φρικτὸ τους θάνατο.

»Τότε ἐγὼ τοὺς ἐπαρηγόρησα καί, γιὰ νὰ εὐχαριστήσω τὸ Δία, ποὺ μᾶς ἐγλύτωσεν ἀπὸ τὸν Πολύφημο, ἐθυσίασα σ' αὐτὸν τὸ μεγάλο κριάρι. Τοῦ κάκου, ὅμως! Ἐκεῖνος, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἀδελφό του, τὸν Ποσειδῶνα, εἶχεν ἀποφασίσει, φαίνεται, τὴν καταστροφή μας.

2. »Ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἐμείναμε στὸ ἔρημονήσι καὶ ἐξεκουρασθήκαμε. Τὴν ἄλλη ἐξαναμβήκαμε στὰ πλοῖα μας καὶ ἐξεκινήσαμε γιὰ τὴν πατρίδα. Εἶχαμε πρῶμο τὸν καιρό, καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἐφθάσαμε σ' ἓνα ἄλλο νησί, στὴν Αἰολία.

»Στὸ νησί αὐτὸ κατοικεῖ ὁ Αἴολος, ὁ φίλος τῶν θεῶν, ποὺ ὁ Ζεὺς τὸν ἐδιόρισε νὰ φυλάγῃ τοὺς ἀνέμους καὶ νὰ ὀρίζῃ αὐτός, ὅπως θέλει, ποιός ἀνεμος νὰ φυσᾷ τὴν μιὰ ἡμέρα καὶ ποιός τὴν ἄλλη.

»Κάστρο ψηλὸ καὶ δυνατὸ φράζει γύρω γύρω ὅλο τὸ νησί. Τὸ παλάτι τοῦ Αἰόλου εἶναι κτισμένο

ἐπάνω σ' ἓνα ψηλὸ βράχο, καὶ μέρα νύκτα βουίζει ἀπὸ τὰ ἀδιάκοπα σφυρίγματα τῶν ἀνέμων.

3. »Μόλις ἐρρίξαμε τίς ἄγκυρες στὸ λιμάνι τοῦ νησιοῦ αὐτοῦ, ἐβγήκαμε ἔξω καὶ ἐτραβήξαμε ἴσια στὸ παλάτι τοῦ Αἰόλου. Ἐκεῖ εὗρήκαμε τὸν Αἴολο καὶ μᾶς ἐκαλοδέχθηκεν ὅλους.

»Ἐνα μῆνα ὀλόκληρο μᾶς ἐκράτησε στὸ παλάτι καὶ μᾶς ἐφίλευε. Στὸ διάστημα αὐτὸ δὲν ἔπαυε καθημερινὰ νὰ μ' ἐξετάζη γιὰ ὅλα, ὅσα ἔγιναν στὸν Τρωϊκὸ πόλεμο, κι ἐγὼ νὰ τοῦ λέγω ὅ,τι ἤξερα.

»Τέλος, ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα, γιὰ νὰ φύγωμε, τὸν ἐπαρακάλεσα νὰ μᾶς βοηθήση, νὰ γυρίσωμε γρήγορα στὴν πατρίδα μας. Ἐκεῖνος ἐφάνηκε πολὺ πρόθυμος. Ἀμέσως παίρνει ἓνα μεγάλο καὶ γερὸ ἄσκι, κλείνει μέσα σ' αὐτὸ ὅλους τοὺς ἐνάντιους δυνατοὺς ἀνέμους, καὶ ἀφήνει μονάχα ἐλεύθερο τὸ μαλοκὸ Ζέφυρο, νὰ σπρώχνη τὸ πλοῖο μας κατὰ τὴν Ἰθάκη. Σφραγίζει ἔπειτα μὲ ἀσημένια σφραγίδα τὸ ἄσκι, καί, παραδίνοντάς το, μοῦ λέγει : « Πρόσεχε καλά, Ὀδυσσεά, μὴ σοῦ ἀνοίξη αὐτὸ τὸ ἄσκι, ὥσπου νὰ φθάσετε στὴν πατρίδα σας! Ἀλλιῶς ἀλίμονό σας!»

»Τὸν εὐχαρίστησα μὲ ὅλη τὴν καρδιά μου, καὶ τοῦ ὑποσχέθηκα, πὼς θ' ἀκολουθοῦσα τὴ συμβουλή του. Ὑστερα, ἀφοῦ ἐχαιρετίσαμε αὐτὸν καὶ ὅλους τοὺς σπιτικούς του, ἀφήσαμε τὴν Αἰολία κ' ἐφύγαμε.

4. »Ἐννιά μερόνυκτα ἀρμενίζαμε ἀδιάκοπα. Ὁ Ζέφυρος ἐφυσοῦσε ἤσυχα στὴν πρύμνη καὶ μᾶς ἔφερνε κάθε μέρα πιὸ κοντὰ στὴν πατρίδα μας. Ἐπάνω στὶς δέκα ἄρχισαν νὰ ξεχωρίζουν τὰ βουνὰ τῆς Ἰ-

θάκης, καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγο καὶ τὰ χωράφια καὶ τὰ λιβάδια· καὶ ἀκόμη οἱ φωτιές τῶν βοσκῶν της.

»Τότε μ' ἔπιασε γλυκὸς ὕπνος. Ἦμουν κατακομμένος ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπη ἀγρύπνια, γιατί ὁ ἴδιος ἐκρατοῦσα τὸ τιμόνι ἡμέρα καὶ νύκτα.

»Τὴν ὥρα ὅμως, ποὺ ἐκοιμόμουν, οἱ σύντροφοί μου ἀνοιξαν τὸ ἀσκή τοῦ Αἰόλου. Ἐνόμισαν πῶς ἀφοῦ εἶναι σφραγισμένο μὲ ἀσημένια σφραγίδα, χωρὶς ἄλλο θὰ κρύβη μέσα του χρυσάφι καὶ ἀσήμι! Πόσο ὅμως ἐγελάσθηκαν! Γιατί, μόλις τὸ ἀνοιξαν, ἀμέσως ἐπετάχθηκαν μὲ ὄρμη ἀπὸ μέσα ὅλοι οἱ κλεισμένοι ἄνεμοι καὶ ἄρχισαν νὰ φυσοῦν δυνατὰ καὶ νὰ σπρώχνουν τὰ πλοῖα μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη μας πατρίδα.

»Ἐμετάνοιωσαν ἀργότερα, μὰ τὸ κακὸ εἶχε γίνει καὶ δὲν ἐδιορθώνετο πιά! Οἱ ἄνεμοι δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ξανακλειστοῦν στὸ ἀσκή! Καὶ νά! ἀμέσως ἄρχισε τρικυμία, καὶ τὰ κύματα μᾶς ἔσπρωχναν ὅλο καὶ μακρύτερ' ἀπὸ τὴν Ἰθάκη.

»Ἀπὸ τὸ θόρυβο καὶ ἀπὸ τὴν ταραχὴ ἐκείνη ἐξύπνησα. Καί, ὅταν εἶδα τὸ κακὸ, τόσο ἐταράχθηκα, ποὺ γιὰ μιὰ στιγμή μοῦ ἤλθε νὰ πέσω στὴ θάλασσα καὶ νὰ πνιγῶ! Ἐσυλλογίσθηκα ὅμως καλύτερα καὶ εἶπα μέσα μου: « Οἱ δειλοὶ μονάχα φοβοῦνται καὶ δὲν ἀντέχουν στὶς δυσκολίες· οἱ γενναῖοι ἀγωνίζονται, ὅσο μποροῦν, νὰ τὶς νικήσουν. Κι ἐγὼ θὰ κάμω τὸ ἴδιο ».

5. » Οἱ ἄνεμοι, σπρώχνοντας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὰ πλοῖα μας, τὰ ἐξανάφερον στὴν Αἰολία. Τότε ἐγὼ ἐπῆρα

μαζί μου δυὸ συντρόφους μου μονάχα, κ' ἐπῆγα στὸ παλάτι τοῦ Αἰόλου.

» Ἐξαφνίσθηκεν ὅταν μὲ ξαναεἶδε, κι ἐζήτησε νὰ μάθη τὴν αἰτία τοῦ γυρισμοῦ μου. Τοῦ ἐδιηγήθηκα, ὅσα ἔγιναν, καὶ τὸν ἐπαρακάλεσα νὰ μᾶς λυπηθῆ πά-
λι καὶ νὰ μᾶς βοηθήσῃ.

» Ὁ Αἴολος ὅμως ἐκίνησε τὸ κεφάλι καὶ μοῦ εἶπε μὲ θυμό : « Φύγε γρήγορα ἀπὸ τὸ νησί μου, Ὀδυσ-
σέα, μὲ τοὺς συντρόφους σου! Εἶναι κακὸ νὰ δέχωμαι
στὸ σπίτι μου καὶ νὰ βοηθῶ ἄνθρωπον, ποὺ τὸν μι-
σοῦν οἱ θεοί ». Καὶ μ' ἔδιωξε ἀπὸ τὸ νησί του!

» Ὅσο ζῶ, ποτέ μου δὲν ἐντροπιάσθηκα γιὰ πται-
ξιμο δικό μου. Ἦτο τῆς τύχης μου νὰ ντροπιαστῶ
γιὰ πταιξιμο τῶν συντρόφων μου!

» Σὲ λίγο ἐφύγαμε ἀπὸ τὴν Αἰολία καταλυπημέ-
νοι. Καί, ἐπειδὴ ἦτο ἀπανεμιά, οἱ σύντροφοί μου ἦσαν
ἀναγκασμένοι νὰ λάμνουν ὄλοένα, γιὰ νὰ προχωροῦμε.

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΛΑΙΣΤΡΥΓΟΝΩΝ

1. » Ἐξὶ μερόνυκτα ἐπροχωρούσαμε ὅλο μὲ τὰ
κουπιά στὰ χέρια. Στὸ ἔβδομο ἐπάνω ἐφθάσαμε στὴ
χώρα τῶν Λαιστρυγόνων.

» Οἱ Λαιστρυγόνες κατοικοῦν στὴν ἄκρη τοῦ κό-
σμου, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ εἶναι
κακοὶ καὶ ἀνθρωποφάγοι. Ἐδῶ μᾶς ἐπερίμεναν παθή-
ματα μεγάλα.

2. « Ἐπλησιάσαμε στὸ λαμπρὸ λιμάνι των, ποὺ
ἔχει πολὺ στενὸ τὸ στόμα του καὶ προφυλάγεται
ἀπὸ παντοῦ μὲ ψηλὰ ὄχθες.

» Οί σύντροφοί μου έμβήκαν σ' αυτό και έδεσαν τὰ πλοία των κοντά στην παραλία. Έγώ όμως άποφάσισα νά σταθώ έξω, ώσπου νά δω μέ τί λογής ανθρώπους έχω νά κάμω. Κ' έδεσα τὸ πλοιο μου έξω από τὸ λιμάνι, κοντά σ' έναν ψηλὸ βράχο.

» Ανεβήκα ύστερα ψηλά σ' αὐτὸν τὸ βράχο και από κεί εξέτασα ὀλόγυρα, ὅλο τὸν τόπο, ὅσο ἔφθαναν τὰ μάτια μου. Κ' ἐπειδὴ εἶδα σέ πολλά μέρη νά ανεβαίνει καπνός, ἐκατάλαβα, πὼς ἐδῶ ἐκατοικοῦσαν ἄνθρωποι. Καὶ ἠθέλησα νά πληροφορηθῶ ἀπ' αὐτοὺς γιὰ τὸ ταξίδι μας.

» Εἰδιάλεξα λοιπὸν κ' ἔστειλα μέσα στή χώρα, τρεῖς ἀπὸ τοὺς πιὸ γενναίους συντρόφους μου.

» Αὐτοί, καθὼς ἐπροχωροῦσαν, ἀπάντησαν στὸ δρόμο μιὰ βρύση. Ἐκεῖ ἔπαιρνε νερὸ μιὰ κόρη μεγαλόσωμη. Ἦτο ἡ κόρη τοῦ βασιλέα τῶν Λαιστρυγόνων. Ἀπ' αὐτὴν ἔμαθαν, ποῦ βρίσκεται τὸ παλάτι τοῦ πατέρα της.

3. » Τότε οἱ σύντροφοί μου ἐτράβηξαν ἴσια σ' αὐτό. Μόλις ὅμως ἐμβήκαν μέσα, ἐτρόμοξαν. Εὐρέθηκαν μπροστά σέ μιὰ γυναῖκα ψηλὴ ἴσα μ' ἓνα κυπαρίσσι. Ἠθέλησαν νά φύγουν, μὰ δὲν ἐπρόλαβαν. Εἰδοποιημένος ἀπὸ τὴν κόρη του, ἔφθασε σέ λίγο ὁ ἄνδρας τῆς γυναίκας αὐτῆς, ὁ βασιλιάς Ἀντιφάτης.

» Μόλις ἐμβῆκε μέσα, ἀμέσως ἄρπαξεν ἓναν ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου και ἄρχισε νά τὸν τρώγει. Οἱ ἄλλοι δυὸ ἐπρόλαβαν και ἐπετάχθηκαν έξω, τρέχοντας ὡς τὸ λιμάνι, ὅπου τοὺς ἐπεριμέναμε ὅλοι ἀνυπόμονα.

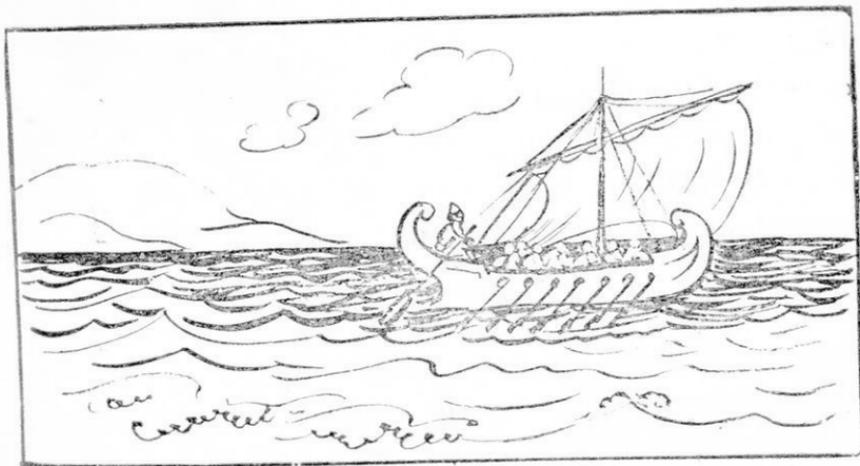
4. » Δέν ἐπρόφθασαν νά μᾶς διηγηθοῦν καλά κα-
λά ὅσα εἶδαν καί ἔπαθαν, καί νά! βλέπομε νά ἔρχων-
ται καταπάνω μας οἱ φοβεροί Λαιστρυγόνες ἄρμα-
τωμένοι.

» Ἦσαν ἀμέτρητοι καί ψηλότατοι. Μπροστά των
ἐγώ καί οἱ σύντροφοί μου ἐφαινόμαστε, σά σκυλά-
κια! Καί δέν ἐπολεμοῦσαν μονάχα μέ τὰ ὄπλα, παρὰ
ἐπετοῦσαν ἐπάνω μας καί πάνω στά πλοῖα ὀλόκληρα
κοτρώνια!

» Ἐτσι ἄρχισαν νά σπάζουν τὰ πλοῖα μέσα στο
λιμάνι καί νά σκοτώνουν τοὺς ναῦτες.

» Στήν ἀρχή ἠθέλησα νά ἀντισταθῶ, γιά νά μπο-
ρέσω νά γλυτώσω τοὺς συντρόφους καί τὰ πλοῖα
μου. Εἶδα ὅμως, πῶς ἦτο ἀδύνατο νά τὰ βγάλω-
με πέρα μέ τέτοιους γίγαντες. Γι' αὐτό ἐπρόσταξα
τοὺς συντρόφους μου νά ἔμβουν στά πλοῖα γρήγορα,
νά κόψουν τίς ἄγκυρες καί νά φύγουν ἀπό τὸ λιμάνι.

» Τὸ ἴδιο ἔκαμα καί ἐγώ. Ἐφθασα τρέχοντας στο

πλοίο μου· έμβηκα μέσα κ' έκοψα μέ τò σπαθί μου τὰ παλαμάρια. Κ' έτσι λάμνοντας γρήγορα, έκατορθώσαμε νά φύγωμε μακριά από τò καταραμένο εκείνο μέρος.

»Αλίμονό μας όμως! Οί άλλοι σύντροφοί μου δέν ήμπόρεσαν νά φύγουν. Μέσα στο λιμάνι εύρηκαν τò θάνατό των από τούς βράχους, που έπετοϋσαν οί Λαιστρυόνες!

ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΜΑΓΙΣΣΑΣ ΚΙΡΚΗΣ

1. »Η συμφορά μας αυτή ήτο ή μεγαλύτερη από όλες, όσες έπάθαμε ώς τότε. Γι' αυτό και έφύγαμε λυπημένοι κατάκαρδα άπ' αυτό τò μέρος.

»Όστόσο έγώ δέν άπελπίσθηκα και τότε, γιατί δέν ξέρω, τί θα πή άπελπισία. Πάντα έλπίζω, άκόμη και στις πιό δύσκολες στιγμές τής ζωής μου. Έλυπόμουν μόναχα για τόν άδικο θάνατο τών τόσων συντρόφων μου.

2. »Αφοϋ έγυρίσαμε έδω και εκεί στο άτελείωτο πέλαγος άρκετές ήμέρες, χωρίς νά ξέρωμε κ' έμεις, ποϋ πηγαίνομε, έπιτέλους άράξαμε σ' ένα ώραϊο και κατάφυτο νησί.

»Εβγήκαμε έξω από τò πλοίο μας στην άκρογιαλιά, κ' έκαθίσαμε εκεί νά ξεκουρασθοϋμε από τή μεγάλη κούραση τοϋ ταξιδιοϋ.

»Τότε, ένω όλοι οί άλλοι σύντροφοί μου έξεκουράζοντο, ξαπλωμένοι στην άμμουδιά, έγώ έπήρα τὰ όπλα κ' έπροχώρησα παραμέσα, στο έσωτερικό τοϋ νησιοϋ, για νά εξετάσω τή χώρα.

»Αφοῦ ἐπροχώρησα κάμποσο καὶ ἀνέβηκα ἕναν λόφο, εἶδα νὰ ἀνεβαίνει καπνὸς πίσω ἀπὸ πυκνὸ δάσος. Ἀπ' αὐτὸ ἐκατάλαβα, πὼς κατοικοῦν ἀνθρώποι στὸ νησί ἐκεῖνο· κ' ἐγύρισα χαρούμενος, γιὰ νὰ τὸ εἰπῶ στοὺς συντρόφους μου.

»Ἐξαφνα στὸ δρόμο βρίσκω ἕνα ἐλάφι μὲ πολὺ-κλαδα καὶ μεγάλα κέρατα. Μόλις τὸ ἀντίκρυσα, ἀμέσως πετῶ ἐπάνω του τὸ κοντάρι μου, τὸ πετυχαίνω καὶ τὸ σκοτώνω. Τὸ ρίχνω ἔπειτα στὸν ὦμο καὶ τὸ φέρνω στοὺς συντρόφους μου.

3. »Τοὺς εὐρήκα, ὅπως τοὺς ἄφησα, ξαπλωμένους στὴν ἀμμουδιὰ καὶ σκεπασμένους μὲ τὰ πανω-

φόρια των. Ἀπὸ τὴ λύπη καὶ ἀπὸ τὴν κούραση δὲν εἶχαν ὄρεξη οὔτε νὰ φάγουν οὔτε νὰ σηκωθοῦν.

»Ὅταν τοὺς εἶδα ἔτσι, ἐπέταξα χάμω τὸ ἐλάφι καὶ τοὺς εἶπα: «Ὅσο μεγάλο καὶ ἂν εἶναι τὸ κακό, πού μᾶς εὐρήκε, φίλοι μου, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ πεθάνουμε κιόλας ἀπὸ τὴ λύπη, πρὶν ἔλθῃ ἡ ὥρα μας. Σηκωθῆτε καὶ ἐτοιμάστε αὐτὸ τὸ κυνήγι, πού σᾶς ἔφερα.»

«Μὲ τὰ λόγια μου αὐτὰ ἐπῆραν θάρρος, καὶ ἀμέσως ἄρχισαν νὰ ἐτοιμάζουν τὸ κυνήγι μου. Ἐπειτα, ἀφοῦ ἔφεραν καὶ ἀρκετὸ κρασί ἀπὸ τὸ πλοῖο, ἐκαθίσαμε κ' ἐτρώγαμε κ' ἐπίναμε ὡς τὸ βράδυ.

»Όταν έβασίλευσεν ό ήλιος, έξαπλωθήκαμε όλοι μας εκεί στην παραλία κ' έκοιμηθήκαμε βαθιά, ξεχνώντας κάθε λύπη μας.

ΑΛΛΗ ΣΥΜΦΟΡΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΜΟΥ

1. » Τό άλλο πρωί έμάζεψα κοντά μου όλους τούς συντρόφους μου και τούς είπα :

—» Καθώς βλέπετε, βρισκόμαστε σέ άγνωστη χώρα. Αφοϋ όμως ήλθαμε έδω, νομίζω, πώς πρέπει νά μάθωμε, όχι μόνο ποϋ βρισκόμαστε και ποιοί άνθρωποι κατοικοϋν, παρά και πώς θα μπορέσωμε νά γυρίσωμε πίσω στην πατρίδα μας. Συλλογισθήτε, πώς έχομε εβδομάδες όλόκληρες, ποϋ έχάσαμε τό δρόμο και άρμενίζομε σέ άγνωστες θάλασσες. Αν όμως έξακολουθήσωμε έτσι, χωρίς νά ξέρωμε ποϋ πηγαίνομε, δέ θα φθάσωμε ποτέ στην πατρίδα μας. Είμαι άνάγκη λοιπόν νά βροϋμε τούς κατοίκους τοϋ νησιοϋ αυτοϋ, για νά πληροφορηθοϋμε για τό ταξίδι μας.

» Στο κυνήγι μου χθές ψηλά σ' ένα λόφο είδα από μακριά ν' άνεβαίνη καπνός πίσω από πυκνό δάσος. Αυτό θα είπῃ, πώς εκεί χωρίς άλλο θα είναι κάποια κατοικία ανθρώπων. Πρέπει νά πάγωμε σ' αυτούς και νά μάθωμε ό,τι μᾶς χρειάζεται.

» Δέν είναι όμως σωστό νά πάγωμε όλοι μαζί και ν' αφήσωμε τό πλοιο έρημο. Τό σωστό θα ήτο νά έπήγαιναν οί μισοί, και οί άλλοι νά καθίσουν έδω και νά τό φυλάγουν. Γι' αυτό νομίζω, πώς πρέπει νά μοιρασθοϋμε σέ δυό μέρη· και στους μισούς άρχηγός νά είμ' έγώ, και στους άλλους ό Εϋρύλοχος. Έπειτα

νά ρίξωμε κλῆρο. Καί, σ' ὅποιους πέση ὁ κλῆρος, αὐτοὶ νά πάγουν ὡς ἐκεῖ καὶ νά ζητήσουν τίς πληροφορίες, ποὺ θέλομε ».

2. » Ὄταν οἱ σύντροφοί μου ἄκουσαν αὐτὰ τὰ λόγια, ἐστενοχωρέθηκαν καὶ δὲν ἤθελαν νά πηγαίνουν, γιατί ἐνθυμήθηκαν τὰ περασμένα παθήματά των. Ὅμως ἐγὼ δὲν ἄλλαξα γνώμη καὶ τοὺς ἔκαμα νά παραδεχθῶν κι αὐτοὶ στὰ τελευταῖα, πὼς ἦτο μεγάλη ἀνάγκη νά σμίξωμε μὰ τοὺς κατοίκους τοῦ νησιοῦ.

» Τότε λοιπὸν ἐχώρισα τοὺς συντρόφους μου σὲ δύο μέρη καὶ ἔρριξα κλῆρο. Ὁ κλῆρος ἔπεσε στὸν Εὐρύλοχο καὶ σὲ ὅσους ἦσαν μ' αὐτόν.

» Ἐκεῖνος μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἐπῆρε τοὺς ἀνθρώπους του, ποὺ ἔκλαιαν κι αὐτοί, κ' ἐξέκίνησε. Καὶ ἡμεῖς ὅμως, ποὺ ἐμείναμε, μόλις ἐβαστούσαμε τὰ δάκρυα. Γιατί ἐφοβούμαστε πολὺ, μήπως δὲν τοὺς ξαναἰδοῦμε.

3. » Καθὼς ἐκεῖνοι ἐπροχωροῦσαν ἀργὰ καὶ προσεκτικά, βλέπουν στὴν ἄκρη μιᾶς λαγκαδιᾶς ἕνα ψηλὸ παλάτι, κτισμένο ἀπάνω σὲ λόφο. Ὄταν ἐπλησίασαν πιὸ πολὺ, εἶδαν, πὼς ἦτο κτισμένο μὲ πελεκητές πέτρες, κι ἀπέξω τὸ ἐτριγύριζαν λύκοι καὶ λεοντάρια.

» Αὐτὰ τὰ ζῶα, μόλις εἶδαν τοὺς συντρόφους μου, δὲν ὥρμησαν νά τοὺς φάγουν. Τοὺς ἐπλησίασαν κουνώντας τίς οὐρές των, καθὼς οἱ σκύλοι στ' ἀφεντικά των. Τοὺς ἐκοίταζαν μονάχα μὲ λυπημένα μάτια, σὰ νά τοὺς ἔλεγαν : « Μὴ μπαίνετε μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι! Θὰ πάθετε κακὸ ».

4. » Στήν ἀρχή ἐκείνοι ἐφοβήθηκαν καί ἦσαν εἰσιτοιμοὶ νὰ φύγουν. Τῇ στιγμῇ ὅμως ἐκείνη ἀκούουν μέσα ἀπὸ τὸ παλάτι γυναικεία φωνή, νὰ τραγουδῆ γλυκὰ ἓνα ὠραῖο τραγούδι.

» Ἐστάθηκαν καί τὴν ἄκουαν καταμαγευμένοι :
« Χωρὶς ἄλλο θεὰ θὰ εἶναι αὐτή, ποὺ τραγουδεῖ τόσο ὁμορφα » εἶπαν μεταξύ των.

—» Γυναῖκα ποὺ τραγουδεῖ τόσο ὠραῖα, ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κακὴ » εἶπαν ἄλλοι. « Ἄς τὴν παρακαλέσωμε νὰ μᾶς ἀνοίξη ». Καί ἀμέσως κτυποῦν τὴ θύρα.

5. » Αὐτή, ποὺ ἐτραγουδοῦσε, ἅμα ἄκουσε τὸν κρότο, ἀμέσως ἐσταμάτησε τὸ τραγούδι τῆς, κατέβηκε καί ἀνοίξε πρόθυμα.

» Ἦτο μιὰ γυναῖκα, ὠραία καί γλυκομίλητη. Καί, ὅταν τοὺς εἶδε, τοὺς ἐχαιρέτισε εὐγενικὰ καί τοὺς ἐκάλεσε μὲ γλυκὰ λόγια νὰ ἔμβουν μέσα.

» Χωρὶς νὰ τοὺς περάσῃ κακὸ ἀπὸ τὸ νοῦ, τὴν ἀκολούθησαν ὅλοι κ' ἐμβῆκαν μέσα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Εὐρύλοχο. Αὐτός, ἐπειδὴ ὑπωψιάσθηκε κακὸ, δὲν ἠθέλησε νὰ ἔμβῃ κ' ἔμεινεν ἀπέξω.

» Ἡ ὠραία ἐκείνη γυναῖκα, μόλις ἔβαλε μέσα στὸ παλάτι τοὺς συντρόφους μου, ἐπρόσταξε τίς δοῦλες νὰ τοὺς στρώσουν πλούσιο τραπέζι μὲ πολλὰ καὶ νόστιμα φαγητὰ καί μὲ ἄφθονο μοσχᾶτο κρασί. Στὸ κρασί αὐτὸ εἶχε ἀνακατώσει διάφορα βοτάνια μαγικά.

» Οἱ σύντροφοί μου, ὀλότελα ἀνυποψίαστοι, ἔφαγαν θαρρετὰ καί ἤπιαν μὲ πολλὴ ὄρεξη. Μόλις ὅμως ἤπιαν, ἐξέχασαν καί πατρίδα καί συντρόφους.

»Εκείνη τότε ἐπλησίασε κρυφὰ καὶ ἄγγιξε γρήγορα τὸν καθένα μ' ἓνα μαγικὸ ραβδί. Ἀμέσως οἱ δυστυχισμένοι ἀλλάζουν ὅλοι τὴ μορφή των, γίνονται χοῖροι καὶ ἀρχίζουν νὰ τρέχουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ γρουλίζοντας, σὰν τοὺς ἀληθινούς χοίρους. Μονάχα ὁ νοῦς των ἐξακολουθοῦσε νὰ συλλογίζεται καὶ νὰ καταλαβαίνει, σὰν καὶ πρῶτα. Τοὺς ὀδηγεῖ ἔπειτα στὸ στάβλο καὶ τοὺς δίνει νὰ φάγουν βαλανίδια, τὴν τροφή, πού συνηθίζουν οἱ χοῖροι.»

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΓΛΥΤΩΝΕΙ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΤΟΥ

1. »Ὁ Εὐρύλοχος, ὅπως εἶπα, ἐκάθισεν ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι τῆς Κίρκης καὶ ἐπερίμενε τοὺς συντρόφους του ἀνήσυχος. Σὲ λίγο βλέπει νὰ βγαίνουν ἀπ' αὐτὸ γουρλίζοντας εἴκοσι δυὸ μεγάλοι χοῖροι—ὄσοι ἦσαν οἱ ἄνθρωποι του—. Τότε ἐκατάλαβε τὸ κακό, πού ἔπαθαν, καὶ ἔτρεξε στὴν παραλία, γιὰ νὰ μού τὸ εἰπῆ.

» Μόλις ἐγὼ ἄκουσα τὰ λόγια του, μ' ἔπιασε θυμὸς μεγάλος. Ἀρπάζω τὸ σπαθὶ καὶ τὸ τόξο μου καὶ προστάζω τὸν Εὐρύλοχο νὰ μὲ ὀδηγήσῃ ἀμέσως στὸ παλάτι τῆς Κίρκης.

» Ἐκεῖνος ὅμως ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ μὲ παρακαλῇ νὰ φύγωμε ἀπὸ τὸ νησί, γιὰ νὰ μὴν καταστραφούμε ὅλοι μας :

— « Κάθισ' ἐσὺ ἐδῶ, Εὐρύλοχε, καὶ τρῶγε καὶ πίνε » τοῦ λέγω τότε θυμωμένος. « Ἐγὼ ἔχω χρέος νὰ σώσω τοὺς συντρόφους μου ». Καί, ἀφοῦ εἶπα αὐτά, ἔφυγα μοναχός μου.

2. » Δὲν ἐδυσκολεύθηκα νὰ βρῶ τὸ δρόμο· καὶ σὲ λίγο ἤμουν μπροστὰ στὸ ὠραῖο παλάτι τῆς Κίρκης. Κτυπῶ τὴν πόρτα καὶ μοῦ ἀνοίγουν· ἐμβαίνω μέσα καὶ παρουσιάζομαι στὴν Κίρκη.

» Μόλις τὴν ἀντίκρυσα σέρνω τὸ σπαθὶ καὶ χύνομαι ἐπάνω της, τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό :

— « Κακὴ μάγισσα » τῆς εἶπα, « ἂν ἀμέσως δὲ μοῦ

παραδώσης τούς ανθρώπους μου, ὅλο αὐτὸ τὸ κοπτε-
ρὸ σπαθί, πού βλέπεις, θὰ τὸ χώσω στὸ κορμί σου!».

»Ἐκείνη ἐτρόμαξε. Ἄμέσως ἔπεσε στὰ πόδια μου
καὶ ἄρχισε νὰ μὲ παρακαλῇ :

—« Για ὄνομα Θεοῦ!» μοῦ λέγει. « Βάλε τὸ σπαθί
σου στὸ θηκάρι, ξένε, καὶ ἐγὼ θὰ κάμω ὅ,τι θέλεις.
Χωρὶς ἄλλο ἐσὺ θὰ εἶσαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ βασιλιάς τῆς
Ἰθάκης, καὶ θὰ ἦλθες ἐδῶ στὸ νησί μου παραστρα-
τησμένος. Τὸ ἤξερα, πὼς θὰ ἐρχόσουν κάποτε ἐδῶ,
ὅταν θὰ ἐγύριζες ἀπὸ τὴν Τροία, γιατί εἶμαι ἡ μά-
γισσα Κίρκη. Για τὸ κακό, πού ἔκαμα στοὺς συντρό-
φους σου, συμπάθησέ με, Ὀδυσσεύς δοξασμένε! Ἔλα,
κάθισε νὰ φάγης, νὰ πιῆς καὶ νὰ ἡσυχάσης, καὶ ἐγὼ
σὲ λίγο θὰ σοῦ παραδώσω τούς συντρόφους σου ».

—«Ὁχι, μάγισσα » τῆς εἶπα. « Θὰ δεχθῶ τὸ κάλε-
σμά σου μονάχα, ἂν μοῦ παραδώσης τούς συντρό-
φους μου ἀμέσως καὶ μοῦ ὀρκισθῆς, πὼς δὲ θὰ θελή-
σης πιά καμιὰ φορὰ νὰ βλάψης οὔτ' ἐμένα οὔτ' ἐ-
κείνους ».

»Ἡ Κίρκη τότε ἐσηκώθηκε ὄρθια. Καὶ πρῶτα πρῶ-
τα μοῦ ἔκαμε τὸν πιὸ μεγάλο ὄρκο, πὼς δὲ θὰ σκε-
φθῆ ποτὲ κακὸ γιὰ μένα καὶ γιὰ τούς ανθρώπους μου.
Ἔπειτα κατεβαίνει γρήγορα στὸ στάβλο τῶν χοί-
ρων, ἀλείφει μὲ μαγικά βότανα τὰ κορμιά των καὶ τούς
ἀγγίζει, ἕναν ἕναν, μὲ τὸ μαγικὸ ραβδί της. Στὴ στι-
γμὴ πέφτουν ἀποπάνω των οἱ τρίχες καὶ ὅλοι σηκώ-
νονται ὄρθιοι καὶ γίνονται πάλι ἄνθρωποι, ἀπαράλ-
λαχοι, ὅπως καὶ πρὶν. Ἔστερα τούς παίρνει καὶ τούς
ὀδηγεῖ κοντὰ μου.

3. » Μόλις με είδαν εκείνοι, μ' ἐγνώρισαν ἀμέσως. Πέφτουν ἐπάνω μου καὶ ἀρχίζουν νὰ με ἀγκαλιάζουν καί, κλαίοντας ἀπὸ χαρὰ, νὰ μοῦ φιλοῦν τὰ χέρια.

» Ἄκουες τότε ὅλο τὸ παλάτι νὰ βουίζη ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές μας τόσο, ποῦ ἡ ἴδια ἡ μάγισσα ἡ Κίρκη ἐσυγκινήθηκε καὶ μοῦ εἶπε : « Πήγαινε, Ὀδυσσεά, στὴν παραλία καὶ πρόσταξε νὰ τραβήξουν ἔξω τὸ πλοῖο καὶ νὰ βγάλουν τὰ πράγματά σας. Ὑστερα μὲ τοὺς ἀγαπημένους σου συντρόφους ἐλάτε ὅλοι ἐδῶ στὸ παλάτι μου, νὰ ξεκουρασθῆτε καὶ νὰ παρηγορηθῆτε γιὰ ὅσα ὑποφέρατε ὡς τώρα ».

4. » Ἄκουσα τὰ λόγια της, ἄφησα τοὺς εἴκοσι δύο συντρόφους μου στὸ παλάτι τῆς Κίρκης κ' ἐπῆγα μονάχος μου στὴν παραλία.

» Ἐβρῆκα τοὺς ἄλλους νὰ κάθονται ἀπελπισμένοι καὶ νὰ χύνουν πικρὰ δάκρυα.

» Μόλις με είδαν, ἀμέσως ἐπετάχθηκαν ἀπὸ τὴ θέση των, ἔπεσαν ἐπάνω μου καὶ ἀρχισαν νὰ με ἀγκαλιάζουν καὶ νὰ με φιλοῦν. Ἐκαμναν ἀπαράλλακτα, ὅπως κάνουν τὰ μοσχάρια, ὅταν, κλεισμένα ὅλη μέρα στὸ μανδρί, βλέπουν κατὰ τὸ βράδυ τὶς μητέρες των νὰ γυρίζουν ἀπὸ τὴ βοσκή. Δὲν κρατιοῦνται τότε ἀπὸ τὴ μεγάλη χαρὰ των· καί, πηδώντας τὸ φράκτη τῆς μάνδρας, τρέχουν μὲ συχνὰ μουγκρητὰ ν' ἀνταμωθοῦν μ' ἐκεῖνες.

» Κλαίοντας τότε καὶ ἐγὼ ἀπὸ συγκίνηση, εἶπα στοὺς συντρόφους μου :

— « Ἐλάτε νὰ τραβήξωμε πρῶτα τὸ πλοῖο μας στὴ στεριά, νὰ βγάλωμε ἔξω τὰ πράγματά μας καὶ

νά πᾶμε ὅλοι μαζί στο παλάτι τῆς Κίρκης, νά βροῦμε τοὺς ἀγαπημένους μας συντρόφους, πού μᾶς περιμένουν». Καὶ τοὺς ἐδιηγήθηκα ὅλα, ὅσα εἶχαν γίνει.

5. » Οἱ σύντροφοί μου ἄκουσαν τὰ λόγια μου καὶ ἐδέχθησαν πρόθυμα.

» Μονάχα ὁ Εὐρύλοχος ἐδίσταζε κ' ἐφόβιζε καὶ τοὺς ἄλλους, λέγοντάς των : « Ποῦ θὰ πᾶτε, ἀνόητοι ; στήν Κίρκη, νά σᾶς κάμη καὶ σᾶς χοίρους, λύκους καὶ λεοντάρια ; Πιστεῦετε στὰ λόγια τοῦ ἀρχηγοῦ μας; Ζεχνᾶτε, τί ἔπαθαν ἐξαιτίας του ἀπὸ τὸν Κύκλωπα ἕξι ἄλλοι σύντροφοί μας ; »

» Ἐθύμωσα φοβερά, ὅταν ἄκουσα αὐτὰ τὰ λόγια. Μοῦ ἤλθε νά ὀρμήσω ἐπάνω του καὶ νά τὸν σκοτώσω. Ἐμβῆκαν ὅμως στή μέση οἱ ἄλλοι μου σύντροφοι καὶ μέ ἠσύχασαν.

— « Ἄς τὸν ἀφήσωμε νά φυλάγη τὸ πλοῖο καὶ τὰ πράγματά μας » μοῦ εἶπαν « καὶ ἡμεῖς ἄς πᾶμε στῆς Κίρκης τὸ παλάτι! Ἔχομε ἐμπιστοσύνη στὰ λόγια σου καὶ στὸ μυαλό σου ». Κι ἀμέσως ἐτράβηξαν ἔξω ἀπὸ τὴ θάλασσα τὸ πλοῖο, ἔβγαλαν τὰ πράγματά μας καὶ μέ ἀκολούθησαν στῆς Κίρκης τὸ παλάτι.

» Μὰ καὶ ὁ Εὐρύλοχος δὲν ἔμεινε στήν παραλία. Μετανοιωμένος γιὰ τὸ φέρσιμό του, στὸ τέλος μᾶς ἀκολούθησε.

ΤΙ ΠΡΟΦΗΤΕΥΕΙ ΚΑΙ ΤΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΕΙ ΣΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ Η ΚΙΡΚΗ

1. » Εὐρήκαμε τοὺς συντρόφους μας νά κάθονται στὸ τραπέζι καὶ νά τρώγουν καὶ νά πίνουν, λουσιμένοι καὶ ντυμένοι ὅλοι μέ καινούργιες φορεσιές.

» Μόλις μᾶς εἶδεν ἡ Κίρκη, ἐπρόσταξε τὶς δοῦλες νὰ μᾶς λούσουν καὶ νὰ μᾶς ντύσουν· ὕστερα μᾶς ἐκάθισε στὸ τραπέζι καὶ μᾶς εἶπε :

—« Καλωσωρίσατε, ξένοι μου! Ἐδῶ ποὺ ἦλθατε, θὰ ἔχετε ὅλα τὰ καλὰ. Καθίστε ὅσο θέλετε! Ἐγὼ εἶνα μονάχα ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ. Νὰ τρώγετε καὶ νὰ πίνετε καλὰ, γιὰ νὰ δυναμώσετε γρήγορα. Γιατὶ σᾶς ἔχουν ἀδυνατίσει πολὺ οἱ κακοπάθειες ».

2. « Τὰ φιλόξενα αὐτὰ λόγια τῆς Κίρκης μᾶς ἄρεσαν καὶ ἐμείναμε ἄρκετὸ καιρὸ στὸ παλάτι της.

» Ἐκείνη μάλιστα ἤθελε νὰ μᾶς κρατήσῃ γιὰ πάντα στὸ νησί της. Γι' αὐτὸ ἐλυπεῖτο, ὅταν μᾶς ἄκουε νὰ μιλοῦμε γιὰ τὴν πατρίδα μας καὶ γιὰ τοὺς σπιτικοὺς μας.

» Ὅταν ὁμως εἶδε, πῶς δὲν ἤμποροῦσε νὰ μᾶς κρατήσῃ πιὰ κοντὰ της, ἀποφάσισε νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ φύγωμε. Μιὰ βραδυὰ λοιπὸν ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγητὸ μὲ παίρνει στὸ δωμάτιό της καὶ μοῦ λέγει αὐτὰ :

—« Δὲ θέλω νὰ σᾶς κρατῶ πιὰ κοντὰ μου, χωρὶς τὸ θέλημά σας, Ὀδυσσεά. Νὰ πᾶτε στὸ καλό!

» Προτοῦ ὁμως φύγετε, πρέπει ἐσὺ νὰ ξέρης, σὰν ἀρχηγὸς ποὺ εἶσαι, ὅλα ὅσα ἔχετε νὰ πάθετε ἀκόμη, ὥσπου νὰ φθάσετε στὴν πατρίδα σας.

» Οἱ παλιῆς συμφορὲς σας ἐπέρασαν πιὰ· σᾶς περιμένουν ὁμως ἄλλες, μεγαλύτερες ἀπὸ τὶς πρῶτες.

» Σὲ κατατρέχει ὁ θεὸς τῆς θάλασσας, ὁ Ποσειδῶνας, γιὰτὶ τοῦ ἐτύφλωσες τὸ γιό του, τὸν Κύκλωπα Πολύφημο. Αὐτὸς θὰ σὲ βασανίσῃ πολὺ στὴ θάλασ-

σα. Ἐσύ ὅμως μὴ φοβηθῆς! Ὅπως ἐστάθηκες γενναῖος ὡς τώρα κ' ἐγλύτωσες ἀπὸ τόσους κινδύνους, ἔτσι θὰ γλυτώσης κι ἀπ' αὐτούς, πού σέ περιμένουν.

3. » Γιὰ νὰ φθάσετε στὴν πατρίδα σας, εἶναι ἀνάγκη ν' ἀρμενίζετε πάντα κατὰ τὴν ἀνατολή. Στὸ ταξίδι σας θὰ βρῆτε πολλὰ ἐμπόδια. Ἄκουσε ποιά!

» Πρῶτα πρῶτα θὰ περάσετε κοντὰ ἀπὸ τὸ νησί τῶν Σειρήνων. Αὐτὲς εἶναι γυναῖκες ὠραιότατες, πού κάθονται στὸ ἀκρογιάλι καὶ γλυκοτραγουδοῦν. Μὲ τὴν ὁμορφιά καὶ μὲ τὰ τραγούδια των μαγεύουν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, πού περνοῦν κοντὰ των.

» Ἀλίμονο ὅμως σ' ἐκεῖνο τὸ καράβι, πού θὰ ξεγελασθῆ καὶ θὰ τὶς πλησιάσῃ! Δὲν ξαναβρίσκει πιά τὴν πατρίδα του. Οἱ Σειρήνες θανατώνουν, ὅσους θὰ πέσουν στὰ χέρια των.

» Μακριὰ λοιπὸν ἀπ' αὐτὰ τὰ ὁμορφα καὶ γλυκόφωνα τέρατα! Καὶ γιὰ νὰ εἶσαι περισσότερο ἀσφαλισμένος, βούλωσε τ' αὐτιά τῶν συντρόφων σου μὲ κερὶ, ὅταν τὸ καράβι σας θὰ περνᾷ κοντὰ των. Καί, ἂν ἐσύ ἀπὸ περιέργεια θέλῃς ν' ἀκούσης τὸ μαγικὸ τραγούδι των, μὴ βουλώνης τὰ δικά σου. Πρόσταξε ὅμως τοὺς συντρόφους σου νὰ σέ δέσουν στὸ κατάρτι τοῦ καραβιοῦ καὶ νὰ μὴ σέ λύσουν, ὅσο καὶ ἂν τοὺς παρακαλέσης. Ἴσα ἴσα παράγγειλέ τους, νὰ σέ δένουν πιὸ σφικτὰ, ὥσπου νὰ φύγετε ἀπὸ τὶς Σειρήνες.

4. » Ἀφοῦ περάσετε ἀπ' ἐκεῖ, θὰ φθάσετε στὰ στενὰ τῆς Σκύλλας καὶ τῆς Χάρυβδης.

» Αὐτὰ τὰ στενὰ τῆς θάλασσας σχηματίζονται

ἀπὸ δυὸ μεγάλες στεριές, πού πλησιάζουν ν' ἀνταμωθοῦν καὶ δὲν ἀνταμώνονται. Καὶ οἱ δυὸ τελειώνουν ἀπότομα σὲ κάβους γεμάτους γκρεμοῦς.

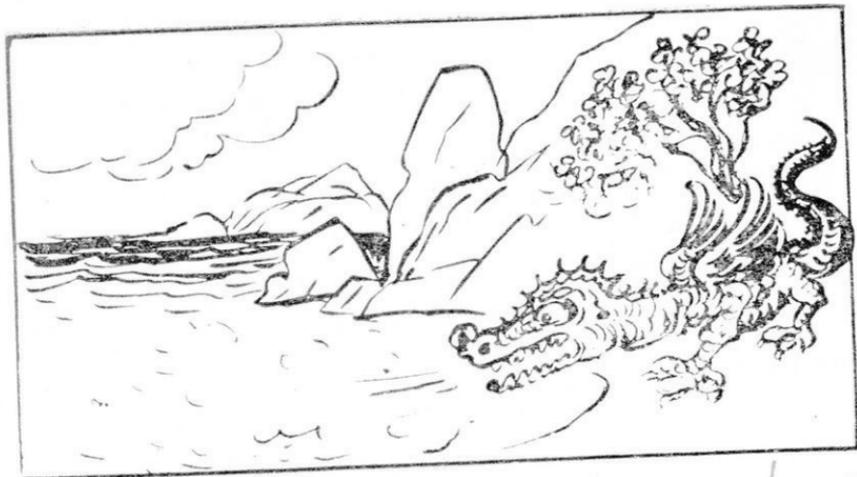
»Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς κάβους αὐτοὺς εἶναι βράχος πανύψηλος. Ἡ κορυφή του εἶναι ὄλο τὸ χρόνο σκεπασμένη ἀπὸ σύννεφα. Καὶ τέτοιοι γκρεμοὶ τὸν τριγυρίζουν ἀπὸ παντοῦ, πού εἶναι ἀδύνατο σὲ ἄνθρωπο νὰ σκαρφαλώσῃ ἐπάνω του, καὶ ἂν ἔχη εἴκοσι χέρια καὶ ἄλλα τόσα πόδια.

»Στὴ μέση τοῦ βράχου αὐτοῦ εἶναι μιὰ μεγάλη καὶ σκοτεινὴ σπηλιά, ὅπου κάθεται ἡ Σκύλλα, φοβερὸ τέρας. Αὐτὴ ἔχει δώδεκα πόδια, τὸ καθένα μὲ μεγάλα ἀγκιστρωτὰ νύχια, κ' ἕξι μακριοὺς λαιμούς. Στὴν ἄκρη τοῦ κάθε λαιμοῦ ἔχει ἀπὸ ἕνα φοβερὸ κεφάλι· καὶ κάθε στόμα εἶναι γεμᾶτο ἀπὸ μεγάλα καὶ τρομακτικὰ δόντια.

» Τὸ φοβερὸ αὐτὸ τέρας ἔχει τὸ πίσω μέρος τοῦ κορμιοῦ του χωμένο μέσα στὴ σπηλιά. Μονάχα τοὺς λαιμούς μὲ τὰ κεφάλια του ἀφήνει ἀπέξω, νὰ γυρίζουν γύρω ἀπὸ τὸν κάβο. Ἔτσι μπορεῖ εὐκόλα νὰ ψαρεύῃ φῶκες καὶ δελφίνια καὶ ν' ἀρπάξῃ τοὺς ναῦτες μέσ' ἀπὸ τὰ καράβια, ὅταν περνοῦν κοντὰ της.

5. »Ὁ ἄλλος κάβος, πού εἶναι ἀντίκρυ ἀπὸ τὴ Σκύλλα, εἶναι κι αὐτὸς μεγάλος, χαμηλότερος ὅμως καὶ ὄχι τόσο φοβερὸς, ὅσο τῆς Σκύλλας. Σ' αὐτὸ τὸν κάβο κάτω ἀπὸ μιὰ ἀγριοσυκιά, πού φυτρώνει στὸ βράχο, παραμονεύει ἡ Χάρυβδη, ἄλλο τέρας αὐτό, φοβερώτερο ἀπὸ τὴ Σκύλλα.

» Αὐτὴ τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα ρουφᾷ τὸ νερὸ τῆς

θάλασσας καὶ τρεῖς φορές τὸ ξερνᾶ πάλι. Ἐκενῆ τῆ στιγμῇ μήτε καὶ αὐτὸς ὁ Ποσειδῶνας δὲ θὰ ἤμποροῦσε νὰ σὲ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸ στόμα τῆς. Εἶναι γιὰ αὐτὸ προτιμότερο νὰ περάσῃς κοντὰ ἀπὸ τῆ Σκύλλα καὶ νὰ χάσῃς λίγους ἀπὸ τοὺς συντρόφους σου, παρὰ νὰ χαθῆτε ὅλοι σας ἀπὸ τὰ Χάρυβδη.»

—« Καὶ τί μπορῶ νὰ κάμω, γιὰ νὰ γλυτώσω ἀπὸ τῆ φοβερῆ τῆ Χάρυβδη καὶ νὰ κτυπήσω καὶ τῆ Σκύλλα, ὅταν θελήσῃ νὰ μοῦ ἀρπάξῃ τοὺς συντρόφους μου;» ἐρώτησα τὴν Κίρκη.

—« Δυστυχισμένε!» μοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνη « ἀκόμη συλλογίζεσαι πολεμικὰ κατορθώματα; κοὶ μὲ τοὺς θεοὺς θέλεις ἀκόμη νὰ τὰ βάλῃς; Ἡ Σκύλλα εἶναι τέρας ἀθάνατο καὶ ἀπολέμητο. Σ' αὐτὸ δὲν ὠφελεῖ διόλου ἡ παλληκαριά. Τὸ καλύτερο, πού ἔχεις νὰ κάμῃς, εἶναι νὰ περάσῃς μὲ τὸ καράβι σου ἀπὸ τὰ φοβερὰ αὐτὰ στενὰ ὅσο μπορεῖς γρηγορώτερα, γιὰ νὰ μὴν πάθῃς μεγαλύτερη συμφορά.

6. » Ὑστερ' ἀπὸ τὰ στενὰ τῆς Σκύλλας καὶ τῆς

Χάρυβδης θὰ φθάσετε στὸ νησί τοῦ Ἡλίου, τὴν Τρινακρία. Ἐκεῖ βόσκουν οἱ ἀγελάδες καὶ τὰ πρόβατα τοῦ Ἡλίου. Πρέπει ὅμως νὰ προσέξῃς καλά, μὴν τύχη καὶ πειράξετε κανέν' ἀπὸ αὐτὰ τὰ ζῶα τοῦ μεγάλου θεοῦ, γιατί ἀλίμονό σας! Μεγάλη συμφορὰ σᾶς περιμένει καὶ ὅλοι θὰ χαθῆτε. Τὸ πολὺ πολὺ νὰ σωθῆς ἐσὺ μονάχα, ἀφοῦ βασανισθῆς πολὺ καὶ γυρίσης ἐδῶ κ' ἐκεῖ πολὺν καιρὸ στὰ ξένα.

» Μὰ καὶ ὅταν ἐπιτέλους κατορθώσης νὰ γυρίσης στὴν πατρίδα σου, θὰ βρῆς ἐκεῖ ἄλλες συμφορές. Ἄνθρωποι κακοὶ καὶ ἄδικοι τρώγουν τὴν περιουσία σου καὶ ζητοῦν νὰ πανδρευθοῦν τὴ γυναίκα σου. Ἐκείνη ὅμως οὔτε θέλει νὰ ἀκούσῃ καὶ μένει πιστὴ σὲ σένα. Πιστεύει, πὼς θὰ γυρίσης κάποτε στὴν πατρίδα κι αὐτοὺς ὅλους θὰ τιμωρήσης στὸ τέλος, ὅπως τοὺς πρέπει, καὶ θὰ βασιλεύσης πάλι εὐτυχισμένος πολλὰ χρόνια.

» Αὐτὰ θὰ γίνουν ὅλα ἔτσι, ὅπως σοῦ τὰ λέγω ».

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΕΝΟΣ ΜΕΘΥΣΟΥ

1. « Εἶχε ξημερώσει πιά, ὅταν ἡ μάγισσα Κίρκη ἔτελείωσε τὶς προφητεῖες καὶ τὶς συμβουλές της. Ἐγὼ τὴν εὐχαρίστησα μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά, καὶ ὕστερα ἄρχισα νὰ ξυπνῶ τοὺς συντρόφους μου, γιὰ νὰ φύγωμε.

» Ἀφοῦ ἐτοιμασθήκαμε, ἀποχαιρετήσαμε τὴ φιλόξενη μάγισσα καὶ ὕστερα κατεβήκαμε στὴν παραλία ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἑλπήνορα.

» Ὁ Ἑλπήνορας αὐτὸς ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς νέους

ὄχι ὅμως καὶ ἀπὸ τοὺς γενναίους συντρόφους μου, οὔτε καὶ πολὺ γνωστικὸς ἄνθρωπος. Τὸ χειρότερο ἀπ' ὅλα ἦτο, ποὺ ἀγαποῦσε τὸ κρασί κ' ἐμεθοῦσε πολὺ συχνά.

» Τὴν τελευταία βραδυὰ εἶχε πιεῖ, φαίνεται, πολὺ κ' ἐμέθυσε. Ὑστερα ἐξαπλώθηκε πάνω στὴν ταράτσα τοῦ παλατιοῦ, γιὰ νὰ δροσισθῆ. Ἐκεῖ ἀποκοιμήθηκε. Τὸ πρωί, ὅταν ἄκουσε τὶς φωνές καὶ τὸ ξεκίνημά μας, ἐξύπνησε ξαφνικὰ καὶ ἠθέλησε νὰ κατεβῆ γρήγορα. Ζαλισμένος ὅμως, ὅπως ἦτο ἀκόμη ἀπὸ τὸ κρασί, ἀντὶ νὰ κατεβῆ ἀπὸ τὴ σκάλα, ἐτράβηξε ἴσια στὴν ἄκρη τῆς ταράτσας καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔπεσε κάτω καὶ ἔγινε κομμάτια.

2. » Ὅταν ἐγὼ εἶδα, πὼς ἔλειπεν ὁ σύντροφός μας αὐτός, ἐνόμισα, ὅτι θὰ ἐκοιμᾶτο ἀκόμη κάπου στὸ παλάτι τῆς Κίρκης, κι ἔστειλα, γιὰ νὰ τὸν ξυπνήσουν. Οἱ σταλμένοι ὅμως σὲ λίγο τὸν ἐκουβάλησαν νεκρὸ καὶ κατατσακισμένο.

• Τὸν ἐκλάψαμε ὅλοι μας. Καί, ἀφοῦ τὸν ἐθάψαμε κοντὰ στὴν παραλία, ἐστήσαμε ἐπάνω ἀπὸ τὸν τάφο τὸ κουπί του.

» Τὴν ὥρα, ποὺ ἐξεκινούσαμε, ἔφθασαν καὶ τὰ δῶρα τῆς Κίρκης: τρόφιμα πολλὰ γιὰ μακρινὸ ταξίδι καὶ ἀπὸ μιὰ καινούργια φορεσιὰ γιὰ τὸν καθένα μας.

KONTA ΣΤΙΣ ΣΕΙΡΗΝΕΣ

1. » Ἀπὸ τὸ νησί τῆς Κίρκης ἐξεκινήσαμε μὲ κἀλὸ καιρό. Ὅταν ἐξεμακρύναμε κάμποσο, τότε ἐγὼ

έφανέρωσα σ' όλους τους συντρόφους μου, όσα μου είχε πει ή Κίρκη για τίς Σειρήνες.

—«Αν εΐναι νά γλυτώσωμε έτσι » μου εΐπαν εκείνοι « δεχόμαστε νά μάς βουλώσης μέ κερΐ τ' αύτιά μας ».

» Σέ λίγο τó πλοΐο μας άρχισε νά πλησιάζη στό νησί τών Σειρήνων. Κοντά στό γιαλό έφαινόντο ένα ώραΐο λιβάδι και σωροΐ μεγάλοι άπό κόκκαλα άνθρωπινά έδω κι εκεί. "Υστερ' άπό λίγο έδιακρίναμε κάτι γυναΐκες νά γυρίζουν κοντά στό περιγιάλι. Ήσαν οΐ Σειρήνες.

» Τότε έκόπηκε μονομιΐς ό άέρας κι έγινε γαλήνη. Οΐ σύντροφοΐ μου έπιασαν τά κουπιά στά χέρια και άρχισαν νά λάμνουν. Έγώ έβούλωσα τ' αύτιά των μέ μαλακό κερΐ και ύστερα τούς έπρόσταξα νά μέ δέσουν όρθιο στό κατάρτι τουΐ καραβιουΐ.

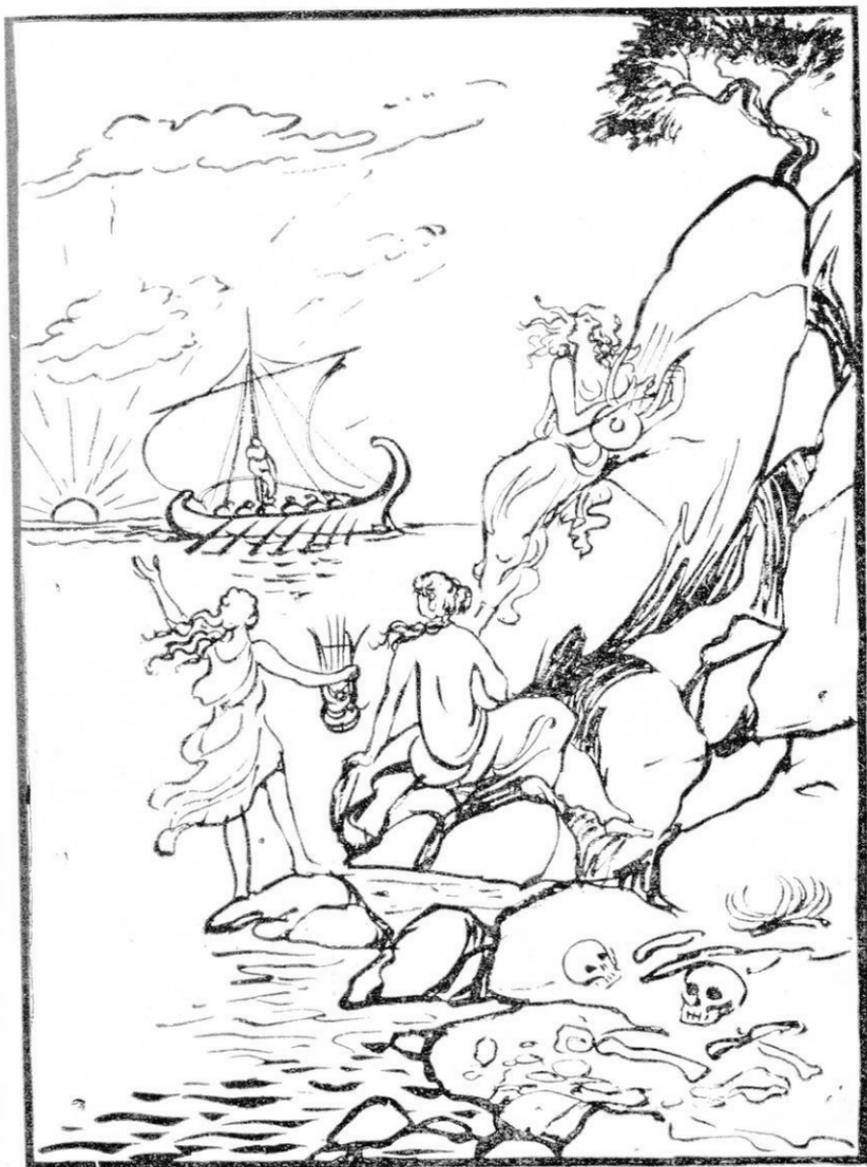
2. »Όταν έπλησιάσαμε τόσο, πού νά μπορΐ νά άκουσθΐ άνθρώπινη φωνή, οΐ Σειρήνες μάς είδαν και άμέσως άρχισαν νά τραγουδοΐν.

» Μά τί φωνή και τί τραγούδι ησαν εκείνα! "Άκουσα πολλούς και ξακουσμένους τραγουδιστάδες, σαν τó Δημόδοκο έδω. "Άκουσα πολλές φορές τή μάγισσα Κίρκη και τή νεράΐδα Καλυψώ νά τραγουδοΐν. Ποτέ μου όμως ουτε άκουσα ουτε πιστεύω πια νά ξανακούσω τέτοιο τραγούδι ».

3. « Και ποΐό τραγούδι έτραγουδοΐσαν οΐ Σειρήνες, βασιλιά μου ; » έρώτησε ό Δημόδοκος.

—«Έτραγουδοΐσαν κι έλεγαν αύτά τά λόγια » άποκρίθηκεν ό 'Οδυσσεΐας :

—«Έλα κοντά μας, δοξασμένε 'Οδυσσεΐα, τó κα-

Οί Σειρήνες.

μάρι ὄλων τῶν Ἑλλήνων! Σταμάτησε τὸ καράβι καὶ ἔλα κοντά μας, γιὰ νὰ ἀκούσης τὸ τραγούδι μας! Κανένας ἄνθρωπος δὲν ἐπέρασε ἀπὸ δῶ, χωρὶς ν' ἀκούσῃ τὴ γλυκεῖα φωνή μας. Τὰ ξέρομε ὅλα, ὅσα ὑπόφεραν οἱ Ἕλληνες, ὥσπου νὰ κυριεύσουν τὴν Τροία. Ἀκόμη ξέρομε καὶ ὅλα, ὅσα γίνονται στὸν κόσμο. Ἔλα δῶ κοντά μας, νὰ σοῦ τραγουδήσωμε καὶ νὰ εὐχαριστηθῇ ἡ καρδιά σου!»

4. » Τὸ γλυκὸ τραγούδι των τόσο μὲ ἐμάγευσε, ποὺ δὲν ἐλογάριαζα πιά διόλου τὸν κίνδυνο· καὶ ἠθέλησα νὰ βγῶ ἔξω καὶ νὰ πάγω κοντά των.

» Ἀρχισα λοιπὸν νὰ γενεύω στοὺς συντρόφους μου, νὰ μὲ λύσουν. Ἐκεῖνοι ὅμως ἔλαμναν δυνατώτερα· καὶ δυὸ ἀπ' αὐτοὺς ἦλθαν κοντά μου καὶ μ' ἔδεσαν σφικτότερα.

» Ὅταν ξεμακρύναμε ἀπὸ τὸ νησί ἐκεῖνο τόσο, ποὺ νὰ μὴν ἀκούεται ἡ φωνὴ τῶν Σειρήνων, τότε ἔγνεψα στοὺς συντρόφους μου κ' ἐξεβούλωσαν τ' ἄφτια των· ὕστερα μ' ἔλυσαν καὶ μένα. Ἔτσι ἐσωθήκαμε ἀπὸ τὸν πρῶτο κίνδυνο, χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε κανεὶς μας.

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗ ΣΚΥΛΛΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΧΑΡΥΒΔΗ.

1. » Ἀφοῦ ἐξεμακρύναμε πολὺ ἀπὸ τὸ νησί τῶν Σειρήνων, ἀρχίσαμε νὰ πλησιάζωμε στὰ στενὰ τῆς Σκύλλας καὶ τῆς Χάρυβδης.

» Στὴν ἀρχὴ ἐξεχωρίζαμε μονάχα τοὺς κάβους, ποὺ ἐστέκοντο ὁ ἕνας ἀντικρὺ στὸν ἄλλο, σὰ νὰ ἐφοβερίζοντο μεταξύ των.

» Ὑστερα εἶδαμε πυκνὸ καπνὸ καὶ μεγάλη θαλασσοταραχὴ στὸ ἀριστερὸ μέρος τῶν στενῶν. Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀκούσαμε καὶ φοβερὸ κρότο τῆς θάλασσας.

» Τότε οἱ σύντροφοί του ἐτρόμαξαν. Τὰ κουπιὰ ἔπεσαν ἀπὸ τὰ χέρια των καὶ τὸ πλοῖο ἐσταμάτησε.

« Ὅμως ἐγὼ δὲν τὰ ἔχασα. Ἐνθυμήθηκα τὰ λόγια τῆς Κίρκης, πὼς ἔπρεπε νὰ περάσωμε πολὺ γρήγορα ἀπὸ τὰ στενὰ ἐκεῖνα. Γι' αὐτὸ ἄρχισα νὰ δίνω θάρρος στοὺς συντρόφους μου:

— « Ἀγαπημένοι σύντροφοι » τοὺς ἔλεγα. « Γιατί ἐφοβηθήκατε; Μήπως εἶσθε ἄμαθοι ἀπὸ κινδύνους ἢ μήπως αὐτὸ τὸ κακὸ εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ ἄλλα, ποὺ ἔχομε περάσει; Καὶ τώρα δὲν θὰ χαθοῦμε. Φθάνει νὰ κάμετε ὅ,τι θὰ σᾶς πῶ ».

2. » Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια μου ἐπῆραν θάρρος κι ἔπιασαν πάλι τὰ κουπιὰ.

» Γιὰ τὴ Σκύλλα δὲν τοὺς εἶπα βέβαια τίποτε, γιατί θὰ ἐτρόμαζαν καὶ θὰ ἐκρύβοντο στὸ ἀμπάρι τοῦ καραβιοῦ. Καὶ τότε ἀλίμονό μας! θὰ ἐχανόμαστε ὅλοι!

» Ὅμως ἐγὼ δὲν ἄκουσα τὴ συμβουλή τῆς Κίρκης, νὰ μὴν ἀντισταθῶ στὴ Σκύλλα. Ἐφόρεσα τὰ ὄπλα μου, ἐπῆρα στὰ χέρια τὸ μακρὺ κοντάρι μου καὶ ἐστάθηκα στὴν ἄκρη τῆς πλώρης.

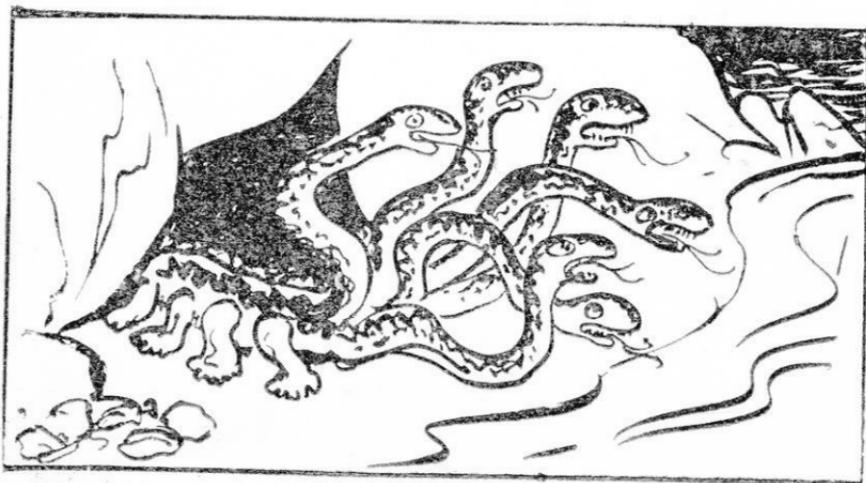
» Ἐπίστευα πὼς ἀπ' ἐκεῖ θὰ ἰδῶ τὴ Σκύλλα καὶ θὰ τὴ σκοτώσω ἢ τοῦλάχιστο θὰ τὴν ἐμποδίσω νὰ πειράξῃ τοὺς συντρόφους μου. Ἐπαρατηροῦσα λοιπὸν μὲ προσοχή, γιὰ νὰ τὴν ἀντικρῶσω. Τοῦ κάκου

ὄμως! τὰ μάτια μου ἐκουράσθηκαν, κ' ἐκείνη δὲν ἐφαίνετο πουθενὰ σ' ἐκείνον τὸν ἀνταριασμένο βράχο.

3. »Ἔτσι λάμνοντας γρήγορα, ἐπερνούσαμε τὰ στενὰ ἀνάμεσ' ἀπὸ τοὺς δυὸ κάβους. Δεξιά μας εἶχαμε τὸ φοβερὸ καὶ πανύψηλο βράχο τῆς Σκύλλας, καὶ ἀριστερὰ τὸ χαμηλότερο τῆς Χάρυβδης.

»Στὸ ἀριστερὸ αὐτὸ μέρος ἐγίνετο ἡ μεγάλη θαλασσοταραχὴ καὶ ἀκούετο τρομερὴ βοή. Ἐκεῖ ἦτο ἡ Χάρυβδη. Ὄταν αὐτὴ ἐρουφοῦσε τὸ νερὸ τῆς θάλασσας, ἐβουίζαν τρομακτικὰ πέρα ὡς πέρα τὰ στενὰ ἐκεῖνα. Καὶ ὅταν πάλι τὰ ἐξερνοῦσε, τότε ἔβραζε τὸ νερὸ, ὅπως βράζει στὸ λεβέτι, πού ἔχει φωτιά ἀποκάτω. Τότε καὶ ὁ ἀφρός, πού ἐγίνετο ἀπὸ τὸ ἀνακάτωμα αὐτό, ἐρράντιζε καὶ τοὺς δυὸ τοὺς κάβους.

4. » Οἱ σύντροφοί μου, κατακίτρινοι ἀπὸ τὸ φόβο, εἶχαν καρφωμένα τὰ μάτια στὴ Χάρυβδη. Ἐνόμιζαν, πῶς ἀπὸ κεῖ μονάχα ἦτο ὁ κίνδυνος. Ὅμως ἐγὼ ἐκοίταζα ἀδιάκοπα κατὰ τὸ βράχο τῆς Σκύλλας. Ἡ-

Ξερα, πῶς ἀπὸ κεῖ ἦτο ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος. Γιατί, ἂν δὲν ἐπλησιάζαμε πολὺ στὴ Χάρυβδη, δὲν εἶχαμε κανένα φόβο· ἐνῶ ἡ Σκύλλα ἤμποροῦσε νὰ ἀπλώσῃ ἔξαφνα τοὺς λαιμούς της καὶ ν' ἄρπάξῃ ἀπὸ τὸ καράβι πολλοὺς συντρόφους μου.

» Ἐξαφνα ὁμως ἀκούω βρόντο δυνατὸ στὰ ἀριστερά μου καὶ γυρίζω κατὰ κεῖ τὸ κεφάλι.

» Τῆ στιγμῆ ἐκείνη, χωρὶς νὰ καταλάβῃ κανεὶς, ἡ Σκύλλα ἄρπαξεν ἕξι συντρόφους μου ἀπὸ τὰ καθίσματά των ».

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεύς, ἀναστέναξε καὶ ἐσπόγγισε τὰ μάτια του τὰ δακρυσμένα. Ὑστερα ἔξακολούθησεν ἔτσι :

ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

1. « Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἐπεράσαμε τὰ στενά χωρὶς ἄλλη καταστροφή. Ἐξακολούθησαμε τὸ ταξίδι, καταλυπημένοι, καὶ τὸ ἀπόγεμα ἐπλησιάσαμε στὸ νησί τοῦ Ἥλιου.

» Ἀμέτρητα πρόβατα, βώδια καὶ ὠραιότατες ἀγελάδες ἔβοσκαν μέσα σὲ καταπράσινα λιβάδια.

» Ἐγώ, γιὰ νὰ ξεφύγω τὸ φοβερὸ κίνδυνο, ποὺ εἶπεν ἡ Κίρκη, ἠθέλησα νὰ προσπεράσωμε τὸ νησί καὶ νὰ μὴ βγοῦμε ἔξω. Γι' αὐτὸ ἐπρόσταξα ν' ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ κεῖ ἀμέσως. Οἱ σύντροφοί μου ὁμως ἐστενοχωρέθηκαν πολὺ· ὁ Εὐρύλοχος μάλιστα μοῦ λέγει: « Πολὺ σκληρὸς ἄνθρωπος εἶσαι, Ὀδυσσεύς, καὶ γιὰ αὐτὸ δὲ λυπᾶσαι διόλου τοὺς συντρόφους σου. Δὲ

Ἐξδ. Ζ' ἀντ. 550 7

βλέπεις, πώς είμαστε όλοι κουρασμένοι κι άδυνατισμένοι από τὸ ἀδιάκοπο κουπί, καὶ θέλεις νὰ προχωρήσωμε ἀκόμη ; Τί πειράζει, ἂν μείνωμε μιὰ νύκτα μονάχα στὸ νησί αὐτό, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε ; Αὐριο ἐμβαίνομε πάλι στὸ καράβι κι' ἐξακολουθοῦμε τὸ ταξίδι ».

2. » Αὐτὰ εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος· καὶ οἱ σύντροφοί μου ἐσυμφώνησαν.

» Ὅταν ἐγὼ εἶδα, πὼς ἦσαν ἀμετάπειστοι, εἶπα :
— « Μονάχα, ἂν μοῦ ὀρκισθῆτε, πὼς δὲ θὰ πειράξετε μήτε ἓν' ἀπὸ τὰ ζῶα, ποὺ βόσκουν στὸ νησί αὐτό, τότε θὰ ἐπιτρέψω νὰ βγοῦμε ἔξω. Εἶναι ζῶα ἱερὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ τοῦ Ἥλιου· καὶ ἡ μάγισσα Κίρκη μοῦ εἶπε, πὼς θὰ πάθωμε μεγάλο κακό, ἂν πειράξωμε κ' ἓνα μονάχα ἀπ' αὐτά ».

» Ἐκεῖνοι ὀρκίσθησαν κι' ἔτσι ἐβγήκαμε στὸ νησί.

3. « Εἶχε βασιλεύσει ὁ ἥλιος, ὅταν ἐβγαίναμε. Ἀμέσως ἐτοιμάσαμε τὸ δεῖπνο μας, ἐδειπνήσαμε καὶ ἐκοιμηθήκαμε στὴν παραλία κοντὰ στὸ πλοῖο.

» Ἐνῶ ὁμως ὡς τότε ἦτο ἀπανεμιά, λίγο πρὶν ξημερώση, ἐσηκώθηκε δυνατὸς ἄερας κι' ἔπιασε μεγάλη τρικυμία στὸ πέλαγος. Αὐτὴ μᾶς ἀνάγκασε νὰ τραβήξωμε στὴ στεριά τὸ πλοῖο μας καὶ νὰ μὴ φύγωμε ἀπὸ τὸ νησί, ὥσπου νὰ καλυτερέψη ὁ καιρὸς.

ΟΙ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΛΗΣΜΟΝΟΥΝ ΤΟΝ ΟΡΚΟ ΤΩΝ

1. » Ὁ καιρὸς ὁμως, ἀντὶ νὰ καλυτερέψη, ἐγένετο χειρότερος. Ἄνεμοι ἐνάντιοι καὶ δυνατοὶ ἐξακολουθοῦ-

σαν να φυσούν ένα μήνα αδιάκοπα και δε μᾶς ἄφησαν να φύγωμε.

» Σ' αὐτὸν τὸν καιρὸ οἱ τροφές, πού μᾶς εἶχε δώσει ἡ Κίρκη, ἐτελείωσαν κ' ἡμεῖς ἀναγκαζόμεστε να ζοῦμε ἀπὸ τὸ ψάρεμα καὶ ἀπὸ τὸ κυνήγι, γιὰ να μὴν πεθάνωμε ἀπὸ τὴν πείνα.

2. » Μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἐβγῆκα μονάχος στὸ κυνήγι, κ' ἐξεμάκρυνα πολὺ μέσα στὸ νησί. Ἐκυνήγησα ἀρκετὲς ὥρες κ' ὕστερα, ἐπειδὴ ἐκουράσθηκα, ἐξαπλώθηκα στὸ δροσερὸ ἥσκιο ἑνὸς μεγάλου δένδρου καί, χωρὶς να τὸ θέλω, ἀποκοιμήθηκα. Ὁ ὕπνος ὅμως ἐκεῖνος γιὰ δεύτερη φορὰ ἦτο ἡ καταστροφή μας. Γιὰ τὴν ὥρα, πού ἐγὼ ἐκοιμόμουν, οἱ σύντροφοί μου ἐξέχασαν τὸν ὄρκο κ' ἔφαγαν ἀπὸ τὶς ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου. Καὶ να, πῶς!

3. » Μόλις ἐβγῆκα ἐγὼ στὸ κυνήγι, ὁ Εὐρύλοχος ἐμάζεψε κοντὰ ὅλους τοὺς ναῦτες καὶ τοὺς εἶπε: «Σύντροφοι! Κάθε θάνατος εἶναι κακός, ὁ θάνατος ὅμως ἀπὸ πείνα εἶναι ὁ χειρότερος ἀπ' ὅλους. Γι' αὐτὸ ἐλάτε να διαλέξωμε τὶς παχύτερες ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου, να τὶς φάγωμε. Καί, ὅταν χυρίσωμε πίσω στὴν πατρίδα μας, τότε, γιὰ να ξεθυμώσωμε τὸ θεό, τοῦ κτίζομε ἕνα μεγάλο ναὸ καὶ τοῦ προσφέρομε πλοῦσια δῶρα. Ἄν πάλι θυμώση μαζί μας καὶ θελήσῃ να μᾶς καταστρέψῃ, τί να σᾶς πῶ; προτιμῶ να πνιγῶ στὰ κύματα τῆς θάλασσας, παρὰ να πεθάνω ἀπὸ τὴν πείνα σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ ἐρημονήσι.»

» Οἱ σύντροφοί μου ἐπαρασύρθησαν ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Εὐρύλοχου. Ἐπίασαν τὶς παχύτερες

ἀγελάδες, πού ἔβοσκαν ἐκεῖ κοντά των, τὶς ἔσφαξαν καὶ ἄρχισαν νὰ τὶς ψήνουν.

4. » Αὐτὴ τὴν ὥρα ἐγύριζα κι ἐγὼ ἀπὸ τὴ κυνήγι. Ὅταν ἐσίμωσα στὴν παραλία καὶ μοῦ ἤλθε ἡ μυρωδιὰ τῶν ψημένων κρεάτων, ἀμέσως ἐταράχθηκα. Μοῦ ἐπέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ, μήπως ἔγινεν ὅ,τι ἐφοβούμουν· κ' ἔτρεξα κοντά των. Σὰν εἶδα τί ἔγινε, ἐθύμωσα φοβερὰ κ' ἐμάλωσα τοὺς συντρόφους μου μὲ πικρὰ λόγια.

» Τί ὠφελοῦσεν ὅμως! Τὸ κακὸ εἶχε γίνει καὶ δὲν ἐδιορθῶνετο. Ὁ ἥλιος ἀπὸ ψηλὰ εἶδεν αὐτό, πού ἔγινε στ' ἀγαπημένα του ζῶα, καὶ δὲν ἄργησε νὰ μᾶς τιμωρήσῃ.

Ο ΗΛΙΟΣ ΤΙΜΩΡΕΙ ΤΗΝ ΑΜΑΡΤΙΑ.

1. » Ἐξι μέρες οἱ σύντροφοί μου ἐκάθοντο κ' ἔτρωγαν ἀπὸ τὰ παχιά τὰ βώδια τοῦ Ἡλίου. Στὶς ἐπτὰ ἐπάνω ἐδιορθώθηκεν ὁ καιρὸς κ' ἐξεκινήσαμε. Ὁ ἀέρας ἔγινε πρῦμος καὶ σὲ λίγο τὸ καράβι μας μὲ ὀλάνοικτα πανιὰ ἔφυγεν ἀπὸ τὸ νησί τοῦ Ἡλίου.

2. » Ὅταν ὅμως τὸ νησί ἐχάθηκεν ἀπὸ τὰ μάτια μας κι' εὐρισκόμαστε στὴν ἀνοικτὴ θάλασσα, τότε ἔξαφνα ἄρχισεν ὁ οὐρανὸς νὰ σκοτεινιάζῃ καὶ ἡ θάλασσα νὰ μαυρίζῃ. Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα κ' ἐσηκώθηκε φοβερὴ τρικυμία. Τὰ κύματα ἄρχισαν νὰ κτυποῦν τὸ πλοῖο μας μὲ ὄρμη καὶ ὁ ἄνεμος νὰ σφυρίζῃ μὲ λύσσα. Τὰ πανιὰ ἐσχίσθησαν, τὸ κατάρτι ἔσπασε καί, πέφτοντας, ἐκτύπησε στὸ κεφάλι τὸν τιμονιέρη καὶ τὸν ἐσκότωσε.

»Υστερ' ἀπὸ λίγο ἄρχισε ν' ἀστράφτη καὶ νὰ βροντᾶ. Καί, σὰ νὰ μὴ μᾶς ἔφθαναν αὐτὰ τὰ κακά, πέφτει κ' ἓνα ἓνα ἀστροπελέκι στὴ μέση τοῦ καραβιοῦ!

» Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου τότε ἐσκοτώθηκαν ἀπὸ τὸ ἀστροπελέκι ἐκεῖνο. Καὶ ὅλοι μας ἐπέσαμε ζαλισμένοι καὶ θαμβωμένοι στὸ κατὰστρομα ἀπὸ τὴ μεγάλη του λάμψη.

»Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἓνα θεώρατο κῦμα πέφτει ἐ-

πάνω μας, ξεχαρβαλώνει τὸ καράβι καὶ μᾶς πετᾶ ὅλους, ζωντανούς καὶ σκοτωμένους, στὴ θάλασσα.

3. » Ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου, ὅσοι ἦσαν ἀκόμη στὴ ζωὴ, ἐπνίγηκαν ὅλοι, καθὼς ἐκολυμβοῦσαν, ἄλλοι ἀμέσως καὶ ἄλλοι ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα.

» Ἐγώ, μόλις ἔπεσα στὴ θάλασσα, ἀρπάζω τὸ σπασμένο κατάρτι καὶ τὴν καρίνα· δένω μαζί τὰ δυὸ αὐτὰ ξύλα μ' ἓνα μακρὺ δερμάτινο λουρί· κάθομαι ἐπάνω στὴν παράξενη αὐτὴ βάρκα κι ἀφήνω στὰ κύματα νὰ μὲ πηγαίνουν ὅπου θέλουν.

ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΑ ΣΤΕΝΑ ΤΗΣ ΣΚΥΛΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΑΡΥΒΔΗΣ.

1. »Όσο έβαστοῦσεν ή μπόρα, τὰ κύματα έσπρωχναν άδιάκοπα τήν άλλόκοτη βάρκα μου στο άνοικτό πέλαγος. Σέ λίγο όμως ό καιρός έγύρισε στο νοτιά, και τὰ κύματα άρχισαν τότε νά με φέρνουν πίσω πάλι στα στενά τής Σκύλλας και τής Χάρυβδης.

2. » Είχε νυκτώσει όλοτελα, όταν έπιασεν ό νοτιάς. "Όλη τή νύκτα τὰ κύματα μ' έσπρωχναν κατά τὰ στενά και μόλις έξημέρωσε, εύρέθηκα πάλι κοντά στη Χάρυβδη.

»Τή στιγμή εκείνη τὸ τέρας έρουφοῦσε τὸ νερό τής θάλασσας, και λίγο έλειψε νά ρουφήξει κ' έμένα μαζί με τή βάρκα μου. "Όμως έγώ, μόλις έφθασα κοντά στο φοβερό της στόμα, έπαράτησα άμέσως τή βάρκα κι άρπαξα με τὰ χέρια τὰ κλαδιά τής άγριοσυκιάς, που έφύτρωνε στο βράχο επάνω από τή Χάρυβδη. Έκρεμάσθηκ' άπ' εκεί, σά νυκτερίδα, και έμεινα κρεμασμένος, ώσπου ή Χάρυβδη έξανάβγαλε πάλι τὸ κατάρτι και τήν καρίνα, που είχε ρουφήξει. Τότε επήδησα επάνω σ' αυτά και άρχισα νά κουνῶ τὰ χέρια μου, σαν κουπιά, για νά φύγω μιὰ ώρα γρηγορώτερα από εκεί. Κ' έτσι εκατόρθωσα γρήγορα νά βρεθῶ πολὺ μακριά από τὰ καταραμένα εκείνα στενά ».

3.—«Έχει δίκιο όλος ό κόσμος, 'Όδυσσέα, που σε θαυμάζει, άφοῦ κι από τὸ στόμα τής Χάρυβδης γλυτώνεις » είπε τότε ό 'Αλκίνοος.

«Ο Ὀδυσσεύς εὐχαρίστησε τὸν Ἀλκίνοο γιὰ τὰ λόγια του κ' ὕστερα ἐτελείωσεν ἔτσι τὴ διήγησή του:

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ ΤΗ ΔΙΗΓΗΣΗ ΤΟΥ.

1. «Ἦμουν πάλι στὴν ἀνοικτὴ θάλασσα, ἐπάνω στὴ βάρκα μου, καὶ τὰ κύματα μ' ἐπήγαιναν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὅπου ἤθελαν.

»Ἄν δὲν ἐφοβόμουν νὰ πνιγῶ, ἐκινδύνευα ὅμως νὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν πείνα κι ἀπὸ τὴ δίψα ἢ νὰ μὲ φάγη κανέν' ἀγριόψαρο. Φαίνεται ὅμως, πῶς στὴ θέση μου ἐκείνη θὰ μ' ἐλυπήθηκε κανένας θεός. Γιατὶ τὴν ἴδια νύκτα τὰ κύματα μ' ἔρριξαν στὴν ἀκρογιαλιὰ τῆς Ὠλυγίας, στὸ νησί τῆς νεραΐδας Καλυψῶς.

»Τὸ νησί ἐκείνο ἦτο ἡ σωτηρία μου, ἀλλὰ καὶ ἡ φυλακή μου ἐπτὰ ὀλόκληρα χρόνια.

» Δὲ θὰ σᾶς εἰπῶ γιὰ τὴ ζωὴ μου ἐκεῖ. Πῶς ἔφυγα ἀπ' ἐκεῖ κατόπι, πῶς ἐναυάγησα καὶ πῶς ἐγλύτωσα στὸ νησί σας, χθὲς τὰ ἐδιηγήθηκα ὅλα ἐδῶ στὴν ἴδια θέση στὸ βασιλεῖα Ἀλκίνοο' καὶ στὴ βασίλισσα Ἀρήτη ».

2. Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς κ' ἐσώπασε.

Ὁ Ἀλκίνοος τότε διηγήθηκε σύντομα στοὺς καλεσμένους του ὅσα αὐτός, ἡ γυναίκα καὶ οἱ γιοὶ τοῦ εἶχαν ἀκούσει τὴν περασμένη βραδυὰ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ὀδυσσεά.

ΞΕΠΡΟΒΟΔΗΜΑΤΑ

1. Ὄταν ὁ Ἄλκίνοος, ἐτελείωσε τὰ τελευταῖα παθήματα τοῦ Ὀδυσσεά, τότε ἐκείνος ἐγύρισε στὸ βασιλικὸ ἀνδρόγυνο καὶ στοὺς καλεσμένους καὶ εἶπε:

—« Καὶ τώρα, ποὺ ἀκούσατε τὰ παθήματά μου, εὐγενικοὶ Φαίακες, λυπηθῆτε καὶ βοηθῆστε με νὰ τελειώσουν τὰ βάσανά μου καὶ νὰ γυρίσω στὴν ἀγαπημένη μου πατρίδα!»

—« Δοξασμένε Ὀδυσσεά » τοῦ ἀποκρίθηκεν ἄμεσως ὁ Ἄλκίνοος. « Τώρα, ποὺ ἦλθες στὸν τόπο μας, πρέπει νὰ ξέρης, πὼς ἐτελείωσαν τὰ βάσανά σου. Γρήγορα θὰ γυρίσης στὴν πατρίδα σου καὶ θὰ ἴδῃς τοὺς σπιτικούς σου. Αὔριο θὰ σοῦ ἐτοιμάσωμε τὸ καράβι καὶ θὰ φύγῃς κατὰ τὸ βράδυ. Ὅμως, προτοῦ φύγῃς, πρέπει νὰ σὲ φιλοδώρήσωμε, ὅπως σοῦ ἀξίζει. Γιὰ αὐτὸ ἐλάτε, ἄρχοντες τῶν Φαίακων, νὰ χαρίσωμε στὸν ξένο μας ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα ὠραῖο δῶρο ἀκόμη. Ἄς τοῦ δώσωμε ἀπὸ ἓνα λεβέτι χάλκινο μὲ τὴν πυροστιά του. Κι ἀπόψε, ἐπειδὴ ἐπέρασεν ἡ ὥρα, ἄς διαλυθοῦμε. Αὔριο ὅμως ἐλάτε πάλι ἐδῶ στὸ τελευταῖο τραπέζι, ποὺ θὰ κάμω γιὰ τὸν ξένο ».

2. Οἱ ἄρχοντες ἐκαλονύκτισαν κ' ἐπῆγαν στὰ σπῆτια των, νὰ κοιμηθοῦν.

Τὴν ἄλλη μέρα πρῶτῃ πρῶτῃ ἔστειλεν ὁ καθένας τὰ δῶρα του· καὶ κατὰ τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ ἐμαζεύθησαν πάλι ὅλοι στὸ παλάτι.

Σὲ λίγο εἶχεν ἐτοιμασθῆ πλούσιο τραπέζι κ' ἐκάθισαν νὰ φάγουν· τὸ βασιλικὸ ἀνδρόγυνο μὲ τὸν Ὀ-

δυσσέα στή μέση στο ἔπάνω μέρος τοῦ τραπεζιοῦ· δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ οἱ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, ὁ Δημόδοκος καὶ οἱ δύο γιοὶ τοῦ Ἄλκίνοου.

3. Τὸ φαγοπότι ἐπροχωροῦσεν ἀργὰ καὶ μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση. Ὡς τὸ δειλινὸ ἔξακολουθοῦσαν ὅλοι μὲ πολλὴ ὄρεξη νὰ τρώγουν, νὰ πίνουν, νὰ μιλοῦν χαρούμενα καὶ κάθε τόσο νὰ ἀκούουν κι ἀπὸ κανένα ὄμορφο τραγούδι.

Μονάχα ὁ Ὀδυσσεὺς οὔτε ἔτρωγε μὲ ὄρεξη οὔτε ἐπρόσεχε πολὺ στὰ λόγια καὶ στὰ τραγούδια. Ὁ νοῦς του ἦτο ὅλη τὴν ὥρα στὸ ταξίδι· καὶ γι' αὐτὸ συχνὰ ἐγύριζε κ' ἐκοίταζε τὸν ἥλιο.

Ὅταν τὸν εἶδε νὰ βασιλεύη, ἐγύρισε μὲ χαρὰ καὶ λέγει στὸν Ἄλκίνοο :

« Δοξασμένε βασιλιά Ἄλκίνοε. Ὁ ἥλιος ἐβασίλευσε κ' ἔφθασεν ἡ ὥρα ν' ἀποχαιρετήσω καὶ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὴ φιλοξενία καὶ γιὰ τὰ πολύτιμα δῶρα, πού μοῦ ἔχετε χαρίσει. Ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσω τὴν καλωσύνη καὶ τὴν εὐγένειά σας τὴ μεγάλη. Μακάρι οἱ θεοὶ νὰ χαρίζουν σὲ ὅλους σας κάθε ἀγαθὸ καὶ ποτὲ νὰ μὴ σᾶς βρῆ καμμιά δυστυχία!

4. Οἱ καλεσμένοι εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Ὀδυσσεὺς. Ἐπῆραν τὰ ποτήρια στὰ χέρια, ἔκαμαν τὴν τελευταία εὐχὴ στὸ Δία κ' εὐχήθηκαν στὸν ξένο κατευόδιο.

Τότ' ἐσηκώθηκε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ τὴ θέση του, ἔβαλε γεμᾶτο τὸ ποτήρι στὰ χέρια τῆς βασιλίσσας Ἀρήτης καὶ εἶπε :

« Χαῖρε, καλὴ βασιλίσσα! Σοῦ εὐχομαὶ νὰ ζῆς

εὐτυχισμένη. Ἡ χαρὰ νὰ μὴ σοῦ λείψῃ ὡς τὴν τελευταία στιγμή τῆς ζωῆς σου. Νὰ ζῆς καὶ νὰ χαίρεσαι πάντα τὸν καλὸ σου βασιλέα, τὰ χαριτωμένα παιδιὰ καὶ τὸν εὐγενικό σου λαό ».

Ἐκείνη εὐχαρίστησε τὸν Ὀδυσσεά, τοῦ εὐχήθηκε κατευόδιο καὶ ὕστερα ἤπιε ἀπὸ τὸ κρασί λίγο στὴν ὑγεία του.

Ἀφοῦ ἔγινε κι αὐτό, ἄρχισεν ὁ Ὀδυσσεάς ν' ἀποχαιρετᾶ, ἕναν ἕναν, ὅλους τοὺς καλεσμένους. Ἄρχισε ἀπὸ τὸν Ἀλκίνοο καί, φθάνοντας στοὺς ἄρχοντες, εὔρισκε γιὰ τὸν καθένα κι ἀπὸ ἕνα καλὸ λόγο.

Τὴ στιγμή, πού ἦτο ἔτοιμος νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ παλάτι, παρουσιάζεται μπροστά του καὶ ἡ ὠραία βα-

σιλοπούλα, ἡ Ναυσικᾶ, καὶ τοῦ λέγει :—« Κατευόδιό σου, ξένε μου, καὶ μὴν ξεχνᾶς τὴ Ναυσικᾶ! »

—« Καλὴ μου βασιλοπούλα » ἀποκρίθηκε συγκινημένος ὁ Ὀδυσσεάς. « Ἄν θελήσῃ ὁ θεὸς καὶ γυρίσω στὴν πατρίδα μου, θὰ σὲ λατρεύω σὰ θεά, σ' ὅλη

μου τή ζωή. Γιατί σέ σένα χρεωστῶ τή σωτηρία μου καί τή σημερινή μου εὐτυχία ».

Ἔστερα τήν ἀποχαιρέτισε καί αὐτή κ' ἐβγῆκεν ἀπό τὸ παλάτι.

6. Στὴν ἐξώθυρα ἐπερίμενε τὸν Ὀδυσσεά ἕνας δοῦλος τοῦ Ἀλκίνοου, πού τὸν ἐσυνόδεψε ὡς τὸ πλοῖο. Ἀπὸ πίσω του ἐκολουθοῦσαν καί πολλές δοῦλες τῆς Ἀρήτης, πού τοῦ ἐκουβαλοῦσαν τὰ πράγματά του. Ἡ μιὰ ἐβαστοῦσε μιὰ ὠραία φορεσιά· ἡ δευτέρη τὸ κιβώτιο μὲ τὰ δῶρα τῶν Φαιάκων· ἡ τρίτη ἕνα μεγάλο καλάθι γεμᾶτο τροφές, φροῦτα καί κρασί γιὰ τὸ ταξίδι· κ' οἱ ἄλλες τὰ λεβέτια τῶν ἀρχόντων.

Μέρος Δεύτερο

Ὁ Ὀδυσσεύς στὴν πατρίδα του.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΑΓΡΥΠΝΟΣ

1. Μόλις ὁ Ὀδυσσεύς μὲ τὴ συνοδεία του ἔφθασε στὸ λιμάνι, ἀμέσως ἐμβῆκε στὸ καράβι, ποῦ τοῦ εἶχαν ἐτοιμάσει οἱ Φαίακες.

Ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ναῦτες τὸν ἐδέχθησαν μὲ σεβασμό. Ἐπῆραν τὰ πράγματά του καὶ τὰ ἐτοποθέτησαν, ὅπου ἔπρεπε. Ὑστερα τοῦ ἔστρωσαν πάνω στὸ κατάστρωμα μαλακὸ στρωσίδι καὶ τοῦ ἔδωσαν καὶ ἓνα λινὸ σκέπασμα, γιὰ νὰ σκεπασθῆ. Καί, ἀφοῦ ἔλυσαν τὰ παλαμάρια κ' ἐσήκωσαν τὴν ἄγκυρα, ἄρχισαν νὰ λάμνουν, ὥσπου νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ λιμάνι. Ἄφησαν τότε τὰ κουπιὰ κι ἄνοιξαν τὰ πανιά, γιὰτὶ ἄρχισε νὰ φυσᾷ ἀπόγειο, ποῦ, ὅσο ἐπήγαινε, κ' ἐδυνάμωνε.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἀπὸ τὸ ἀντικρινὸ βουνὸ τῆς Σχερίας ἐπρόβαλε ὀλοστρόγγυλο τὸ φεγγάρι κ' ἐφώτισε τὴ νύκτα. Τὸ καράβι, γρηγορώτερο κι ἀπὸ πούλι, ἄρχισε τότε νὰ σχίζει τὴ θάλασσα καὶ νὰ προχωρῆ κατὰ τὸ νοτιὰ.

2. Ὁ Ὀδυσσεύς ἐξαπλώθηκε στὸ στρῶμα, ποῦ τοῦ ἐτοίμασαν οἱ ναῦτες, ἐτυλίχθηκε καλά, μὰ δὲν ἤμποροῦσε νὰ κοιμηθῆ. Ἡ ὁμορφὴ βραδιά, τὸ εὐχάριστο ταξίδι κι ἀπ' ὅλα πιὸ πολὺ ἢ ἰδέα, πῶς ὕστερα

ἀπό λίγο θὰ ἔπατοῦσε τὸ χῶμα τῆς ἀγαπημένης του πατρίδας, ὅλα αὐτὰ μαζί δὲν τὸν ἄφηναν νὰ κλείσει μάτι.

Μὰ δὲν εἶναι μονάχα αὐτά, ποὺ διώχνουν τὸν ὕπνο ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ Ὀδυσσέα· κι ἄλλες ἔννοιες τὸν βασανίζουν.

Πόσα ἔχει νὰ συλλογισθῇ αὐτὴ τῆ νύκτα καὶ πόσα πρέπει νὰ ἀποφασίση ἀπὸ τώρα!

Θὰ βρῆ τάχα στὴ ζωὴ ὅλους τοὺς σπιτικούς του, ἢ μήπως κανένας ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ἄρρωστος ἢ τάχα ἔχει πεθάνει; Ἐπειτα ἡ μάγισσα Κίρκη τοῦ εἶπε, πῶς, γυρίζοντας στὴν πατρίδα του, θὰ βρῆ συμφορὲς στὸ σπίτι του· πῶς νέοι ἀδιάντροποι ζητοῦν νὰ πανδρευθοῦν τὴ γυναῖκα του· πῶς κάθονται στὸ παλάτι του καὶ ὅλη μέρα τρώγουν καὶ πίνουν ἀπὸ τὰ ἀγαθά του.

3. «Νὰ εἶναι τάχα ἀληθινὰ ὅλ' αὐτά;» ἀναρωτιέται ὁ Ὀδυσσεύς. «Μ' ἀφοῦ, ὅσα μοῦ εἶπεν ἡ μάγισσα αὐτὴ ἀλήθεψαν, χωρὶς ἄλλο καὶ τοῦτο θὰ εἶναι ἀληθινό. Τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάμω σ' αὐτὴ τὴν περίσταση; Νὰ τραβήξω ἴσια ἔσθ' ἄρα παλάτι, μόλις φθάσω στὴν πατρίδα μου, καὶ νὰ παρουσιασθῶ σ' αὐτούς, ποὺ ζητοῦν νὰ μοῦ πάρουν τὴ γυναῖκα μου; Ἄ, βέβαια κ' ἐκεῖνοι δὲ θὰ εὐχαριστηθοῦν διόλου, ποὺ θὰ μὲ ἰδοῦν, καὶ ἐγὼ δὲ θὰ καλοπεράσω μαζί τῶν. Καθὼς θὰ εἶμαι μονάχος, εὐκολα θὰ μὲ σκοτώσουν. Δὲ συμφέρει λοιπὸν νὰ παρουσιασθῶ ἀμέσως σ' αὐτούς.

» Πρέπει πρῶτα νὰ πληροφορηθῶ καλὰ ποιοί

καὶ πόσοι εἶναι αὐτοί, ποὺ ἐμβῆκαν στὸ σπίτι μου καὶ τρώγουν τὴν περιουσία μου. Ὑστερα εἶναι ἀνάγκη νὰ συλλογισθῶ, ἂν εἶναι καλύτερα νὰ τοὺς διώξω, ἢ νὰ τοὺς σκοτώσω καὶ πῶς θὰ ἠμπορέσω νὰ κατορθώσω εἴτε τὸ ἓνα εἴτε τὸ ἄλλο.

» Ἀκόμη πρέπει νὰ σκεφθῶ, ἂν πρέπει νὰ ζητήσω ξένη βοήθεια σ' αὐτὴ τὴ δυσκολία μου ἢ θὰ φθάσῃ μονάχα ἡ βοήθεια τοῦ παιδιοῦ καὶ τῶν δούλων μου. Μὰ θὰ εἶναι τάχα ὁ γιός μου ἄξιος; Καὶ οἱ δούλοι θὰ μοῦ μένουν ἀκόμη πιστοὶ ἢ μήπως εἶναι μὲ τοὺς μνηστῆρες; Ὁ λαὸς τῆς Ἰθάκης θὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ ἐλευθερώσω τὸ σπίτι μου ἢ συμπαθεῖ κ' ἐκεῖνος αὐτούς;

4. » Ὅλ' αὐτὰ πρέπει καλὰ νὰ τὰ συλλογισθῶ καὶ γιὰ ὅλα πρέπει νὰ πληροφορηθῶ καλὰ, πρὶν ἀποφασίσω. Μ' ἀπὸ ποιόν θὰ τὰ μάθω; Βέβαια ἀπὸ κανένα δοῦλο ἢ σπιτικό μου. Θὰ χρειασθῇ ἴσως νὰ πηγαίνω ὁ ἴδιος στὸ παλάτι. Μὰ ἔτσι μπορεῖ νὰ μὲ γνωρίσουν οἱ μνηστῆρες· καὶ τότε ἀλίμονό μου!

» Ἄ, ὄχι! Δὲν πρέπει ἔτσι νὰ ζητήσω πληροφορίες. Πρέπει νὰ βρῶ κανέν' ἀπὸ τοὺς βοσκούς μου μακριὰ ἀπὸ τὸ παλάτι, ἔξω στὴν ἐξοχή, κι ἐκεῖ μὲ τρόπο καί, χωρὶς νὰ φανερωθῶ σ' αὐτόν, νὰ μάθω ὅ,τι μοῦ χρειάζεταιται...

» Βέβαια αὐτὸ πρέπει νὰ κάμω. Καὶ γιὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ βγῶ στὸ μεγάλο λιμάνι, παρὰ μακριὰ ἀπ' αὐτό, στὸ ἐρημικὸ λιμανάκι τοῦ Φόρκυνα. Ἄπ' ἐκεῖ δὲν εἶναι μακριὰ τὸ χοιροστάσι μου. Ἴσως ἐκεῖ νὰ συναντήσω καὶ κανέναν ἀπὸ τοὺς παλιούς πιστοὺς δούλους μου.»

5. Αὐτὰ καὶ ἄλλα τέτοια συλλογίζεται ὁ Ὀδυσσεύς καὶ μένει ἄγρυπνος στὸ στρῶμα ὅλη τὴ νύκτα.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΠΑΤΕΙ ΤΟ ΧΩΜΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΤΟΥ

1. Ἡ Πούλια εἶχε βασιλέψει καὶ εἶχε βγῆ ὁ Αὐγερινός, ὅταν τὸ πλοῖο, ποὺ ἔφερε τὸν Ὀδυσσεύς, ἐπλησίασε στὴν Ἰθάκη. Ὁ πλοίαρχος εἶχε προστάξει νὰ διευθυνθοῦν στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ νησιοῦ. Ὁ Ὀδυσσεύς ὅμως, μόλις τὸ ἐκατάλαβε, ἐτινάχθη ἀπὸ τὴ θέση του καὶ λέγει : « Σὲ παρακαλῶ, καπετάνιε, νὰ μὲ βγάλῃς στὸ μικρὸ λιμάνι τοῦ Φόρκυνα. Θέλω νὰ περάσω πρῶτα ἀπὸ τὰ κτήματά μου ».

Ὁ πλοίαρχος ἐπρόσταξε τότε νὰ στρέψουν· καὶ σὲ λίγο ἔφθαναν στὸ ἐρημικὸ λιμανάκι, ποὺ ἦτο τόσο καλὰ ἀσφαλισμένο.

2. Δυὸ ἀπότομοι κάβοι, γυρισμένοι πρὸς τὰ μέσα, προφυλάγουν τὸ λιμάνι αὐτὸ ἀπὸ τὰ κύματα καὶ ἀπὸ κάθε ἄνεμο. Γι' αὐτὸ, ὅταν ἐμβοῦν τὰ πλοῖα μέσα, μποροῦν ν' ἀράξουν, χωρὶς νὰ ρίξουν ἄγκυρα καὶ δίχως νὰ δεθοῦν μὲ παλαμάρια.

Στὴν ἄκρη τοῦ λιμανιοῦ ἐφύτρωνε πυκνόφυλλη ἐλιά, καὶ μιὰ πολὺ βαθειὰ σπηλιὰ ἦτο κοντὰ της.

3. Ὄταν τὸ καράβι ἐμβῆκε στὸ λιμάνι, οἱ ναῦτες ἐκατέβασαν ἀμέσως τὰ πανιὰ καὶ τὸ ἔφεραν μὲ τὰ κουπιὰ ὡς τὴν ἀποβάθρα.

Ἀμέσως ἔπειτα ἐπήδησαν στὰ ρηχὰ νερὰ τῆς

ἀκρογιαλιάς καί τὸ ἐτράβηξαν ἔξω στὴν ἀμμουδιά. Ὑστερα ἄρχισαν νὰ βγάζουν ἀπὸ μέσα του, ἕνα ἕνα, καὶ μὲ προσοχὴ ὅλα τὰ πράγματα τοῦ Ὀδυσσεά, καὶ νὰ τὰ τοποθετοῦν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐλιά τοῦ λιμανιοῦ.

Ὅταν ἔγιναν ὅλ' αὐτά, ὁ Ὀδυσσεάς, εὐχαρίστησε τὸν πλοίαρχο καὶ ὕστερα ἐπήδησε κι αὐτὸς ἔξω στὴ στεριά.

4. Καθὼς οἱ ναῦτες ἐτοιμάζοντο νὰ σπρώξουν τὸ καράβι πάλι στὴ θάλασσα, βλέπουν τὸν Ὀδυσσεά νὰ γονατίζη, νὰ σκύβη καὶ νὰ φιλᾷ κλαίοντας τὸ χῶμα· ἔπειτα νὰ σηκῶνῃ τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ καὶ νὰ λέγη : « Σὲ εὐχαριστῶ, θεέ μου, ποῦ μὲ ἀξίωσες νὰ πατήσω τὸ χῶμα τῆς ἀγαπημένης πατρίδας μου ὕστερ' ἀπὸ εἴκοσι χρόνια ».

Οἱ ναῦτες ἐκοιτάχθηκαν στὰ μάτια, ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο, ἐκίνησαν τὸ κεφάλι καὶ εἶπαν σιγὰ μεταξύ τους :

« Εἴκοσι χρόνια μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα! Μακάρι νὰ μὴ γνωρίση κανένας μας παρόμοια συμφορά!» Ἐπειτα ἔσπρωξαν τὸ πλοῖο, ἐπῆραν τὰ κουπιὰ στὰ χέρια καί, πρὶν ξεκινήσουν, ἐφώναξαν : « Καλὴ ἀντάμωση, πολὺπαθε βασιλιά!»

—« Στὸ καλὸ, ἀδέλφια μου, στὸ καλὸ καὶ μακάρι νὰ μὴν ἔχη κανένας σας τὴν τύχη τῆ δική μου!» τοὺς ἀπάντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς δακρυσμένος.

5. Σὲ λίγο τὸ πλοῖο ἐβγῆκεν ἀπὸ τὸ λιμάνι καὶ ἄρχισε νὰ μικραίνει στὸν ὀρίζοντα. Ὁ Ὀδυσσεὺς ὁμως δὲν ἐσάλεψε ἀπὸ τὴ θέση του. Ἐστέκετο στὸ ἴδιο μέρος πολλὴ ὥρα, χωρὶς νὰ κάνη τίποτε. Ἐγύριζε μονάχα δεξιὰ κι ἀριστερὰ τὰ μάτια κι ἐκοίταζε παντοῦ μὲ λαχτάρρα.

Τὸ ἤσυχο καὶ κλειστὸ λιμάνι ἐμπρὸς του· ἡ βαθεῖα θολωτὴ σπηλιὰ κοντὰ του· ἔπειτα τὰ λιόφυτα γύρω στοὺς λόφους καὶ οἱ ἀπόμακρες λαγκαδιές· λίγο μακρύτερα, ἀντικρὺ του, τὸ χαμηλὸ τὸ Νήριτο μὲ τὰ ἀραιὰ του δένδρα· ὅλα τοῦ ἔφερναν δάκρυα στὰ μάτια.

Ἀκόμη καὶ οἱ γυμνοὶ καὶ κόκκινωποὶ βράχοι τῆς ἀκρογιαλιάς, πού ἔλαμπαν ἐκείνη τὴν ὥρα ἀπὸ τὸν ἥλιο, καὶ τὰ κελαδήματα τῶν πουλιῶν, πού ἄκουεν ἐκείνη τῆ στιγμή· ὅλα τὸν εὐχαριστοῦσαν καὶ τὸν ἐσυγκινοῦσαν. Καί, ὅπως ἐσπύγγιζε συχνὰ τὰ δάκρυά του, ἐσυλλογίζετο : « Πουθενὰ δὲν εἶδα τόσο ὠραίους βράχους· καὶ ὅπου ἐγύρισα δὲν ἄκουσα νὰ κελαδοῦν τόσο γλυκὰ τὰ πουλιά. Ἄχ, πατρίδα μου, ἀγαπημένη μου Ἰθάκη! εἶσαι ὁ πιὸ ὁμορφος τόπος τῆς γῆς».

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΧΟΙΡΟΒΟΣΚΟΥ ΤΟΥ

1. Ἄφοῦ ὁ Ὀδυσσεύς ἔμεινεν ἄρκετὴ ὥρα σ' ἐκείνη τῇ θέσῃ, ἔσυλλογίσθηκεν ὕστερα νὰ πάη στὸ χοιροστάσιό του :

« Πρέπει νὰ προφθάσω νὰ πάω, πρὶν βγοῦν οἱ βοσκοὶ μου μὲ τοὺς χοίρους στὸ λιβάδι » εἶπε μὲ τὸ νοῦ του· καὶ ἠθέλησε νὰ φύγῃ.

Τότε ὅμως ἐπαρτήρησε τὰ πράγματά του στὴ ρίζα τῆς ἐλιᾶς κ' ἔσταμάτησε. Δὲν ἔπρεπε νὰ τὰφήσῃ ἐκεῖ, γιὰ νὰ μὴν τὰ πάρουν οἱ διαβάτες· μὰ οὔτε καὶ ἤμποροῦσε νὰ τὰ κουβαλῆ μαζί του. Ἐσυλλογίσθηκε κάπου νὰ τὰ κρύψῃ· καὶ εἶδε τὴ σπηλιὰ κοντὰ του.

Ἀρχίζει λοιπὸν ἀμέσως νὰ κουβαλῆ, ἓνα ἓνα, τὰ δῶρα τῶν Φαιάκων καὶ νὰ τὰ κρύβῃ στὸ βάθος τῆς σπηλιᾶς. Καί, ὅταν τὰ ἀσφάλισε ἔτσι ὅλα, ἔκλεισε τὴ σπηλιὰ μὲ μιὰ μεγάλη πλακόπετρα.

2. Ὑστερα ἐξεκίνησε, ἀφοῦ πρῶτα ἔκοψ' ἓνα χονδρὸ κλαδί ἀγριελιᾶς, γιὰ νὰ τὸ ἔχῃ γιὰ ραβδί.

Ἄφησε πίσω τὸ λιμάνι, ἐπῆρε μερικὲς λαγκαδιές, καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἀντίκρουσε τὶς χοιρομάνδρες του.

« Αὐτὲς εἶναι! » εἶπε μὲ χαρά. « Τὶς γνωρίζω. Τὶς ἔκτισεν ὁ καλὸς χοιροβοσκός μου ὁ Εὐμαιός, πρὶν ξεκινήσω γιὰ τὸν πόλεμο... Νὰ ζῆ ὅμως τάχα ἀκόμη ἢ μήπως ἔχει πεθάνει ; Καὶ ἂν ζῆ, θὰ τὸν κρατοῦν στὸ σπίτι ἀκόμη, ἢ μήπως τὸν ἔδιωξεν ὁ πατέρας, ἢ ὁ γιός μου ;

» Ποιός ξέρει, ἂν θὰ τὸν βρῶ στὶς μάνδρες κι ἂν θὰ μὲ γνωρίση. Ἐπέρασαν τόσα χρόνια ἀπὸ τὸν καιρό, πὺ ἐχωρισθήκαμε· κ' ἐμένα τὰ βάσανα μ' ἐτσάκισαν πολὺ. Ἐγέρασα κι ἄλλαξα, κ' ἔτσι μπορεῖ νὰ μὴ μὲ γνωρίση, ὅταν μάλιστα ἀλλάξω καὶ τὴ φωνή μου ».

3. Ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ μὲ τὸ νοῦ του, ἔφθασε ἔξω ἀπὸ τὶς χοιρομάνδρες του, φραγμένες ἀπὸ παντοῦ μὲ πέτρες καὶ μὲ χαμόκλαδα ἀγκαθωτά. Μέσα ἦσαν κτισμένοι κάμποσοι στάβλοι χαμηλοὶ καὶ μιὰ καλύβα. Μπροστὰ σ' αὐτὰ τὰ χαμόκλαδα πολλοὶ χοῖροι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐγύριζαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Τρεῖς νέοι βοσκοὶ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ βγάλουν ἔξω ἀπὸ τοὺς στάβλους τοὺς χοίρους καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσουν στὴ βοσκή. Ἕνας ἄλλος μεσόκοπος, χοιροβοσκὸς κι αὐτός, καθισμένος κατάχαμα ἔξω ἀπὸ τὴ θύρα, ἔκοβεν ἀπὸ ἓνα χοιρινὸ τομάρι κομμάτια καὶ τὰ ἐμετροῦσε στὰ πόδια του, νὰ τὰ κάμη πέδιλα. Ἦτο πολὺ σκυμμένος στὴ δουλειά του καὶ δὲν ἔνοιωσε διόλου τὸν Ὀδυσσεά, πὺ ἐπλησίαζε.

4. Οἱ σκύλλοι ὅμως τῆς μάνδρας ἐμυρίσθηκαν τὸν ξένο. Καί, μόλις τὸν εἶδαν νὰ πλησιάσει, ἐχύθηκαν ἐπάνω του, γαβγίζοντας, ἀγριεμένα. Ἐκεῖνος τότε, γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἀγριέψη περισσότερο, ἐκάθισεν ἀμέσως χάμω κ' ἐπαράτησε τὸ ραβδί, πὺ ἐκρατοῦσε.

Οἱ μανδρόσκυλοι ὅμως ἦσαν τόσο ἄγριοι, πὺ θὰ τὸν ἐδάγκαναν, ἂν δὲν ἐπρόφθαινε νὰ πεταχθῆ ἀπὸ τὴ θέση του ὁ μεσόκοπος χοιροβοσκὸς καὶ μὲ τὶς

φωνές και μέ τις πέτρες νά τούς διώξη μακριά ἀπό τόν ξένο:

« Εἶναι ἄγρια τὰ σκυλλιά μου ξένε μου » εἶπε τότε « και λίγο ἔλειψε νά σέ δαγκάσουν. Δέ σ' ἐκατάλαβα πότε ἦλθες, μὰ πάλι ἐπρόφθασα νά σέ φυλάξω. Ὅριστε τώρα μέσα στό καλύβι, νά ξεκουρασθῆς! Ἀπό τή φορεσιά σου καταλαβαίνω, πώς δέν εἶσαι ἀπό τὸ νησί μας. Θά ἔρχεσαι ἀπό μακρινὸ ταξίδι, μπορεῖ νά πεινᾷς και πρέπει κάτι νά σέ φιλέψω ».

5. Ὁ Ὀδυσσεύς ἀπὸ τή φωνή και ἀπὸ τή φυσιογνωμία ἀμέσως ἐγνώρισε τὸν παλιό του χοιροβοσκό, τὸν Εὐμαιο· κ' ἐχάρηκε πολὺ, ὄχι γιατί τὸν ἐκαλοδέχθηκε, μὰ γιατί δέν τὸν ἐγνώρισε διόλου.

Ἐσηκώθηκεν ἀμέσως, ἐπῆρε τὸ ραβδί του και ἀκολούθησε τὸ χοιροβοσκό.

ΤΙ ΜΑΘΑΙΝΕΙ Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΧΟΙΡΟΒΟΣΚΟ

1. Ὁ χοιροβοσκός ὠδήγησε τὸν Ὀδυσσεά στὴν καλύβα. Ἔστρωσε χάμω τρυφερά χαμόκλαδα, τὰ ἐσκέπασε μὲ μαλακὸ γιδοτόμαρο κ' ἐκάλεσε τὸν ξένο νὰ καθίση.

Ἐκεῖνος ἐκάθισε κ' εὐχαρίστησε τὸ χοιροβοσκό, λέγοντας μὲ ἀλλαγμένη τῆ φωνή: «Μακάρι οἱ θεοί, καλέ μου ἄνθρωπε, νὰ σοῦ δώσουν ὅ,τι ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά σου, πού ἔτσι καλοδέχεσαι τὸν ξένο».

—« Δὲ συνηθίζω νὰ περιφρονῶ τοὺς ξένους » ἀποκρίθηκεν ὁ χοιροβοσκός. «Τοὺς ξένους τοὺς στέλλει ὁ Ζεὺς. Λυποῦμαι μονάχα, πού δὲν μπορῶ νὰ σὲ εὐχαριστήσω ὅπως ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ μου. Οἱ ὑπηρέτες, καθὼς ξέρεις, δὲν ἔχουν πολλὰ νὰ δώσουν καὶ μάλιστα, ὅταν ἔχουν καινούργια ἀφεντικά, ὅπως ἐγὼ τώρα. Ἄν εἶχα τὸν παλιό μου τὸν ἀφέντη, ἐκεῖνο τὸ χρυσὸ τὸν ἄνθρωπο, βέβαια θὰ εἶχα περισσότε-

ρα. Μὰ τώρα γιὰ κακή μου τύχη ἐκεῖνος ἐχάθηκε, ποὺ νὰ χαθῆ ὅλη ἡ γενιά τῆς Ἑλένης. Ἄχ, αὐτὴ ἔφαγε τόσα καὶ τόσα παλληκάρια! Γιὰ κείνη ἐπῆγε κι ὁ κύριός μου στὴν Τροία καὶ δὲ φαίνεται οὔτε ἀκούεται εἴκοσι χρόνια τώρα».

2. Αὐτὰ εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς κι ἀναστέναξε. Ἐπειτα ἔσφιξε μ' ἓνα λουρὶ τὴ χονδρὴ του μπλούζα, ἐπῆγε στὸ στάβλο κι ἔφερεν ἀπὸ κεῖ δυὸ μικρὰ ἄπαχα γουρουνάκια. Τὰ ἔσφαξε, τὰ ἐκαψάλισε στὴ φωτιά, ἔβγαλε τὰ ἐντόσθιά των κ' ὕστερα τὰ ἐσούβλισε καὶ τὰ ἔψησε.

Ἐπειτα, ζεστὰ ἀκόμη, τὰ ἔβαλε μπροστὰ στὸν Ὀδυσσεά καὶ τοῦ εἶπε: «Ὅριστε, ξένε μου, φάγε ἀπ' αὐτά, ποὺ μένουν γιὰ μᾶς τοὺς ὑπηρέτες. Τοὺς καλοθρεμμένους καὶ τοὺς παχιούς χοίρους τοὺς τρώγουν οἱ μνηστῆρες· αὐτοί, ποὺ ἔχουν μαζευθῆ στὸ παλάτι τοῦ ἀφέντη μου καὶ ζητοῦν νὰ πανδρευθοῦν τὴ γυναίκα του μὲ τὴ βία καὶ σκορπίζουν τὴν περιουσία του, δίχως νὰ φοβοῦνται μήτε τοὺς θεοὺς μήτε τοὺς ἀνθρώπους.

» Τί νὰ σοῦ πῶ, ξένε μου! Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι χειρότεροι κι ἀπὸ τοὺς κλέπτες. Οἱ κλέπτες, ἅμα κλέβουν κάτι, φεύγουν, γιὰτὶ ἔχουν κάποιο φόβο. Οἱ μνηστῆρες ὅμως τῆς κυρᾶς μου ἀπὸ τὸ πρῶι ὡς τὸ βράδυ γλεντοκοποῦν μέσα στὸ ξένο σπίτι χωρὶς κανένα φόβο. Θὰ ἔμαθαν, φαίνεται, πὼς ἀπέθανεν ὁ ἀφέντης μου καὶ δὲν φοβοῦνται πιά κανένα.

» Καὶ μήπως θέλουν λίγα νὰ χορτάσουν κάθε μέρα; Δὲν τοὺς φθάνουν τέσσερα σφαχτὰ καὶ κρασί

καὶ ψωμί ἀλογάριαστα! Οἱ δοῦλοι καὶ οἱ δοῦλες στὸ παλάτι δὲν προφθαίνουσι νὰ κουβαλοῦν γι' αὐτοὺς ὅλη τὴν ἡμέρα.

» Καὶ μὲ ὅλη ὁμως τὴν καταστροφή πάλι μένουσι στὸν κύριό μου ἀκόμη ἀρκετά. Ἔχει πολλὰ κοπάδια βώδια καὶ γίδια κι ἓνα μεγάλο κοπάδι γουρούνια, ποὺ ἐγὼ εἶμαι βαλμένος νὰ τὸ προσέχω. Αὐτὰ τὰ βόσκουσι τέσσερις βοσκοί. Οἱ τρεῖς εἶναι αὐτοί, ποὺ εἶδες νὰ ἐτοιμάζονται, γιὰ νὰ τὸ βγάλουσι στὴ βοσκή· ὁ τέταρτος ἐπῆγεν ἓνα χοῖρο στοὺς μνηστῆρες. Γιατὶ μᾶς ἔχουσι παραγγεῖλει, καθημερνὰ νὰ τοὺς πηγαινῶμε ἀπὸ ἓναν, τὸν καλύτερο, κι ἀπὸ ἓναν τράγο, τὸν πιὸ καλοθρεμμένο.

» Ἡ καρδιά μου ὁμως δὲ βαστᾷ νὰ βλέπω τὰ ὅσα γίνονται κάθε ἡμέρα στὸ παλάτι· καὶ γι' αὐτὸ κάθε πρωὶ στέλλω τὸ χοῖρο μ' ἓναν ἀπὸ τοὺς παραγιοὺς μου ».

3. Ὁ Ὀδυσσεύς, τρώγοντας, ἄκουε μὲ προσοχὴ τὰ λόγια τοῦ Εὐμαίου· δὲν ἔλεγε ὁμως τίποτε καὶ μονάχα πότε πότε ἐκινουῖσε τὸ κεφάλι του.

ΤΙ ΑΛΛΑ ΜΑΘΑΙΝΕΙ ΑΚΟΜΗ Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ;

1. Ὄταν ὁ Εὐμαῖος εἶδε, πῶς ἐχόρτασεν ὁ ξένος, ἐγέμισε μὲ κρασί ἓνα ξύλινο ποτήρι καὶ τοῦ τὸ ἐπρόσφερε. Ἐκεῖνος τὸν εὐχαρίστησε καὶ τὸ ἤπιε ὀλόκληρο· ἔπειτα τὸν ἐρώτησε:

— « Δὲ μοῦ λέγεις, καλέ μου ἄνθρωπε, καὶ πῶς τὸν ἔλεγε αὐτὸν τὸν καλὸ σου τὸν ἀφέντη, ποὺ πῆ-

γε νὰ πολεμήση στήν Τροία ; Μπορεῖ νὰ τὸν ἔχω γνωρίσει καὶ νὰ σοῦ δώσω καμμιά πληροφορία ».

—« Δὲν τὰ ἀφήνεις αὐτά, ξένε μου, νὰ χαρῆς τῆ ζωῆ σου! » ἀποκρίθηκε μὲ στενοχώρια ὁ Εὐμαιος. Ἐχορτάσαμε ἀπὸ τέτοιες πληροφορίες. Οὔτε ἡ κυρία μου οὔτε ὁ γιός της πιά τὶς πιστεύουν.

» Ὅποιος ξένος περάσῃ ἀπὸ τὸ νησί, παρουσιάζεται στήν κυρία μου καὶ τῆς λέγει ὅ,τι φθάσῃ· πῶς εἶδε δηλαδὴ τὸν Ὀδυσσεά καὶ μάλιστα πῶς ἔφαγε μαζί του καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες θὰ γυρίσῃ στήν Ἰθάκη. Καὶ ἡ καλὴ μου κυρία τὸν φιλεῖ καὶ τοῦ χαρίζει πολλά δῶρα.

» Καὶ τοῦ λόγου σου τώρα δὲν εἶναι παράξενο νὰ διηγηθῆς καμμιά τέτοια ἱστορία. Μὰ τί νὰ σοῦ πῶ ; ἐγὼ δὲ θὰ τὴν πιστέψω. Δὲν ἔχω πιά καμμιά ἐλπίδα γιὰ τὸν καλὸ μου ἀφέντη. Ἐκεῖνος δὲν εἶναι πιά στήν ζωὴ καὶ δὲ θὰ τὸν ξαναἰδῶ. Ποιὸς ξέρει, σὲ ποιό ἔρημο ἀκρογιαλὶ σαπίζουν τὰ κόκκαλά του ἢ ποιοὶ σκύκλοι καὶ ποιά ὄρνια τρώγουν τὰ κρέατάτου!

» Ἀχ! ἐχάθηκε πιά ὁ χρυσὸς μου κύριος, ὁ βασιλιάς τῆς Ἰθάκης, κι ἄφησε μεγάλη λύπη στοὺς σπιτικούς, στοὺς φίλους καὶ σ' ἐμένα, τὸ χοιροβοσκὸ του. Γιατὶ ποῦ θὰ ξαναβρῶ ἐγὼ ἄλλον τέτοιον ἀφέντη, νὰ μὲ ἀγαπᾷ τόσο πολὺ, ὅσο μὲ ἀγαποῦσε ἐκεῖνος ! »

2.—« Λοιπὸν, ἀφοῦ δὲν πιστεύεις στὰ λόγια μου » εἶπε ζωηρὰ ὁ Ὀδυσσεάς « ἐγὼ μπορῶ νὰ σοῦ ὀρκισθῶ, πῶς ὁ κύριός σου θὰ γυρίσῃ πολὺ γρήγορα. Γι' αὐτὴ τὴν καλὴ μου εἶδηση δὲ θέλω καμμιά πληρωμὴ ἀπὸ τώρα, παρὰ ὅταν φθάσῃ ἐκεῖνος.

» Κ' ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ τοὺς ψεῦτες. Σοῦ ὀρκίζομαι λοιπὸν στὸ Δία καὶ στὸ ψωμί, ποὺ τρώγομε αὐτὴ τὴν ὥρα, πῶς ὁ κύριός σου θὰ εἶναι ἐδῶ ἢ αὐτὸν τὸ μῆνα ἢ στὶς ἀρχές τοῦ ἄλλου, καὶ θὰ τιμωρήσῃ ἐκείνους, ποὺ καταφρονοῦν τὴ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιὰ της».

3.—« Ζένε μου » ἀποκρίθηκεν ὁ Εὐμαιος « οὔτε ἐγὼ θὰ σὲ πληρώσω γιὰ τὴν καλὴ σου εἶδηση, οὔτε ὁ Ὀδυσσεάς θὰ γυρίσῃ ποτὲ στὸ παλάτι του. Μὰ ἔλα, τώρα, πῖνε ἤσυχα τὸ κρασί σου καὶ ἄς ἀλλάξωμε αὐτὴ τὴν ὁμιλία.

» Ραγίζεται ἡ καρδιά μου, ὅταν μοῦ θυμίζῃ κανεὶς τὸν κύριό μου. Μακάρι νὰ ἦρχετο πίσω! Ποιὸς δὲν τὸ ἐπιθυμεῖ αὐτό; Μήπως δὲν τὸ θέλει ἡ γυνσὶκα του, ἡ φρόνιμη Πηνελόπη,¹ ποὺ, γιὰ νὰ μὴν πανδρευθῆ κανέναν ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες της, τοὺς ξεγελᾷ τόσα χρόνια τώρα; »

—« Πῶς δηλαδὴ; » ἐρώτησε ὁ Ὀδυσσεάς.

—« Τοὺς τάζει, πῶς θὰ πανδρευθῆ ἕναν ἀπ' αὐτούς, μόλις τελειώσῃ κάποιον πανί, ποὺ ἄρχισε νὰ ὑφαίνῃ ἀπὸ πολὺν καιρὸ τώρα. Τὸ πανὶ ὅμως αὐτὸ δὲν τελειώνει ποτέ... »

—« Πῶς δὲν τελειώνει; » ἐρώτησε μὲ περιέργεια ὁ Ὀδυσσεάς.

—« Ζέρω κι ἐγὼ, ξένε μου; Αὐτὸ μονάχα ξέρω, πῶς ὅλη τὴν ἡμέρα ὑφαίνει, ὁ καιρὸς περνᾷ καὶ μένουσιν καὶ οἱ μνηστῆρες εὐχαριστημένοι καὶ ἡ κυρία μου πιστὴ στὸν ἄνδρα της! »

Ἐὐχαριστήθηκε πολὺ ὁ Ὀδυσσεάς, ὅταν ἄκουσε αὐτά: « Κάποια πονηριὰ θὰ μεταχειρίζεται ἡ γυ-

¹ = ὁ ἄμφορος τῆν χεῖρὶ περίφρων Πηνελόπειαν

ναίκα μου » εἶπε μέσα του. Ὑστερα ἐρώτησε ξανά τὸν Εὐμαιο :

4.—« Καὶ ποιός ἄλλος ἐκτὸς ἀπὸ τῆ γυναίκα του, ἐπιθυμεῖ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Ὀδυσσεά ; »

—« Καὶ ποιός δὲν τὸν ἐπιθυμεῖ, ξένε μου ; » ἀποκρίθηκεν ὁ Εὐμαιο ἀναστενάζοντας. « Μήπως ὁ πατέρας του, ὁ γέρο - Λαέρτης, ποὺ κλαίει ὅλη τὴν ἡμέρα γι' αὐτόν ; Ὁ κακότυχος ! Γιὰ νὰ μὴ βλέπη τὴν καταστροφή, ποὺ κάνουν στὴν περιουσία τοῦ γιοῦ του οἱ μνηστῆρες, ἔφυγεν ἀπὸ τὸ παλάτι καὶ κάθεται τώρα στὸ κτῆμα του ἔξω στὴν ἐξοχή ! Ἐκεῖ, γιὰ νὰ ξεχνᾷ τὴ λύπη του, καλλιεργεῖ τὸ περιβόλι του ὁ ἴδιος μὲ ὅλα τὰ γεράματα. Καὶ ζῆ ἐκεῖ ὀλομόναχος καὶ ἀπολησμονημένος ! »

—« Καὶ πῶς ; δὲ ζῆ ἡ γυναίκα του, νὰ τὸν συντροφεύη ; »

—« Ἐκείνη εἶναι πολὺς καιρὸς πιά, ποὺ ἔχει κατεβῆ στὸν Ἄδη ! »

Ὁ Ὀδυσσεάς ἐταράχθηκε, ὅταν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια, μὰ ἐβάσταξε τὸν πόνο του. Ἐγύρισε μονάχα τὸ κεφάλι του καὶ ἐσπόγγισε τὰ δάκρυα, ποὺ τοῦ ἐπλημμύρισαν τὰ μάτια. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἐρώτησε πάλι τὸν Εὐμαιο, κρατώντας τὴ λύπη του μὲ δυσκολία :

5.—« Καὶ τὰ παιδιά του τί κάνουν ; Ἡ δὲν ἔχει παιδιά, νὰ τὸν ἀγαποῦν καὶ νὰ τὸν θυμοῦνται ; »

—« Καὶ πῶς δὲν ἔχει ; Ἐχει ἓναν μονάκριβο γιό, ποὺ τὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν θυμᾷται ! Φαντάσου πῶς, γιὰ νὰ μάθη κάτι σωστὸ γιὰ τὸν πατέρα του,

αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἄφησε τὴν ἡσυχία του κ' ἐπῆγε σὲ μακρινὸ ταξίδι ».

—« Καὶ γιὰ ποιο μέρος τάχα, ἂν δὲν εἶναι ἀδιάκριτο τὸ ρώτημά μου ; » ἐρώτησεν ὁ Ὀδυσσεύς.

—« Ὡς τὴν Πύλο μοῦ εἶπε, πῶς θὰ ἐπήγαινε· μπορεῖ ὅμως νὰ ἐπῆγε καὶ πιὸ πέρα. Γιατὶ ἔχει τόσες ἡμέρες, ὅπου ἔφυγε καὶ δὲ φαίνεται ἀκόμη νὰ ἔλθῃ. Μὰ τὸ κακὸ εἶναι, πὺ οἱ μνηστῆρες ἐμυρίσθησαν αὐτὸ τὸ ταξίδι » εἶπεν ἀνήσυχος ὁ Εὐμαιος.

—« Καὶ τί κακὸ βλέπεις σ' αὐτό ; » ἐρώτησεν ὁ Ὀδυσσεύς.

—« Νά! οἱ κακοῦργοι τοῦ ἔστησαν καρτέρι, ὅπως μαθαίνω, καὶ ζητοῦν νὰ τὸν σκοτώσουν! Δὲ θέλουν νὰ τὸν βλέπουν στὸ παλάτι, γιὰ νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλῇ κανεὶς πιά στὶς κακουργίες των. Μὰ δὲν πιστεύω νὰ πετύχουν στὸ σκοπὸ των. Γιατὶ καὶ ὁ Τηλέμαχος εἶναι γνωστικός καὶ ὁ Ζεὺς θὰ τὸν φυλάξῃ. Θὰ λυπηθῇ τὴ δυστυχισμένη τὴ μητέρα του, πὺ τὸν ἔχει μονάκριβο ».

6. Ὁ Ὀδυσσεύς ἄκουσε αὐτὰ παραγμένος καὶ ὕστερα ἔπεσε σὲ βαθειὰ συλλογὴ (10).

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΦΑΝΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΕΥΜΑΙΟ

1. Αὐτὰ, πὺ ἔμαθε ὁ Ὀδυσσεύς γιὰ τὸ θάνατο τῆς μητέρας του, γιὰ τὸ ταξίδι τοῦ γιοῦ του καὶ γιὰ τοὺς κακοὺς σκοποὺς τῶν μνηστήρων, τὸν ἔστενοχώρεσαν πολὺ.

Ἦθελε τότε ν' ἀφήσῃ τὴ λύπη του νὰ ξεσπάσῃ,

νά θυμώση, νά φοβηρίση· ἐφοβεῖτο ὅμως, μήπως τὸν καταλάβῃ ὁ χοιροβοσκός. Γι' αὐτὸ ἐσυγκρατεῖτο ἀρκετὴ ὥρα.

Μὰ ὅταν ἐσυλλογίσθηκε, πόσο τὸν ἀγαποῦσε ὁ Εὐμαιος καὶ πόσο πιστὸς τοῦ ἐφάνηκεν ὡς τώρα· ὅταν εἶδε πόσο ἐφαίνετο γνωστικός ἄνθρωπος, τότε πιά ἀποφάσισε νά τοῦ φανερωθῇ :

2.—« Εὐμαιε! Μοῦ ὀρκίζεσαι, πῶς δὲ θὰ πῆς σέ κανέναν τίποτε ἀπὸ ὅσα θὰ ἰδῆς τώρα καὶ θ' ἀκούσης; » τοῦ λέγει μὲ τὴ φυσικὴ του φωνὴ ὁ Ὀδυσσεύς τότε.

Ὁ Εὐμαιος ἐξαφνίσθηκε, ὅταν ἄκουσε τὸν ξένο νά λέγῃ τὸ ὄνομά του καὶ ν' ἀλλάζῃ τὴ φωνή.

—« Καὶ πῶς γνωρίζεις τὸ ὄνομά μου, ξένε; » ἐρώτησε, βλέποντάς τον μὲ ἀπορία.

—« Γνωρίζω καὶ ἄλλα πιὸ πολλά, Εὐμαιε, ὄχι μόνο τὸ ὄνομά σου. Ὀρκίσου μου ὅμως πρῶτα, καὶ ὕστερα θὰ ἰδῆς, πῶς σέ γνωρίζω » ἀποκρίθηκεν ὁ Ὀδυσσεύς.

Ὁ Εὐμαιος, γεμᾶτος ἀπορία καὶ περιέργεια, ἔδωσε τὸν ὄρκο, ποῦ τοῦ ἐζήτησε ὁ ξένος. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐτράβηξε πάνω τὸ φόρεμα, ἐξεσκέπασε τὸ γόνατο καί, δείχνοντάς το στὸν Εὐμαιο, τοῦ λέγει:

—« Γνωρίζεις αὐτὸ τὸ σημάδι, Εὐμαιε ; » καὶ τοῦ δείχνει ἓνα σημάδι ἀπὸ παλιὰ πληγὴ ἐπάνω ἀπὸ τὸ γόνατό του.

—« Ἄχ, αὐτὸ εἶναι σημάδι τοῦ ἀφέντη μου ! » ἐφώναξεν ὁ Εὐμαιος παραγμένος. « Εἶναι ἡ πληγὴ, ποῦ τοῦ ἔκαμε τὸ ἀγριογούρουνο μιὰ φορὰ στὸν Παρνασσό, ὅταν νέος ἐκυνηγοῦσε. Μήπως μὲ γελοῦν τὰ μάτια μου ; ἢ βλέπω ἐδῶ ἐμπρὸς μου κι ἀκούω τὸν ἴδιο τὸν Ὀδυσσεύς, κ' ἐγὼ δὲν ἠμπόρεσα νὰ τὸν γνωρίσω ἀκόμη ; » ἐρώτησε γεμᾶτος χαρὰ καὶ παραχθὴ ὁ Εὐμαιος.

—« Ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶμαι, καλέ μου Εὐμαιε. Ὑστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια σὲ ξαναβλέπω πάλι » λέγει τότε χαμογελώντας ὁ Ὀδυσσεύς· καὶ τοῦ δίνει τὸ χέρι.

Ὁ Εὐμαιος δὲν ἐβάσταξε. Ἐπεσε ἐπάνω του, ἀγκάλιασε τὰ γόνατα τοῦ κυρίου του καὶ ἄρχισε νὰ τὰ φιλῇ καὶ νὰ τὰ βρέχη μὲ δάκρυα. Ὑστερα, ὅταν συνῆλθε ἀπὸ τὴ συγκίνησή του, εἶπε στὸν Ὀδυσσεύς :

3.—« Κάμε μου τὴ χάρη, καλέ μου ἀφέντη, κι ἄφησέ με νὰ πεταχθῶ μιὰ στιγμὴ ὡς τὴν πόλη. Θέλω ἐγὼ πρῶτος νὰ φέρω στήν καλή μου κυρία τὴν εἰδηση, πὼς ἦλθες στήν Ἰθάκη καὶ νὰ πάρω τὰ συχαρῖκια ! » Κ' ἐτοιμάσθηκε νὰ τρέξη, μὰ ὁ Ὀδυσσεύς, συγκρατώντας τον, τοῦ εἶπε :

—« Ὅχι, καλέ μου Εὐμαιε, δὲν πρέπει νὰ μάθη κα-

νείς τὸν ἔρχομό μου οὔτε καὶ ἡ γυναίκα μου. Πρόσεχε καλά, μὴ σοῦ ξεφύγη λόγος ἀπὸ τὸ στόμα! Γιὰ σένα, ὅπως γιὰ ὅλους, πρέπει νὰ εἶμαι ἕνας ἄγνωστος καὶ ξένος, ὥσπου νὰ φθάσῃ ἡ ὥρα ».

Ἐκείνη τῆ στιγμῆ, ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεύς, ἀκούσθηκε στὴν αὐλὴ μέγας θόρυβος ἀπὸ γουρλίσματα γουρουνιῶν, ἀπὸ φωνές καὶ σφυρίγματα ἀνθρώπων.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἐκατάλαβε, πῶς ἐγύριζεν ἀπὸ τῆ βοσκῆ τὸ κοπάδι. Εἶχε βασιλέψει ὁ ἥλιος κ' ἔπρεπεν οἱ χοῖροι νὰ κλειστοῦν στοὺς στάβλους. Γι' αὐτὸ εἶπε στὸν Εὐμαῖο :

« Αὔριο τὰ λέγομε καλύτερα, Εὐμαῖε. Τώρα τρέξε κ' ἐσύ καὶ βοήθησε τοὺς βοσκούς νὰ βάλουν μέσα στὰ μανδριά τοὺς χοίρους ».

4. Ὁ Εὐμαῖος, γεμᾶτος χαρά, ἐπετάχθηκε ἀπὸ τῆ θέση του, σὰ νὰ ἦτο νέος εἴκοσι χρονῶν, κ' ἐβγῆκεν ἔξω στὴν αὐλὴ. Ἐμέτρησε τοὺς χοίρους, ἐπρόσεξε νὰ κλειστοῦν καλὰ στοὺς στάβλους, κ' ὕστερα ἐπρόσταξε τοὺς παραγιούς του νὰ σφάξουν γιὰ τιμὴ τοῦ ξένου ἕναν παχὺ μεγάλο χοῖρο καὶ νὰ τὸν ψήσουν.

Ἀφοῦ ἔγιναν ὅλα αὐτὰ, ἐκάθισαν ὅλοι στὸ τραπέζι κι ἄρχισαν νὰ τρώγουν. Στὸν Ὀδυσσεύα ὁ Εὐμαῖος ἐπρόσφερε ὀλόκληρη τὴν καλοψημμένη πλάτη.

Ὅλοι ἔτρωγαν κ' ἔπιναν μὲ ὄρεξη· ὁ Εὐμαῖος ὁμως ἐχόρταινε πιὸ πολὺ νὰ βλέπῃ κρυφὰ τὸν κύριό του, παρὰ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ δεῖπνο, ὁ Εὐμαῖος ἔστρωσε κοντὰ στὸ τζάκι ἄρκετὲς προβιές, γιὰ νὰ πλαγιάσῃ

ὁ Ὀδυσσεάς. Καί, ὅταν ἐκεῖνος ἐξαπλώθηκε, τοῦ ἔριξε ἀποπάνω του γιὰ σκέπασμα μιὰ χονδρὴ καπτότα.

5. Στὴν ἴδια καλύβα μέσα ἐκοιμήθηκαν καὶ οἱ ἄλλοι ὑπηρέτες, ὄχι ὅμως καὶ ὁ Εὐμαιος. Αὐτὸς δὲν εὐχαριστεῖτο ν' ἀφήνῃ τὴ νύκτα τοὺς χοίρους, νὰ τοὺς φυλάγουν μόνο τὰ μανδρόσκυλα· ἤθελε νὰ τοὺς προσέχη κι ὁ ἴδιος. Γι' αὐτὸ ἐκρέμασεν ἀπὸ τὸν ὦμο του τὸ σπαθί, ἐπῆρε στὸ χέρι τὸ κοντάρι καί, ἀφοῦ ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ μιὰ χονδρὴ κάπα, ἐβγῆκε στὴν αὐλὴ κ' ἐπλάγιασε κοντὰ στοὺς στάβλους.

Ὁ Ὀδυσσεάς τὰ ἔβλεπε ὅλ' αὐτὰ κ' ἐχαίρετο, πού εἶχε τέτοιο ὑπηρέτη.

Ο ΓΙΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΓΥΡΙΖΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

1. Ὄταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔφεξε κ' ἐβγῆκεν ὁ ἥλιος, ὁ Εὐμαιος εἶχε τελειώσει ὅλες τὶς πρωινὲς ἐργασίες του. Ἄναψε φωτιά στὸ τζάκι τῆς καλύβας· ἐξύπνησε τοὺς παραγιοὺς· τοὺς ἔδωσε νὰ προγευματίσουν· ἐγέμισε τὰ σακκούλια των τροφῆς γιὰ ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ τοὺς ἔστειλε στὴ βοσκή.

Ἔστερα ἦλθε κ' ἐκάθισε κοντὰ στὸν κύριό του καὶ τὸν ἐρώτησε :

« Θέλεις, ἀφεντικό, νὰ σοῦ ἐτοιμάσω τίποτε νὰ προγευματίσης ; »

Ὁ Ὀδυσσεάς ὅμως εἶχεν ἄλλοῦ τὸ νοῦ του. Ἄκουε στὴν αὐλὴ κάποιον νὰ περπατῆ· καὶ εἶπε :

« Ἀκούω περπατησιὲς ἔξω στὴν αὐλή, Εὐμαιε. Ποιὸς νὰ ἔρχεται ; Χωρὶς ἄλλο θὰ εἶναι κανένας πολὺ

γνωστός, γιατί ὁ σκύλλος τῆς μάνδρας δὲν τὸν γαυγίζει διόλου. Τρέξε νὰ ἰδῆς, ποιός εἶναι!»

Δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη τὴν ὁμιλία του, καὶ νὰ! παρουσιάζεται στὸ κατώφλι τῆς καλύβας ἕνας νέος ψηλὸς καὶ ὄμορφος.

Ὁ Εὐμαιοσ, μόλις τὸν ἀντίκρουσε, ἐχύθηκε ἐπάνω του, τὸν ἀγκάλιασε τρυφερὰ καὶ ἄρχισε νὰ τὸν φιλεῖ στὸ κεφάλι καὶ στὰ χέρια καὶ νὰ τοῦ λέγη:

2. «Ἦλθες λοιπόν, ἀγαπημένε μου Τηλέμαχε; Ἀνησυχοῦσα πολὺ, μήπως πάθης κανένα κακὸ στὸ ταξίδι αὐτό. Μὰ ἔμπα μέσα στὸ πτωχικό μου! Ἔχω κι ἕναν ξένο, μὰ δὲν πειράζει. Ἔμπα νὰ σὲ ἰδῶ καὶ νὰ χαρῆ ἡ καρδιά μου. Δὲν ἔρχεσαι πιὰ συχνὰ ἐδῶ ἔξω, νὰ σὲ βλέπουμε καὶ νὰ βλέπης κ' ἐσὺ τὰ κτήματα, τὰ ζῶα καὶ τοὺς βοσκούς σου».

—«Τί λέγεις, καλέ μου Εὐμαιοε!» ἀποκρίθηκεν ὁ νέος. «Ἐγὼ πάντα σὲ θυμοῦμαι. Καὶ τώρα ἐπίτηδες ἐπέρασα πρῶτα ἀπ' ἐδῶ, γιὰ νὰ σὲ ἰδῶ καὶ γιὰ νὰ μάθω ἀπὸ τὸ στόμα σου, τί κάνει ἡ μητέρα μου. Μένει ἀκόμη στὸ παλάτι ἢ μήπως ἐπανδρεύθηκε κανέναν ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες;»

—«Ἡ μητέρα σου νὰ πανδρευθῆ, Τηλέμαχε; Δὲν τὴν ξέρεις ἀκόμη καλά, κι ἄς τὴν ἔχης μητέρα! Θὰ προτιμήσῃ νὰ πεθάνῃ, παρὰ νὰ πάρῃ ἄλλον ἄνδρα! Αὐτὴ ἐξακολουθεῖ ὅλην τὴν ἡμέρα ἀκόμη νὰ κλαίῃ, ν' ἀναστενάζῃ καὶ νὰ περιμένη ὑπομονετικὰ τὸ γυρισμὸ τοῦ πατέρα σου.»

3. Ὁ Ὀδυσσεάς, συγκινημένος ἀπ' ὅσα ἄκουε καὶ

ἔβλεπε, ἔσηκώθη ἀμέσως κι ἄφησε τὴ θέση του, γιὰ νὰ καθίση ὁ γιός του.

Τὰ γόνατά του ἔτρεμαν ἀπὸ τὴ συγκίνηση· καὶ τοῦ ἤρχετο νὰ χυθῆ στὸ παιδί του καὶ νὰ τὸ σφίξη στὴν ἀγκαλιά του. Ἐβαστάχθηκεν ὁμως καὶ μόνο τὸ ἐκοίταζε τρυφερά. Ὁ Τηλέμαχος ὥστόσο ἐχαίρετισε τὸν ξένο εὐγενικά, μὰ δὲν ἐκάθισε, παρὰ τοῦ εἶπε :

« Κάθισε, παρακαλῶ, ξένε μου, στὴ θέση σου! Θὰ βρεθῆ καὶ γιὰ μένα κάθισμα. Ὁ Εὐμαιος θὰ φροντίση γι' αὐτό ».

Ὁ Ὀδυσσεύς ἐξανακάθισε, τὰ μάτια του ὁμως δὲν ξεκολλοῦσαν ἀπὸ τὸ γιό του. Ἐνόμιζε κανεὶς, πὼς ἦσαν καρφωμένα ἐπάνω του!

Ὁ Εὐμαιος στὴ στιγμή ἐτοίμασεν ἄλλο κάθισμα γιὰ τὸν Τηλέμαχο κ' ὕστερα ἔστρωσε τραπέζι.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΥΝΟΜΙΛΕΙ ΜΕ ΤΟ ΓΙΟ ΤΟΥ.

Μόλις ἄρχισαν νὰ τρώγουν, ὁ Εὐμαιος εἶπε στὸν Τηλέμαχο :

« Καὶ ἦτο ἀνάγκη, παιδί μου, νὰ κάμης τόσο μακρινὸ ταξίδι, ἕνας νέος ἐσὺ μόλις εἴκοσι χρονῶν ; Δὲν ἐλογάριασες, πὼς ἡ θάλασσα κρύβει πολλοὺς κινδύνους ; Δὲν ἐσυλλογίσθηκες, πὼς ἔχεις ἐχθροὺς τοὺς μνηστῆρες τῆς μητέρας σου ; »

—« Τὰ ἐσυλλογίσθηκα ὅλ' αὐτά, Εὐμαιε » ἀποκρίθηκεν ὁ Τηλέμαχος· « ἔπρεπεν ὁμως μὲ κάθε τρόπο νὰ κάμω αὐτὸ τὸ ταξίδι. Ἐπρεπε νὰ μάθω κάτι βέβαιον καὶ ἀληθινὸ γιὰ τὸν πατέρα μου ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ ἐπολέμησαν μαζί του. Ἐπρεπε νὰ μάθω, ἂν ζῆ, Ὀδύσεια. Ἀναγν. Γ'. Δημοτ. λ. Ἀνδραγάθη Ἐκδ. Ζ' ἀντ. 5.500 9

ἢ ἂν ἀπέθανε πραγματικά ὁ πατέρας μου, γιὰ νὰ κανονίσω τὴ θέση μου μὲ τοὺς μνηστῆρες τῆς μητέρας μου. Γι' αὐτὸ ἐπῆγα πρῶτα στὴν Πύλο, στὸ βασιλεῖα Νέστορα, κ' ὕστερα στὴ Σπάρτη, στὸ βασιλεῖα Μελέλαο. Κ' οἱ δυὸ αὐτοὶ ἦσαν μαζί μὲ τὸν πατέρα μου στὸν πόλεμο καὶ στενοὶ του φίλοι ».

—« Κι ἔμαθες τουλάχιστο τίποτε σωστὸ ἀπ' αὐτούς ; » ἐρώτησε πάλι ὁ Εὐμαιος· καὶ ἐνῶ ἐρωτοῦσε, χωρὶς νὰ τὸν ἰδῆ ὁ Τηλέμαχος, ἐκοίταξε τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ τοῦ ἐχαμογέλασε.

2.—« Κάτι ἔμαθα, Εὐμαιε, μὰ ὄχι καὶ πολὺ εὐχάριστο. Ὁ γέρο - Νέστορας δὲν ἐγνώριζε τίποτε γιὰ τὸν πατέρα μου, παρὰ μονάχα, πῶς ὕστερ' ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τῆς Τροίας τὸν ἄφησε νὰ ἐτοιμάζεται, γιὰ νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν πατρίδα του.

» Ὁ βασιλιάς τῆς Σπάρτης, ὁ Μελέλαος, μοῦ εἶπε περισσότερα. Μοῦ εἶπε δηλ., πῶς ὁ πατέρας μου ζῆ, μὰ βρίσκεται πολὺ μακριὰ ἀπ' ἐδῶ, σ' ἓνα μικρὸ νησί, τὴν Ὠγυγία, χωρὶς πλοῖα καὶ χωρὶς συντρόφους. Ἐγλύτρωσεν ἐκεῖ ναυαγισμένος ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ βάσανα. Γιατί ὁμως δὲ φεύγει ἀπ' ἐκεῖ, δὲν ξέρει ὁ Μελέλαος.

» Αὐτὰ ἔμαθα γιὰ τὸν πατέρα. Ὅσο γιὰ τοὺς μνηστῆρες τῆς μητέρας μου, ἐγνώριζα, πῶς θὰ ἐζητοῦσαν νὰ μὲ ξεκάμουν, γιὰ νὰ μποροῦν ἔτσι μὲ τὴν ἡσυχία των νὰ καταστρέψουν τὴν περιουσία μου. Ὑποψιάζομαι ἀκόμη, καὶ πῶς θὰ μοῦ ἔστηναν καρτέρι στὸ γυρισμό. Μὰ κ' ἐγὼ δὲν ἤμουν τόσο ἀνόητος, ὥστε νὰ πέσω στὰ χέρια των.

»Ἐξέφυγα ὅλα τὰ στενὰ καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῶν θεῶν ἔφθασα, ὅπως μὲ βλέπεις, γερὸς καὶ καλὰ σήμε-
ρα τὸ πρωί. Μὰ δὲ μοῦ λέγεις, ποιός εἶναι ὁ ξένος
ἀπ' ἐδῶ καὶ πῶς εὐρέθηκε στὸ νησί μας ;»

3. Ὁ Εὐμαιὸς τὰ ἔχασε· δὲν ἤξερε, τί νὰ ἀπαντή-
ση καὶ λίγο ἔλειψε νὰ φανερώσῃ τὴν ἀλήθεια. Ἐν-
θυμήθηκε ὅμως τὸν ὄρκο, ποῦ ἔκαμε, καὶ εἶπε :

« Εἶναι ἓνας ξένος, παιδί μου, περαστικός ἀπὸ
τὸ νησί μας. Ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ καλύβι κ' ἐνόμισα, πῶς
ἔπρεπε νὰ τὸν φιλοξενήσω. Θέλει νὰ γυρίσῃ στὴν
πατρίδα του, μὰ πῶς νὰ τὸν βοηθήσω ἐγώ ; Γι' αὐ-
τὸ ἔχω σκοπὸ νὰ τὸν στείλω στὸ παλάτι. Ἐκεῖ ἐσὺ
μπορεῖς νὰ τὸν περιποιηθῆς καὶ νὰ φροντίσῃς νὰ τὸν
στείλῃς στοὺς δικούς του ».

—« Εὐμαιε ! » λέγει τότε ὁ Τηλέμαχος. « Ἐσὺ ξέ-
ρεις πολὺ καλά, πῶς τὸ σπίτι μου βρίσκεται ἄνω κά-
τω, καὶ πῶς ἀφορμὴ εἶναι αὐτοὶ οἱ καταραμένοι μνη-
στήρες. Πῶς μποροῦμε λοιπὸν καὶ ἡ μητέρα καὶ ἐγὼ
νὰ περιποιηθοῦμε, ὅπως πρέπει, ἓναν ξένο ; Τοὺς ξέ-
ρεις, τί ἀδιάντροποι εἶναι ! Χωρὶς ἄλλο θὰ τὸν κακο-
μεταχειστοῦν. Καλύτερα λοιπὸν, νὰ μείνῃ ἐδῶ στὴν
καλύβα σου. Ἐγὼ θὰ τοῦ προμηθεύσω καὶ φαγὶ καὶ
ροῦχα καὶ θὰ φροντίσω νὰ τὸν στείλω στὴν πατρί-
δα του ».

4. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἄκουε τὸ γιό του νὰ μιλῇ καὶ
δὲν τὸν ἐχόρταινε. Δὲν ἐπίστευε, πῶς θὰ ἦτο τόσο κα-
λομίλητος καὶ μυαλωμένος. Ἠθέλησεν ὅμως νὰ τὸν
δοκιμάσῃ καλύτερα καὶ τοῦ λέγει : « Σ' εὐχαριστῶ
πολύ, καλὸ μου βασιλόπουλο, γιὰ τὴν καλωσύνη

σου σ' έμένα. Νά μοῦ συγχωρήσης ὅμως, ἂν σοῦ κάμω μιὰ ἐρώτηση. Δέν τὸ χωρεῖ ὁ νοῦς μου, πῶς ἓνα παλληκάρι, σὰν καὶ σένα, ἀφήνει στὸ παλάτι του νὰ κάνουν ὅ,τι θέλουν ξένοι ἄνθρωποι ; Ἐγὼ ἤμουν στὴ θέση καὶ στὴν ἡλικία σου καὶ εἶχα πατέρα τόσο δοξασμένο, θὰ ἐπροτιμοῦσα καλύτερα νὰ πεθάνω, παρά νὰ βλέπω τὰ κακά, ποὺ κάνουν κάθε μέρα οἱ μνηστῆρες στὸ παλάτι μου ».

Ὁ Τηλέμαχος ἀποκρίθηκε :

«Ἐχεις δίκιο νὰ λέγης αὐτά, ξένε μου, γιατί δέν τὰ γνωρίζεις. Οἱ μνηστῆρες αὐτοὶ τῆς μητέρας μου δέν εἶναι οὔτε πέντε, οὔτε δέκα, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ τοὺς διώξω μόνος μου. Εἶναι πάρα πολλοί, εἶναι καὶ πλούσιοι· ἔχουν καὶ πολλοὺς φίλους ἀπὸ τίς πιὸ μεγάλες καὶ ἀρχοντικές οἰκογένειες τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν γειτονικῶν νησιῶν. Τί μπορῶ λοιπὸν νὰ κάμω, ἓνας ἐγὼ, μπροστὰ σέ τόσο πολλὰ καὶ δυνατὰ ἀρχοντόπουλα ;

»Μὰ ὁ Ζεὺς εἶναι μέγας, εἶναι καὶ δίκαιος. Πιστεύω, πῶς θὰ μὲ λυπηθῆ καὶ θὰ στείλῃ γρήγορα τὸν πατέρα μου· καὶ ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, θὰ βρῆ τρόπο νὰ τοὺς ἐξολοθρέψῃ ὅλους ».

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΦΑΝΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΓΙΟ ΤΟΥ

1. Ὄταν ὁ Ὀδυσσεὺς ἄκουσε τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ γιοῦ του, δέν ἠμπόρεσε νὰ βασταχθῆ περισσότερο. Ἐσηκώθη ἀπὸ τὴ θέση του καὶ εἶπε μὲ τρεμάμενη φωνή : « Οἱ θεοί, παιδί μου, ἐλυπήθηκα καὶ σένα καὶ μένα, καὶ ἠθέλησαν νὰ μᾶς χάρισουν αὐ-

τῆ τὴν εὐτυχία σήμερα. Αυτό, πού ἐπιθυμοῦσες, ἔγινε. Ἦλθεν ὁ πατέρας σου, Τηλέμαχε, κ' εἶναι ἐδῶ μπροστά σου ». Κι ἀμέσως μὲ τὰ λόγια αὐτὰ πέφτει ἐπάνω του, τὸν σφίγγει στὴν ἀγκαλιά του κι ἀρχίζει νὰ τὸν φιλῆ στὰ μάτια καὶ στὰ μάγουλα. Ἐπροσπαθοῦσε νὰ μιλήσῃ, μὰ δὲν ἤμποροῦσε· τὰ δάκρυα καὶ τὰ ἀναφυλλητὰ ἔπνιγαν τὴ φωνή του.

Ὁ Τηλέμαχος, ξαφνιασμένος καὶ ἀμίλητος, δὲν ἤμποροῦσε νὰ πιστέψῃ σ' αὐτὰ, πού ἔβλεπε καὶ ἄκουε. Ὁ Εὐμαιοὺς ὅμως τοῦ εἶπε, κλαίοντας ἀπὸ χαρὰ καὶ ἐκεῖνος : « Ἀλήθεια, Τηλέμαχε· ἔχεις τὸν πατέρα σου μπροστά σου· πίστεψέ με. Ἐσύ δὲν τὸν γνωρίζεις, γιατί σὲ ἄφησε μικρὸ καὶ σὲ βρίσκει ἄνδρα ».

Ὁ Τηλέμαχος τότε, τρελὸς ἀπὸ τὴ χαρὰ του, ἔσφιξε κι αὐτὸς μέσα στὰ χέρια τὸν πατέρα του καὶ τοῦ εἶπε : « Ἦλθες, ἐπιτέλους, γλυκὲ μου πατέρα, δὲν εἶναι ψέμα. Οἱ θεοὶ ἄκουσαν τίς προσευχές μας καὶ μᾶς ἔλυπθήθηκαν ».

Πολλή ώρα ἔμειναν ἀγκαλιασμένοι πατέρας καὶ γιός, καὶ πολλὰ δάκρυα ἔχυσαν κι οἱ δύο των.

2. Ὄταν ἐπέρασεν ἡ πρώτη συγκίνηση, ὁ Τηλέμαχος ἐπαρακάλεσε τὸν πατέρα του νὰ τοῦ εἰπῇ, πῶς ἔφθασε ἐπιτέλους στὴν Ἰθάκη. Κ' ἐκεῖνος ἐδιηγήθηκε τότε σύντομα, πῶς ἔφθασε ἀπὸ τὴ Σχερία μὲ πλοῖο τῶν Φαιάκων ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα, ποὺ ὑπόφερε τόσα χρόνια σὲ στεριᾶς καὶ σὲ θάλασσες.

« Αὐτὰ ὅμως, ποὺ ἔπαθα ὡς τώρα, ἐπέρασαν » εἶπε τελειώνοντας τὴ διήγησή του ὁ Ὀδυσσεύς. « Τώρα ἔχομε νὰ φροντίσωμε γι' ἄλλα σπουδαῖα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ σκεφθοῦμε καὶ οἱ τρεῖς μας, πῶς θὰ μπορέσωμε νὰ τιμωρήσωμε τοὺς ἀδιάντροπους μνηστῆρες. Πῆτε μου πόσοι καὶ ποιοὶ εἶναι αὐτοί, γιὰ νὰ ἰδῶ, ἂν θὰ μπορέσωμε οἱ τρεῖς μας νὰ τοὺς τιμωρήσωμε, ἢ μήπως θὰ χρειασθῇ νὰ πάρωμε καὶ ἄλλους γιὰ βοηθούς ».

Τότε ἀποκρίθηκεν ὁ Τηλέμαχος :

—« Πολὺ δύσκολο εἶναι τρεῖς ἄνθρωποι νὰ πολεμήσωμε μὲ τόσοι μνηστῆρες. Ἄν θελήσωμε νὰ τὰ βάλωμε μ' ὅλους αὐτοὺς ἐμεῖς οἱ τρεῖς, πολὺ φοβοῦμαι μήπως, ἀντὶ νὰ κάμωμε κακὸ σ' αὐτούς, πάθωμε ἡμεῖς κακὸ μεγάλο. Γι' αὐτὸ νομίζω, πῶς πρέπει νὰ πάρωμε κι ἄλλους βοηθούς ».

—« Γνωστικὰ μιλεῖ ὁ Τηλέμαχος » εἶπεν ὁ Εὐμαιος συλλογισμένος.

—« Μὴ φοβεῖσθε! καὶ οἱ θεοὶ θὰ μᾶς βοηθήσουν » ἀποκρίθηκεν ὁ Ὀδυσσεύς. « Τὸ δίκιο στὸν ἀγῶνα αὐτὸν εἶναι μαζί μας. Ἀκοῦστε, τί πρέπει νὰ κάμωμε!

3.—»Εσύ, Τηλέμαχε, πρέπει, άμέσως τώρα, να κατεβής στην πόλη. Να πᾶς γρήγορα στο παλάτι, να σε ιδῆ ἡ μητέρα και να ἡσυχάση. Βέβαια θά τῆς δώσης θάρρος, δὲ θά τῆς εἰπῆς ὅμως τίποτε γιὰ τὸν ἔρχομό μου. Δὲν πρέπει κανεὶς ἄλλος ἀπὸ σᾶς τοὺς δυὸ νὰ γνωρίζη, πὼς ἐγὼ ἔφθασα στὴν Ἰθάκη, οὔτε ἡ μητέρα οὔτε καὶ ὁ παππούς σου.

»Ἐπειτα αὔριο πρέπει νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ στὸ παλάτι, νὰ γνωρίσω τοὺς μνηστῆρες καὶ νὰ ἰδῶ τοὺς δούλους. Πρέπει νὰ ξέρω καλά, ποιοὶ ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες εἶναι ἐπίφοβοι καὶ παλληκάρια καὶ ποιοὶ ἀπὸ τοὺς δούλους μοῦ μένουν πιστοὶ ἀκόμη.

»Καταλαβαίνετε ὅμως, πὼς πρέπει νὰ παρουσιασθῶ, σὰν ξένος, γιὰ νὰ μὴν ξέρη κανεὶς, ποιὸς εἶμαι. Γι' αὐτὸ θά σε παρακαλέσω, Εὔμαιε, νὰ μοῦ δανείσης καμμιά παλιὰ φορεσιά κουρελιασμένη. Ἔτσι θά ἡμποροῦσα νὰ μεταμορφωθῶ ὀλότελα καὶ νὰ παρουσιασθῶ στὸ παλάτι, σὰ ζητιάνος.»

—«Παλῆα καὶ κουρελιασμένα ροῦχα θά βρεθοῦν ἐδῶ, στὴν καλύβα, ἀφεντικό· καινούργιο δυστυχῶς δὲ βρίσκεται κανένα» εἶπε γελώντας ὁ Εὔμαιος.

ἌΟ Ὀδυσσεάς ἐξακολούθησε :

—«Θά με ὀδηγήση ὡς τὸ παλάτι ὁ Εὔμαιος καὶ θά παρουσιασθῶ, σὰ ζητιάνος. Ἄν κανένας ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες με περιπαίξη ἢ με βρίση ἢ καὶ με κτυπήσῃ ἀκόμη, ἐσύ, παιδί μου Τηλέμαχε, νὰ μὴ θυμώσης διόλου. Ἄπόμνε καὶ κοίταζε μονάχα με τρόπο μαλακὸ νὰ τοὺς καταφέρης, νὰ μὴ με κακομεταχειρίζονται. Οἱ μνηστῆρες βέβαια δὲ θά ἀκούσουν, μὰ δὲν πει-

ράζει. Στὰ τόσα ἄλλα κακὰ ἄς εἶναι κι αὐτό. Σὲ λίγο θὰ τὰ πληρώσουν ὅλα μαζί.

» Κι ἓνα τελευταῖο ἔχω νὰ σοῦ παραγγείλω ἀκόμη, Τηλέμαχε. Ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ κτυπηθοῦμε μὲ τοὺς μνηστῆρες, θὰ σοῦ γνέψω. Μόλις ἰδῆς τὸ γνέψιμό μου, ἀμέσως νὰ συνάξῃς, ὅσα ὄπλα βρίσκονται στὰ δωμάτια καὶ στοὺς διαδρόμους, καὶ νὰ τὰ κρύψῃς στὴν ὀπλοθήκη. Ἄν σὲ ρωτήσουν οἱ μνηστῆρες, γιατί τὸ κάνεις αὐτό, ἐσύ νὰ εἰπῆς, πὼς θέλεις νὰ τὰ προφυλάξῃς ἀπὸ τὸν καπνὸ καὶ τὴν ὑγρασία.

» Αὐτὰ ὅλα πρέπει νὰ γίνουν ἔτσι κ' ὕστερα ὁ Δίας βοηθός μας!»

4. Ὁ Τηλέμαχος ὑποσχέθηκε, πὼς θὰ κάμῃ ὅ,τι τοῦ ἐπαράγγειλεν ὁ πατέρας του. Ὑστερα ἐχαιρέτισε τὸν πατέρα του καὶ τὸν Εὖμαιο κ' ἐτράβηξε γιὰ τὴν πόλη.

Ο ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΜΙΛΕΙ ΜΕ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ

1. Ὁ Τηλέμαχος, περνώντας ἀνάμεσα ἀπὸ σπαρμένα χωράφια κι ὄμορφους ἐλαιῶνες, ἔφθασε γρήγορα στὴν πόλη κ' ἐτράβηξεν ἴσια στὸ ψάλατι.

Μόλις ἐμβῆκε μέσα, τὸν εἶδε ἡ ὑπηρέτριά του, ἡ Εὐρύκλεια, καὶ χαρούμενη ἔτρεξε νὰ τὸν καλωσορίσῃ. Τὸ ἴδιο ἔκαμαν καὶ οἱ ἄλλες οἱ δοῦλες. Καὶ μιὰ ἀνέβηκε γρήγορὰ στὸ ἐπάνω πάτωμα, στὰ δωμάτια τῆς βασίλισσας, καὶ τὴν εἰδοποίησε, πὼς ἦλθεν ὁ Τηλέμαχος.

2. Ἄμα τὸ ἄκουσεν ἐκείνη, κατεβαίνει ἀμέσως τρε-

χάτη, ἀγκαλιάζει τὸ γιό της κι ἀρχίζει νὰ τὸν γλυκοφιλῇ στὰ μάτια καὶ νὰ τοῦ λέγη παραπονετικά :

« Ἦλθες λοιπόν, καλὸ μου παιδί ; Ἦλθες, χαρὰ τῆς ζωῆς μου, ἀκριβέ μου Τηλέμαχε ; Καλωσώρισες ! Δὲν ἔλπιζα νὰ σὲ ξαναἰδῶ πιά, ἀφότου ἔφυγες κρυφὰ γιὰ τὴν Πύλο, χωρὶς νὰ μὲ ρωτήσης. Ἔτσι κάνουν τὰ παιδιά, ποὺ ἔχουν μητέρα ; Ἄς εἶναι ὅμως, δὲν πειράζει. αὐτὸ δὲ θὰ μοῦ τὸ ξανακάμης ἄλλη φορά. Ἔλα τώρα, πές μου τί ἄκουσες καὶ τί ἔμαθες γιὰ τὸν πατέρα σου ; »

3. Μὲ πόση χαρὰ θὰ ἔλεγεν ὁ Τηλέμαχος στὴ μητέρα του πὼς ἦλθεν ὁ πατέρας καὶ σὲ λίγο θὰ τὸν ἔβλεπε κ' ἐκείνη μὲ τὰ μάτια της καὶ θὰ τὸν ἔσφιγγε στὴν ἀγκαλιά της ! Ἐνθυμεῖτο ὅμως τὰ λόγια τοῦ πατέρα του καὶ γι' αὐτὸ ἐμίλησεν ἔτσι :

» Νὰ μὲ συμπαθήσης, καλὴ μου μητέρα, γιατί ἔκαμα τὸ ταξίδι αὐτό, χωρὶς νὰ σὲ ρωτήσω. Ἐφοβήθηκα, μήπως μ' ἐμποδίσης. Ἐκαταλάβαινα, πὼς ἦτο ἀνάγκη νὰ τὸ κάμω, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ πληροφορηθῶ κάτι σωστὸ γιὰ τὸν πατέρα. Καὶ γιὰ τὴν καλὴ μας τύχη ἔμαθα, πὼς ὁ πατέρας ζῆ καὶ σὲ λίγο θὰ βρίσκεται κοντά μας.

» Δὲν εἶναι ὅμως τώρα καιρὸς νὰ σοῦ τὰ διηγηθῶ ὅλα. Αὐτὸ μονάχα σοῦ λέγω, πὼς ἀκόμη λίγο καὶ θὰ τελειώσουν τὰ βάσανά μας. Σὲ παρακαλῶ τώρα νὰ ἀνεβῆς στὰ δωμάτιά σου καὶ νὰ εὐχαριστήσης τοὺς θεοὺς, γιατί μ' ἐγλύτωσαν ἀπὸ μεγάλο κίνδυνο. Ὅστερα νὰ τοὺς παρακαλέσης νὰ μᾶς βοηθήσουν σ' ἐκεῖνο, ποὺ ἔχομε κ' ἐγὼ κ' ἐσύ στὸ νοῦ μας ».

4. Ἡ Πηνελόπη ἔσφιξεν ἀκόμη μιὰ φορὰ στὴν ἀγκαλιὰ τὸ γιό της καὶ ὕστερα συγκινημένη ἐγύρισε στὰ δωμάτιά της κ' ἔκαμε ὅ,τι τῆς εἶχε παραγγείλει ἐκεῖνος.

ΕΝΑΣ ΚΑΚΟΣ ΔΟΥΛΟΣ

1. Τὴν ἄλλη μέρα πρῶτὴ πρῶτὴ ὁ Εὐμαῖος ἐτελείωσε ὅλες τὶς πρωινὲς δουλειές του στὶς χοιρομάνδρες. Καί, ἀφοῦ ἐξεπροβόδησε τοὺς παραγιούς γιὰ τὴ βοσκή, ἔρχεται ἀμέσως στὴν καλύβα, βρίσκει μιὰ παληὰ φορεσιά του, λερὴ καὶ κουρελιασμένη, ἓνα πέτσινο σακκούλι κ' ἓναν παληὸ σκοῦφο καὶ τὰ δίνει στὸν Ὀδυσσεά.

Ζεντύνεται τότε ἐκεῖνος τὰ καινούργια καὶ ὠραῖα ροῦχα, ποὺ ἐφοροῦσε, βγάζει καὶ τὰ ὄμορφα πέδιλά του καὶ τὰ κάνει ὅλα ἓνα μικρὸ δέμα.

Ἐπειτα, ἀφοῦ ἔμεινε ξυπόλυτος, φορεῖ τὰ κουρελιασμένα ροῦχα καὶ κρεμᾷ στὸν ὤμο του τὸ δερμά-

τινο σακκούλι. Ἀνακατώνει ὕστερα μὲ τὰ δυό του χέρια τὰ μαλλιά καὶ τὰ γένεια του, ὥστε νὰ φαίνωνται ἀκτένιστα ἀπὸ πολὺν καιρὸ, καὶ φορεῖ τὸν παλὸ σκουῖφο τοῦ Εὐμαιοῦ.

Τελευταῖα παίρνει στὰ χέρια του ἓνα μεταχειρισμένο ραβδί, γέρνει κατὰ μπρὸς τὸ κορμί του κ' ὕστερα λέγει στὸν Εὐμαιο :

«Ἔ, τί λέγεις, Εὐμαίε ;!»

—« Σωστός διακονιάρης, ἀφεντικό, ἀπὸ τοὺς παληοὺς μάλιστα!» ἀποκρίθηκεν ὁ Εὐμαιο, ξεκαρδισμένος ἀπὸ τὰ γέλια.

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς τοῦ παραδίνει τὸ δέμα καὶ τοῦ λέγει : «Ὅταν φθάσωμε στὸ παλάτι, Εὐμαίε, τὸ δίνεις στὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ μου ».

2. Σὲ λίγο ἐξεκίνησαν οἱ δυό των γιὰ τὴν πόλη. Ἀφοῦ ἐπερπάτησαν κάμποσο, ἐστάθηκαν ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια, στὴ βρύση, ποὺ ἔπαιρναν νερὸ οἱ κάτοικοι.

Ἀναγάλλιασεν ἡ καρδιὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς, ὅταν, ἀντίκρυσεν τὴ βρύση αὐτὴ, καὶ εἶπε μέσα του : «Ἄ, τὴν ὁμορφὴ βρυσούλα τῆς πατρίδας μου! Ὅπως τὴν ἄφησα, τὴν ξαναβρίσκω ».

Καὶ ἦτο ἀληθινὰ ὁμορφὴ ἡ βρύση ἐκείνη τῆς Ἰθάκης.

Ἀπὸ ἓναν ψηλὸ βράχο, σκεπασμένο μὲ κισσοὺς καὶ μὲ πολυτρίχια, ἔβγαινε ὀρμητικὰ τὸ κρυσταλλένιο νερὸ της. Γύρω λεῦκες ψηλές ἤσκιωναν ὁμορφὰ ὅλο τὸ μέρος· καὶ πάνω ἀπὸ τὸ βράχο ἐφαίνετο στημένος ἓνας μικρὸς βωμός, ὅπου οἱ διαβάτες ἐσνήθι-

ζαν ν' αφήνουν ὀπωρικὰ κι ἄλλες προσφορὲς γιὰ τὶς νεράϊδες.

3. Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Εὖμαιος, ἀφοῦ ἐξεδίψασαν, ἐκάθισαν νὰ ξεκουραστοῦν.

Τῆ στιγμῇ ἐκείνη φθάνει στὴ βρῦση καὶ ὁ γιδοβοσκὸς τοῦ Ὀδυσσεῦς, ὁ Μελάνθιος, μὲ δυὸ βοηθούς του. Ὁδηγοῦσαν στὸ παλάτι διαλεκτοὺς τράγους γιὰ τὸ τραπέζι τῶν μνηστήρων.

Μόλις εἶδε τὸν Εὖμαιο μαζί μὲ τὸν Ὀδυσσεῦς, ἀντὶ νὰ τοὺς χαιρετίσει, ἄρχισε νὰ γελάει καὶ νὰ τοὺς περιπαίξει :

« Καλέ, τί ταιριασμένο ζευγάρι, ποὺ εἶσθε! Χὰ χὰ χὰ χὰ! Καλὰ τὸ λέγει ἡ παροιμία : «Ὁ ὅμοιος τὸν ὅμοιο ». Κοίταξε δῶ, ὁ ἕνας κουρελιάρης ὀδηγεῖ τὸν ἄλλο! Καὶ δὲ μοῦ λέγεις, ἐσὺ χαμένε χοιροβοσκέ, γιατί τὸν ἐπεριμάζεψες αὐτὸν τὸ βρωμερὸ ζητιάνο; ἢ μήπως τὰ μοιράζεσαι μαζί του τὰ ψωμιά, ποὺ μαζεύει, γυρίζοντας ὅλην τὴν ἡμέρα ἀπὸ θύρα σὲ θύρα;

Δὲ μοῦ τὸν δίνεις ἐμένα, νὰ μοῦ φυλάγη τὴ μάνδρα, νὰ καθαρίζη τὸ στάβλο καὶ νὰ φέρνη ἀπὸ τὸ δάσος τρυφερὰ κλαδιὰ γιὰ τὰ κασιόκια μου ; Θὰ καλοπερνᾷ κοντὰ μου. Θὰ πίνη τυρόγαλο, ὅσο θέλει, καὶ θὰ παχαίνει, σὰ χοῖρος.

» Μὰ δὲν πιστεύω νὰ τοῦ ἀρέση ἡ δουλειά. Ἐάν τοῦ ἄρесе, δὲ θὰ ἐκαταντοῦσε ψωμοζήτητης. Αὐτὸς ἔμαθε στὴν τεμπελιά καὶ στὴ ζητιανιά. Κακομοίρη, τί θὰ πάθης, ἂν ἔλθης νὰ ζητιανέψης στὸ παλάτι! Πολλὰ σκαμνιά θὰ σπάσουν στὰ πλευρά σου οἱ μνηστῆρες!» Αὐτὰ εἶπεν ὁ Μελάνθιος καί, καθὼς ἐπροσπερνοῦσε κοντὰ ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἐκλώττησε.

4. Ἐκεῖνος ὑπόμεινε καὶ τίς βρισιές καὶ τὴν κλωτσιά, χωρὶς μῆτε λέξη νὰ βγάλη ἀπὸ τὸ στόμα του· ἂν καὶ ἤμποροῦσε μὲ μιὰ γροθιά νὰ τὸν συγυρίση γιὰ καλὰ. Ὁ Εὐμαιὸς ὁμως ἐθύμωσε πολὺ καὶ εἶπε στὸ Μελάνθιο :

«Ἐ, καὶ νὰ ἐπαρουσιάζετο ὁ κύριός μας αὐτὴ τὴ στιγμή ἐδῶ ἀπὸ καμμιά μεριά! Τότε θὰ ἔβλεπες, κακομοίρη, πῶς θὰ σοῦ ἐδιόρθωνε αὐτὴ σου τὴν ἀδιαντροπιά. Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ περιπαίζης καὶ νὰ κακομεταχειρίζεσαι ἕναν ξένο καὶ δυστυχισμένο ἄνθρωπο;

» Μὰ ἐσὺ μόνο γι' αὐτὰ εἶσαι ἄξιος. Νὰ γυρίζης ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὅλη τὴν ἡμέρα χωρὶς δουλειά, νὰ βρίζης καὶ νὰ περιγεῶς τοὺς διαβάτες καὶ ν' ἀφήνης ἀφύλακτα τὰ κοπάδια τοῦ ἀφεντικοῦ μας ».

— «Τί μοῦ ψάλλεις αὐτοῦ, παληόγερε ; Ἐμένα φοβερίζεις ; Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ κανέναν. Ἐὰν εἶναι καλὰ τὰ ἀρχοντόπουλα, οἱ μνηστῆρες! Τὸν Τη-

λέμαχο νὰ φοβηθῶ ἐγώ ; Μονάχα νὰ δώση ὁ Θεὸς νὰ χαθῆ κι αὐτὸς γρήγορα, ὅπως ἐχάθηκε κι ὁ πατέρας του ».

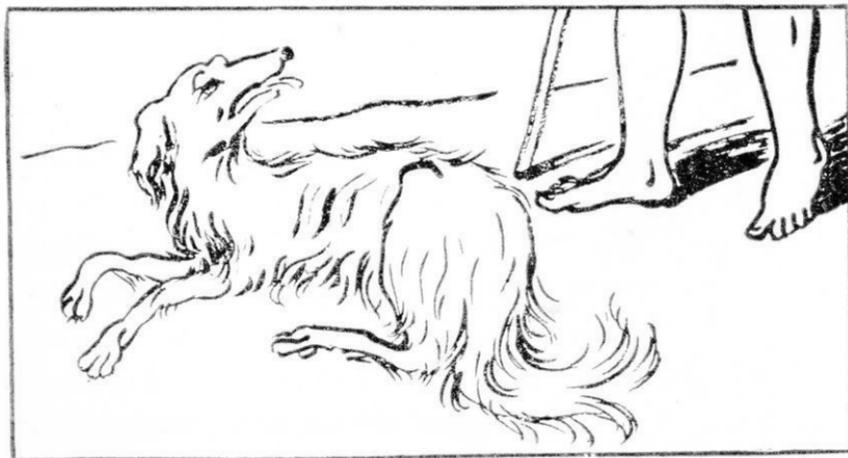
Αὐτὰ εἶπε ὁ Μελάνθιος κ' ἐτράβηξε μὲ τοὺς βοηθούς του γιὰ τὸ παλάτι (4).

ΕΝΑΣ ΠΙΣΤΟΣ ΦΙΛΟΣ

1. Σὲ λίγο ἔφθασεν ἐκεῖ καὶ ὁ Εὐμαιος μὲ τὸν Ὀδυσσέα κ' ἐστάθηκαν κοντὰ στὴν ἐξώθυρα :

« Μοῦ φαίνεται, Εὐμαιε, πὼς ἐδῶ μέσα οἱ φίλοι μας περνοῦν ὠραῖα τὸν καιρὸ των » εἶπε σιγὰ ὁ Ὀδυσσέας, κοιτάζοντας ὀλόγυρά του. « Ἀκούω λύρα, ἀκούω τραγούδια καὶ στὰ ρουθούνια μου ἔρχεται μυρωδιὰ ἀπὸ ψημένα κρέατα. Γλεντοκοποῦν οἱ ἄθλιοι, ξοδεύοντας τὰ ξένα, καὶ δὲ συλλογίζονται τὴν ἀδικία. Μὰ ἐλπίζω γρήγορα οἱ θεοὶ νὰ τοὺς τιμωρήσουν ».

—« Κι αὐτὸ γίνεται κάθε ἡμέρα, χρόνια τώρα »

εἶπεν ὁ Εὐμαιος, κινώντας τὸ κεφάλι. « Μὰ ἔλα, ἄς ἀποφασίσουμε, ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο μας θὰ μπῆ πρῶτος στὸ παλάτι. Γιατὶ θαρρῶ, πὼς δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μποῦμε καὶ οἱ δυὸ μαζί ».

—« Ἐμπα ἐσὺ πρῶτος, Εὐμαιε » ἀποκρίθηκεν ὁ Ὀδυσσεύς « καὶ δῶσε στὸν Τηλέμαχο τὸ δέμα, πού κρατεῖς. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἔμπαίνω κ' ἐγώ ».

2. Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Εὐμαιος ἐμιλοῦσαν ἔτσι, ἓνα γέρικο σκυλλί, ξαπλωμένο κοντὰ στὸν ἔξω τοῖχο τοῦ παλατιοῦ, ἐσήκωσε τὸ κεφάλι του κ' ἐτέντωσε τ' αὐτιά του.

Ἦτο ὁ Ἄργος, τὸ ἀγαπημένο σκυλλί τοῦ Ὀδυσσεύς, πού τὸ εἶχε μεγαλώσει ὁ ἴδιος μὰ δὲν τὸ ἐχάρηκε πολὺ, γιατί ἔφυγε γιὰ τὴν Τροία.

Ὁ σκύλλος αὐτὸς στὰ νιάτα του ἦτο ὁμορφο ζῶο καὶ ἐπιτήδειο νὰ κυνηγᾷ λαγούς, ἐλάφια καὶ ἀγριόγαιδα. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ὅμως, πού ἦλθαν οἱ μνηστῆρες στὸ παλάτι τοῦ Ὀδυσσεύς, ἀπὸ τότε κανένας δὲν ἐφρόντιζε πιά γι' αὐτόν. Οἱ δοῦλοι ἐκοίταζαν νὰ εὐχαριστήσουν τοὺς μνηστῆρες, καὶ δὲν τοὺς ἔμενε καιρὸς γιὰ τίποτε ἄλλο. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ δυστυχισμένος ὁ Ἄργος ἦτο ὀλότελα παραμελημένος. Ἐξαπλώνετο στοὺς στάβλους καὶ στὶς κοπριές καὶ ἦτο πάντα γεμάτος τσιμπούρια. Ἡμέρες ὀλόκληρες δὲν ἐσάλευεν ἀπὸ τὴ θέση του. Εἶχε καταντήσει κοκκαλιάρης ἀπὸ τὰ βαθιὰ γερατεία του καὶ μόλις ἐκρατεῖτο στὴ ζωή.

3. Ὡστόσο, μόλις ἔνοιωσε κοντὰ του τὸν Ὀδυσσεύς, ἀμέσως τὸν ἀναγνώρισε. Ἐσήκωσε, ὅσο ἠμποροῦσε πιὸ ζωηρὰ τὸ κεφάλι καὶ τ' αὐτιά του καὶ τὸ σβησμέ-

νο γέρικο μάτι του ἄστραψε γιὰ μιὰ στιγμή. Ἐπροσπάθησε νὰ σηκωθῆ στὰ πόδια καὶ νὰ σιμώσῃ στὸν κύριό του, μὰ δὲν ἠμπόρεσε. Δὲν εἶχε πιά καθόλου δύναμη νὰ σαλέψῃ ἀπὸ τὴ θέση του. Ἐκούνησε μονάχα χαρούμενα τὴν οὐρά του, ἐκατέβασεν ὕστερα τ'αὐτιά καὶ ἀμέσως ἐξεψύχῃσε μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸν κύριό του!

Ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν εἶδε, τὸν ἐγνώρισε καὶ εἶπε δακρυσμένος :

« Κοίταξε κεῖ! Ὁ δυστυχισμένος ὁ Ἄργος μοῦ μένει πιστότερος ἀπὸ πολλοὺς δούλους μου!» Κι ἀφοῦ ἐσπὸγγίσεν ἓνα δάκρυ του, ἐκαμπούριασε πάλι τὸ κορμί κ' ἐμβῆκε στὸ παλάτι μὲ δυνατὸ καρδιοκτύπι (7).

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΝΗΣΤΗΡΕΣ

1. Μπαίνοντας ὁ Εὐμαῖος, εὗρῆκε τὸν Τηλέμαχο στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ νὰ τὸν περιμένῃ. Μόλις τὸν εἶδε, ἤλθε κοντά, τοῦ ἐπαράδωσε τὸ δέμα τοῦ πατέρα του καὶ τοῦ εἶπε : « Τὸν ἄφησα ἔξω ἀπὸ τὴν ἐξώθυρα ἐπίτηδες, γιὰ νὰ μὴ μποῦμε καὶ οἱ δυὸ μαζί ».

Ὁ Τηλέμαχος εὐχαριστήθηκε, πὺ εἶδε τὸν πατέρα του νὰ φυλάγεται ἔτσι. Ἐπρόσταξε τὸν Εὐμαῖο νὰ μπῆ στὴν τραπεζαρία, ὅπου ἐδιασκέδαζαν οἱ μνηστῆρες, κι αὐτὸς ἔκρυψε τὸ δέμα στὴν κρεββατοκάμαρά του. Ὑστερα ἐπῆγε κι αὐτὸς στὴν τραπεζαρία κ' ἐκάθισε λίγο παραπέρα ἀπὸ τὸν Εὐμαῖο.

2. Σὲ λίγο ἐκεῖ, πὺ ὅλοι ἔτρωγαν κ' ἐμιλοῦσαν,

μπροστά σέ καλοστρωμένα τραπέζια, φορτωμένα από φαγητά καί κρασιά, βλέπουν νά παρουσιάζεται στο κατώφλι ό 'Οδυσσεάς, σά ζητιάνος.

Ό Τηλέμαχος άμέσως τότε παίρνει από τó τραπέζι ένα όλόκληρο ψωμί κι άρκετά κομμάτια ψητό κρέας καί τά προσφέρει στο ζητιάνο.

Ό 'Οδυσσεάς τά έδέχθηκε· ευχαρίστησε τόν Τηλέμαχο κ' ευχήθηκε δυνατά στο Δία, νά τοϋ δώση όλα τά άγαθά. "Επειτα έστρωσε χάμω τó σακκούλι του για τραπεζομάνδηλο, έβαλε επάνω σ' αυτό τó ψωμί καί τά κρέατα, έκάθισε κι άρχισε νά τρώγη.

Ένω όμως έτρωγε, έρριχνε συχνά λοξές ματιές πότε δεξιά καί πότε άριστερά. "Ηθελε νά γνώριση όχι μόνο τήν κατάσταση τοϋ σπιτιοϋ του, μά καί τó φέρσιμο τών μνηστήρων καί τών δούλων του. Από όσα όμως έβλεπε, έφαινετο πώς δέν έμεινε ευχαριστηνος· γιατί όλoένα έκινούσε τó κεφάλι καί κάτι έμουρμούριζε σιγανά ανάμεσα στα δόντια τοϋ.

3. Ἀφοῦ ἀπόφαγε, ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τοὺς μνηστῆρες· νὰ ἰδῆ δηλαδὴ, ποιὸς ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι πονετικὸς καὶ ποιὸς ἄκαρδος καὶ ἄσπλαχνος. Ἐσηκώθηκε λοιπὸν ἀπὸ τῆ θέσῃ του, ἀκούμβησε στὸ ραβδί του κι ἄρχισε νὰ γυρίζῃ μὲ βήματα ἀργὰ μπροστὰ στὸν καθένα μνηστῆρα, ν' ἀπλώνῃ τὸ χέρι καὶ νὰ ζητῆ ἐλεημοσύνη.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες τὸν ἐλυποῦντο καὶ τοῦ ἔδιναν κρέας καὶ ψωμί· ἄλλοι ἐρωτοῦσαν ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ ζητιάνος καὶ πότε ἦλθε.

«Ὁ χοιροβοσκὸς ὁ Εὐμαῖος, ἐκεῖνος ἐκεῖ ὁ παραλογισμὸς γέρος, μᾶς τὸν ἐκουβάλησε σήμερα. Δὲν πιστεύω ὅμως μήτε κι αὐτὸς νὰ ξέρῃ, ἀπὸ ποῦ κρατᾶ ἡ γενιά του» ἐφώνασεν ἀπὸ τῆ θέσῃ του ὁ γιδβοσκὸς Μελάνθιος.

4. Τότε ὁ Ἀντίνοος, ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀδιάντροπους μνηστῆρες, εἶπε μὲ θυμὸ στὸν Εὐμαῖο :

«Τί σοῦ ἦλθε, καταραμένε χοιροβοσκέ, νὰ μᾶς κουβαλήσῃς ἐδῶ αὐτὸν τὸν ψωμοζήτη; Δὲ μᾶς φθάνουν οἱ ἄλλοι ζητιάνοι, ποὺ ἔχομε στὴν πόλῃ; Καὶ ὅμως σοῦ κακοφαίνεται καὶ θυμώνεις μ' ἐμᾶς, γιατί τάχα καταστρέφομε τὴν περιουσία τοῦ ἀφεντικοῦ σου. Τώρα δὲ φθάνομε μεῖς κουβαλᾶς κι ἄλλους;»

Ὁ Εὐμαῖος ἀπὸ τῆ θέσῃ του, χωρὶς νὰ πειραχθῆ διόλου ἀπὸ αὐτὰ τὰ λόγια, ἀποκρίθηκε :

«Δὲν ταιριάζει σὲ σένα, Ἀντίνοε, ποὺ εἶσαι ἀπὸ μεγάλη κι ἀρχοντικὴ οἰκογένεια, νὰ μιλῆς ἔτσι. Ποιὸς προσκαλεῖ στὸ σπίτι του τοὺς ζητιάνους καὶ τοὺς ξένους; Ἐρχονται μόνοι των ἢ τοὺς στέλλει ὁ Ζεὺς,

για να δοκιμάση τήν καρδιά μας; Μά ἐσὺ τέτοιος εἶσαι πάντα, σκληρὸς καὶ κακὸς στοὺς ξένους καὶ στοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ μας καὶ πιὸ πολὺ σέ μένα. Ὅμως πολὺν λίγο μ' ἐνδιαφέρει γι' αὐτό. Ἄς εἶναι καλὰ ἢ κυρία καὶ ὁ καλὸς μου ἀφέντης, ὁ Τηλέμαχος. Ὅσο ζοῦν αὐτοὶ οἱ δύο, μοῦ εἶναι ἀδιάφορο, ἂν τοῦ λόγου σου μὲ ἀγαπᾷς ἢ μὲ μισεῖς.»

5. Θὰ ἔλεγε καὶ ἄλλα περισσότερα ὁ Εὐμαιος, μὰ ὁ Τηλέμαχος τοῦ ἐγενεψε νὰ σταματήση, γιὰ νὰ μὴν ἐρεθίσῃ τοὺς μνηστῆρες. Καί, γυρίζοντας ἔπειτα πρὸς τὸν Ἀντίνοο, τοῦ εἶπε :

«Μὴ σέ πειράζῃ τόσο πολὺ, Ἀντίνοε, γιὰτὶ θὰ λιγοστέψῃ ἡ περιουσία μου. Ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωσε ἀρκετά. Ἄς φάγουν λίγα καὶ οἱ ζητιάνοι. Μοῦ φαίνεται ὅμως, πὼς τὰ θέλεις ὅλα γιὰ τὸν ἑαυτό σου, καὶ τίποτε γιὰ κανένα πτωχό.»

6. Αὐτὴ τὴ λογομαχία τὴν ἄκουσε κι ὁ Ὀδυσσεάς, καθὼς ἐγύριζε στὴ σάλα κ' ἐζητιάνευε· κ' εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τὸ θάρρος καὶ ἀπὸ τὰ γνωστικὰ λόγια τοῦ γιοῦ του.

Ἐσίμωσε τότε κι ὁ ἴδιος στὸν Ἀντίνοο καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε μὲ γλυκὰ λόγια νὰ τὸν λυπηθῇ καὶ νὰ τοῦ δώσῃ κι αὐτὸς κάτι.

Ὁ Ἀντίνοος ὅμως, καθὼς ἦτο καταθυμωμένος ἀπὸ τὴν παρατήρησιν τοῦ Τηλέμαχου, λέγει στὸν Ὀδυσσεά μὲ θυμό : « Χάσου ἀπὸ μπρὸς μου, ἄθλιε! Μακριὰ ἀπὸ τὸ τραπέζι μου! Κοίταξε, ἀδιάντροπος καὶ ἀχόρταγος ζητιάνος πού εἶναι! Ἐπῆρε μὲ τὴ σειρά ὅλα τὰ τραπέζια καὶ δὲ χορταίνει, πρὸς ἐγέμισε

τὸ σακκούλι του ἀπὸ κρέατα καὶ ἀπὸ ψωμιά· ζητᾶ καὶ ἄλλα! Φύγε ἀπ' ἐδῶ, ἀχόρταγε διακονιάρη!»

Ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐκοίταξε κατάματα, ἐκίνησε τὸ κεφάλι του καὶ τοῦ εἶπε : « Κρίμα στὰ νιάτα καὶ στήν ὀμορφιά σου! Τόσο φιλόγυρο ἄνθρωπο δὲν ἐγνώρισα ὡς τώρα, ὅσον καιρὸ ζητιανεύω. Ἐσὺ ἀπὸ τὰ δικά σου δὲ θὰ ἔδινες σ' ἓνα πτωχὸ οὔτε μιὰ χούφτα ἀλάτι! Ἐκαλοκάθισες στὸ ξένο σπίτι καὶ τρώγεις καὶ πίνεις. Κι ὅμως ληπᾶσαι νὰ δώσης λίγο ψωμὶ σὲ ἓναν δυστυχισμένο ».

Ἄφρισε ἀπὸ τὸ θυμὸ του ὁ Ἀντίνοος καὶ εἶπε στὸν Ὀδυσσεῖα : « Ἀθλιε! ἐγὼ θὰ σοῦ δείξω ἀμέσως, πῶς τολμᾶς νὰ βρίζης ». Κι εὐθύς ἀρπάζει τὸ σκαμνί, πού ἀκουμβοῦσε τὰ πόδια του, τὸ πετᾶ μὲ ὅλη τὴ δύναμη στὸν Ὀδυσσεῖα καὶ τὸν κτυπᾶ στὸ δεξί του ὤμο, κοντὰ στὸ λαιμό.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδέχθηκε τὸ δυνατὸ ἐκεῖνο κτύπημα, χωρὶς νὰ κλονισθῆ διόλου. Ὑστερα ἐγύρισε στή

1=0 Ὀμηροῦ ἔργοι: Ρ 455

οἱ οἱ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς οὐδ' ἄλλα

θέση του, ἔβαλε χάμω τὸ σακκούλι κι ἀπ' ἐκεῖ εἶπε δυνατὰ στὸν Ἀντίνοο : « Βέβαια οἱ θεοί, οἱ προστάτες τῶν δυστυχησμένων, δὲ θ' ἀφήσουν ἀτιμώρητο ἕναν ἄνθρωπο, πού φέρνεται τόσο σκληρὰ στοὺς πτωχοὺς καὶ στοὺς ξένους ».

Τότε ὁ Ἀντίνοος ἐσηκώθηκεν ὄρθιος, κατακόκκινος ἀπὸ θυμό, καὶ λέγει στὸν Ὀδυσσεά : « Ἡ τρῶγε αὐτοῦ ἤσυχια, δίχως νὰ μιλήσῃ, ἢ φύγε ἀπ' ἐδῶ ! Γιατί μὰ τοὺς θεοὺς, θὰ μὲ κάμῃς νὰ σὲ πετάξω ἔξω ἀπὸ τὸ πόδι ».

7. Τὸ κτύπημα αὐτὸ τοῦ πατέρα του τὸ αἰσθάνθηκε κατάκαρδα ὁ Τηλέμαχος· καὶ οἱ βρισιές τοῦ Ἀντίνοου τὸν ἐρέθισαν παραπολύ. Ἐκιτρίνισεν ἀπὸ τὸ θυμὸ του, μὰ δὲν εἶπε τίποτε. Ἐνθυμήθηκε τὰ λόγια τοῦ πατέρα του κ' ἐσώπασε.

Η ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΕΠΑΙΝΕΙ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ

1. Ἐκείνη τὴν ὥρα ἡ Πηνελόπη ἐκάθητο στὸ ἄνωγι, στὸ ἀνοικτὸ παράθυρο τοῦ δωματίου της. Ἄκουσε τὶς φωνές καὶ τὰ θυμωμένα λόγια καὶ ἐζήτησε νὰ μάθῃ, τί ἔγινε. Ὅταν ἔμαθε ἀπὸ τὶς δοῦλες πόσο ἄπρεπα ἐφέρθηκεν ὁ Ἀντίνοος στὸ ζητιάνο, εἶπε : « Μακάρι καὶ σένα, Ἀντίνοε, νὰ σὲ κτυπήσῃ ἔτσι μὲ τὴ σαΐτα του ὁ Ἀπόλλωνας ! »

2. Ὑστερα μὲ μιὰ δούλα ἐπροσκάλεσε κοντὰ τῆς τὸν Εὐμαῖο καὶ τὸν ἐπρόσταξε νὰ τῆς φέρῃ ἐπάνω τὸ ζητιάνο : « Ὁ ξένος αὐτὸς θὰ ἐγύρισε πολλὰ μέρη » εἶπε. « Ἴσως νὰ ξέρῃ τίποτε καὶ γιὰ τὸν ἄνδρα

μου. Είπέ του, σέ παρακαλῶ, Εὐμαιε, νὰ ἔλθῃ ἐπάνω μιὰ στιγμή ».

—« Βέβαια κ' ἐγὼ πιστεύω, καλή μου κυρία, πὼς κάτι θὰ ξέρῃ γιὰ τὸν ἀφέντῃ μας αὐτὸς ὁ Ξένος » εἶπε, χαμογελώντας πονηρὰ ὁ Εὐμαιος. Καὶ κατέβηκε στὴν τραπεζαρία.

—« Εἶπέ τῆς κυρίας σου » λέγει μὲ χαμηλὴ φωνὴ ὁ Ὀδυσσεύς, ὅταν ἄκουσε τὴν πρόσκληση « πὼς δὲν εἶναι καιρὸς νὰ τῆς μιλήσω γιὰ τὸν ἄνδρα της. Ὅταν κατὰ τὸ βράδυ φύγουν ἀπ' ἐδῶ οἱ μνηστῆρες, τότε θὰ τῆς εἰπῶ κάποια καλὴ εἶδηση ».

Ἡ Πηνελόπη, πού ἐρωτοῦσε πάντα γιὰ τὸν ἄνδρα της κάθε περαστικὸ καὶ ξένο, ἄκουσε μὲ χαρὰ αὐτὰ τὰ λόγια. Ἐπαίνεσε τὸ ζητιάνο κ' ἐπερίμενε, πότε νὰ βραδυάσῃ, γιὰ ν' ἀκούσῃ τίποτε ἀπ' αὐτὸν γιὰ τὸ γυρισμὸ τοῦ ἀνδρός της.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΜΑΛΩΝΕΙ ΤΙΣ ΔΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΡΥΒΕΙ ΤΑ ΟΠΛΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΤΙΟΥ

1. Οἱ μνηστῆρες ὑστερώτερα ἐξακολούθησαν νὰ τρώγουν καὶ νὰ διασκεδάζουν, ὥσπου ἐνύκτωσε.

Τότε μερικὲς ἀπὸ τίς δοῦλες ἄρχισαν ν' ἀνάβουν τὸ φῶτα τῆς τραπεζαρίας καὶ ἄλλες νὰ φέρνουν ξερὰ ξύλα γιὰ τὸ τζάκι.

Οἱ μνηστῆρες, ζαλισμένοι ἀπὸ τὸ κρασί, ἐπείραζαν μὲ ἄπρεπα λόγια τίς δοῦλες. Ἐκείνες ὄχι μόνο ἐδέχοντο μὲ εὐχαρίστηση τὰ πειράγματά των, ἀλλὰ ἔκαμαν κι αὐτὲς τὰ ἴδια.

2. Όταν είδεν αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεύς, τὶς ἐπλησίασε ἔξω ἀπὸ τὴν τραπεζαρία καὶ τοὺς εἶπε μὲ γλυκὸ τρόπο:

« Δὲν εἶναι σωστό, κορίτσια, νὰ μπαينوβγαίνετε ἐσεῖς πιά ἐδῶ μέσα. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ὅλοι εἶναι μεθυσμένοι καὶ δὲν ξέρουν, οὔτε τί λέγουν, οὔτε τί κάνουν. Πάρτε τὴ δουλειά σας καὶ πηγαίνετε στὸ δωμάτιο τῆς κυρίας σας, νὰ ἐργασθῆτε κοντά της. Ἐγὼ θὰ φροντίσω γι' αὐτὰ τὰ ἀρχοντόπουλα, νὰ μὴν τοὺς λείψῃ μήτε φῶς μήτε φωτιά, ἀκόμη καὶ ἂν τὸ γλέντι βαστάξῃ ὡς τὸ πρωί ».

3. Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς. Οἱ δοῦλες ὁμως ἐγέλασαν κ' ἐκοιτάχθηκαν περιπαικτικὰ μεταξύ των. Μιὰ μάλιστα ἀπὸ αὐτές, ἡ ὁμορφὴ Μελανθώ, εἶπε στὸν Ὀδυσσεά περιφρονητικά :

« Ὅριστε τώρα! Ἐνας κουρελιάρης ζητιάνος τολμᾷ νὰ κἀνὴ παρατήρηση σὲ ξένο σπίτι! Φαίνεται, πῶς τὸ κρασί σ' ἐζάλισε καὶ δὲν ξέρεις τί λέγεις, καυμένε. Πρόσεξε ὁμως, κακομοίρη μου, νὰ μὴ φωνάξω κα-

νέναν ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες καὶ σοῦ σπάσῃ τὰ πλευρά ».

—«Ἀδιάντροπη!» εἶπε τότε μὲ θυμὸ ὁ Ὀδυσσεύς στὴ Μελανθῶ. «Θὰ τὰ εἰπῶ ὅλα αὐτὰ στὸν Τηλέμαχο, καὶ θὰ ἰδῆς τότε, τί θὰ πάθῃς ».

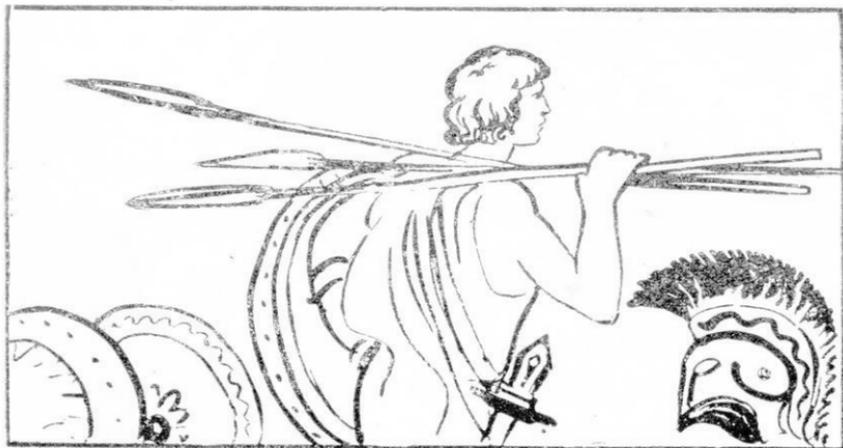
4. Οἱ δοῦλες ἐφοβήθησαν ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια καὶ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ δωμάτιο τῶν μνηστῆρων.

Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ὄρθιος ἐπρόσεχε μονάχος του τὰ φῶτα καὶ τὴ φωτιά καὶ μὲ τὸ νοῦ του ἐσχεδίαζε, πῶς νὰ ἐξολοθρέψῃ τοὺς μνηστῆρες.

Ἐπιτέλους ἡ διασκέδαση ἐτελείωσε καὶ οἱ μνηστῆρες ἔφυγαν γιὰ τὰ σπίτια των.

Ὅταν ἄδειασεν ὅλως διόλου ἡ τραπεζαρία, ὁ Ὀδυσσεύς λέγει μὲ σιγανὴ φωνὴ στὸ γιό του :

«Εἶναι καιρὸς τώρα, Τηλέμαχε, νὰ κρύψωμε ὅλα τὰ ὄπλα ἀπὸ τὰ δωμάτια καὶ ἀπὸ τοὺς διαδρόμους στὴν ἀποθήκη. Αὔριο δὲν ξέρομε, τί μπορεῖ νὰ γίνῃ. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ μὴν καταλάβουν τίποτε οἱ μνηστῆρες.

Ὁ Τηλέμαχος ὑπάκουσε πρόθυμα στὴ συμβουλή τοῦ πατέρα του. Ἐπροσκάλεσε τὴ γρηὰ ὑπηρέτρια του, τὴν Εὐρύκλεια, καὶ τῆς ἐπαράγγειλε νὰ μαζέψῃ σ' ἓνα δωμάτιο ὅλες τὶς δοῦλες καὶ νὰ τὶς κρατήσῃ ἐκεῖ, ὥσπου αὐτὸς μαζί μὲ τὸ ζητιάνο νὰ κουβαλήσουν καὶ νὰ κλείσουν στὴν ἀποθήκη τὰ ὄπλα, ὅσα ἦσαν ἔξω.

Ἡ Εὐρύκλεια ἔκαμε γρήγορα ὅ,τι τῆς ἐπρόσταξε ὁ Τηλέμαχος. Καὶ τότε αὐτὸς μαζί μὲ τὸν πατέρα του ἐκουβάλησαν κ' ἔκρυψαν ὅλα τὰ ὄπλα στὴν ἀποθήκη, χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβῃ κανεὶς.

Ἔστερ' ἀπὸ αὐτὸ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε στὸ γιό του :

« Πήγαινε τώρα νὰ κοιμηθῆς, παιδί μου! Αὐριο ἴσως νὰ ἔχωμε μεγάλο ἀγῶνα, καὶ πρέπει νὰ εἶσαι δυναμωμένος. Ὅσο γιὰ μένα, θὰ βρῶ κάπου νὰ πλαγιάσω ».

Ὁ Τηλέμαχος ἐκαλονύκτισε τὸν πατέρα του καὶ ἐπῆγε στὸ ὑπνοδωμάτιό του.

Η ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΜΙΛΕΙ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΙΑΝΟ

1. Μόλις ἐχωρίσθηκαν πατέρας καὶ γιός, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπῆγε στὴν τραπεζαρία κ' ἐκάθισε συλλογισμένος κοντὰ στὸ τζάκι.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νά! παρουσιάζεται στὸ κατώφλι τῆς τραπεζαρίας ἡ γυναίκα του, ἡ ὁμορφὴ βασίλισσα Πηνελόπη.

Τὴν ἐσυνόδευεν ἡ Εὐρύκλεια μὲ δυὸ ἄλλες δοῦλες, κ' ἐπήγαινε ἴσια κατὰ τὸ τζάκι. Κατέβαιναν ἀπὸ τὰ δωμάτιά της, γιὰ νὰ ἐξετάσῃ γιὰ τὸν ἄνδρα της.

Ὁ Ὀδυσσεύς, καθώς ἦτο βυθισμένος στοὺς στοχασμούς του, δὲν ἔνοιωσε, πὼς ἐμβῆκε ἡ γυναίκα του στὴν τραπεζαρία. Ὄταν ὅμως ἦλθε ἐκείνη κοντά του κι αὐτὸς ἀντίκρουσε ἔξαφνα τὸ ὠραῖο πρόσωπο καὶ τὴν ἀρχοντική κορμοστασιά της, τὰ ἔχασε κ' ἔμεινε, σὰ μαρμαρωμένος.

Τόσο πολὺ ἐταράχθηκε, πὺ οὔτε τὴν ἐχαιρέτισε· καὶ γιὰ κάμποση ὥρα, μήτε νὰ σκεφθῆ μήτε νὰ μιλήση δὲν ἤμποροῦσε.

Καὶ πὼς ὅμως νὰ μὴ συγκινηθῆ; Εἶχεν εἴκοσι χρόνια νὰ ἰδῆ τὴν ἀγαπημένη του γυναίκα. Ἐπειτα ἄκουσε τόσα πολλὰ γιὰ τὴν πίστη καὶ γιὰ τὴν μεγάλη της ἀγάπη, ὥστε, ὅταν τὴν εἶδε κοντά του, τοῦ ἦλθε νὰ πετάξῃ ἀμέσως τὰ κουρέλια του, νὰ πέσῃ στὴν ἀγκαλιά της καὶ νὰ τῆς εἰπῆ: « Πηνελόπη, ἀγαπημένη μου γυναίκα! ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ ἄνδρας σου, δὲ μὲ γνωρίζεις; » Ἐβαστάχθηκε ὅμως. Ἐσυλλογίσθηκε, πὼς καμμιά ἀπὸ τίς δοῦλες,

πού την έσουνόδευαν, ήμποροῦσε νά τόν προδώση στους μνηστῆρες· καί τότε ὅλα τὰ σχέδιά του θά ἐπήγαιναν χαμένα :

« Χαῖρε, βασίλισσα, καί λυπήσου ἕναν ζητιάνο, πού ἦλθε στο ἀρχοντικό σου! » Αὐτά μόνο τὰ λόγια ἐκατόρθωσε νά εἰπῆ με ἀλλαγμένη τή φωνή του· κ' ἔπεσε πάλι στή θέση του.

« Χαῖρε κ' ἐσύ, ξένε μου! » τοῦ ἀπάντησεν ἡ Πηνελόπη. Κ' ἐκάθισε κοντά του σέ μιὰ ωραία πολυθρόνα.

2. Πρώτη ἄρχισε νά μιλῆ ἡ Πηνελόπη.

« Μοῦ εἶπαν, ξένε, πῶς ἦλθες σήμερα στο παλάτι καί πῶς ἔρχεσαι ἀπό μακρινή χώρα. Μήπως ξέρεις τίποτε γιά τόν ἄνδρα μου, τὸ βασιλέα τῆς Ἰθάκης, τόν Ὀδυσσεά ; Θά σέ παρακαλέσω ὅμως πρῶτα νά μοῦ εἰπῆς, ποιός εἶσαι καί ἀπό ποῦ ἔρχεσαι κ' ὕστερα τί γνωρίζεις γιά τόν ἄνδρα μου ».

— « Σέ παρακαλῶ, καλή μου βασίλισσα » ἀποκρίθηκεν ὁ Ὀδυσσεάς, τρέμοντας ἀπό τή συγκίνηση « μὴν ἐπιμένης νά μάθης γιά τήν πατρίδα μου καί γιά τή γενιά μου. Καί τὰ δυὸ μοῦ θυμίζουν τή δυστυχία μου καί δέ μοῦ ἀρέσει ν' ἀρχίσω νά κλαίω σέ ξένο σπίτι καί μπροστά σας. Τί θά ἔλεγεν, ὅποιος θά με ἔβλεπε ; Χωρὶς ἄλλο πῶς εἶμαι μεθυσμένος ».

— « Ἐχεις δίκιο, ξένε μου » εἶπεν ἡ Πηνελόπη. « Μὰ ποιός ἄνθρωπος εἶναι δίχως βάσανα σ' αὐτὸ τὸν κόσμο ; Κ' ἐγὼ ἔχασα τόν ἄνδρα μου κ' εἶμοι γι' αὐτὸ τὸ δυστυχισμένη. Λεῖπει στὰ ξένα εἴκοσι χρόνια τώρα καί οὔτε φαίνεται οὔτε ἀκούεται πουθενά.

» Καί, σὰ νὰ μὴν μοῦ ἔφθανεν αὐτὴ ἡ συμφορά, μ' εὐρήκε κι ἄλλο κακὸ μεγάλο. Ἐμαζεύθησαν στὸ σπίτι μου ἀπὸ τὴν Ἰθάκη κι ἀπὸ τὰ γύρω νησιὰ ὅλοι αὐτοὶ οἱ νέοι, ποὺ εἶδες σήμερα νὰ γλεντοῦν ἐδῶ μέσα. Ζητοῦν νὰ διαλέξω, χωρὶς νὰ τὸ θέλω κ' ἐγώ, ἕναν ἀπ' αὐτοὺς καὶ νὰ τὸν πανδρευθῶ. Γιὰ νὰ μὲ ἀναγκάσουν, μαζεύονται καθημερινὰ ἐδῶ, ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ· καὶ τρώγουν καὶ πίνουν καὶ καταστρέφουν τὴν περιουσία τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ γιοῦ μου. Ἐπειδὴ ὅμως δὲ μοῦ βαστᾶ ἡ καρδιά νὰ βλέπω μὲ τὰ μάτια μου αὐτὴ τὴν καταστροφή κι αὐτοὺς τοὺς ἀδιάντροπους, γι' αὐτὸ δὲν κατεβαίνω συχνὰ ἀπὸ τὸ ἀνώγι. Ἔτσι δὲ βλέπω, πότε ἔρχεται κανένας ξένος, νὰ τὸν περιποιηθῶ. Γιὰ τοῦτο νὰ μὲ συγχωρέσης, ξένε, ποὺ δὲν σ' ἐπεριποιήθηκα σήμερα καθόλου.

»Ὅπως βλέπεις, ἔχω κ' ἐγώ τὰ βάσανά μου. Αὐτὲς τίς ἡμέρες μάλιστα εἶμαι πολὺ στενοχωρημένη.»

3.—«Καὶ τί εἶναι αὐτὸ τάχα, καλὴ μου βασίλισσα, ποὺ σὲ κάμνει νὰ στενοχωριέσαι τόσο πολὺ; Μήπως σοῦ ἔφεραν καμμιά κακὴ εἶδηση γιὰ τὸ βασιλέα;» ἐρώτησε ὁ ξένος.

—«Γιατὶ ὡς προχθὲς ἐκατόρθωσα νὰ ἀποφεύγω αὐτὸ τὸ γάμο» ἀποκρίθηκε ἡ Πηνελόπη. «Εἶχα τάξει στοὺς μνηστῆρες νὰ πανδρευθῶ ἕναν ἀπὸ αὐτούς, ὅταν θὰ ὕφαινα τὸ σάβανο τοῦ πεθεροῦ μου, τοῦ γέρου, τοῦ Λαέρτη.

» Αὐτοὶ τὸ ἐδέχθησαν κι ἐγώ ἄρχισα νὰ τὸ ὕφαινω· δὲν εἶχα ὅμως καμμιά ὄρεξη νὰ πανδρευθῶ ἄλλον ἄνδρα. Πάντοτε περιμένω μὲ λαχτάρια τὸν δικό

μου, νά γυρίση ἀπὸ τὰ ξένα. Καί γιὰ ν' ἀποφύγω τὸ γάμο, τὰ ἐκατάφερα κάμποσα χρόνια ἔτσι, ὥστε νά πιστεύουν οἱ μνηστῆρες, πὼς ἐξακολουθῶ πάντα νά ὑφαίνω τὸ πανί μου.

»Ὅμως ἐδῶ καὶ κάμποσες μέρες κακὲς δοῦλες ἐπρόδωσαν τὸ μυστικό μου. Κ' ἔτσι μιὰ νύκτα οἱ μνηστῆρες μὲ ἀνακάλυψαν καὶ μὲ ἀνάγκασαν νά τελειώσω τὸ πανί.

» Τώρα οὔτε τὸ γάμο μπορῶ νά ξεφύγω πιά, οὔτε νά βρῶ κανέναν ἄλλο τρόπο, γιὰ νά τὸν ἀναβάλω. Ἐπειτα οἱ δικοί μου μὲ βιάζουν καὶ αὐτοὶ νά πανδρευθῶ. Ἀλλὰ κι ὁ ἴδιος ὁ γιός μου, ὁ Τηλέμαχος—τὸ νοιώθω πολὺ καλὰ—ὑποφέρει νά βλέπη τοὺς μνηστῆρες νά καταστρέφουν ἐξαιτίας μου τὴν περιουσία του. Καὶ βέβαια θὰ ἤθελε κι αὐτὸς νά ἔδινα ἓνα τέλος σ' αὐτὴ τὴν ἱστορία.

»Ὅμως ἐγὼ πῶς νά τὸ ἀποφασίσω; καλύτερα νά πεθάνω, παρά νά γίνω γυναίκα ἄλλου. Γι' αὐτὸ κλαίω καὶ στενοχωριέμαι μέρα καὶ νύκτα. Γιὰ τοῦτο ἤθελα νά μάθω τίποτε βέβαιο γιὰ τὸν ἄνδρα μου.»

4. Ὁ Ὀδυσσεὺς εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς γυναίκας του καὶ τῆς εἶπε:

«Μὴν κλαῖς πιά, βασίλισσα! Ὁ ἄνδρας σου δὲν ἐχάθηκε, ζῆ καὶ δὲν εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἰθάκη. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ τὸν ἔχης κοντά σου. Φέρνει μαζί του πολλὰ δῶρα, ἔρχεται ὅμως μονάχος καὶ μὲ ξένο πλοῖο. Ἐχασεν ὅλους τοὺς συντρόφους του, κι ὁ ἴδιος λίγο ἔλειψε νά πνιγῆ, γιατί ἐναυάγησε στὴ μέση τῆς θάλασσας. Ἐγλύτωσεν ὅμως στὸ γειτονικὸ νησί τῆς

Σχερίας, κι ἀπ' ἐκεῖ θὰ ἔλθῃ αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα μὲ πλοῖο τῶν Φαιάκων. Μπορῶ νὰ σοῦ κάμω ὄρκο γιὰ ὅλα αὐτά. Σοῦ ὀρκίζομαι στὸ Δία τὸ μεγάλο καὶ σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴ φωτιά, πῶς, ὅσα σοῦ εἶπα, εἶναι ἀληθινὰ καὶ πῶς γρήγορα θὰ ξαναἰδῆς τὸν ἄνδρα σου, καὶ μὴ στενοχωριέσαι ».

—« Μακάρι νὰ ἐγίνετο αὐτό, ποὺ λέγεις, ξένη μου! » εἶπεν ἡ Πηνελόπη συγκινημένη. « Θὰ ἔβλεπες τότε, τί δῶρα θὰ σοῦ ἐχάριζα! Ἡ ψυχὴ μου ὅμως μοῦ λέγει, πῶς δὲ θὰ ξαναγυρίσῃ πιά ὁ ἄνδρας μου. Ὅσο τόσο ὅμως σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ σου λόγια, γιατί πολὺ μ' ἔχουν εὐχαριστήσῃ ».

5. Ἐπειτα ἐγύρισε στὶς δοῦλες τῆς, ποὺ ἑστέκοντο παραπέρα, καὶ τοὺς εἶπε :

« Καὶ τώρα, κορίτσια, πλύνετε τὰ πόδια τοῦ ξένου καὶ ὕστερα στρῶστε του μαλακὸ κρεββάτι. Βάλτε του καὶ ζεστὰ σκεπάσματα, νὰ κοιμηθῆ ἀναπαυτικά. Καὶ αὔριο θὰ τοῦ δώσω μιὰ καινούργια φορεσιὰ νὰ φορέσῃ ».

—« Καλὴ μου βασίλισσα » εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεύς. « Ἐγὼ ἔχω συνηθίσει στὴ σκληραγωγία, καὶ δὲ μοῦ ἀρέσουν τὰ μαλακὰ στρώματα καὶ τὰ ζεστὰ σκεπάσματα. Ἀφῆστε με νὰ ξαπλωθῶ ἐδῶ κοντὰ στὸ τζάκι, ὅπως εἶμαι συνηθισμένος. Ὅσο γιὰ τῶν ποδιῶν τὸ πλύσιμο, κι αὐτὸ δὲν εἶναι ἀνάγκη. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐπιμένῃς, ἄς γίνῃ. Μόνο σὲ παρακαλῶ, βασίλισσά μου, νὰ προστάξῃς νὰ μοῦ τὰ πλύνῃ καμμιά γρηθὰ ὑπηρέτρια, πολυβασανισμένη, σὰν καὶ μένα, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ μὲ καταφρονέσῃ ».

—« Μετὰ χαρᾶς σου, ξένε μου, νὰ γίνη τὸ θέλημά σου, γιατί μοῦ φαίνεσαι πολὺ γνωστικός ἄνθρωπος. Ἔχω μιὰ γερόντισσα, ποὺ ἐμεγάλωσε τὸ δυστυχισμένο τὸν ἄνδρα μου στὴν ἀγκαλιά της. Αὐτὴ ἄς πλύνῃ τὰ πόδια σου, ποὺ εἶναι γρηᾷ σεβάσμια»(8).

Η ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ

1. Αὐτὰ εἶπεν ἡ Πηνελόπη· ἔπειτα ἐγύρισε στὴν Εὐρύκλεια καὶ τῆς λέγει:

« Κάμε μου τὴ χάρη, καλὴ μου Εὐρύκλεια, καὶ πλύνε τὰ πόδια τοῦ ξένου μας, ποὺ φαίνεται συνομήλικος μὲ τὸν κύριό σου, τὸν Ὀδυσσεά. Ἴσως καὶ τοῦ ἀνδρός μου τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια νὰ εἶναι τώρα, σὰν κι αὐτοῦ. Γιατὶ οἱ δυστυχίες καὶ τὰ βάσανα γερνοῦν γρήγορα κι ἀδυνατίζουν τοὺς ἀνθρώπους ».¹

2. Ἡ Εὐρύκλεια, μόλις ἄκουσε τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου της, ἐσυγκινήθηκε. Ἐσκέπασε τὸ πρόσωπό της μὲ τὰ χέρια κι ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ λέγῃ: « Ἄλιμονο σὲ μένα τὴν κακομοίρα, ποὺ τὸν ἐβύζαξα καὶ τὸν ἐμεγάλωσα, νὰ μὴν μπορῶ τώρα ἐκεῖ, ποὺ βρίσκεται, νὰ τὸν βοηθήσω σὲ τίποτε! Οἱ θεοί, φαίνεται, ἐξέχασαν τίς μεγάλες θυσίες, ποὺ τοὺς ἐπρόσφερε. Δὲν τὸν ἄφησαν νὰ γεράσῃ στὸ σπίτι καὶ νὰ ἰδῇ μεγάλο τὸ παιδί του, ὅπως ἐπαρακαλοῦσε. Ἄχ! ποιός ξέρει, σὲ ποιοῦ σπίτι τώρα θὰ τὸν βρίζουν καὶ θὰ τὸν περιπαίζουν οἱ κακὲς ὑπηρέτριες, ὅπως ἐδῶ μέσα σήμερα τὸν ξένο μας αὐτὸν μερικὲς δικές μας προκομμένες! Γι' αὐτὸ δὲ θέλει νὰ τοῦ πλύνουν τὰ πόδια οἱ

1 = ὁ ποιητής, ὁ Ὀμηρος, λέγει:

οἱ ἴψαυοι τὴν καυότατι βοσσοὶ καταγρηάουκ
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς 360. L61

νέες. Ἐγὼ ὅμως μὲ ὅλα μου τὰ γεράματα θὰ σοῦ τὰ πλύνω, ξένε μου, γιατί σέ πονεῖ ἡ ψυχὴ μου. Μοιάζεις πολὺ τοῦ δυστυχισμένου τοῦ ἀφέντη μου. Πολλοὶ ἦλθαν ὡς τώρα στὸ παλάτι, μὰ κανέναν δὲν ἔμοιαζε τόσο μὲ τὸν Ὀδυσσεά, ὅσο τοῦ μοιάζεις ἐσύ, καὶ στὸ ἀνάστημα καὶ στὸ πρόσωπο καὶ σὲ ὅλα ».

—« Εἶναι ἀλήθεια αὐτό, πού λέγεις, καλὴ μου κυρούλα » ἀποκρίθηκεν ὁ Ὀδυσσεάς. « Ὅσοι ἔχουν ἰδῆ καὶ μένα καὶ τὸν Ὀδυσσεά, λέγουν, πὼς μοιάζομε πολὺ ».

Ἀφοῦ εἶπεν αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεάς, ἐτραβήχθηκε παράμερα, μακριὰ ἀπὸ τὴ βασίλισσα, κ' ἐγύρισε πρὸς τὸ σκοτάδι. Ἐφοβήθηκε, μήπως ἡ Εὐρύκλεια παρατηρήσῃ τὸ σημάδι τῆς πληγῆς, πού εἶχε στὸ πόδι, καὶ τὸν γνωρίσῃ καὶ ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς φωνάξῃ καὶ τὸ φανερώσῃ.

3. Ἡ γρηὰ ὑπηρέτρια, ἀφοῦ ἔφερον ὅσα ἐχρειάζοντο, ἄρχισε νὰ πλύνῃ τὰ πόδια τοῦ Ὀδυσσεά.

Μόλις όμως τὰ χέρια της ἔφθασαν στὸ σημάδι τῆς πληγῆς, ἀμέσως ἀναγνώρισε τὸν κύριό της καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴ συγκίνηση ἄφησε τὸ πόδι του καὶ ἔπεσε ἀπότομα. Ἡ λεκάνη ἀναποδογυρίσθηκε, κ' ἐχύθηκε ὅλο τὸ νερό.

Ἡ Εὐρύκλεια ἦτο ἔτοιμη νὰ φωνάξῃ. Ὁ Ὀδυσσεύς ὅμως τῆς ἔβαλε ἀμέσως τὸ χέρι στὸ στόμα καὶ τῆς εἶπε σιγανά : « Ἄν μὲ ἀγαπᾷς, μανούλα, μὴ βγάλης λέξη ἀπὸ τὸ στόμα σου! Ἄλλιῶς εἶμαι χαμένος. Δὲν πρέπει νὰ μάθῃ κανένας ἀκόμη, πὼς εἶμαι ἐδῶ μή-τε καὶ ἡ γυναίκα μου ἢ ἴδια ».

— « Ἐννοια σου, παιδί μου, μὴ φοβᾶσαι! Θὰ τὸ φυλάξω τὸ μυστικό, σὰν τὴν πέτρα. Καλῶς ὤρισες ὡστόσο! Καλῶς μᾶς ἤλθες! Καὶ ἄμποτε οἱ θεοὶ νὰ τὰ φέρουν ὅλα δεξιά! » εἶπε μὲ τρεμουλιαστὴ φωνὴ ἡ Εὐρύκλεια. Ὑστερα ἐσηκώθηκε γεμάτη χαρά, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, ἔφερεν ἄλλο νερὸ κι ἔπλυνε τὰ πόδια τοῦ κυρίου της.

Ὅταν ἐτελείωσε, ὁ Ὀδυσσεύς ἐπῆρε τὸ κάθισμά του καὶ ἤλθε κοντὰ στὴ βασίλισσα.

ΤΙ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΡΕΙΑ ΤΗΣ Η ΠΗΝΕΛΟΠΗ

1. Ἡ Πηνελόπη οὔτε εἶδε, οὔτε ἄκουσε τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά. Ἐκάθητο στὴ θέση της αὐτὴ τὴν ὥρα, βυθισμένη στοὺς στοχασμούς της.

Ὅταν εἶδε πάλι κοντὰ της τὸν Ὀδυσσεύα, τοῦ εἶπε:
« Ζένε μου, φαίνεσαι ἄνθρωπος κοσμογυρισμένος
Ὀδύσσει λ. Ἀναγν. Γ'. Δημοτ. Δ. Ἀνδρεάδης. Ἐκδ. Ζ ἀντ. 5.500 11

καί πιστεύω νά ξέρης ἀπό ὄνειρα. "Άκουσε λοιπόν ἓνα ὄνειρο, πού εἶδα σήμερα τὸ μεσημέρι καί μὲ ἀνησυχεῖ πολύ. Εἶδα τάχα, πὼς εἶχα στὴν αὐλή μου εἴκοσι χῆνες κι ὅλες μαζί ἔτρωγαν στὴν ἴδια σκάφη. "Εξαφνα ἓνας φοβερός ἀετὸς ἐπέταξεν ἀπὸ ψηλὰ καί γιὰ μιὰ στιγμή μὲ τὰ νύχια καί μὲ τὴ μύτη του τίς ἐκαταξέσχισεν ὅλες. "Υστερα ἐκτύπησε τίς πτεροῦγες του κ' ἐχάθηκεν ἀπὸ μπροστά μου. Τότε ἐγὼ ἄρχισα νὰ φωνάζω καί νὰ κλαίω γι' αὐτὸ τὸ κακό.

»"Εξαφνα ὅμως ξανάρχεται πάλι ὁ ἴδιος ἀετὸς καί μοῦ λέγει : «'Ησύχασε Πηνελόπη! ὅ,τι εἶδες δὲν εἶναι ὄνειρο, ἀλλὰ σημάδι τῶν θεῶν, πού θὰ γίνη πραγματικά. Οἱ χῆνες εἶναι οἱ μνηστῆρες καί ὁ ἀετὸς εἶμαι ἐγὼ, ὁ ἄνδρας σου, ὁ Ὀδυσσεάς, πού ἐγύρισα σήμερα στὸ σπίτι. "Ο,τι ἔπαθαν οἱ χῆνες ἀπὸ τὸν ἀετό, τὸ ἴδιο θὰ πάθουν καί οἱ μνηστῆρες ἀπὸ μένα ».

»Ἀπὸ τὴν ταραχὴ μου τότε ἐξύπνησα. Ἐσηκώθηκα ἀπὸ τὸ κρεβάτι κ' ἐκοίταξα ἀπὸ τὸ παράθυρο κάτω στὴν αὐλή. Εἶδα ὅλες τίς χῆνες μου νὰ τρώγουν στὴν ἴδια σκάφη, ὅπως καί πρωτύτερα ».

2. "Ο Ὀδυσσεάς εἶπε τότε στὴ γυναίκα του :

« Βασίλισσα, τὸ ὄνειρό σου εἶναι ὀλοφάνερο. "Επειτα σοῦ τὸ ἐξήγησε καί ὁ ἴδιος ὁ ἄνδρας σου. Οἱ μνηστῆρες πολὺ γρήγορα θὰ ἐξολοθρευθοῦν, καί κενεῖς ἀπ' αὐτοὺς δὲ θὰ ξεφύγη τὸ θάνατο ».

—«'Άχ, ξένε μου, ἂν ἦτο ἀληθινὸ αὐτό, πού λέγεις, τί δὲν θὰ ἔδινα! Τὰ ὄνειρα ὅμως δὲ βγαίνουν ὄλ' ἀληθινά. Τώρα ἔχω καί κάτι ἄλλο νὰ σοῦ εἰπῶ. Θέλω νὰ σοῦ ζητήσω μιὰ συμβουλή.

« Για νὰ ξεφορτωθῶ τοὺς μνηστῆρες, ἔχω στὸ νοῦ μου νὰ τοὺς βάλω ἐν' ἀγώνισμα, ποὺ ἄρεσε ἄλλοτε πολὺ στὸν Ὀδυσσεά. Ἔστηνε στὴ σειρά δώδεκα τσεκούρια χωρὶς τὰ στυλιάρια των. Ἔστέκετο ἔπειτα μακριά, ἐτέντωνε τὸ τόξο, ἐσημάδευε κ' ἐκατόρθωνε νὰ περνᾷ τὴ σαίτα μέσ' ἀπὸ τὶς δώδεκα τρυῖπες των. Αὐτὸ τὸ ἀγώνισμα ἀποφάσισα νὰ βάλω αὔριο στοὺς μνηστῆρες καὶ νὰ τοὺς εἰπῶ : « Ὅποιος ἀπὸ σᾶς μπορέση κοῖ τεντώση τὸ μεγάλο τόξο τοῦ ἀνδρός μου καὶ περάση τὴ σαίτα κι ἀπὸ τὶς δώδεκα τρυῖπες τῶν τσεκουριῶν, αὐτὸς θὰ γίνῃ ἀνδρας μου.

» Ἄν πάλι δὲν μπορέση κανεὶς, τότε νὰ φύγετε ὅλοι σας ἀπὸ τὸ σπίτι μου καὶ νὰ μ' ἀφήσετε ἡσυχη, νὰ κλαίω τὸν ἀνδρα μου. Γιατὶ ἐγὼ δὲ λογαριάζω νὰ πάρω ἀνδρα μου κατώτερο ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεά ». Ἔτσι μοῦ φαίνεται, πὼς θὰ ἡσυχάσω ἀπ' ὅλους αὐτοὺς μιὰ γιὰ πάντα. Γιατὶ εἶμαι βέβαιη, πὼς κονεὶς των δὲ θὰ μπορέση, μήτε νὰ τεντώση τὸ μεγάλο τόξο τοῦ Ὀδυσσεά μου. Ποιὰ εἶναι ἡ γνώμη σου γιὰ τὴν ἀπόφασή μου αὕτη ; »

3. — « Πολὺ καλὰ τὸ ἐστοχάσθηκες, βασίλισσά μου » ἀποκρίθηκεν ὁ Ὀδυσσεάς με χαρὰ γιὰ τὴν ἐξυπνη ιδέα τῆς γυναίκας του. « Χωρὶς ἄλλο αὔριο νὰ τὸ κάμῃς. Πιστεῦω ὅμως, πὼς ὁ ἀνδρας σου θὰ εἶναι ἐδῶ, πρὶν ἀκόμη ἀρχίσουν νὰ δοκιμάζουν τὸ τόξο του οἱ μνηστῆρες ».

— « Νὰ ἤξερες, ξένε μου, πόσο μὲ εὐχαριστοῦν τὰ λόγια σου. Ὡς τὸ πρῶτὸ μὲ χαρὰ θὰ ἔμενα ἀγρυπνη, γιὰ νὰ σὲ ἀκούω. Πρέπει ὅμως καὶ σὺ νὰ κοιμηθῆς,

γιατί φαίνεσαι πολύ κουρασμένος. Καληνύκτα σου, ξένε μου!»

Αὐτὰ εἶπεν ἡ Πηνελόπη καὶ ἀνέβηκεν ἀμέσως μετὶς τὶς δοῦλες στὸ ὑπνοδωμάτιό της.

ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ ΠΙΣΤΟΣ ΔΟΥΛΟΣ.

1. Ὁ Ὀδυσσεύς, ἀφοῦ ἐκαλονύκτισε τὴ γυναῖκα του, ἐπλάγιασε κοντὰ στὸ τζάκι ἐπάνω σὲ μαλακὴ προβιά, ποῦ τοῦ ἔστρωσεν ἡ Εὐρύκλεια.

Ἦτο πολὺ συγκινημένος γιὰ ὅ,τι εἶδε καὶ ἄκουσε πρωτύτερα.

Γι' αὐτὸ δὲν ἤμποροῦσε νὰ τὸν πάρῃ ὁ ὕπνος. Ἐπειτα ἄρχισε νὰ συλλογίζεται κι αὐτός, μὲ ποιὸν τρόπο θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἐξολοθρέψῃ τοὺς μνηστῆρες, χωρὶς μῆτε αὐτὸς μῆτε ὁ γιὸς του νὰ κακοπάθουν. Στὰ τελευταῖα ὕστερ' ἀπὸ πολλὴ ὥρ' ἀποκοιμήθηκε.

Ὅταν τὸ πρῶτὸ ἐξύπνησε κ' ἐβγῆκε ἀπὸ τὴν τραπεζαρία, ἄκουσε τὸν Τηλέμαχο νὰ προστάξῃ τὶς δοῦλες νὰ συγυρῖσουν γρήγορα τὰ δωμάτια καὶ νὰ κάμουν ὅλες τὶς ἄλλες δουλειές των.

Κοντὰ στὰ ἄλλα τὸν ἄκουσε νὰ λέγῃ κι αὐτό: «Καμμιά ἀπὸ σᾶς δὲ θέλω νὰ ἐνοχλήσῃ τὸν ξένο μας ἄλλιῶς θὰ λογαριαστῆ μαζί μου».

2. Ἀμέσως ἐκεῖνες ἄρχισαν τὴ δουλειά. Ἄλλες ἐσάρωναν τὴν τραπεζαρία, τοὺς διαδρόμους καὶ τὰ ἄλλα δωμάτια τοῦ παλατιοῦ. Ἄλλες ἐξεσκόνιζαν καὶ ὕστερα ἐσκέπαζαν τὰ καθίσματα μὲ ὠραῖα ὑφάσματα. Ἄλλες ἐκαθάριζαν τὰ λαγῆνια, τὰ ποτήρια καὶ

τά πιάτα, κι άλλες ἐπήγαιναν στή βρύση κ' ἐκουβαλοῦσαν νερό. Ἄλλες πάλι κάτω στοὺς ὑπόγειο ἀλεθάν στοὺς χερόμυλο σιτάρι καὶ ἄλλες ἐζύμωναν μέσα σὲ μεγάλα σκαφίδια.

Ὅλες ἔκαναν γρήγορα τὶς δουλειές των, γιὰ νὰ προφθάσουν, πρὶν ἀρχίσουν νὰ μαζεύωνται στοὺς παλάτι οἱ μνηστῆρες.

3. Σὲ λίγο ἔφθασε καὶ ὁ Εὐμαιο μ' ἓναν καλοθρεμμένο χοῖρο. Ὅταν εἶδε τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἐχαίρετισε μὲ ἀγάπη καὶ σεβασμό.

Λίγο ὕστερ' ἀπὸ τὸν Εὐμαιο ἦλθε καὶ ὁ Μελάνθιος. Αὐτὸς ὅμως, μόλις ἐπῆρε τὸ μάτι του τὸν Ὀδυσσεά, ἀντὶ νὰ τὸν καλομερίση, τοῦ λέγει: «Ἀκόμη ἐδῶ εἶσαι, ψωμοζήτη; Δὲν ἔχεις σκοπὸ νὰ μᾶς ἀφήσης ἤσυχους; Φαίνεται, θέλεις νὰ φάγης ξύλο πρῶτα κ' ὕστερα νὰ φύγης! Μαγειρεύουν κι ἄλλοῦ. Δὲν πηγαίνεις νὰ ζητιανέψης καὶ παραπέρα;»

Ὁ Ὀδυσσεύς δὲν τοῦ ἔδωσε ἀπάντηση· ἐκίνησε μονάχα τὸ κεφάλι καὶ τὸν ἀγριοκοίταξε.

4. Δὲν ἐπέρασε πολλή ὥρα καὶ νά! φθάνει ἀπὸ τὴν ἔσοχη καὶ ὁ γελαδάρης ὁ Φιλοίτιος μ' ἓνα χρο- νιάρικο σαμάλι.

Μόλις εἶδε κι αὐτὸς τὸν Ὀδυσσεύα μὲ τὰ κουρε- λιασμένα ροῦχα, ἐρώτησε τὸν Εὐμαιο ; « Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ ξένος, Εὐμαιο; Λυποῦμαι τὸ κατάντημά του, γιατί δὲ μοιάζει γιὰ ζητιάνος. Ἡ θωριά καὶ ἡ κορ- μοστασιά του εἶναι ἀρχοντική ».

Αὐτὰ εἶπε καί, χωρὶς νὰ περιμένη ἀπάντηση ἀπὸ τὸν Εὐμαιο, ἔρχεται κοντὰ στὸν Ὀδυσσεύα· τὸν κα- λημερίζει καὶ τοῦ λέγει :

« Καλῶς ὤρισες, ξένε! Πολὺ λυποῦμαι, πού σε βλέπω δυστυχισμένο. Κάμε ὅμως ὑπομονή, γιατί σ' αὐτὸν τὸν κόσμο δὲ βρίσκεται ἄνθρωπος χωρὶς βάσανα. Ὄταν σε εἶδα, μοῦ ἤλθε στὸ νοῦ ὁ καλὸς μου ἀφέντης, ὁ δυστυχισμένος Ὀδυσσεύς, πού τόσα χρό- νια τώρα βασανίζεται στὰ ξένα, γιατί τοῦ μοιά- ζεις πολὺ. Καὶ ἐκεῖνος πιστεύω νὰ γυρίζη ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἔτσι κουρελιασμένος, ἂν δὲν ἐπέθανε. Δὲν ξέρεις, πόσο καλὸς ἄνθρωπος ἦτο καὶ σ' ἐμένα καὶ στοὺς ἄλλους ὑπηρέτες. Ἐμένα μὲ εἶχε διορίσει πρῶτο γελαδάρη στὰ βώδια καὶ στὶς ἀγελάδες του. Ἀπὸ τότε τὰ φυ- λάγω, σὰν τὰ μάτια μου, κ' ἐκεῖνα πληθαίνουν χρόνο μὲ τὸ χρόνο. Τί ὠφελεῖ ὅμως! Εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ φέρνω κάθε μέρα τὸ καλύτερο, γιὰ νὰ τὸ τρώγουν οἱ ἀδιάντροποι μνηστῆρες. Ἐχω ὅμως ἐλπίδα στοὺς

θεοίς, πώς ὁ κύριός μου θὰ ξαναγυρίση μιὰ μέρα καὶ θὰ διώξη ἀπὸ τὸ παλάτι του ὅλους αὐτούς ».

Ὁ Ὀδυσσεὺς εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ δούλου του καὶ τοῦ εἶπε :

«Μοῦ φαίνεσαι καλὸς καὶ γνωστικός ἄνθρωπος, παλληκάρι μου, καὶ γι' αὐτὸ δὲ δυσκολεύομαι νὰ σοῦ εἰπῶ, πὼς ὁ Ὀδυσσεὺς, ὁ κύριός σου, θὰ γυρίση στὴν πατρίδα του δίχως ἄλλο. Τότε θὰ ἰδῆς, πὼς θὰ τοὺς συγυρίση αὐτοὺς τοὺς καλοὺς σου μνηστῆρες ».

—«Μακάρι νὰ ἐγίνετο ὁ λόγος σου, ξένε μου, καὶ τότε θὰ ἔβλεπες, πόσο ἀξίζουν αὐτὰ τὰ χέρια μου!» ἀποκρίθηκεν ὁ Φιλοίτιος.

Ο ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΦΟΒΕΡΙΖΕΙ

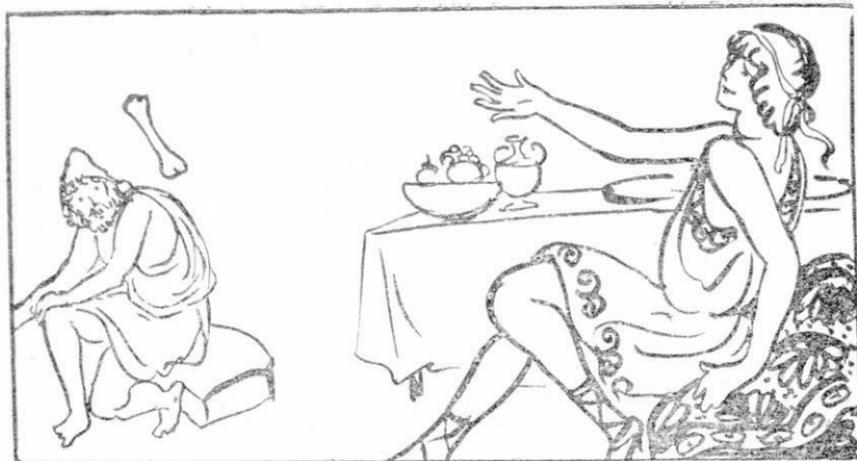
1. Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐμιλοῦσε μὲ τὸ Φιλοίτιο, ἄρχισαν νὰ συνάζωνται οἱ μνηστῆρες στὸ παλάτι.

Σὲ λίγο ἐγέμισεν ὅλη ἡ μεγάλη τραπεζαρία καὶ ἄρχισαν νὰ ἐτοιμάζωνται τὰ τραπέζια. Ὅταν ἐψήθησαν τὰ κρέατα, οἱ τρεῖς βοσκοὶ μαζί μὲ τὶς ὑπηρέτριες ἐμοίρασαν τὰ φαγητὰ καὶ τὰ ψωμικὰ καὶ ἄρχισε τὸ φαγοπότι.

Στὸ ἴδιο δωμάτιο ἔτρωγε καὶ ὁ Τηλέμαχος. Τότε ἔρχεται καὶ ὁ πατέρας του καὶ κάθεται στὸ κατώφλι τῆς τραπεζαρίας.

Μόλις τὸν εἶδε ὁ Τηλέμαχος, τοῦ ἐπρόσφερε κρέας καὶ ψωμί καὶ τοῦ ἐφώνησε :

«Κάθισε αὐτοῦ, ξένε, καὶ τρῶγε καὶ πῖνε ἄφοβα. Κανέναν δὲ θ' ἀφήσω νὰ σὲ πειράξη σήμερα. Τὸ

σπίτι αυτό είναι τοῦ πατέρα μου, κ' ἐκεῖνος τὸ ἄφησε σ' ἐμένα. Κάθε ξένος, ποῦ ἔρχεται, εἶναι δικός μου ἄνθρωπος ».

Οἱ μνηστῆρες ἐδάγκασαν τὰ χεῖλη των κ' ἐξαφνίσθησαν, ὅταν ἄκουσαν τὸν Τηλέμαχο νὰ μιλή μὲ τέτοιο θάρρος.

2. Τότε ὁ Κτήσιππος, ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀδιάντροπους μνηστῆρες, γιὰ νὰ προσβάλῃ τὸν Τηλέμαχο, λέγει περιπαικτικά: « Βλέπω, πὼς ὁ ξένος τοῦ Τηλέμαχου δὲν ἐπῆρε μερίδιο, ὅσο τοῦ ἔπρεπε. Γι' τοῦτο θὰ τοῦ προσφέρω ἐγὼ ἓνα κομμάτι ». Καί, λέγοντας αὐτά, ἀρπάζει ἓνα χονδρὸ κόκκαλο ἀπὸ βωδινὸ πόδι καὶ τὸ πετᾷ μὲ δύναμη στὸν Ὀδυσσεά. Ἐκεῖνος ὅμως ἐπρόφθασε κ' ἐτραβήχθηκε· ἔτσι τὸ κόκκαλο ἐκτύπησε στὸν τοῖχο.

Ὁ Τηλέμαχος ὅταν εἶδεν αὐτό, ἐθύμωσε καὶ εἶπε μὲ δυνατὴ καὶ ἀγριεμένη φωνή: « Εἶσαι πολὺ τυχερός, Κτήσιππε, γιατί δὲν ἐκτύπησες τὸ δυστυχισμέ-

νο τὸν ξένο μου. Ἀλλιῶς θὰ ἐτρυποῦσα πέρα πέρα τὸ στῆθος σου μὲ τὸ κοντάρι μου. Κι ὁ πατέρας σου, ἀντὶ νὰ φροντίζη γιὰ τὸ γάμο, θὰ ἐφρόντιζε σήμερα γιὰ τὴν κηδεῖα σου».

Η ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΣΤΟΥΣ ΜΝΗΣΤΗΡΕΣ ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΑΓΩΝΙΣΜΑ (641-103)

1. Ἐκείνη τὴ στιγμή ἐπρόβαλε στὴ θύρα τῆς τραπεζαρίας ἡ βασίλισσα Πηνελόπη, ὅμοια μὲ θεὰ στὸ πρόσωπο, στὴν κορμοστασιὰ καὶ στὴ χάρη.

Τὴν ἐσυνόδευαν δυὸ ὑπηρέτριες. Ἡ μιὰ ἐκρατοῦσε στὰ χέρια τῆς μεγάλο τόξο καὶ ἡ ἄλλη μιὰ θήκη γεμάτη σαΐτες.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπαρამέρισε πρόθυμα, μὰ καὶ μὲ καρδιοκτύπι ἀπὸ τὸ κατώφλι, γιὰ νὰ περάσῃ ἡ γυναίκα του.

Ἐκείνη, μόλις ἐπάτησε στὸ κατώφλι, ἀμέσως κα-

τέβασε τὸν πέπλο της, ἐπροχώρησε λίγο παραμέσα καὶ ὕστερα ἐστάθηκε. Ἐσήκωσε τὸ κεφάλι κ' ἐκοίταξε περήφανα ὅλους τοὺς μνηστῆρες.

Στὴ στιγμή ἐκεῖνοι ἐσταμάτησαν τὶς ὀμιλίες καὶ τὸ φαγὶ καί, ξαφνισμένοι ὅλοι, τὴν ἐκοίταζαν στὰ μάτια.

Τότε ἡ Πηνελόπη λέγει μὲ δυνατὴ φωνή :

« Ἀκοῦστε, τί θὰ σᾶς εἰπῶ, μνηστῆρες! Ἐχετε τόσα χρόνια, τώρα, ὅπου μαζεύεσθε ἐδῶ στὸ σπίτι μου καὶ τρώγετε καὶ πίνετε ὅλη τὴν ἡμέρα, γιὰ νὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ πανδρευθῶ ἕναν ἀπὸ σᾶς. Ζέρετε καλὰ ὅλοι σας, πῶς αὐτό, ποὺ κάνετε, μὲ στενοχωρεῖ πολὺ. Καταστρέφετε τὴν παρουσία τοῦ γιοῦ μου, καὶ ἐκεῖνος ἐξαιτίας μου ὑποφέρει πολὺ.

» Γιὰ νὰ λείπουν ὅλ' αὐτὰ καὶ νὰ ἡσυχάσῃ ὁ καθένας, ἀποφάσισα πιά καὶ ἐγὼ νὰ πανδρευθῶ ἕναν ἀπὸ σᾶς, τὸν πιὸ ἄξιο. Θέλω ὅμως ὁ νέος ἄνδρας μου νὰ μὴν εἶναι κατώτερος ἀπὸ τὸν πρῶτο, τὸν ξακουσμένο Ὀδυσσεά. Ἐκεῖνος πολὺ εὐκόλα ἐτέντωνε αὐτὸ τὸ τόξο κ' ἐπερνοῦσε τὴ σαίτα ἀπὸ τὶς τρυῖπες δώδεκα τσεκουριῶν.

» Ὅποιος λοιπὸν ἀπὸ σᾶς θέλει νὰ μὲ πανδρευθῆ, ἄς προσπαθήσῃ νὰ τεντώσῃ αὐτὸ τὸ τόξο καὶ νὰ περάσῃ τὴ σαίτα ἀπὸ τὶς τρυῖπες τῶν δώδεκα τσεκουριῶν, ποὺ θὰ στήσω. Ἄν τὸ κατορθώσῃ, σᾶς δίνω τὸ λόγῳ μου, πῶς θὰ γίνω γυναῖκα του. Ἄν ὅμως κανεὶς δὲν μπορέσῃ νὰ τὸ κάμῃ, θὰ εἰπῆ, πῶς δὲν ἀξίζετε νὰ πανδρευθῆτε τὴ γυναῖκα τοῦ Ὀδυσσεά.

καὶ τότε νὰ φύγετε ἀπ' ἐδῶ καὶ ν' ἀφήσετε ἤσυχο τὸ σπίτι μου.

»Ἐμπρὸς λοιπόν! Πάρετε αὐτὸ τὸ τόξο καὶ τὶς σαίτες, στήσετε τὰ τσεκούρια καὶ δοκιμάσετε! ».

2. Αὐτὰ εἶπεν ἡ βασίλισσα· καὶ οἱ μνηστῆρες ἐδέχθησαν μὲ πολλὴ εὐχαρίστηση τὸ ἀγώνισμα, πού τοὺς ἔβαλε. Σὲ λίγο εἶχαν στήσει στὴ σειρά τὰ δώδεκα τσεκούρια κι ἄρχισαν νὰ δοκιμάζουν.

Ἐπαιρναν, ἕνας ἕνας, τὸ μεγάλο τόξο στὰ χέρια κ' ἐπροσπαθοῦσαν μὲ ὅλη τὴ δύναμή των νὰ τεντώσουν τὴ χορδὴ του. Τοῦ κάκου ὅμως! Τὰ χέρια των, ἀδύναμ' ἀπὸ τὸ καθημερινὸ μεθύσι καὶ τὴν ἀδιάκοπη διασκέδαση, ἐκουράζοντο εὐκολά.¹ Ὑστερ' ἀπὸ λίγες δοκιμές, ἕνας ἕνας ἄφηναν τὸ τόξο καὶ ἀποτραβιόντο στὴ θέση των ντροπιασμένοι.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔβλεπεν ὅλ' αὐτὰ ἀπὸ τὸ κατώφλι, πού ἐκάθητο, ἐκινουῦσε τὸ κεφάλι καὶ μὲ πικρὸ χαμόγελο ἔλεγε μέσα του : « Τοῦ κάκου προσπαθεῖτε! Τὰ χέρια σας δὲν εἶναι γιὰ τέτοιους ἀνδρίκειους ἀγῶνες, παρὰ μονάχα γιὰ νὰ πετοῦν κόκκαλα στοὺς ζητιάνους. Ἀθλιοι, θὰ ἰδῆτε σὲ λίγο, πὶ σᾶς περιμένει! ».

3. Δυὸ ἀκόμη εἶχαν μείνει ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες, πού δὲν εἶχαν δοκιμάσει, ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος, οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ πιὸ χεροδύναμοι ἀπ' ὅλους.

Ὅταν ἐτελείωσαν οἱ ἄλλοι, ἐσηκώθηκαν κι αὐτοὶ νὰ δοκιμάσουν. Τὴ στιγμὴ κείνη ἐβγήκαν ἀπὸ τὴν τραπεζαρία ὁ Φιλοίτιος καὶ ὁ Εὐμαιος, γιὰ νὰ φέρουν κι ἄλλο κρασί.

1 = Διότι τὸν μῦθον δυνάμει ὅχι τὸ ἀφῆσαν φανερῶς εἰς τὰ ἡ-εὐχαρία.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΦΑΝΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΦΙΛΟΙΤΙΟ

«Όταν ὁ Ὀδυσσεύς εἶδε τοὺς δυὸ βοσκούς νὰ βγαίνουν ἔξω ἀπὸ τὴν τραπεζαρία, τοὺς ἀκολούθησε. Ἦλθε κοντά των καὶ τοὺς ἐρώτησε σιγά: «Πέστε μου, ἀδελφια, τί θὰ ἐκάνατε, ἂν αὐτὴ τῆ στιγμὴ ἦρχετο ὁ κύριός σας ὁ Ὀδυσσεύς; Ἐκεῖνον ἢ τοὺς μνηστῆρες θὰ ἐβοηθούσατε;»

—«Ἄχ! ἄς ἦρχετο ὁ κύριός μας καὶ τότε θὰ ἔβλεπες, τί θὰ ἠμποροῦσα νὰ κάμω ἐγὼ γι' αὐτόν» ἀποκρίθηκεν ὁ Φιλοίτιος μὲ ἀπόφαση καὶ μὲ θάρρος.

Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐγύρισε καὶ εἶπε γρήγορα στὸν Εὐμαιο: «Πές, Εὐμαιο, στὸ σύντροφό σου, ἂν ἦλθεν ὁ ἀφέντης σας ἢ ὄχι!»

Ὁ Εὐμαιοὺς δὲν ἤθελε περισσότερα. Ἐσκυφεν ἀμέσως καὶ κάτι εἶπε σιγὰ στὸ αὐτὸ τοῦ Φιλοίτιου:

«Ἄ!» ἔκαμε καὶ ἀνατινάχθηκεν ὁ Φιλοίτιος, ξαφνισμένος καὶ κοιτάζοντας τὸν Ὀδυσσεύα. «Πρέπει νὰ πιστέψω αὐτό, πὺ ἀκουσαν τ' αὐτιά μου;»

«Νὰ τὸ πιστέψης, Φιλοίτιε» ἀποκρίθηκεν ὁ Ὀδυσσεύς. «Κοίταξέ με καλά! δὲ μὲ γνωρίζεις; Μὰ καὶ πῶς νὰ μὲ γνωρίσης; τόσα χρόνια εἶμαι μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους μου κι ἔχω ἀλλάξει.

»Ἐπειτα φορῶ κι αὐτὰ τὰ κουρέλια. Κοίταξε ὁμως τὸ σημάδι αὐτό, πὺ μοῦ ἔκαμεν ὁ ἀγριόχοιρος ἄλλοτε στὸ κυνήγι, καὶ θὰ μὲ πιστέψης». Καί, ρίχνοντας μιὰ ματιὰ γύρω του, ἀνασήκωσε λίγο τὸ ροῦχο κ' ἔδειξε τὸ σημάδι τῆς πληγῆς του.

«Ἄ! ἐσὺ εἶσαι, καλέ μου ἀφέντη! ἐσὺ εἶναι ὁ κύρι-

ός μου. Ναί, τώρα σέ γνωρίζω. Ἀπό τήν πρώτη στιγμή, πού σέ εἶδα, δέν ἐγελάσθηκα· δέ μοῦ ἐφάνηκες γιά ζητιάνος » ἔλεγεν ὁ Φιλοίτιος, δακρυσμένος κ' ἔτοιμος νά χυθῆ ἐπάνω στόν Ὀδυσσεά καί νά τόν φιλήση.

Ἐκεῖνος ὅμως τόν ἐμπόδισε καί τοῦ εἶπε σιγά : « Φθάνουν τὰ δάκρυα, Φιλοίτιε· τώρα ἔχομε ἄλλα νά κάμωμε, πιό σπουδαῖα. Βλέπω, πώς μονάχα ἐσεῖς οἱ δύο ἀπ' ὄλους τοὺς δούλους μοῦ ἐμείνατε πιστοί. Ἄν μὲ βοηθήσῃ ὁ Θεός καί τιμωρήσω τοὺς μνηστῆρες, θά ἰδῆτε, πόσο εὐτυχισμένους θά κάμω καί τοὺς δύο σας. Ἀκούσατε ὅμως τώρα, τί πρέπει νά γίνῃ! Θά ἐμβοῦμε πρῶτα στήν τραπεζαρία, ἐγὼ μπροστὰ καί σεῖς ὕστερ' ἀπὸ λίγο. Ἀφοῦ ἐμβοῦμε καί καθίσωμε, ἐγὼ θά ζητήσω τὸ τόξο ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες, νά δοκιμάσω τάχα τὴ δύναμή μου. Οἱ μνηστῆρες φυσικὰ θά θυμώσουν καί θ' ἀρχίσουν ἴσως νά με βρίζουν· μπορεῖ ἀκόμη νά θελήσουν καί νά με κτυπήσουν. Ἐσὺ τότε, Εὐμαιε, ἐπάνω στήν ταραχή, πάρε μὲ τρόπο τὸ τόξο καί φέρε το σ' ἐμένα. Ὑστερα τρέξε στήν Εὐρύκλεια καί εἶπέ της ἀπὸ μέρος μου, νά παραγγεῖλῃ στίς δοῦλες νά κλείσουν καλὰ ὅλες τίς θύρες τοῦ παλατιοῦ. Ἐπειτα νά κλειστοῦν κι αὐτὲς σ' ἓνα δωμάτιο καί νά μὴ βγοῦν ἔξω ὅ,τι καί ἂν ἀκούσουν. Ἐσὺ, Φιλοίτιε, νά κλείσης καλὰ τὴν ἐξώθυρα μὲ τὴν κλειδαριά καί μὲ τὸ σύρτη ».

Αὐτὰ τοὺς εἶπε ὁ Ὀδυσσεάς κι ἀμέσως ἐπῆγε καί κάθισε στῆ θέση του. Σὲ λίγο ἐμβῆκαν στήν τραπεζαρία καί οἱ βοσκοὶ του.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΑΤΟΡΘΩΝΕΙ Ο,ΤΙ ΔΕΝ ΚΑΤΟΡΘΩΝΟΥΝ ΟΙ ΜΝΗΣΤΗΡΕΣ

1. Ἐκείνη τῆ στιγμῇ ἐδοκίμαζαν τὸ τόξο ὁ Ἄντινοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος.

Ἔοιχε νὰ τὸ τευτώσῃ. Μὰ οὔτε κι αὐτοὶ ἠμπόρεσαν, ἂν κι ἔβαλαν ὅλα τῶν τὰ δυνατὰ.

Ἐπαράτησαν τότε τὸ τόξο κ' ἐκάθισαν στὴ θέση τῶν· καὶ ὁ Εὐρύμαχος καταστενοχωρεμένος ἐφώνησε: « Ντροπὴ μας, νὰ εἴμαστε τόσο κατώτεροι στὴ δύναμη ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεύα! Τί θὰ εἰπῆ γιὰ μᾶς ὁ κόσμος ; »

Ὁ Ἄντινοος ὅμως, χωρὶς νὰ ντραπῆ διόλου, ἐπρόσταξε νὰ τοῦ γεμίσουν τὸ ποτήρι μὲ κρασί· τὸ ἄδειασε κ' ὕστερα εἶπε γελώντας: « Ἄν δὲν ἠμπορέσαμε σήμερα, θὰ μπορέσωμε αὔριο· τί μ' αὐτό; Ἔχομε καιρό ».

2. Ἡ Πηνελόπη ὅλη αὐτὴ τὴν ὥρα ἐστέκετο ὀρθια στὴ μέση τῆς τραπεζαρίας κ' ἐκοίταζε μὲ καρδιοκτύπι τὸν ἄγωνά. Ὄταν εἶδε, πὼς κανεὶς ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες δὲν ἠμπόρεσε νὰ τευτώσῃ τὸ τόξο, ἐτοιμάσθηκε νὰ μιλήσῃ καὶ νὰ τοὺς εἰπῆ νὰ φύγουν.

Ἐκείνη τῆ στιγμῇ ἀκούει ἔξαφνα τὸ ζητιάνο νὰ φωνάζῃ : « Δῶστε καὶ σ' ἐμένα, μνηστῆρες, τὸ τόξο, νὰ δοκιμάσω κ' ἐγὼ τὴ δύναμή μου καὶ νὰ ἰδῶ, ἂν μοῦ ἔμεινε ἀκόμη τίποτε ἀπ' αὐτὴν, ἢ μοῦ ἔφυγεν ὅλη ἀπὸ τὰ πολλὰ βάσανά μου! »

Οἱ μνηστῆρες, ὅταν ἄκουσαν τὰ λόγια αὐτά, ἐ-

θύμωσαν κι ἄρχισαν νὰ φωνάζουν καὶ νὰ βρίζουν τὸν Ὀδυσσεά :

« Ἐτρελλάθηκες, παλιοζητιάνε! » τοῦ ἐφώνησεν ὁ Ἄντινοος. « Ἐσύ, ἕνας γέρος, νὰ παραβγῆς μ' ἐμᾶς τὰ παλληκάρια; Μήπως ἐμέθυσες κ' ἔχασες τὰ λογικά σου καὶ θέλεις νὰ μᾶς κάμης τὸν παλληκαρά; Κάθισε αὐτοῦ στὴ θέση σου, κοίταξε νὰ χορτάσης καὶ σῶπαινε, νὰ μὴ σέ βρῆ κανένα κακὸ μεγάλο ἀπὸ τὴν αὐθάδειά σου ».

Τότε ἡ Πηνελόπη λέγει μὲ αὐστηρὴ φωνή :

« Ντροπὴ σου, Ἄντινοε, νὰ μιλῆς ἔτσι καὶ νὰ φοβερίζης τοὺς ξένους τοῦ σπιτιοῦ μου! Ἐφοβήθηκες τάχα, μήπως ὁ ζητιάνος αὐτὸς τεντώσῃ τὸ τόξο καὶ κερδίσῃ τὸ ἀγώνισμα, καὶ ὕστερα ζητήσῃ νὰ μὲ πανδρευθῆ; Βέβαια οὔτε αὐτός, οὔτε κανένας σας ἐσυλλογίσθηκε παρόμοιο πρᾶγμα ».

— « Δὲν εἴμαστε τόσο δὰ ἄμυαλοι, βασίλισσα, νὰ βάλωμε στὸ νοῦ μας τέτοιο πρᾶγμα » ἀποκρίθηκεν ὁ Εὐρύμαχος. « Τί θὰ εἶπῃ ὅμως ὁ κόσμος, ὅταν μάθῃ, πὼς ἐμεῖς, τὰ ἀρχοντόπουλα, παραβγαίνομε μὲ τοὺς ζητιάνους; »

— « Αὐτὸ τὸ τόξο εἶναι τοῦ πατέρα μου, δηλαδὴ δικό μου » ἐφώνησε τότε ὁ Τηλέμαχος. « καὶ μπορῶ νὰ τὸ κάμω ὅ,τι θέλω. Κανεὶς ἀπὸ σᾶς ἐδῶ ὅλους δὲν μπορεῖ νὰ μ' ἐμποδίσῃ, ἂν θέλω νὰ τὸ δώσω στὸν ξένο. Ἐσύ ὅμως, μητέρα, πήγαινε, σὲ παρακαλῶ, στὸ δωμάτιό σου καὶ κοίταξε τίς δουλειές σου, τὴ ρόκα καὶ τὸν ἀργαλειό. Ὅσο γιὰ τὸ τόξο, θὰ φροντίσω ἐγώ, πού εἶμαι ὁ νοικοκύρης ».

“Υστερα έδοκίμασε νά τεντώση τὸ τόξο.

Ἡ Πηνελόπη ἐξαφνίσθηκεν ἀπὸ τὰ λόγι' αὐτὰ τοῦ γιοῦ της· κ' εὐχαριστημένη γιὰ τὸ θάρρος του, ἐχαιρέτισε κι ἀνέβηκε στὸ ἀνώγι.

3. Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ὁ Εὐμαιος ἐπῆρε μὲ τρόπο τὸ τόξο καὶ τὴ θήκη μὲ τὶς σαΐτες, κ' ἔδοκίμασε νὰ τὰ φέρῃ στὸν Ὀδυσσεά. Οἱ μνηστῆρες ὅμως τὸν εἶδαν καὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν ὅλοι μαζί καὶ νὰ τὸν φοβερίζουν :

« Ποῦ τὸ πηγαίνεις τὸ τόξο, ἄθλιε χοιροβοσκέ; Ἐτρελλάθηκες; Καθὼς φαίνεται, γρήγορα οἱ σκύλλοι

Ὀδύσεια. Ἄναγν Γ' Δημοτ Δ. Ἀνδρεάδῃ. Ἐκδ Ζ ἀντ, 5.500 12

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

θὰ φάγουν τὶς σάρκες σου κοντὰ στὰ γουρούνια σου ».

Ὁ Εὐμαιὸς ἐφοβήθηκε κι ἄφησε τὸ τόξο πάλι καὶ τὴ θήκη μὲ τὶς σαΐτες. Ὁ Τηλέμαχος ὅμως ἐπετάχθηκεν ἀμέσως ἀπὸ τὴ θέση του καί, θυμωμένος φοβερά, τοῦ λέγει : « Δῶσε τὸ τόξο ἀμέσως στὸν ξένο, Εὐμαιε! Ἐμένα θ' ἀκούης καὶ κανέναν ἄλλο! »

Ὁ Εὐμαιὸς ἐπῆρεν ἀμέσως θάρρος. Ἄρπαξε γρήγορα τὸ τόξο καὶ τὴ θήκη καὶ τὰ ἔβαλε στὰ χέρια τοῦ Ὀδυσσεά. Ὑστερα ἐβγήκεν ἀπὸ τὴν τραπεζαρία καὶ εἶπε στὴν Εὐρύκλεια ὅ,τι τοῦ ἐπρόσταξεν ὁ κύριός του.

Τὴν ἴδια στιγμή ἐπετάχθηκε καὶ ὁ Φιλοίτιος στὴν αὐλὴ κ' ἔκλεισε καλὰ τὴν ἐξώθυρα· ἐνῶ ἡ Εὐρύκλεια, ἐμάζεψε κι ἔκλεισε ὅλες τὶς δοῦλες σ' ἓνα δωμάτιο τοῦ παλατιοῦ.

4. Ὁ Ὀδυσσεάς, μόλις ἐπῆρε στὰ χέρια τὸ τόξο, πρῶτα τὸ ἐκοίταξε παντοῦ μὲ πολλὴ προσοχή. Ὑστερα, ὅταν εἶδε, πῶς ἦτο σὲ καλὴ κατάσταση, ἐδοκίμασε νὰ τεντώσῃ τὴ χορδὴ μὲ τὸ δεξί του χέρι. Τὸ ἐκατόρθωσε χωρὶς πολλὴ δυσκολία. Ἐπειτα ἀρπάζει μιὰ σαΐτα, τὴ βάζει στὴ χορδὴ, σημαδεύει μιὰ στιγμή τὶς τρυῖπες τῶν τσεκουριῶν καὶ τὴ ρίχνει.

Ἡ σαΐτα ἐπέρασεν ὅλες τὶς τρυῖπες κ' ἐκαρφώθηκε στὸν ἀντικρινὸ τοῖχο.

Τότε ὁ Ὀδυσσεάς ἐσήκωσε περήφανα τὸ κεφάλι καὶ φώναξε : « Βλέπεις, Τηλέμαχε, πῶς ὁ ξένος σου δὲν σ' ἐντρόπιασε. Καὶ τὴ χορδὴ εὐκόλα ἐτέντωσε καὶ τὸ σημάδι ἐπέτυχε. Φαίνεται, πῶς βαστοῦν ἀκόμη τὰ χέρια του καὶ δὲν ταιριάζει νὰ τὸν περιπαίξουν

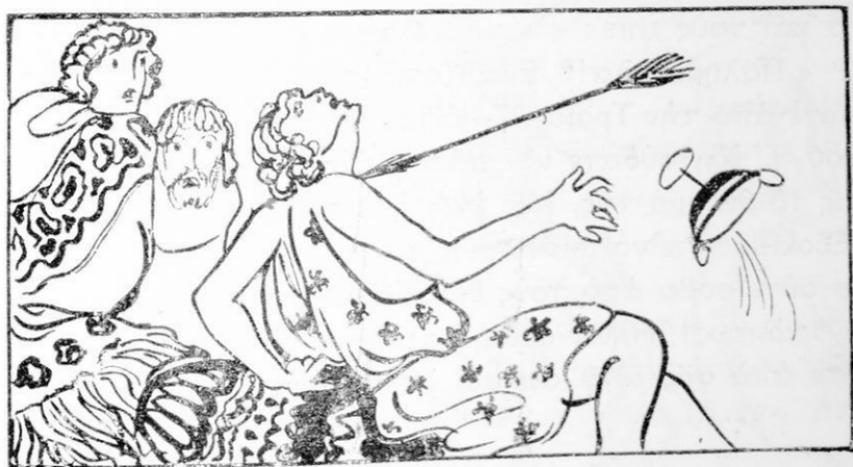
καὶ νὰ τὸν καταφρονοῦν αὐτὰ ἐδῶ τὰ παλληκάρια. Καιρὸς ὅμως εἶναι νὰ τελειώνωμε, ὅσο εἶναι ἀκόμη ἡμέρα ».

Αὐτὰ εἶπε κ' ἔγνεψε τοῦ γιοῦ του.

Στὴ στιγμή ἐκεῖνος ἐζώσθηκε τὸ σπαθί, ἐπῆρε στὸ χέρι τὸ κοντάρι κ' ἐστάθηκε κοντὰ στὸν πατέρα του. Ἀπὸ πίσω των ἦλθαν κι οἱ δυὸ πιστοὶ των δοῦλοι, ὁ Εὐμαιὸς καὶ ὁ Φιλοίτιος.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΦΑΝΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΜΝΗΣΤΗΡΕΣ

1. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἔβγαλε γρήγορα τὰ κουρελιασμένα του ροῦχα, ἄδειασε μπροστὰ του ἀπὸ τὴ θήκη τὶς σαίτες καί, κοιτάζοντας μὲ τρομερὴ ματιὰ τοὺς μνηστῆρες, ἐφώνησε : « Τὸ ἀγώνισμα, ποῦ ἔβαλεν ἡ βασίλισσα, τὸ ἔχω κερδίσει. Μοῦ μένει ὅμως καὶ ἄλλο ἓν' ἀκόμη ν' ἀποτελειώσω. Καὶ σ' αὐτὸ μακάρι νὰ μὲ βοηθήσουν οἱ θεοί, ὅπως καὶ στὸ πρῶτο ».

Ἄμέσως ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια σημαδεύει τὸν Ἀντίνοο, πετᾷ τὴ σαίτα καὶ τὸν πετυχαίνει στὴ μέση τοῦ λαιμοῦ τὴ στιγμή, ποὺ ἐκεῖνος ἦτο ἕτοιμος ν' ἀδειάση κι ἄλλο ποτήρι.

Τὸ ποτήρι ἔφυγεν ἀπὸ τὰ χέρια του, ἐνῶ τὸ αἷμα ἄρχισε νὰ τρέχη μὲ ὄρμη· ἐκεῖνος ἐξαπλώθηκε χάρμω νεκρὸς κι ἀναποδογύρισε μὲ τὸ πέσιμό του τὸ τραπέζι.

2. Ὅταν εἶδαν οἱ μνηστῆρες αὐτό, ἐπετάχθηκαν ἐπάνω παραγμένοι καὶ μὲ ἄγριες φωνές ἄρχισαν νὰ βρίζουν τὸν Ὀδυσσεά καὶ νὰ τὸν φοβερίζουν :

« Τί ἔκαμες αὐτοῦ, ἄθλιε ; Γιατί δὲν ἐπρόσεξες ; Ἐσκοτώσες τὸν καλύτερο νέο τῆς Ἰθάκης ! Ποῦ εἶχες τὸ νοῦ σου ; τώρα θὰ ἰδῆς τί ἔχεις νὰ πάθης. Τὰ ὄρνια θὰ φάγουν τὰ κρέατά σου ».

Αὐτὰ ἔλεγεν οἱ ἀνόητοι, γιατί ἐνόμιζαν, πῶς ὁ Ὀδυσσεάς ἐσκοτώσε τὸν Ἀντίνοο ἀπὸ ἀπροσεξία.

Ὁ Ὀδυσσεάς ὁμως τοὺς ἐξανακοίταξε ἀγριεμένα καὶ τοὺς εἶπε :

« Παληόσκυλα ! Ἐνομίζατε, πῶς δὲ θὰ ἐγύριζα ποτὲ ἀπὸ τὴν Τροία· κ' ἐκαταστρέφατε τὴν περιουσία μου κ' ἐζητούσατε νὰ πάρετε τὴ γυναῖκα μου, χωρὶς τὸ θέλημά της, ἐνῶ ἐγὼ ἤμουν ζωντανὸς ἀκόμη ! Ἐδοκιμάσατε νὰ σκοτώσετε τὸ γιό μου, καὶ δὲν εἶχατε οὔτε φόβο ἀπὸ τοὺς θεοὺς οὔτε ντροπὴ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ! Ἦλθεν ὁμως ἡ τελευταία σας ὥρα· κανέναν ἀπὸ σᾶς δὲ θ' ἀφήσω ζωντανό ».

ΟΙ ΜΝΗΣΤΗΡΕΣ ΕΖΟΛΟΘΡΕΥΟΝΤΑΙ

1. Φόβος και τρόμος έπιασε τούς μνηστήρες, όταν άκουσαν αυτά τά λόγια. Εύθυς ό καθένας των, άρχισε νά συλλογίζεται, πώς θα ήμπορούσε νά γλυτώση, κι έπαυσαν νά μιλοῦν και νά φωνάζουν.

Μονάχα ό Εύρύμαχος έδειξε κάποιο θάρρος. Έμίλησε στον Όδυσσέα και τον έπαρακάλεσε, νά τούς συχωρέση. Και ύποσχέθηκε, πώς αυτός και οί σύντροφοί του θα τον άποζημιώσουν για ό,τι κακό του είχαν κάμει ως τότε :

«Τά κακουργήματα, πού έγιναν έδω μέσα στο παλάτι μου, ζητοῦν έκδίκηση και τιμωρία » άποκρίθηκεν ό Όδυσσέας. «Μήν περιμένετε συχώρηση· διαλέξετε έν' από τά δυό : ή νά πολεμήσετε, σαν άνδρες, ή νά φύγετε, αν μπορέσετε ».

Όταν ό Εύρύμαχος άκουσε τή σκληρή αυτή άπόκριση του Όδυσσέα, έφώνησε στους άλλους μνη-

στῆρες : « Σύντροφοι, μὴ φοβηθῆτε! Ἄν καὶ βρεθῆκαμε μονάχα μὲ τὰ σπαθιά μας, μποροῦμε νὰ γλυτώσωμε· φθάνει νὰ μὴ δειλιάσωμε. Εἴμαστε πολλοὶ καὶ οἱ ἐχθροὶ μας δυὸ μονάχα. Ἄς τραβήξωμε τὰ σπαθιά κι ἄς χυθοῦμε ὅλοι μαζὶ κατεπάνω των ».

Αὐτὰ εἶπε κι ἔκαμεν αὐτὸς πρῶτος τὴν ἀρχὴ νὰ ὀρμήσῃ. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὅμως μιὰ σαίτα τοῦ Ὀδυσσέα ἐπέρασε τὸ στῆθος του καὶ τὸν ἐξάπλωσε νεκρὸ στὸ πάτωμα.

Ὅ,τι ἔκαμεν ὁ Εὐρύμαχος, ἠθέλησε νὰ τὸ κάμῃ κι ἄλλος ἓνας ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες. Ἐχύθηκε κι αὐτὸς μὲ ξεγυμνωμένο σπαθὶ καταπάνω στὸν Ὀδυσσέα καὶ στὸν Τηλέμαχο. Ὁ Τηλέμαχος ὅμως ἐπρόλαβε καὶ μὲ μιὰ κονταριά του τὸν ἀποτελείωσε.

2. Τότε γυρίζει καὶ λέγει στὸν πατέρα του :

« Μοῦ φαίνεται, πατέρα, πὼς πρέπει νὰ ὀπλισθοῦμε καλύτερα καὶ νὰ ὀπλίσωμε καὶ τοὺς δυὸ πιστοὺς μας ὑπηρέτες ».

—« Ἡ γνώμη σου εἶναι καλή, Τηλέμαχε. Τρέξε, λοιπὸν καὶ φέρε ἀπὸ τὴν ὀπλοθήκη ὅλα τὰ ὄπλα μου· ἀρμάτωσε καὶ τοὺς διὸ πιστοὺς μας ὑπηρέτες, γιατί οἱ σαίτες μου σὲ λίγο τελειώνουν ».

Ὁ Τηλέμαχος ἔτρεξεν ἀμέσως στὴν ὀπλοθήκη· καί, ἀφοῦ ἐδιάλεξε τέσσερεις καλὲς περικεφαλαῖες, τέσσερεις μεγάλες ἀσπίδες, ἀρκετὰ κοντάρια καὶ ἀρκετὲς σαίτες, τὰ ἔφερον ὅλα γρήγορα στὸν πατέρα του.

Πρῶτος ὀπλίσθηκεν ὁ Τηλέμαχος κ' ὕστερα οἱ δυὸ ὑπηρέτες. Στὸ μεταξύ ὁ Ὀδυσσέας ἐξακολουθοῦ-

σε νὰ σημαδεύη τοὺς μνηστῆρες κ' ἓναν ἓναν, νὰ τοὺς σκοτώνη.

Ὅταν ὅμως εἶδε πῶς εἶχαν τελειώσει οἱ σαῖτες, ἄφησε κάτω τὸ τόξο κι ἀμέσως ἐφόρεσε τὴν περικεφαλαία· ἔπιασε μὲ τὸ ἀριστερὸ χέρι τὴν ἀσπίδα καὶ μὲ τὸ δεξιὸ τὸ κοντάρι κ' ἐτοιμάσθηκε ν' ἀρχίσῃ τὸ κοντάρισμα.

3. Τὴ στιγμὴ ὅμως ἐκείνη βλέπει τὸ βοσκό, τὸ Μελάνθιο, νὰ κουβαλῆ στὴν τραπεζαρία διάφορα ὄπλα καὶ νὰ τὰ μοιράζῃ στοὺς μνηστῆρες.

Ἐταράχθηκεν ὁ Ὀδυσσεάς, ὅταν εἶδεν αὐτό, μὰ δὲν ἐδείλιασε. Ἐκατάλαβε, τί ἔγινε, κι ἀμέσως προστάζει τὸν Εὐμαιο καὶ τὸν Φιλοίτιο νὰ τρέξουν καὶ νὰ κλείσουν καλὰ τὴν ὀπλοθήκη, νὰ πιάσουν ἔπειτα καὶ νὰ δέσουν τὸ Μελάνθιο κ' ὕστερα νὰ ἔλθουν κοντά του.

Οἱ δυὸ βοσκοὶ ἔκαμαν πρόθυμα ὅ,τι τοὺς ἐπρόσταξεν ὁ κύριός των. Ἐτρεξαν στὴν ὀπλοθήκη, ἔπιασαν τὸ Μελάνθιο, τὸν ἔδεσαν χεροπόδορα, ἐκλείσαν καλὰ τὴ θύρα τῆς κι ὕστερα ἦλθαν κοντὰ στὸν Ὀδυσσεά.

4. Ἐφθασαν σὲ πολὺ κατάλληλη στιγμὴ. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες, ὀπλισμένοι μὲ κοντάρια καὶ ἀσπίδες, ἐχύθησαν καταπάνω στὸν Ὀδυσσεά καὶ στὸν Τηλέμαχο κι ἀρχισαν νὰ τοὺς κονταρίζουν.

Γιὰ καλὴ των τύχη ὅμως κανέν' ἀπὸ τὰ κοντάρια δὲν ἐπέτυχε, ἐνῶ τὰ κοντάρια τοῦ Ὀδυσσεά καὶ τοῦ Τηλέμαχου ἐσκότωσαν τέσσερεις ἄλλους μνηστῆρες.

Ἐδείλιασαν τότε οἱ ἄλλοι καὶ ἀρχισαν νὰ πι-

σωδρομοῦν. Σὲ λίγο ὅμως πάλι ἐπῆραν θάρρος καὶ ἐχύθησαν κατεπάνω των μὲ λύσσα. Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ τρεῖς βοηθοὶ του δὲν ἔχασαν καθόλου τὸν καιρὸ των. Ἐξακολουθοῦσαν νὰ τοὺς κτυποῦν μὲ τὰ κοντάρια καὶ ὀλοένα νὰ τοὺς ἐξολοθρεύουν.

5. Τότε ἐκτυπήθηκε καὶ ὁ κακὸς ὁ Κτήσιππος, ποὺ εἶχε πετάξει τὸ κόκκαλο τοῦ βωδιοῦ στὸν Ὀδυσσεῦα. Τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι κατὰστηθα ὁ γελαδάρης Φιλοίτιος. Καί, ὅταν τὸν εἶδε νὰ πέφτη χάμω νεκρός, τοῦ εἶπε : «Τώρα πιά ἐτελείωσαν οἱ ἀδικίες καὶ οἱ βρισιές σου, Κτήσιππε. Πάρε αὐτὸ τὸ δῶρο ἀπὸ ἐμένα, γιὰ τὸ κόκκαλο, ποὺ ἐπέταξες τοῦ ἀφεντικοῦ μου!»

Σὲ λίγο ἐτελείωσαν τὰ κοντάρια τῶν μνηστήρων. Τότε πιά, ἀπελπισμένοι ὅλως διόλου, ἔτρεχαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ γιὰ νὰ γλυτώσουν, σὰν τὰ βώδια τὸ καλοκαίρι, ὅταν τὰ πιάνη μύγα.

Ἄλλοι ἐτρύπωσαν κάτω ἀπὸ τὰ τραπέζια καὶ τὰ καθίσματα· ἄλλοι ἐπροσπαθοῦσαν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ μιὰ μικρὴ θύρα τῆς τραπεζαρίας· καὶ ἄλλοι νὰ πεηδήσουν ἀπὸ τὰ παράθυρα. Τίποτε ὅμως δὲν ἐκατόρθωναν. Γιατὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ τοὺς συντρόφους του, ἕναν ἕναν, τοὺς ἐκτυποῦσαν μὲ τὰ κοντάρια, ὥσπου τοὺς ἀποτελείωσαν ὅλους.

6. Μονάχα ὁ τραγουδιστῆς Φήμιος ἐγλύτωσε. Ὅταν εἶδε νὰ σκοτώνονται οἱ μνηστήρες, ἐκρύφθηκε κάτω ἀπὸ ἕνα κάθισμα καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐφώνησε στὸν Ὀδυσσεῦα : «Λυπήσου με, δοξασμένε βασιλιά μου, καὶ μὴ μὲ σκοτώσης τὸν ἄμοιρο μαζί μὲ τοὺς μνηστήρες!

Εἶμαι ὁ τραγουδιστὴς Φήμιος, πού μοῦ ἐχάρισαν οἱ θεοὶ τὸ δῶρο νὰ τραγουδῶ τὰ κατορθώματα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων. Ἐρχόμουν ἐδῶ, χωρὶς νὰ τὸ θέλω ὁ δυστυχισμένος· κ' ἐτραγουδοῦσα, ὅταν ἐδὶ-ασκέδαζαν οἱ μνηστῆρες. Μ' ἔφερναν μὲ τὴ βία, γιατί καὶ περισσότεροὶ καὶ δυνατώτεροὶ ἦσαν ἀπὸ μένα. Ἄν δὲν μὲ πιστεύης, ρώτησε καὶ τὸν Τηλέμαχο.»

Ὁ Τηλέμαχος ἐβεβαίωσε τὰ λόγια του, κι ἔτσι ἐγλύτωσεν ἀπὸ τὸ θάνατο αὐτὸς μονάχα.

ΤΙΜΩΡΟΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΚΕΣ ΔΟΥΛΕΣ.

1. Ὄταν ὁ Ὀδυσσεὺς εἶδε, πῶς ἐσκοτώθηκαν ὅλοι οἱ μνηστῆρες, ἐπρόσταξε τὸ γιό του νὰ καλέσῃ τὴν Εὐρύκλεια. Ἐκείνη ἔτρεξεν, ὅσο ἤμποροῦσε, πρὶν γρηγορα.

Μόλις εὐρέθηκε μπροστὰ σὲ τόσοὺς σκοτωμένους καὶ ἀντίκρουσε τὸν κύριό της μὲ τὰ ὄπλα στὰ χέρια, ἐκατάλαβε, τί ἔγινε· καὶ ἀπὸ τὴ μεγάλη συγκίνηση ἐπῆγε νὰ ξεφωνίσῃ :

« Βάσταξε τὴν ταραχὴ σου, μανούλα, καὶ μὴ φωνάζης ! » τῆς λέγει τότε ὁ Ὀδυσσεὺς. « Δὲν εἶναι καιρὸς ἀκόμη νὰ μᾶς ἀκούσῃ ὁ κόσμος καὶ νὰ μάθῃ, τί ἔγινεν ἐδῶ μέσα. Μὰ ἔλα, πές μου τώρα, πόσες ἀπὸ τίς ὑπηρέτριες ἐφάνηκαν πιστὲς τὸν καιρό, πού ἔλειπα, καὶ πόσες ἄπιστες ; »

— « Ἀπὸ τίς πενήντα, πού ἔχομε στὸ παλάτι, παιδί μου, οἱ δώδεκα σὲ ἀπαρνήθηκαν κ' ἐπῆγαν μὲ τὸ μέρος τῶν μνηστήρων. Κανέναν δὲν ἐντρέποντο καὶ

δὲν ἄκουαν οὔτε καὶ αὐτὴν ἀκόμη τῆ βασιλίσσα».

—« Πήγαινε νὰ μοῦ φέρης ὅλες αὐτὲς ἐδῶ ἀμέσως » ἐπρόσταξεν ὁ Ὀδυσσεάς.

2. Ἡ Εὐρύκλεια ἔκαμε πρόθυμα ὅ,τι τῆς ἐπαράγγειλεν ὁ κύριός της. Ὅταν οἱ δώδεκα δοῦλες ἐπαρουσιάσθησαν ἐμπρὸς στὸν Ὀδυσσεά, ἐκεῖνος τὶς ἀγριοκοίταξε καὶ τὶς ἐπρόσταξε νὰ βγάλουν στὴν αὐλὴ ὅλους τοὺς σκοτωμένους κ' ὕστερα νὰ καθαρίσουν ἀπὸ τὰ αἵματα τὴν τραπεζαρία, τὰ τραπέζια, τὰ καθίσματα καὶ τὸ πάτωμα.

Ἐκεῖνες τρέμοντας ἔκαμαν ὅ,τι τὶς ἐπρόσταξεν ὁ κύριός των. Καί, ὅταν ἐτελείωσαν αὐτὴν τὴν ἐργασία, μὲ μιὰ προσταγὴ του τὶς ἄρπαξαν οἱ δυὸ βοσκοί, τὶς ἔφεραν σ' ἓνα παράμερο μέρος τοῦ παλατιοῦ καὶ ἐκεῖ τὶς ἐτιμώρησαν, ὅπως τοὺς ἔπρεπε. Ἔτσι ἐτιμωρήθηκε καὶ ὁ Μελάνθιος.

Τότε ὁ Ὀδυσσεάς λέγει στὴν Εὐρύκλεια :

« Τρέξε τώρα, μανούλα, καὶ φέρε μου ἐδῶ τὶς πιστὲς μου δοῦλες. Ὑστερα ἀνέβα γρήγορα στὰ δωμάτια τῆς κυρίας σου καὶ πὲς της ὅ,τι εἶδες καὶ ὅ,τι ἄκουσες.

Ἡ Εὐρύκλεια ἔτρεξε πάλι στὸ δωμάτιο, ὅπου ἦσαν κλεισμένες οἱ δοῦλες, καὶ λέγει σ' αὐτὲς μὲ μεγάλη χαρὰ : « Ἦλθεν ὁ ἀφέντης μας, τὸ ξέρετε ; Τρέξετε στὴ μεγάλη τραπεζαρία νὰ τὸν χαιρετήσετε ! » Ὑστερα ἀνέβηκε στὸ ἀνώγι, γιὰ νὰ τὸ εἰπῆ καὶ στὴν Πηνελόπη.

Οἱ δοῦλες ἔτρεξαν στὴν τραπεζαρία καὶ εἶδαν τὸν Ὀδυσσεά νὰ συνομιλῆ μὲ τὸ γιό του. Ἦλθαν

κοντά, τὸν ἐπεριτριγύρισαν καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια τοῦ ἐφιλοῦσαν τὰ χέρια. Ἐκεῖνος τις ἐχαιρετοῦσε μὲ συγκίνηση, μία μία.

Η ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ΤΟΝ ΑΝΔΡΑ ΤΗΣ

1. Ὄταν ἡ Εὐρύκλεια ἐμβῆκε λαχανιασμένη στο δωμάτιο τῆς κυρίας τῆς, τὴν εὐρῆκε ἀνήσυχη κι ἔτοιμη νὰ κατεβῆ κάτω. Ἦθελε νὰ μάθῃ, τί ἦσαν οἱ φωνές καὶ ὁ μέγας θόρυβος, ποὺ ἄκουε τόσην ὥρα, κάτω στὴν τραπεζαρία :

« Ἦλθες λοιπὸν ἐπιτέλους, καλὴ μου κυρούλα ; » εἶπε, μόλις ἀντίκρουσε τὴν Εὐρύκλεια. « Πεῦ ἤρσαν τόση ὥρα ; τί γίνονται οἱ ἄλλες δεῦλεις καὶ ἐξ φαίνονται ; Θέλω νὰ μάθω τί γίνεται κάτω στὴ μεγά-

λη τραπεζαρία καὶ δὲν ἔχω καμμιά νὰ ρωτήσω. Μήπως ὁ Τηλέμαχος ἐπιάσθηκε μὲ κανέναν ἀπὸ αὐτούς; Ἄκούω κάτω μεγάλη ταραχὴ καὶ δὲν ξέρω τί, γίνεται.»

—«Ἡσύχασε, καλὴ μου κυρία, καὶ μὴ στενοχωριέσαι πιά. Μὴ βάζεις ὄλο τὸ κακὸ στὸ νοῦ σου!» ἀποκρίθηκεν ἡ Εὐρύκλεια. «Οἱ θεοὶ μᾶς ἐλυπήθηκαν, ἐσένα, τὸ παιδί σου καὶ ὄλους μας, καὶ μᾶς ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸ μεγάλο κακὸ, πού μᾶς ἐτυραννοῦσε ὡς τώρα.

»Ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεάς, πού ἐπεριμέναμε τόσα χρόνια! Ἦλθεν ὁ κύριός μου κι ἀφάνισε ὄλους τοὺς μνηστῆρες! Κατέβα κάτω νὰ δῆς καὶ νὰ χαρῆ ἡ καρδιά σου. Δὲν μπορῶ περισσότερο νὰ σοῦ εἰπῶ· τρέμω σύγκορμη καὶ ἡ καρδιά μου κτυπᾷ δυνατὰ καὶ γρήγορα. Μοῦ φαίνεται, πὼς θὰ ξεψυχῆσω.»

2. Ὄταν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ Πηνελόπη, τὰ ἔχασε καὶ δὲν ἤθελε νὰ πιστέψῃ τ' αὐτιά της. Ἐκοί-

ταξε μονάχα τὴν Εὐρύκλεια ἀπὸ πάνω ὡς κάτω καὶ τῆς εἶπεν αὐστηρά :

« Τί ἔπαθες, γερόντισσά μου, καὶ μοῦ λέγεις τέτοια παραμύθια ; Ἡ δὲν εἶσαι στὰ σωστά σου, ἢ μὲ περνᾷς γιὰ μωρὸ παιδί, ἀφοῦ θέλεις νὰ πιστέψω τέτοια ἀπίστευτα πράγματα ».

— « Ὅχι, κόρη μου, νὰ σὲ χαρῶ ! ὄχι, καλή μου κυρία, δὲ σὲ γελῶ » ἀποκρίθηκεν ἀμέσως ἡ Εὐρύκλεια. « Σοῦ ὀρκίζομαι στὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ μας, δὲν εἶναι ψέμα. Ἦλθεν ὁ κύριος καὶ εἶναι κάτω· εἶναι ἐκεῖνος ὁ ζητῶνός, πού εἶδες κ' ἐμίλησες χθὲς τὸ βράδυ μαζί του. Ἄν δὲ μὲ πιστεύης, κοίταξε ἀπὸ τοῦτο τὸ παράθυρο κάτω στὴν αὐλή. »

Ἡ Πηνελόπη ἔτρεξε στὸ παράθυρο κ' ἐκοίταξε ἀπ' ἐκεῖ καί, μόλις εἶδε τὸ σωρὸ τῶν σκοτωμένων, ἐφώναξε :

« ὦ Δία ! δοξασμένος νὰ εἶσαι, πού μᾶς ἐγλύτωσες. Μὰ ἡ τιμωρία των ἦτο μεγάλη. Ἐπέθαναν τόσο νέοι κι ἀλίμονο στοὺς κακόμοιρους τοὺς δικούς των ! »

Ἐπειτα μὲ δάκρυα στὰ μάτια γυρίζει πάλι στὴν Εὐρύκλεια καὶ τὴ ρωτᾷ :

« Ἦλθε λοιπὸν πραγματικὰ ὁ Ὀδυσσεύς ; Νὰ τὸ πιστέψω ; Καὶ πῶς ἐκατέρησεν μονάχος του νὰ ἐξολοθρεύσῃ τόσοις μνηστῆρες ; »

Ἡ Εὐρύκλεια ἀποκρίθηκε :

« Πῶς ἐγένεν αὐτὸ τὸ θαῦμα, κόρη μου, δὲν τὸ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου· ἄκουσα μονάχα τὶς φωνὲς καὶ τὰ βογγητὰ τῶν σκοτωμένων. Ὁ Τηλέμαχος μᾶς εἶχε κλείσει ὅλες τὶς ὑπηρέτριες σ' ἓνα δωμάτιο κάτω,

καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἀκούσαμε τὸ κακό, ποῦ ἔγινε. Ὅταν ὕστερα μὲ ἐφώνασε ὁ ἴδιος στὴν τραπεζαρία, τότε εἶδα ὄλους τοὺς μνηστῆρες σκοτωμένους καὶ βουτηγμένους στὸ αἶμα, καὶ τὸν κύριό μου νὰ στέκεται στὴ μέση, σὰ λεοντάρι. Τότε μ' ἐπρόσταξε νὰ σοῦ μηνύσω, νὰ κατεβῆς καὶ νὰ τὸν ἰδῆς. Ἔλα, λοιπόν, κόρη μου, γρήγορα! Ὅλα ἔγιναν, ὅπως τὰ ἠθέλαμε».

3. Ἡ Πηνελόπη καὶ πάλι δὲν ἐπίστεψε. Ἐνόμισε, πῶς κάποιος θεὸς θὰ ἐσκοτώσει τοὺς μνηστῆρες, θέλοντας νὰ τοὺς τιμωρήσῃ γιὰ τὴν κακὴ των διαγωγὴ. Ὡστόσο ὅμως ἐξεκίνησε νὰ κατεβῆ, γιὰ νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ κοντὰ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, ποῦ τέτοια πράγματα εἶχε κατορθώσει.

Στὸ μεταξύ ὁ Ὀδυσσεύς ἐπῆγε κ' ἐπλύθηκε καὶ ἐνδύθηκε γρήγορα τὴν ὠραία φορεσιά, ποῦ τοῦ εἶχε χαρίσει ἡ βασίλισσα Ἀρήτη. Ὑστερα ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του, κ' ἔτσι συγυρισμένος ἦλθε κοντὰ στὸ παιδί του.

Ἀπὸ τὴ χαρὰ τὸ πρόσωπό του ἔλαμπε, κ' ἐφαίνετο νεώτερος ἀπὸ πρωτύτερα μὲ τὴν περήφανη ματιά καὶ τὴ μεγαλόπρεπη κορμοστασιά του.

Τὴ στιγμή ἐκείνη ἐμβῆκε κ' ἡ Πηνελόπη στὴν τραπεζαρία. Ἡ καρδιά της ἐκτυποῦσε δυνατὰ καὶ τὰ γόνατά της ἄρχισαν νὰ τρέμουν: «Νὰ εἶναι τάχα ἀληθινά;» συλλογίζεται.

Μὰ νά! σὲ λίγο ἀντίκρουσε τὸ γιό της κ' ἔναν ξένο καλοφορεμένο κοντὰ του: «Πόσο μοιάζει τοῦ Ὀδυσσεύα μου ἀλήθεια! Ἄλλ' ἂν μὲ γελοῦν τὰ μάτια μου καὶ εἶναι κανένας ξένος, ποῦ τοῦ μοιάζει; Ἄς δο-

κιμάσω πρώτα » εἶπε μέσα της. Κι ἀμέσως πλησιάζει, χαιρετᾷ τὸν ξένο καὶ λέγει στὸ γιό της :

« Νὰ μὲ συμπαθήσης, παιδί μου, ἂν εἰπῶ τώρα, κανένα παράστρατο· ἀλλὰ δὲν εἶμαι, θαρρῶ, στὰ σύγκαλά μου. Ὀνειρεύομαι ἢ εἶμαι ξύπνια ; εἶναι ἀλήθεια, αὐτό, ποὺ βλέπω τώρα, ἢ μὲ γελοῦν τὰ μάτια μου ; Ἡ Εὐρύκλεια μοῦ εἶπε, πῶς ὁ ξένος αὐτὸς εἶναι ὁ πατέρας σου. Εἶναι ἀλήθεια αὐτό, παιδί μου ; Γιατὶ ὁ νοῦς μου δὲν μπορεῖ νὰ τὸ χωρέση ».

—« Εἶναι ἀλήθεια, μητέρα, κι ἀπορῶ, πῶς ὕστερα ἀπὸ χωρισμὸ τόσων χρόνων μένεις ἀσυγκίνητη μπροστὰ σὲ τέτοια εὐτυχία » ἀπάντησε ὁ Τηλέμαχος, ἀπορώντας γιὰ τὸ δισταγμὸ τῆς μητέρας του.

—« Ἄφησε, παιδί μου, τὴ μητέρα σου νὰ μὲ δοκιμάση πρώτα » εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς « καὶ μὴν ἀπορῆς, ποὺ δυσκολεύεται νὰ σὲ πιστέψη. Κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος νομίζω, πῶς ὀνειρεύομαι αὐτὴ τὴ στιγμή ».

Ἡ Πηνελόπη ἀποκρίθηκε :

—« Ὅ,τι εἶδαν τὰ μάτια μου λίγο πρωτύτερα ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου μου στὴν αὐλή, μοῦ ἐφάνηκεν ἀνώτερο ἀπὸ τὴ δύναμη τοῦ ἀνθρώπου· μοῦ ἐφάνηκεν ἔργο θεϊκό. Γι' αὐτό, ἂν καὶ ἡ θωριὰ καὶ ἡ φωνὴ καὶ ἡ κορμοστασιὰ τοῦ ξένου αὐτοῦ φωνάζουν σὲ μένα, πῶς εἶναι ὁ ἀγαπημένος μου Ὀδυσσεύς, ὡστόσο ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ τὸ πιστέψω. Νομίζω πῶς, αὐτὸς ἐδῶ ὁ ξένος μας θὰ εἶναι κανένας θεός, μεταμορφωμένος στὸν ἄνδρα μου ».

4.—« Ὅχι, ἀγαπημένη μου Πηνελόπη! » εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεύς συγκινημένος. « Δὲν εἶμαι θεός· εἶμαι ὁ

Πολλήν ώρα ἔμειναν στὴ θέση αὐτή·

Ὀδυσσέας, ὁ ἄνδρας σου. Νά, καί τὸ σημάδι τῆς πληγῆς μου..... Θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ πῶς εἶναι τὸ ὑπνοδωμάτιό μας ;»

Ἡ Πηνελόπη δὲν ἐβάσταξε πιά. Τὰ γόνατά της ἔτρεμαν καὶ τὰ δάκρυα ἄρχισαν νὰ τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια της. Στὴ στιγμή ἔγειρε τὸ ὠραῖο κεφάλι της στὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἀγκάλιασε σφικτὰ καὶ τοῦ εἶπε λιγοθυμισμένα : «ὦ! τώρα τὸ πιστεύω. Εἶσαι ὁ ἀγαπημένος μου Ὀδυσσέας, ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ μου!»

Ἀμέσως τότε ἔπεσεν ἐπάνω των καὶ ὁ γιός των. Μὲ τὰ δύο του χέρια ἀγκάλιασε τὰ κεφάλια των καὶ ἔσμιξε κι αὐτὸς μαζί τους τὰ δάκρυα καὶ τὰ φιλιὰ του.

Πολλὴ ὥρα ἔμεινε στὴ θέση αὐτὴ ὁ Ὀδυσσεάς, ἡ Πηνελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος. Μά, κι ὅταν ἐχωρίσθηκαν κ' ἐκάθισαν στὰ καθίσματα, ἐξακολουθοῦσαν νὰ κοιτάζουν οἱ τρεῖς των, μὲ χαρά, ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, καὶ νὰ κλαίουں.

Ὑστερα ἐδιηγήθηκαν μεταξύ τους σύντομα τὰ παθήματά των, ὥσπου κατακουρασμένοι πιά, ἐπῆγαν νὰ κοιμηθοῦν (9)

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΟΛΙ

1. Τὴν ἄλλην ἡμέρα, μόλις ἐξύπνησεν ὁ Ὀδυσσεάς, εἶπε στὴ γυναίκα του :

«Ἐγὼ τώρα, Πηνελόπη, θὰ πηγαίνω στὸν πατέρα μου, ἔξω στὸ κτῆμα, νὰ τὸν χαιρετίσω. Θὰ πάρω μαζί μου καὶ τὸν Τηλέμαχο. Ἐσὺ θὰ μείνης ἐδῶ

Ὀδύσεια, Ἀναγν. Γ. Δημοτ. Δ. Ἀνδρεάδη. Ἐκδ. Ζ' ἀντ. 5.500 13

μέ τις δουῖλες. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο θὰ μάθουν βέβαια οἱ συγγενεῖς τῶν σκοτωμένων τὸ θάνατό των καὶ θὰ γίνῃ, πιστεύω, ταραχὴ στὴν πόλῃ. Μὴ φοβηθῆς διόλου! Κλείσου στὸ δωμάτιό σου καὶ κοίταξε τὴ δουλειά σου. Οἱ θεοί, πιστεύω, νὰ τὰ φέρουν καὶ πάλι δεξιά ».

Ἄφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσυγυρίσθηκε, ὠπλίσθηκε, ἐπῆρε μαζί του ὠπλισμένους τὸν Τηλέμαχο καὶ τοὺς δυὸ βοσκούς του κ' ἐξεκίνησε γιὰ τὸ κτῆμα τοῦ πατέρα του.

2. Ἦτο πρωὶ ἀκόμη, ὅταν ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὸ παλάτι. Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε βγῆ. Οἱ πετεινοὶ ἐλαλοῦσαν στὶς αὐλές· καὶ οἱ κορυδαλλοί, ἀθώρητοι ψηλὰ στὸν οὐρανό, ἐσκορποῦσαν ἀπ' ἐκεῖ τὸ γλυκὸ κελάδημά των.

Οἱ δρόμοι ἦσαν ἀκόμη ἔρημοι, καὶ μόνο δύο τρεῖς ζευγολάτες ἀπάντησαν. Ὁ Ὀδυσσεύς ἐπερνοῦσε μέσα ἀπὸ τὴν πόλῃ συγκινημένος. Εἴκοσι χρόνια ἔχει νὰ τὴν ἰδῆ καὶ νὰ περάσῃ μέσα ἀπὸ τοὺς δρόμους

της. Καί τώρα, πού τούς διαβραίνει καί ξαναβλέπει τὰ σπίτια, τούς ναούς, τίς πλατείες καί κάτω κάτω τὸ λιμάνι τῆς πατρίδας του, νοιώθει μεγάλη χαρά. Πῶς θέλει νὰ σταματήσει καί, κοιτάζοντας ὥρες πολλές τὴν πόλη, ὅπου ἐγεννήθηκε κι' ὅπου ἐμεγάλωσε, νὰ τὴ χορτάσει! Μὰ μὲ ὅλη τὴν ἐπιθυμία, πού ἔχει, δὲν τὸ κάνει. Προχωρεῖ μὲ τὴ συνοδεία του βιαστικά καί ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα φθάνουν στὸ κτῆμα. Βρίσκουν τὴ θύρα ἀνοικτὴ καί μπαίνουν μέσα.

3. Τὸ κτῆμα αὐτὸ ἦτο πολὺ μεγάλο καί καλλιεργημένο ὄλο. Εἶχε καί ἀμπέλι, εἶχε καί καρποφόρα δένδρα, εἶχε καί λαχανόκηπο. Ἐκεῖ ἦτο κ' ἓνα μικρὸ σπιτάκι, ὅπου ἐκατοικοῦσεν ὁ γέρο—Λαέρτης, καί μιὰ ξεχωριστὴ καλύβα, ὅπου ἐκοιμῶντο οἱ δοῦλοι.

Μόλις ἐμβῆκαν μέσα, λέγει ὁ Ὀδυσσεὺς στὸ γιὸ καί στοὺς βοσκούς του :

«Ἐσεῖς ἐμβῆτε στὸ σπίτι κ' ἐτοιμάσετε κάτι, γιὰ νὰ φάγωμε. Νά, πάρετε καί τὰ ὄπλα μου! Ἐγὼ θὰ πάγω ν' ἀνταμώσω τὸν πατέρα μου. Μοῦ φαίνεται, πῶς βλέπω κάποιον γέρο ἐκεῖ πέρα νὰ δουλεύῃ· αὐτὸς θὰ εἶναι ».

Ἄφοῦ εἶπεν αὐτά, ἔδωσε τὰ ὄπλα του στοὺς βοσκούς του κ' ἐπροχώρησε μέσα στὸ περιβόλι.

4. Καθὼς ἐπροχωροῦσε, ἐπαρατηροῦσε δεξιά καί ἀριστερά. Ἡ καρδιά του ἐκτυποῦσε δυνατὰ καί πότε πότε ἐκυλοῦσε καί κανένα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια του.

Ὅ,τι ἔβλεπε γύρω ἐκείνη τὴ στιγμὴ τοῦ ἦτο γνώριμο· καί ὅλα τοῦ ἔφερναν στὸ νοῦ εὐχάριστες παλιές ἐνθύμησες.

Πόσες φορές ήλθε ἐδῶ μικρὸ παιδί μὲ τὸν πατέρα καὶ μὲ τοὺς δούλους του κ' ἐπέρασε ὅλη τὴν ἡμέρα παίζοντας!

Νά, ἡ μεγάλη στέρνα τοῦ νεροῦ, ὅπου ὦρες πολλές ἐπέρασε, κοιτάζοντας τὰ ὠραῖα χρυσόψαρά της!

Νά παραπέρα! κοντὰ στὸ μεγάλο πηγάδι ὁ ψηλὸς πλάτανος μὲ τὰ χονδρὰ κι ἀπλωτὰ κλαδιά του, ὅπου κάθε φορά, ποὺ ἤρχετο στὸ κτῆμα, ἔκανε καὶ ἀπὸ μιὰ κούνια. Νά καὶ ἡ ψηλὴ καρυδιά! ὅπου τόσες φορές ἐσκαρφάλωνε σὰν ἀγριόγατα, γιὰ νὰ μαζέψῃ χλωρὰ καρύδια, ὅσο καὶ ἂν ἐφώναζεν ἡ Εὐρύκλεια καὶ ἡ μητέρα του.

Στὰ δένδρα φαίνονται ἀκόμη οἱ φωλιές τῶν πουλιῶν, ὅπου τόσες καὶ τόσες φορές εἶχεν ἀνεβῆ, γιὰ νὰ ἰδῆ, ἂν ἐμεγάλωσαν τὰ πουλάκια των.

Ὅλα εἶναι στὴ θέση των, ὅπως τὰ ἄφησε, ὅταν ἔφυγε γιὰ τὸν πόλεμο· τίποτε δὲν ἄλλαξε! Τὰ χρόνια μονάχα ἐκύλησαν, κι ἀπὸ παιδί χωρὶς ἔγνοιες, ἔγινε τώρα ἄνδρας μὲ βάσανα.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΦΑΝΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥ

1. Προχωρώντας ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπέρασε τὸ λαχανόκηπο κ' ἔφθασεν ὡς τὸ περιβόλι μὲ τὰ δένδρα. Ἐκεῖ τότε βλέπει ἕνα γέρο σκυμμένο σὲ δενδράκι νὰ τὸ σκαλίξῃ. Τὸ ντύσιμό του ἦτο πτωχικὸ καὶ τὰ ροῦχα του λερωμένα· τὰ κάτασπρα μαλλιά του καὶ τὰ γένεια του ἀπεριποίητα καὶ ἡ λύπη ζωγραφισμένη στὸ γεροντικὸ πρόσωπό του.

Ἦτο ὁ Λαέρτης, ὁ πατέρας του.

Ὅταν τὸν εἶδεν ὁ Ὀδυσσεύς σὲ τέτοια κατάσταση, ἐδάκρυσεν κ' ἠθέλησε νὰ τρέξῃ ἐπάνω του, νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ. Ἐσκέφθηκεν ὅμως, πῶς ἢ μεγάλη χαρὰ ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ κακὸ στὸ γέρο του πατέρα. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισε, νὰ μὴ φανερωθῇ ἀπότομα. « Ἄς κάμω πρῶτα, πῶς εἶμαι τάχα ξένος κ' ὕστερα ἄς δοκιμάσω, πόσο μπορεῖ νὰ βαστάξῃ στὴ λύπη » εἶπε μὲ τὸ νοῦ του.

2. Ἐπλησίασε λοιπὸν στὸν πατέρα του, τὸν ἐχαιρέτισε καὶ τοῦ εἶπε :

« Βλέπω μὲ πόση φροντίδα καλλιεργεῖς τὸ κτῆμα σου, γέρο μου. Τίποτε δὲν ἀφήνεις ἀπεριποίητο, μήτε κλῆμα μήτε ἐλῆν μήτε συκιά. Γιὰ ἓνα ὅμως πρᾶγμα ἀπορῶ, καὶ μὴ σοῦ κατοφανῆ, ἂν σοῦ τὸ εἰπῶ. Πῶς δὲν φροντίζεις λίγο καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου καὶ τὸν ἀφήνεις ἔτσι ἀπεριποίητο ; Τοῦ λόγου σου δὲ φαίνεσαι νὰ εἶσαι δοῦλος μήτε κανέναν ἐργάτη. Τὸ

εὐγενικὸ πρόσωπό σου καὶ ἡ περήφανη θωριά σου δείχνουν, πὼς εἶσαι ἀπὸ μεγάλη γενιά. Τέτοιος ἄνθρωπος θὰ ἔπρεπε νὰ ντύνεσαι καλύτερα καὶ νὰ μὴν ἐργάζεσαι ἔτσι ἀπὸ τὸ πρωὶ σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία.

» Πές μου ὅμως, σὲ παρακαλῶ, γέρο μου, τίνος εἶναι τὸ κτῆμα αὐτό ; Εἶμαι ξένος κ' ἔρχομαι πρώτη φορά στὴν Ἰθάκη. Ἄλλοτε εἶχ' ἀπὸ τοῦτο τὸ νησὶ ἕναν φίλο, ποὺ ἐπέρασε καὶ τὸν ἐφιλοξένησα στὸ σπίτι μου ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια. Ὁ φίλος μου αὐτὸς μοῦ ἔλεγε, πὼς εἶχε πατέρα τὸ Λαέρτη, τὸ γιὸ τοῦ Ἀρκείσιου, καὶ ἦτο ὁ βασιλιάς Ὀδυσσεάς. Τί νὰ ἔγινε τάχα ; θὰ ἔχη πεθάνει, πιστεύω, γιατί ἔχω χρόνια ν' ἀκούσω τὸ ὄνομά του ».

3. Τοῦ γέρου τοῦ ἔπεσε τὸ σκαλιστήρι ἀπὸ τὰ χέρια, ὅταν ἄκουσε τὰ λόγι' αὐτὰ τοῦ ξένου. Ἐσηκώθηκεν ὄρθιος, ἐκοίταξε κατάματα τὸν ξένο καὶ τοῦ ἀποκρίθηκε συγκινημένος :

« Ἀληθινά, ξέने μου, βρίσκεσαι ἐδῶ στὸ κτῆμα τοῦ Ὀδυσσεά, καὶ μπροστὰ στὸ Λαέρτη, τὸ γιὸ τοῦ Ἀρκείσιου. Ὁ γιός μου, ὅμως, ὁ φίλος σου, ποὺ ἐφιλοξένησες ἄλλοτε, δὲν βρίσκεται δῶ ! Ἄν ἦτο ἐδῶ, θὰ σὲ ἐφιλοξενούσε καὶ θὰ σοῦ ἐχάριζε πολλὰ δῶρα. Ἄχ, ποιός ξέρει ποιὸ ἀγριόψαρο τῆς θάλασσας ἢ ποιά ὄρνια τῆς στεριᾶς θὰ ἔχουν φάγει τίς σάρκες του ! Ἡ μητέρα του πέθανε, χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ, ἀπὸ τὴ λύπη της· κ' ἐγώ, ὁ δυστυχισμένος ὁ πατέρας του, καὶ ἡ ἄμοιρη ἢ γυναίκα του, ἢ φρόνιμη βασίλισσα Πηνελόπη, οὔτε τὸν ἐκλάψαμε οὔτε τὸν ἐσαβανώσαμε.

» Ἀλλὰ πές μου, σὲ παρακαλῶ, ξέने μου, ποιός

εἶσαι καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ; Ποιά εἶναι ἡ πατρίδα σου καὶ πόσος καιρὸς εἶναι, ποῦ ἐφιλοξένησες τὸν ἄμοιρο τὸ γιό μου ;»

Ἦ Ὀδυσσεύς ἀποκρίθηκε :

«Ἔρχομαι ἀπὸ πολὺ μακριά, γέρο μου, καὶ εἶναι κάμποσα χρόνια τώρα, ποῦ ἐξεπροβόδησα τὸν Ὀδυσσεύα γιὰ τὴν πατρίδα του. Τὴν ὥρα, ποῦ ἐξέκίνησε, γιὰ νὰ φύγη ἀπὸ τὸ σπίτι μου, κάποια σημάδια μοῦ ἔδειξαν, πῶς θὰ ἐγύριζε γρήγορα στὴν πατρίδα του. Γι' αὐτὸ εἶχα ἐλπίδες, πῶς θὰ τὸν εὔρισκα ἐδῶ!»

4. Καθὼς ἄκουσεν αὐτὰ ὁ γέρο - Λαέρτης, ἄρχισε νὰ κλαίῃ· ἔπειτα ἔσκυψε χάμω, ἐπῆρε χῶμα μὲ τὰ δυὸ του χέρια, τὸ ἐσκόρπισε στὸ κεφάλι του καὶ ἀναστενάζοντας εἶπε : «Ἄχ, ἀγαπημένο μου παιδί, ἐχάθηκες ! Ἐχάθηκες, Ὀδυσσεύα μου, καὶ ζῶ ἀκόμη ὁ δυστυχιμένος!»

Ὅταν εἶδε κι ἄκουσεν αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεύς, δὲν ἠμπόρεσε νὰ βαστάξῃ περισσότερο. Ἐχύθηκε πάνω

του, τὸν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του, τὸν ἐφίλησε καὶ τοῦ εἶπε :

—« Ἐγὼ εἶμαι, πατέρα, ὁ γιός σου, ὁ Ὀδυσσεάς, ποὺ περιμένεις. Ὑστερ' ἀπὸ εἴκοσι χρόνια ἔφθασα στὴν πατρίδα. Ἄφησε τὰ δάκρυα καὶ τὰ βογγητὰ κ' ἔλα νὰ χαρῆς καὶ σύ, γιατί ἀφάνισα ὅλους τοὺς μνηστῆρες ».

—« Δεῖξε μου ἓνα σημάδι, ποὺ νὰ τὸ ξέρω κ' ἐγώ, γιὰ νὰ σὲ πιστέψω » ἀποκρίθηκεν ὁ Λαέρτης, τρέμοντας ὀλόκληρος ἀπὸ συγκίνηση.

Ὁ Ὀδυσσεάς ἐχσιμογέλασε, καὶ τοῦ εἶπε : « Κοίτα, πρῶτα, πατέρα, καλὰ τὸ σημάδι αὐτὸ τῆς πληγῆς, ποὺ μοῦ ἔκαμεν ὁ ἀγριόχοιρος στὸν Παρνασσό ! Θυμᾶσαι, σὺ ὁ ἴδιος μὲ εἶχες στείλει στὸν πεθερό σου, τὸν πατέρα τῆς μακαρίτισσας τῆς μητέρας μου. Ἐκεῖ σ' ἓνα κυνήγι μὲ τοὺς θεῖους μου ἐπῆρα τὴν πληγὴ αὐτή.

» Ἄκου τώρα, νὰ σοῦ πῶ καὶ τὰ δένδρα αὐτοῦ τοῦ περιβολιοῦ, ποὺ μοῦ εἶχες χαρίσει, ὅταν ἤμουν μικρὸ παιδί κ' ἐρχόμουν μαζί σου. Μοῦ ἐχάρισε δεκατρεῖς ἀχλαδιές, δέκα μηλιές κι ἄλλες τόσες συκιές. Μοῦ ἔταζες ἀκόμη, πῶς θὰ μοῦ ἐχάριζες καὶ πενήντα σειρὲς κλήματα ἀμπελιοῦ, ποὺ νὰ τρυγιοῦνται σὲ διάφορες ἐποχές. Τὰ θυμᾶσαι ὅλα αὐτά, πατέρα ; »

5. Ὅταν ἄκουσεν αὐτὰ ὁ Λαέρτης, ἔγειρε λιγοθυμισμένος τὸ κεφάλι στὸν ὦμο τοῦ γιοῦ του. Σὲ λίγο ὅμως ἤλθε στὰ σύγκαλά του, ἀνοιξε τὰ μάτια, ἀγκάλιασε τὸν Ὀδυσσεά κι ἄρχισε νὰ τὸν φιλῆ στὰ

μάτια και στὰ μάγουλα, κλαίοντας όλοένα από τή χαρά του.

"Όστερα ό 'Όδυσσέας, κρατώντας τον από τό χέρι, τόν ώδήγησε στο σπιτάκι, όπου εύρηκαν τόν Τηλέμαχο και τούς βοσκούς, νά έτοιμάζουν τό τραπέζι.

'Ο Λαέρτης τότε έλούσθηκε, έσυγυρίσθηκε κ' ύστερα ήλθε κ' έκάθισε ανάμεσα στο γιό και στον έγγονό του, ξαναγιωμένος από τή χαρά του.

ΟΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΤΩΝ ΜΝΗΣΤΗΡΩΝ ΦΟΒΕΡΙΖΟΥΝ

1. Τήν ώρα, που ό 'Όδυσσέας με τό γιό του εύβρίσκοντο στην έξοχή, έμαθαν στην πόλη, πως έγύρισε ό βασιλέας κ' έσκότωσε όλους τούς μνηστήρες.

Οί συγγενείς και οί φίλοι τών σκοτωμένων έτρεξαν τότε στο παλάτι και κλαίοντας έπαιρνεν ό καθένας τό νεκρό του και τόν έφερε στο σπίτι." Άλλοι πάλι έφρόντιζαν νά στείλουν τούς ξένους νεκρούς στην πατρίδα των με πλοία."

Οί σκοτωμένοι όμως ήσαν πολλοί και γι' αυτό και ή λύπη γενική και ό κόσμος όλος θυμωμένος με τόν 'Όδυσσέα. Σε λίγο έμαζεύθηκαν στην πλατεία όλοι οί κακοφανισμένοι, για νά αποφασίσουν, πως νά έκδικηθούν τόν 'Όδυσσέα και τούς ανθρώπους του.

2. Τότε ό Εύπειθης, ό πατέρας του 'Αντίνοου, με δάκρυα στα μάτια κι αναστενάζοντας έσηρώθηκε και είπε :

«Μεγάλο κακό μάς έκαμεν αυτός ό άνθρωπος,

ἀδέλφια. Δὲν ἔφθασε, ποὺ ἐκατάστρεψε τὰ πλοῖα μας καὶ τόσα παλληκάρια στὸν καταραμένο πόλεμο τῆς Τροίας, παρὰ ἦλθε κ' ἐδῶ τώρα νὰ σκοτώσῃ καὶ τὰ καλύτερα παλληκάρια τῆς Ἰθάκης. Τί τὸν φυλάμε λοιπόν; Πρὶν μᾶς φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἰθάκῃ, ἐμπρός! ὡς χυθοῦμε ἐπάνω του κι ὡς τὸν πιάσωμε, νὰ τὸν τιμωρήσωμε, ὅπως τοῦ ἀξίζει. Εἶναι ντροπὴ σὲ μᾶς νὰ μὴν ἐκδικηθοῦμε τὸ φονιὰ τῶν παιδιῶν μας. Ἐλάτε γρήγορα, νὰ πᾶμε νὰ τὸν βροῦμε καὶ νὰ τοῦ πληρώσωμε, ὅσα μῶς ἔχει καμωμένα!»

Ἔτσι ὠμίλησεν ὁ Εὐπείθης· καὶ ὅσοι εἶδαν τὰ δάκρυα, ἐσυγκινήθηκαν.

3. Τότε ὅμως ἐσηκώθηκεν ἀπὸ τὴ θέσῃ του ἕνας γέρος σεβάσμιος, ὁ Ἀλιθέρης, καὶ λέγει αὐτά :

«Ἀκοῦστε, πατριῶτες, ὅσα θὰ σᾶς εἰπῶ κ' ἐγώ, καὶ μὴ θυμώσετε, ἂν μὲ αὐτὰ σᾶς πικράνω. Ἔσεῖς εἴσθε ἢ αἰτία νὰ γίνουν αὐτὰ τὰ κακὰ στὴν πόλῃ μας. Ὅταν ἐγὼ σᾶς ἐπαρακινούσα νὰ ἐμποδίζετε τοὺς δικοὺς σας νὰ καταστρέφουν τὴν ξένη περιουσία, καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσετε ν' ἀφήσουν ἡσυχῃ τὴν ξένη γυναικᾶ, ἐσεῖς δὲν ἠθέλατε νὰ μὲ ἀκούσετε. Μὰ νὰ τώρα τί ἔγινε! Ὅμως τὸ κακὸ αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ μεγαλύτερο, ἂν δὲ μ' ἀκούσετε καὶ πάλι. Πρέπει νὰ διαλυθοῦμε ἀπ' ἐδῶ καὶ νὰ μὴ ζητήσωμε καμμιά ἐκδίκησῃ· οἱ θεοὶ εἶναι ποὺ ἐτιμώρησαν τὰ παιδιὰ μας, καὶ ὄχι ὁ Ὀδυσσεύς».

Αὐτὰ εἶπεν ὁ γέρο - Ἀλιθέρης· καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς συναγμένους ἐκεῖ ἐπαραδέχθησαν τὴ γνώμη του καὶ διαλύθησαν.

4. Ἐμειναν ὅμως κι ἄρκετοὶ ἀκόμη, ποὺ ἤθελαν νὰ ἐκδικηθοῦν. Αὐτοὶ ἐπῆγαν στὰ σπίτια των, ὠπλίσθηκαν κ' ἔτρεξαν ἔξω στὸ κτῆμα τοῦ Λαέρτη, ὅπου ἔμαθαν, πὼς εἶχε πάει ὁ Ὀδυσσεύς μετὰ τὸ γιό του. Ἀρχηγὸς ὄλων αὐτῶν ἦτο ὁ Εὐπείθης, ποὺ ἀδιάκοπα ἐφοβέριζε τὸν Ὀδυσσεύα.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΦΙΛΙΩΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΤΟΥ

1. Οἱ ὠπλισμένοι εἶχαν πλησιάσει στὸ κτῆμα τοῦ Λαέρτη, ὅταν ἓνας ἀπὸ τοὺς δούλους τοῦ βασιλέα τοὺς εἶδε κ' ἔτρεξε βιαστικὰ στὸ σπιτάκι, γιὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν κύριό του ποὺ ἔτρωγαν.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἀμέσως ἐκατάλαβε, τί τρέχει. Καὶ ὄλοι στὴν προσταγή του ἐπαράτησαν τὸ φαγὶ κ' ἐσηκώθηκαν. Ὁπλίσθηκαν γρήγορα κ' ἐπετάχθηκαν ἔξω, γιὰ νὰ ἀντικρύσουν αὐτούς, ποὺ ἤρχοντο νὰ τοὺς κτυπήσουν. Ὅταν τοὺς εἶδεν ὁ Ὀδυσσεύς νὰ ξεπροβάλλουν στὸ δρόμο, γυρίζει καὶ λέγει στὸν Τηλέμαχο :

« Τηλέμαχε, πρόσεχε, νὰ μὴ ντροπιάσῃς τὴ γενιά σου! »

— « Θὰ ἰδῆς, πατέρα, ἂν ἀξίζει ὁ γιός σου » ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος· ὠπλίσθηκε κ' ἐστάθηκε δεξιά του.

Ὁ γέρο - Λαέρτης ἐχάρηκε ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἐγγονοῦ του, κ' ἐπῆγε κι αὐτὸς νὰ ντυθῆ γρήγορα τὰ ἄρματά του.

2. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὅλο τὸ θυμωμένο πλῆθος πλησιάζει τὸν Ὀδυσσεύα καὶ τοὺς συντρόφους του μὲ φωνὲς καὶ μὲ θόρυβο.

Πρῶτος πρῶτος ἐπήγαινεν ὁ Εὐπείθης, σειῶντας τὸ κοντάρι καὶ φωνάζοντας: «Θάνατος στὸ φονιά τῶν παιδιῶν μας! θάνατος!»

Τότε ὁ Λαέρτης, καθὼς ἐβγῆκεν ὀπλισμένος μὲ ὄλο τὸν ὀπλισμό του καὶ τοὺς ἀντίκρουσε, δὲν ἐβάσταξε. Σηκώνει τὸ κοντάρι καὶ τὸ πετᾷ στὸν Εὐπείθη μὲ ὄλη του τὴ δύναμη. Τὸν ἐπέτυχε στὸ κεφάλι καὶ τὸν ἐξάπλωσε χάμω νεκρό.

Τὴν ἴδια στιγμή ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ τὸν Τηλέμαχο καὶ μὲ τοὺς δούλους ὁρμοῦν καταπάνω στοὺς ἄλλους μὲ τὰ σπαθιά καὶ μὲ τὰ κοντάρια.

3. Θὰ ἐχύνετο τότε πολὺ αἷμα· ἐξαφνα ὅμως ἀκούσθηκε μεγάλη φωνή, πού ἔλεγε: «Παιδιά τῆς Ἰθάκης, ἀφήστε αὐτὸν τὸν ἀδελφικὸ πόλεμο καὶ φιλιωθῆτε! Ὅσοι ἔφταιξαν, ἐτιμωρήθηκαν, γιὰ νὰ γίνουν παράδειγμα σὲ ὄλους· δὲν εἶναι σωστὸ νὰ πάθουν καὶ ἄλλοι, πού δὲν πταίου.»

Ἀπὸ ποῦ ἦρχετο ἡ φωνὴ αὐτὴ, κανεὶς δὲν ἤμπορεσε νὰ καταλάβῃ. Ὅλοι ὅμως ἀφησαν τὴ μάχη, ἐδιλύθησαν κ' ἔφυγαν κατὰ τὴν πόλη.

Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἐγύρισε κ' ὁ Ὀδυσσεὺς στὴν πόλη, καὶ ὄλος ὁ λαὸς ἐβγῆκε νὰ τὸν δεχθῆ μὲ χαρά. Ἀκόμη κ' ἐκεῖνοι, πού εἶχαν θυμώσει γιὰ τὸ σκοτωμὸ τῶν μνηστήρων, ἐπαρადέχθηκαν, πῶς δίκαια ἐτιμωρήθηκαν· κ' ἔτσι ἐφιλιώθηκαν μὲ τὸ βασιλέα των.

Ἀπὸ τότε ὄλοι ἐζησαν ἀγαπημένοι μεταξύ των.

Ὁ δοξασμένος Ὀδυσσεὺς ἐβασίλευσε ἡσυχος πιά καὶ εὐτυχισμένος ὡς τὰ βαθιὰ τὰ γερατεία του μὲ τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ του.

2 ΤΟ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ

1. « Ποῦ πᾶς, καραβάκι, μὲ τέτοιον καιρό ;
 σὲ μάχεται ἡ θάλασσα, δὲν τὴ φοβᾶσαι ;
 Ἄνεμοι σφυρίζουν καὶ πέφτει νερό·
 ποῦ πᾶς καραβάκι, μὲ τέτοιον καιρό ; »

2.—« Γιὰ χώρα πηγαίνω πολὺ μακρινή·
 θὰ φέξουνε φάροι πολλοὶ νὰ περάσω.
 Βοριάδες, νοτιάδες θὰ βρῶ μὰ θὰ φτάσω
 μὲ πρῦμο ἀγεράκι, μ' ἀκέριο πανί ».

3.—« Κι οἱ κάβοι ἂν σοῦ στήσουν τὴ νύχτα καρτέρι,
 ἀπάνω σου ἂν πέση τὸ κῦμα θεριό
 καὶ πάρη τοὺς ναῦτες καὶ τὸν τιμονιέρη ;
 Ποῦ πᾶς, καραβάκι, μὲ τέτοιον καιρό ; »

4.—« Ψηλὰ στὸ ἐκκλησάκι τοῦ βράχου, ποὺ ἀσπρίζει,
 γιὰ μένα ἔχουν κάμει κρυφὴ λειτουργία.
 Ὅρθος ὁ Χριστὸς τὸ τιμόνι του ἀγγίζει.
 στὴν πλώρη του στέκει ἡ Παρθένα Μαρία ».

Z. Παπαντωνίου

3 ΣΤΑ ΞΕΝΑ ΚΙ ΑΝ ΜΕΝΩ

1. Νησάκι μου ὄμορφο;
καμαρωμένο,
στά ξένα κι ἄν μένω,
δὲ σὲ ξεχνῶ.

2. Τῆ νύχτα βρίσκομαι
ξάφνω σιμά σου,
στήν ἀμμουδιά σου,
πὺ ἀγαπῶ.

Τρέχω, ξαπλώνομαι,
κάθομαι χάμω,
πάνω στήν ἄμμο
παίζω, γελῶ.

Νό, κι οἱ βαρκοῦλες σου!
γοργοκυλᾶνε,
θαρρεῖς πετᾶνε
μὲς στὸ γιαλό.

3. Καλὴ βαρκούλα μου,
ἔλα στά ξένα!
Ἄχ, πάρε καὶ μένα,
σὲ καρτερῶ.

Νησάκι μου ὄμορφο,
καμαρωμένο,
στά ξένα κι ἄν μένω,
δὲ σὲ ξεχνῶ.

Μ. Δαμιράλης

4 Η ΠΗΓΗ

1, Στὸ χωριό μας μιὰ πηγὴ
ἀναβρῦζει ἀπὸ τὴ γῆ·
φέρνει ἀστείρευτο νερό,
κρυσταλλένιο δροσερό.

καὶ μὲ ~~χάρη~~ περισσὴ
πολυτρίχια καὶ κισσοὶ
γύρω στά μερά της σκύβουν
τὴ στολίζουν καὶ τὴν κρύβουν.

2. Κι ὁ διαβάτης σταματᾷ
φιλικὰ τὴ χαιρετᾷ
καὶ στὸν ἥσκιο ἐκεῖ κοντά της
ξεκουράζεται ὁ διαβάτης.

Καὶ τοῦ δίνει αὐτὴ νερὸ
κρυσταλλένιο δροσερό,
κι ὁ διαβάτης εὐλογεῖ
τὴ φιλόξενη πηγὴ.

Ι. Πολέμης

5 ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

α' Τὸ τρέξιμο.

Βλέπω λεβέντες φτερωτοὺς κι ἀραδιαστά βαλμένους
 μὲ τῶνα πόδι παραμπρός, μὲ τ' ἄλλο παραπίσω,
 προσμένουνε τὴν προσταγὴ τὸ τρέξιμο ν' ἀρχίσουν.
 Βλέπω νὰ γέρνη τὸ σκοινὶ καὶ καταγῆς νὰ πέφτη,
 καὶ νά, τὰ πόδια φτερωτὰ τῶνα μὲ τ' ἄλλο ἀνοίγουν,
 καὶ ξεκινοῦνε μονομιᾶς καὶ τρέχουν, τρέχουν, τρέχουν.
 Τρέχουν καὶ μόλις ἀκουμποῦν τὸ πόδι τους στὸ χῶμα.
 Τρέχουν, μ' ἀθώρητα φτερά καὶ μάτι δὲν τοὺς φτάνει.

β Τὸ πάλεμα.

Ὁχλοβοή, κραυγὲς χαρᾶς, τὸ νικητὴ δοξάζουν.
 Καὶ βλέπω τώρα ὀλόγυμνους, ζευγαρωτὰ βαλμένους.
 Ἔχει ὁ καθεὶς τὸ ταίρι του κ' ἕνας τὸν ἄλλο βλέπει
 καὶ καρτεροῦνε βιαστικοὶ τὸ πάλεμα ν' ἀρχίση.
 Ἀκούω τὸν κήρυκα, ἀπ' ἐκεῖ τὴν προσταγὴ νὰ κράζη,
 κι ἀμέσως πιάνονται ἀρπαχτὰ τὰ λιπαρὰ ζευγάρια,
 καὶ πότε σμίγουνε σφιχτά, καὶ λὲς πῶς γίνοντ' ἕνα,
 καὶ πότε πάλι ἀνοίγουνε μὲ τεντωμένα νεῦρα,
 κι ἄλλος βαριὰ ξαπλώνεται κι ἄλλος ὀλόρθος στέκει,
 καὶ πότε ἀνασηκώνεται καὶ πότε πάλι γέρνει.

γ' Τὸ πῆδημα.

Καὶ βλέπω ν' ἀναδεύονται πίσω ἀπὸ τὸ βατῆρα
 τὰ γυμνασμένα σώματα, τῶνα ἀπὸ τ' ἄλλο ἀνάρια,
 σμίγουν οἱ δυὸ παλάμες τους καὶ τρίβει ἡ μιὰ τὴν ἄλλη
 θεριεύονται καὶ σπαρταροῦν οἱ νευρωμένες κνημες,
 καὶ μὲ λαχτάρια καρτεροῦν τὸ πῆδημα ν' ἀρχίση.
 Ἀκούω τὸν κήρυκα ἀπ' ἐκεῖ βροντόφωνα νὰ κράζη,

κι άκούω άχνό ψιθύρισμα και βλέπω τόν καθένα
 και ξεκινά με μιá όρμή, σάν άστραπή νά τρέχη,
 και νά πατηή τó πόδι του στό φανερό σημάδι,
 ούτε μιá τρίχα παραμπρός ούτε μιá τρίχα πίσω,
 και νά σηκώνεται ψηλά με μαζεμένα πόδια,
 και νά σηκώνεται ψηλά και χαμηλά νά πέφτη.

δ' 'Ο δίσκος.

Πάλι ήσυχία άπλώνεται στα μαζεμένα πλήθη,
 κι άχόρταγα τά μάτια τους καρφώνουν στή βαλβίδα,
 πού οί δισκοβόλοι θ' άνεβοϋν νά ρίξουνε τó δίσκο.
 Άκούω τόν κήρυκα άπ' έκει βροντόφωνα νά κράζη,
 και βλέπω τόν άγωνιστή με τó δεξί του χέρι,
 νά παίρνη τ' όλοστρόγγυλο και πλακωτό λιθάρι,
 νά τó σηκώνη μονομιās, χωρίς στό πρόσωπό του
 παραμικρή ζαρωματιά τó βάρος του νά δείχνη.
 Βλέπω τ' όλόγυμνο κορμι νά γέρνη προς τά κάτω·
 βλέπω τó πόδι τó δεξί νά βγαίνη έμπρός άπ' τ' άλλο·
 και βλέπω τόν άγωνιστή νά στρέφη τó λιθάρι
 και νά τó φέρνη μ' όλη τή δύναμή του,
 κι ευθύς ν' άνασηκώνεται και νά τουϊ δίνη δρόμο.
 Άκούω τουϊ δίσκου τόν άχό, πού σκίζει τόν άγέρα,
 και τόν θωρῶ, πού χάνεται και τόν θωρῶ, πού πέφτει·
 και βλέπω κάποιον άπό κεϊ νά βάζη ένα σημάδι·
 και βλέπω κι άλλον ύστερα νά παίρνη τó λιθάρι,
 κι έρχεται τρίτος, τέταρτο, καθείς με τή σειρά του,
 και γέρνει και σηκώνεται και τó λιθάρι ρίχνει.

6 ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ Η ΟΥΡΑ

1. Ἐχω ἀκούσει χίλια λόγια,
 χαρωπά, λυπητερά,
 μὰ ποτέ, καμμιά φορά
 δὲ μιλήσανε τὰ λόγια,
 σὰν τοῦ σκύλλου τὴν οὐρά.

2. Ἄνταμώθηκαν ἀνθρώποι
 κι ἔχουν κλάψει ἀπὸ χαρά,
 μὰ κανείς, καμμιά φορά
 « καλῶς ὥρισε » δὲν εἶπε,
 σὰν τοῦ σκύλλου τὴν οὐρά.

3. Καὶ σὲ φίλους καὶ σὲ ξένους
 ἔχω δώσει τὴ χαρά·
 —μὲ ξεχάσαν μιὰ φορά...
 Μὰ πιστὸς μοῦ μένει ὁ σκύλλος
 καὶ σαλεύει τὴν οὐρά.

Ζαχ. Παπαντωνίου

7 Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΚΥΛΛΟΥ

1. Σὲ ἀπόμερη μεριά κουλουριασμένος
ἔπεσε νὰ πεθάνῃ ὁ γεροσκύλλος.
Περναῖς καὶ δὲ γνωρίζει, ἂν εἶσαι φίλος,
ἂν εἶσαι ἀφεντικός του, ἂν εἶσαι ξένος.
Οἱ δικοὶ του θὰ βρίσκωνται στὰ ξένα.
Ποιοὶ νᾶταν;.... Τί γυρεύεις!.... περασμένοι.
Ἡ ἀρρώστεια του;... Κ' ἐκείνη ποιός τὴν ξέρει;
Ρωτοῦν ποτὲ τὸ σκύλο, τί ὑποφέρει;
2. Κι ὅμως κι αὐτὸς ἕναν καιρὸ εἶχε ζήσει.
Ἄζορ;.... Πιστός;.... Πῶς νᾶταν τὸνομά του;
Θᾶχε κι αὐτὸς ἕναν καιρὸ γαβγίσει,
πηδήσει καὶ κουνήσει τὴν οὐρά του,
3. Τώρα τὸν βλέπεις κι εἶναι τοῦ θανάτου...
Τὸν τριγυρνάει τὸ σύννεφο τοῦ ἐντόμου,
κ' οἱ πέτρες, πού πετοῦν παιδιὰ τοῦ δρόμου,
βροντοῦν στὰ πονεμένα κόκκαλά του.
4. Τὸν κοίταξα καὶ μ' ἐνίωσε... « Τὸ ξαίρω,
μὲ συμπαθᾶς, θὲ νὰ εἶπε, πού ὑποφέρω
καὶ δὲν μπορῶ, γιὰ νὰ δεχτῶ ἕνα φίλο
μὲ τίς χαρές, πού θᾶπρεπαν σὲ σκύλλο ».
5. Συλλογισμένος στάθηκα κοντά του,
κι ὅ,τι σ' αὐτὰ τὰ κόκκαλα εἶχε μείνει
—ἀγάπη, πόνος, πίκρα, εὐγνωμοσύνη—
μοῦ τὸ εἶπε μὲ τὴν ὕστερη ματιὰ του.

Ζαχ. Παπαντωνίου

8

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟ ΜΟΥ ΠΟΥΛΙ

1. Ξενιτεμένο μου πουλί και παραπονεμένο,
 ή ξενιτειά σέ χαίρεται κ' ἐγώ ἔχω τὸν καημό σου.
 Τί νὰ σοῦ στείλω, ξένε μου, τί νὰ σοῦ προβοδήσω ;
 Μῆλο, ἂν σοῦ στείλω, σέπεται, τριαντάφυλλο, μαδιέται,
 σταφύλι, ξερωγιάζεται, κυδώνι, μαραγκιάζει.
 Νὰ στείλω μὲ τὰ δάκρυα μου μαντήλι μουσκεμένο ;
 Τὰ δάκρυα μου εἶναι καυτερὰ καὶ καῖνε τὸ μαντήλι.
 Τί νὰ σοῦ στείλω, ξένε μου, τί νὰ σοῦ προβοδήσω ;
2. Σηκώνομαι τὴ χαραυγή, γιατί ὕπνο δὲν εὐρίσκω,
 ἀνοίγω τὸ παράθυρο κοιτάζω τοὺς διαβάτες,
 κοιτάζω τὶς γειτόνισσες καὶ τὶς καλοτυχίζω,
 πὼς ταχταρίζουν (1) τὰ μικρὰ καὶ τὰ γλυκοβυζαίνουν·
 μὲ παίρνει τὸ παράπονο, τὸ παραθύρι ἀφήνω
 καὶ μπαίνω μέσα κάθομαι καὶ μαῦρα δάκρυα χύνω.

Δημοτικὸ

1) Ταχταρίζω = κουνῶ

9 Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΖΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ

1. Ἐρρόδισε ἡ ἀνατολή καὶ ξημερώνει ἡ δύση,
 γλυκοχαράζουν τὰ βουνὰ κι ὁ Αὐγερινὸς τραβιέται,
 πᾶν τὰ πουλάκια στὴ βοσκή κ' οἱ λυγερὲς στὴ βρύση.
 βγαίνω κι ἐγὼ κι ὁ μαῦρος μου μὲ τὰ λαγωνικά μου,
 βρίσκω μιὰ κόρη, ποῦπλενε σὲ μαρμαρένια γούρνα.
2. Τὴ χαιρετῶ, δὲ μοῦ μιλεῖ, τῆς κρένω, δὲν μοῦ κρένει:
 «Κόρη, γιὰ βάλε μου νερό, τὴν καλὴ μοῖρα νάχης,
 νὰ πιῶ κι ἐγὼ κι ὁ μαῦρος μου καὶ τὰ λαγωνικά μου».
 Σαράντα σίκλους ἔβγαλε, στὰ μάτια δὲν τὴν εἶδα.
 κι ἀπάνω στους σαράντα δυὸ τὴ βλέπω ἰδακρυσμένη,
3. «Γιατὶ δακρῦζεις, λυγερή, καὶ βαριαναστενάζεις;
 μήνα πεινᾶς, μήνα διψᾶς, μήνα ἔχεις κακὴ μάνα;»
 —«Μήτε πεινῶ, μήτε διψῶ, μήτ' ἔχω κακὴ μάνα·
 ξένε μου, κι ἂν ἐδάκρυσα, κι ἂν βαριαναστενάζω,
 τὸν ἄντρα ἔχω στὴν ξενιτιὰ καὶ λείπει δέκα χρόνους
 κι ἀκόμα δυὸ τὸν καρτερῶ, στους τρεῖς τὸν παντεχαίνω·
 Κι ἂν δὲν ἐρθῆ κι ἂν δὲ φανῆ, καλόγρηνα θὰ γίνω.
 Θὰ πάω σ' ἔρημα βουνὰ νὰ στήσω μοναστήρι,
 καὶ στὸ κελὶ θὰ σφαλιστῶ καὶ θὰ μαυροφορέσω,
 κεῖνον νὰ τρώη ἡ ξενιτιὰ κι ἐμὲ τὰ μαῦρα ράσα».
4. —«Κόρη μου, ὁ ἄντρας σου πέθανε, κόρη μου ὁ ἄν-
 <τρας σου χάθη.
 τὰ χέρια μου τὸν κράτησαν, τὰ χέρια μου τὸν θάψαν·
 ψωμί, κερὶ τοῦ μοίρασα κι εἶπε νὰ τὰ πληρώσης».

- « Ψωμί κερὶ κι ἄν μοίρασες, διπλὰ θὰ σὲ πλερώσω».
5. —«Κόρη μου, ἐγὼ εἶναι ὁ ἄντρας σου, ἐγὼ εἶμαι κι
 <ὁ καλὸς σου».
- «Ζένε μου, ἄν εἶσαι ὁ ἄντρας μου, ἄν εἶσαι κι ὁ καλὸς
 <μου,
 δεῖξε σημάδια τῆς αὐλῆς καὶ τότε νὰ πιστέψω ».
- «Ἔχεις μηλιὰ στὴν πόρτα σου καὶ κλῆμα στὴν αὐ-
 <λή σου,
 κάνει σταφύλι ραζακὶ καὶ τὸ κρασί μοσκάτο,
 κι ὅποιος τὸ πιῆ δροσιζεται καὶ πάλι ἀναζητᾷ το ».
- «Αὐτὰ εἶν' σημάδια τῆς αὐλῆς, τὰ ξέρει ὁ κόσμος ὅλος
 διαβάτης ἤσουν, πέρασες, τὰ εἶδες καὶ τὰ λέγεις·
 πές μου σημάδια τοῦ σπιτιοῦ καὶ τότε νὰ πιστέψω».
- «Ἄνάμεσα στὴ κάμαρη χρυσὸ καντήλι ἀνάφτει
 καὶ φέγγει σου, ποὺ γδύνεσαι καὶ πλέκεις τὰ μαλλιὰ
 <σου,
 καὶ φέγγει τὶς γλυκὲς αὐγές, ποὺ τὰ καλὰ σου βάζεις».
- «Ζένε μου, ἐσύ σαι ὁ ἄντρας μου, ἐσύ σαι κι ὁ καλὸς
 <μου ».

Δημοτικὸ

10 Η ΜΑΝΑ

1. « Μάνα » κράζει τὸ παιδάκι,
 « μάνα » ὁ νιὸς καὶ « μάνα » ὁ γέρος
 « μάνα » ἀκοῦς σὲ κάθε μέρος·
 ἄ, τί ὄνομα γλυκό!

2. Τὴ χαρὰ σου καὶ τὴ λύπη
 μὲ τὴ μάνα τὴ μοιράζεις,
 ποθητὰ τὴν ἀγκαλιάζεις,
 δὲν τῆς κρύβεις μυστικό.

3. Μὰ στὸν κόσμο ἄλλο πλάσμα
 δὲ θὰ βρῆς νὰ σὲ μαντεύη,
 σὰν τὴ μάνα, ποὺ λατρεύει,
 σὰν τὴ μάνα, ποὺ ἀγαπᾷ.

4. Ὅπου τρέχεις, πάντα ἡ μάνα
 μὲ τὸ νοῦ σὲ συντροφεύει.
 Σὲ προσμένει, σὲ γυρεύει
 μ' ἀνυπόμονη καρδιά.

5. Δύστυχος ὅποιος τὴ χάση·
ὁ καημὸς εἶναι μεγάλος·
σὰν τὴ μάνα δὲν εἶναι ἄλλος
μὲς στὸν κόσμον θησαυρός.

5. Κι ὅποιος μάνα πιά δὲν ἔχει,
« μάνα » κράζει στ' ὄνειρό του·
πάντα ἢ μάνα στὸν καημό του
εἶναι ὁ μόνος στεναγμός.

Γ. Μαρτινέλλης

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥ

	Σελίς
1. Θύελλα στή στεριά, τρικυμία στή θάλασσα	3
2. «'Α! ἀληθινά μοῦ ἔλεγε ἡ Καλυψώ».....	4
3. 'Ο ἐπιβάτης τῆς σχεδίας ναυαγεῖ	7
4. 'Ο ναυαγὸς γλυτώνει	8
5. 'Ο ναυαγὸς κοιμᾶται	11
6. 'Ο ναυαγὸς στή στεριά	14
7. 'Ο ναυαγὸς παρακαλεῖ	15
8. 'Ο ναυαγὸς μαθαίνει, ποῦ βρίσκεται	18
9. Τί συμβουλεύει ἡ Ναυσικᾶ στὸν ξένο ;	19
10. «'Α! πολὺ μεγάλος εἶναι ὁ θυμὸς σου, Ποσειδῶνα!»..	21
11. 'Ο ναυαγὸς θαυμάζει	23
12. 'Ο ναυαγὸς θαμβώνεται	24
13. 'Ο ξένος βρίσκει φιλοξενία	25
14. Τί μαθαίνει ὁ 'Αλκίνοος καὶ ἡ 'Αρήτη γιὰ τὸν ξένο ; ..	28
15. Πῶς ὁ 'Αλκίνοος τιμᾷ τὸν ξένο ;	31
16. Οἱ ἀγῶνες τῶν Φαιάκων	31
17. 'Ο ξένος πειράζεται	35
18. Οἱ Φαίακες χορεύουν	37
19. 'Ο Εὐρύαλος διορθώνει τὸ σφάλμα του	39
20. 'Ο 'Αλκίνοος παρακαλεῖ τὸν ξένο νὰ διηγηθῆ τὰ πα- θήματά του	40
21. Ποιὸς ἦτο ὁ ξένος;	42
22. 'Ο 'Οδυσσεύς στή χώρα τῶν Κικόνων	43

23. Ὁ Ὀδυσσεάς στή χώρα τῶν Λωτοφάγων	45
24. Στή χώρα τῶν Κυκλώπων	48
25. Στό ἐρημόνησο	48
26. Στήν κατοικία τοῦ Πολύφημου	51
27. Ὑποδοχή τοῦ Ὀδυσσεά ἀπό τόν Πολύφημο	54
28. Πῶς θά ἐγλύτῳν ἀπό τὰ χέρια του ;	58
29. Ὁ Ὀδυσσεάς μεθᾶ τόν Κύκλωπα	59
30. Ὁ Ὀδυσσεάς τυφλώνει τόν Κύκλωπα	51
31. Ζεφεύγομε ἀπό τή σπηλιά	62
32. Πειράζω τόν Κύκλωπα	65
33. Στό νησί τοῦ Αἰόλου	70
34. Στή χώρα τῶν Λαιστρυγόνων	73
35. Στό νησί τῆς μάγισσας Κίρκης	76
36. Ἄλλη συμφορὰ στους συντρόφους μου	78
37. Γλυτώνω τούς συντρόφους μου	81
38. Τί μοῦ προφητεύει καί τί μοῦ συμβουλεύει ἡ Κίρκη ;	85
39. Τò πάθημα ἐνός μεθύσου	90
40. Κοντὰ στίς Σειρῆνες	91
41. Ἀνάμεσα στή Σκύλλα καί στή Χάρυβδη	94
42. Στό νησί τοῦ Ἥλιου	98
33. Οἱ σύντροφοί μου λησμονοῦν τόν ὄρκο των	96
44. Ὁ Ἥλιος τιμωρεῖ τήν ἁμαρτία	100
45. Καί πάλι στὰ στενά τῆς Σκύλλας καί τῆς Χάρυβδης..	102
46. Ὁ Ὀδυσσεάς τελειώνει τή διήγησή του	103
47. Ζεπροβοδήματα	103

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΥΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥ

48. Ὁ Ὀδυσσεάς ἄγρυπνος	108
49. Ὁ Ὀδυσσεάς πατεῖ τὸ χῶμα τῆς πατρίδας του	111
50. Ὁ Ὀδυσσεάς στήν καλύβα τοῦ χοιροβοσκοῦ του....	114

51. Τί μαθαίνει ό 'Οδυσσέας από τό χοιροβοσκό ;.....	116
52. Τί άλλα μαθαίνει ακόμη ό 'Οδυσσέας ;	119
53. 'Ο 'Οδυσσέας φανερώνεται στον Εΰμαιο	123
54. 'Ο γιός του 'Οδυσσέα γυρίζει από τό ταξίδι	127
55. 'Ο 'Οδυσσέας συνομιλεϊ με τό γιό του.....	129
55. 'Ο 'Οδυσσέας φανερώνεται στο γιό του	132
57. 'Ο Τηλέμαχος μιλεϊ με τή μητέρα του	136
58. Ένας κακός δούλος	362
59. Ένας πιστός φίλος	141
60. 'Ο 'Οδυσσέας με τούς μνηστήρες	144
61. 'Η Πηνελόπη έπαινει τον 'Οδυσσέα	149
62. 'Ο 'Οδυσσέας μαλώνει τις δούλες και κρύβει τά όπλα του παλατιού	150
63. 'Η Πηνελόπη μιλεϊ με τό ζητιάνο	153
64. 'Η Εϋρύκλεια άναγνωρίζει τον 'Οδυσσέα	158
65. Τί άποφασίζει για την πανδρεία της ή Πηνελόπη ;	161
66. Κι άλλος πιστός δούλος	163
67. 'Ο Τηλέμαχος φοβερίζει	166
68. 'Η Πηνελόπη προτείνει στους μνηστήρες δύσκολο άγώνισμα	168
69. 'Ο 'Οδυσσέας φανερώνεται στο Φιλοίτιο	171
70. 'Ο 'Οδυσσέας κατορθώνει ό,τι δέν κατορθώνουν οι μνηστήρες	173
71. 'Ο 'Οδυσσέας φανερώνεται στους μνηστήρες	178
72. Οι μνηστήρες έξολοθρεύονται	180
73. Τιμωροϋνται και οι κακές δούλες	184
74. 'Η Πηνελόπη άναγνωρίζει τον άνδρα της	186
75. 'Ο 'Οδυσσέας στο πατρικό του περιβόλι	193
86. 'Ο 'Οδυσσέας φανερώνεται στον πατέρα του	195
77. Οι συγγενείς των μνηστήρων φοβερίζουν	200
78. 'Ο 'Οδυσσέας φιλιώνεται με τούς πατριώτες του	202

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ—ΠΟΙΗΜΑΤΑ

	Σελίς
1. Στή φουρτούνα	205
2. Τὸ εὐλογημένο καράβι	206
3. Στὰ ξένα κι ἄν μένω	207
4. Ἡ πηγὴ	208
5. Οἱ ἀγῶνες.....	209
6. Τοῦ σκύλλου ἢ οὐρά	211
7. Ὁ θάνατος τοῦ σκύλλου.....	212
8. Ξενιτεμένο μου πουλὶ	213
9. Ὁ γυρισμὸς τοῦ ξενιτεμένου	214
10. Ἡ μάνα	216

ο πατήρ τοῦ Λαέρτιου Ἀρκυαίου 198

